

2024/2418

17.9.2024

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2024/2418 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Δεκεμβρίου 2023

σχετικά με το μέτρο κρατικής ενίσχυσης SA.53625 (2021/C) που θέσπισε η Γερμανία για τη σταδιακή
κατάργηση του λιγνίτη

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2023) 8551]

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις ⁽¹⁾, και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Μετά τις επαφές πριν από την κοινοποίηση, η Γερμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή, με ηλεκτρονική κοινοποίηση της 2ας Δεκεμβρίου 2020, δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στήριξη προς την Lausitz Energie Kraftwerke AG (στο εξής: LEAG) (στο εξής: μέτρο υπέρ της LEAG) και την RWE Power AG (στο εξής: RWE) (στο εξής: μέτρο υπέρ της RWE) για τη σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη (από κοινού στο εξής: μέτρο). Η Γερμανία υπέβαλε πρόσθετες πληροφορίες στις 13 και στις 14 Ιανουαρίου 2021.
- (2) Η Επιτροπή έλαβε επίσης αυθόρμητες παρατηρήσεις από τρίτους. Στις 7 Οκτωβρίου 2020 οι παρατηρήσεις της Green Planet Energy (στο εξής: GPE) και ανώνυμου τρίτου διαβιβάστηκαν στη Γερμανία για τις παρατηρήσεις της, τις οποίες η Γερμανία υπέβαλε στις 17 Νοεμβρίου 2020. Επιπλέον, στις 10 Δεκεμβρίου 2020 η LEAG υπέβαλε παρατηρήσεις.
- (3) Στις 2 Μαρτίου 2021 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση (στο εξής: απόφαση κίνησης της διαδικασίας) ⁽²⁾ για την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας σε σχέση με τη στήριξη προς την LEAG και την RWE.
- (4) Την 1η Απριλίου 2021 η Γερμανία υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Επιπλέον των παρατηρήσεων της Γερμανίας, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από 27 τρίτους. Στις 7 Ιουνίου 2021 η LEAG και η RWE υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Στις 6 Σεπτεμβρίου 2021 η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις παρατηρήσεις των τρίτων και στις 3 Σεπτεμβρίου 2021 απάντησε στο από 11 Αυγούστου 2021 αίτημα παροχής πληροφοριών της Επιτροπής.
- (5) Στις 17 Μαΐου 2022 δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* πρόσκληση προς τρίτους να υποβάλουν παρατηρήσεις, δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές) ⁽³⁾ και, κατά περίπτωση, σχετικά με τους λόγους συμβατότητας που καθορίζονται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, συμπεριλαμβανομένων του τμήματος 3 και του τμήματος 4.12 αυτών, όσον αφορά το μέτρο υπέρ της LEAG και το μέτρο υπέρ της RWE, ως προς τα οποία η Επιτροπή κίνησε την επίσημη έρευνα (στο εξής: δημόσια διαβούλευση) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 177 της 7.5.2021, σ. 50· ΕΕ C 199 της 17.5.2022, σ. 9· ΕΕ C 131 της 14.4.2023, σ. 45.

⁽²⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2021, σχετικά με την Κρατική ενίσχυση SA.53625 (2020/N) — Γερμανία — Σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη (ΕΕ C 177 της 7.5.2021, σ. 50).

⁽³⁾ ΕΕ C 80 της 18.2.2022, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 199 της 17.5.2022, σ. 9.

- (6) Με επιστολές της 18ης Μαΐου 2022 η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γερμανία και τους τρίτους που είχαν υποβάλει παρατηρήσεις μετά τη δημοσίευση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας σχετικά με την πρόσκληση που δημοσιεύθηκε στις 17 Μαΐου 2022 και τους κάλεσε να υποβάλουν παρατηρήσεις.
- (7) Η Γερμανία δεν υπέβαλε παρατηρήσεις. Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από 19 τρίτους. Η LEAG και η RWE υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους στις 17 Ιουνίου 2022. Με επιστολή της 7ης Σεπτεμβρίου 2022 η Γερμανία επισήμανε ότι δεν προτίθεται να υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με τις νέες παρατηρήσεις των τρίτων.
- (8) Στις 23 Δεκεμβρίου 2022 η Γερμανία υπέβαλε στην Επιτροπή τροποποιήσεις της κοινοποίησης της 2ας Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με το μέτρο υπέρ της RWE, λόγω της συμφωνίας της 4ης Οκτωβρίου 2022 με τη RWE για την επίτευξη της σταδιακής κατάργησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα έως το 2030 στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου (στο εξής: «τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE» ή «κοινοποιηθέν μέτρο»).
- (9) Στις 16 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή έλαβε αυθόρμητες παρατηρήσεις από οκτώ μέρη σχετικά με το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, οι οποίες διαβιβάστηκαν στη Γερμανία στις 2 Δεκεμβρίου 2022. Η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις εν λόγω παρατηρήσεις στις 11 Ιανουαρίου 2023.
- (10) Στις 2 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση με την οποία επέκτεινε το πεδίο της επίσημης διαδικασίας έρευνας όσον αφορά το μέτρο υπέρ της RWE (στο εξής: απόφαση επέκτασης) ⁽⁵⁾.
- (11) Η Γερμανία υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση επέκτασης την 31η Μαρτίου 2023. Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από 12 τρίτους. Η RWE και η LEAG υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση επέκτασης στις 12 και στις 15 Μαΐου 2023, αντιστοίχως. Η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις παρατηρήσεις των τρίτων στις 6 Ιουλίου 2023.
- (12) Η Γερμανία συμφωνεί να παραιτηθεί από τα δικαιώματά της που απορρέουν από το άρθρο 342 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 1/1958 ⁽⁶⁾, και δέχεται η παρούσα απόφαση να εκδοθεί και να κοινοποιηθεί στην αγγλική γλώσσα.

2. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

- (13) Η Επιτροπή εκτιμά ότι ορισμένα πραγματικά περιστατικά και ορισμένες περιστάσεις που περιγράφονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας μεταβλήθηκαν μετά την έκδοση της εν λόγω απόφασης, ειδικότερα δε το μέτρο υπέρ της RWE, όπως προσδιορίζεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, μεταβλήθηκε μετά την έκδοση της εν λόγω απόφασης, ιδίως όσον αφορά τις ημερομηνίες παύσης λειτουργίας και τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών της RWE. Ως εκ τούτου, με την απόφαση επέκτασης, η Επιτροπή επέκτεινε το πεδίο της έρευνάς της.
- (14) Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης περιορίζεται στην αξιολόγηση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE. Η επίσημη έρευνα της Επιτροπής όσον αφορά το μέτρο υπέρ της LEAG βρίσκεται σε εξέλιξη, το δε μέτρο υπέρ της LEAG δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης αλλά πρόκειται να αξιολογηθεί χωριστά.
- (15) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το μέτρο υπέρ της RWE, στην αρχική και στην τροποποιημένη μορφή του, δεν χορηγήθηκε βάσει καθεστώτος ενίσχυσης και δεν συνιστά κοινοποιήσιμη χορήγηση ενίσχυσης βάσει καθεστώτος ενίσχυσης. Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι συνιστά μέτρο μεμονωμένης ενίσχυσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 στοιχείο ε) του διαδικαστικού κανονισμού για τις κρατικές ενισχύσεις ⁽⁷⁾. Οι αντισταθμίσεις υπέρ της RWE και υπέρ της LEAG συνιστούν δύο χωριστά μέτρα μεμονωμένης ενίσχυσης και δεν περιλαμβάνονται σε καθεστώς ενίσχυσης. Τούτο προκύπτει από τα εξής στοιχεία: i) η νομική βάση (βλέπε αιτιολογική σκέψη 30 κατωτέρω) δεν καθορίζει τους δικαιούχους του μέτρου με γενικό και αφηρημένο τρόπο, αλλά αναφέρει σαφώς και ρητώς ότι υπάρχουν δύο αποδέκτες (η RWE και η LEAG)· ii) η αντιστάθμιση συνδέεται με συγκεκριμένη κατάσταση (τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη)· και iii) η νομική βάση καθορίζει τα συγκεκριμένα και χωριστά ποσά που πρόκειται να καταβληθούν στους δύο αποδέκτες και το χρονικό διάστημα. Το άρθρο 44 παράγραφος 1 της νομικής βάσης προβλέπει το δικαίωμα της RWE και της LEAG σε αντιστάθμιση ύψους 2,6 δισεκατ. EUR και 1,75 δισεκατ. EUR, αντιστοίχως. Επιπλέον, η Γερμανία και οι εν λόγω φορείς εκμετάλλευσης συνήψαν τη «σύμβαση δημοσίου δικαίου σχετικά με τη μείωση και την παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στη Γερμανία» (στο εξής: σύμβαση του 2021).

⁽⁵⁾ EE C 131 της 14.4.2023, σ. 45.

⁽⁶⁾ Κανονισμός αριθ. 1 περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (EE 17 της 6.10.1958, σ. 385/58).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE L 248 της 24.9.2015, σ. 9).

3. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

3.1. Οι κλιματικοί στόχοι της Γερμανίας και ο στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου

- (16) Στόχος της Γερμανίας είναι η επίτευξη ουδετερότητας των αερίων του θερμοκηπίου έως το 2045. Στο πλαίσιο αυτό, η Γερμανία έθεσε, για το 2030, έναν ενδιάμεσο στόχο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο σύνολο της οικονομίας σε εθνικό επίπεδο κατά τουλάχιστον 65 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Οι εθνικοί κλιματικοί στόχοι της Γερμανίας κατοχυρώνονται στον ομοσπονδιακό νόμο για την κλιματική αλλαγή (Bundes-Klimaschutzgesetz), ο οποίος εκδόθηκε το 2019 και τροποποιήθηκε το 2021. Για το διάστημα από το 2020 έως το 2030, ο ομοσπονδιακός νόμος για την κλιματική αλλαγή καθορίζει ποσοτικώς προσδιορισμένα ετήσια όρια εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για έξι επιμέρους τομείς: ενέργεια, βιομηχανία, κτίρια, μεταφορές, γεωργία και απόβλητα και λοιπά. Οι στόχοι τίθενται σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά σχέδια μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου, ακολουθώντας γραμμική πορεία ⁽⁸⁾. Επιπλέον, τα όρια εκπομπών δυνάμει του κανονισμού της ΕΕ για τον επιμερισμό των προσπαθειών ⁽⁹⁾ (που καλύπτει τον τομέα εκτός ΣΕΔΕ) είναι νομικώς δεσμευτικά. Προκειμένου να παραμείνει εντός των εν λόγω ορίων, η Γερμανία υποστηρίζει ότι ο συγκεκριμένος στόχος για τον τομέα της ενέργειας πρέπει να επιτευχθεί εγκαίρως. Οι εκπομπές CO₂ του τομέα της ενέργειας θα πρέπει να μειωθούν από περίπου 257 εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂ το 2022 ⁽¹⁰⁾ σε 108 εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂ έως το 2030.
- (17) Η Γερμανία θεωρεί ότι η μείωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα είναι κρίσιμης σημασίας για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της. Η Γερμανία προβλέπει ότι θα καταργήσει σταδιακά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα έως το 2038 το αργότερο. Τούτο περιλαμβάνει τόσο τον λιθάνθρακα όσο και τον λιγνίτη. Το 2022 η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα αντιπροσώπευε το 31 % του μείγματος ηλεκτρικής ενέργειας της Γερμανίας, στο οποίο η συμμετοχή του λιγνίτη ανερχόταν σε 20 ποσοστιαίες μονάδες ⁽¹¹⁾. Οι μονάδες καύσης λιγνίτη εξέπεμπαν 110 εκατομμύρια τόνους CO₂ το 2021, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία ⁽¹²⁾. Η ποσότητα αυτή αντιπροσωπεύει περίπου το 51 % των εκπομπών CO₂ του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας κατά το συγκεκριμένο έτος ⁽¹³⁾.
- (18) Η Γερμανία εκτίμησε ότι οι εγκαταστάσεις λιγνίτη της RWE που επηρεάζονται από τη σταδιακή κατάργηση αντιπροσώπευαν περίπου 67 εκατομμύρια τόνους εκπομπών CO₂ το 2018 και περίπου 52 εκατομμύρια τόνους εκπομπών CO₂ το 2019 ⁽¹⁴⁾. Η Γερμανία υποστήριξε ότι ο ακριβής ποσοτικός προσδιορισμός των περιβαλλοντικών οφελών του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι πολύπλοκος και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται. Βάσει των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν στον αναθεωρημένο υπολογισμό (βλέπε τμήμα 3.6), η Γερμανία υπολόγισε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο θα συμβάλει στην εξοικονόμηση ακαθάριστης ποσότητας 51 εκατομμυρίων τόνων εκπομπών CO₂. Ωστόσο, δεδομένου ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός αφορά ένα τμήμα μόνον, και όχι το σύνολο, των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη της RWE, η εκτίμηση αυτή υποτιμά σε σημαντικό βαθμό το συνολικό αποτέλεσμα και δεν είναι δυνατό να καταδειχθεί το ποσό ενίσχυσης ανά τόνο εκπομπών ισοδυνάμου CO₂ που αποφεύγονται. Το σχετικό ποσό θα ήταν επίσης σε μεγάλο βαθμό ανακριβές καθώς δεν θα λάμβανε υπόψη ενδεχόμενα φαινόμενα υποτροπής ⁽¹⁵⁾.

⁽⁸⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.gesetze-im-internet.de/ksg/BjNR251310019.html>.

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/842 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τις δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030, στο πλαίσιο της συμβολής στη δράση για το κλίμα για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη συμφωνία του Παρισιού και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 26).

⁽¹⁰⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.umweltbundesamt.de/daten/umweltindikatoren/indikator-emission-von-treibhausgasen#:~:text=Die%20deutschen%20E2%81%A0Treibhausgas%20E2%81%A0,die%20vollst%C3%A4ndige%20Treibhausgas%20neutralit%C3%A4t%20erreicht%20werden.>

⁽¹¹⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.ag-energiebilanzen.de/>. Σύμφωνα με το μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας (Strommix) για το 2022, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη ανήλθε σε 116 TWh, ήτοι 20 %.

⁽¹²⁾ Entwicklung der spezifischen Treibhausgas-Emissionen des deutschen Strommix in den Jahren 1990 – 2022, Umweltbundesamt, Απρίλιος 2023, σ. 23, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/1410/publikationen/2023_05_23_climate_change_20-2023_strommix_bf.pdf.

⁽¹³⁾ Οι εκπομπές CO₂ του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας ανήλθαν σε 215 εκατομμύρια τόνους το 2021 σύμφωνα με την έκθεση με τίτλο «Entwicklung der spezifischen Treibhausgas-Emissionen des deutschen Strommix in den Jahren 1990 – 2022», Umweltbundesamt, Απρίλιος 2023, σ. 23.

⁽¹⁴⁾ Ο υπολογισμός αυτός βασίζεται σε συγκεκριμένες πλοκάδες δεδομένων της πλατφόρμας διαφάνειας του ευρωπαϊκού δικτύου διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (στο εξής: πλατφόρμα διαφάνειας ENTSO-E) σχετικά με τους ωριαίους όγκους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που αξιολογήθηκαν με τον συντελεστή εκπομπών για τον λιγνίτη στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου και την αποδοτικότητα κάθε μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

⁽¹⁵⁾ Η αύξηση της αποδοτικότητας μειώνει συχνά το κόστος των προϊόντων ή των υπηρεσιών και τούτο μπορεί να αυξήσει την κατανάλωση (λόγω των μειωμένων τιμών), με αποτέλεσμα τη μερική αναιρέση των αρχικών εξοικονομήσεων. Πρόκειται για το φαινόμενο υποτροπής. Περισσότερες πληροφορίες στη διεύθυνση: <https://www.umweltbundesamt.de/en/topics/waste-resources/economic-legal-dimensions-of-resource-conservation/rebound-effects>.

- (19) Επιπλέον, η Γερμανία υποστηρίζει ότι η νομική βάση του κοινοποιηθέντος μέτρου (που περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 30) προβλέπει την ακύρωση δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ που αντιστοιχούν στις πρόσθετες μειώσεις εκπομπών λόγω της παύσης λειτουργίας εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη λαμβάνοντας υπόψη την παρέμβαση του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς ⁽¹⁶⁾. Κατά τον προσδιορισμό του αριθμού δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ που θα ακυρωθούν, η Γερμανία θα συνεκτιμήσει τεχνολογίες αντικατάστασης.
- (20) Η Γερμανία υποστηρίζει ότι στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι ο παροπλισμός των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας πριν από το τέλος της τεχνικής και οικονομικής ζωής τους, βάσει προβλέψιμης και υποχρεωτικής πορείας παροπλισμού. Τούτο οδηγεί σε μείωση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής στην αγορά, μολονότι η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια παραμένει ίδια ή θα αυξηθεί στο μέλλον. Άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά επωφελούνται επίσης από την προβλεψιμότητα που παρέχει η υποχρεωτική πορεία παροπλισμού, καθώς γνωρίζουν με σαφήνεια πότε και ποια δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής θα εξέλθει από την αγορά. Επομένως, η μείωση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής λόγω της σταδιακής κατάργησης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη δημιουργεί χώρο για την πρόσθετη επέκταση άλλης δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής, μεταξύ άλλων από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (στο εξής: ΑΠΕ).
- (21) Η Γερμανία υποστηρίζει περαιτέρω ότι στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η σταδιακή κατάργηση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη για τη σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε η Γερμανία να μπορέσει να επιτύχει τον στόχο της για την κλιματική ουδετερότητα έως το 2045 καθώς και τον ενδιάμεσο στόχο του 2030. Η Γερμανία επισημαίνει περαιτέρω ότι, μολονότι η συμμετοχή ΑΠΕ στο γερμανικό μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας είναι ήδη υψηλή (για παράδειγμα, το 2022 η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ αυξήθηκε σε 47 % ⁽¹⁷⁾ και, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023, η παραγωγή από ΑΠΕ αυξήθηκε σε 50,3 % της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία ⁽¹⁸⁾), δεν επαρκεί για την έγκαιρη επίτευξη των στόχων κλιματικής ουδετερότητας που έχει θέσει η Γερμανία.
- (22) Κατά τη Γερμανία, ανεξάρτητα από την αυξανόμενη διείσδυση των ΑΠΕ, η μείωση των εκπομπών που συνδέεται με τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη είναι αναγκαία για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της Γερμανίας. Η αυξανόμενη διείσδυση των ΑΠΕ θα αυξήσει αφ' εαυτής την προσφορά στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας απαλλαγμένης από διοξείδιο του άνθρακα, χωρίς τη δημιουργία νέων εκπομπών, αλλά δεν θα έχει ως αποτέλεσμα επαρκώς ταχεία μείωση της παραγωγής εκπομπών από την υφιστάμενη δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής. Τούτο είναι αληθές ιδίως για τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη που έχουν σχετικά χαμηλό κόστος λειτουργίας και είναι λιγότερο πιθανό να εκτοπιστούν από την αγορά σε σύγκριση με τις πιο δαπανηρές εναλλακτικές λύσεις ορυκτών καυσίμων χαμηλότερης έντασης εκπομπών (όπως το αέριο). Επομένως, για την επίτευξη των στόχων απαιτείται τόσο αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ όσο και μείωση της υφιστάμενης δυνατότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα. Συνεπώς, κατά τη Γερμανία, η κρατική παρέμβαση είναι αναγκαία.

3.2. Κατάρτιση μέτρων πολιτικής

- (23) Με σκοπό την επίτευξη κοινωνικής συναίνεσης σχετικά με μια αναθεωρημένη πολιτική για την ενέργεια και το κλίμα, η γερμανική κυβέρνηση διόρισε, στις 6 Ιουνίου 2018, την επιτροπή ανάπτυξης, διαρθρωτικής αλλαγής και απασχόλησης (στο εξής: επιτροπή για τον άνθρακα), τα μέλη της οποίας αντιπροσωπεύουν σε μεγάλο βαθμό τους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες.
- (24) Η επιτροπή για τον άνθρακα υπέβαλε, τον Ιανουάριο του 2019, τις προτάσεις της, οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη των εθνικών κλιματικών στόχων, εκπληρώνοντας συγχρόνως τους στόχους ασφάλειας του εφοδιασμού, οικονομικά προσίτης ηλεκτρικής ενέργειας και διασφάλισης των προοπτικών για τους εργαζομένους σε ανθρακοφόρες περιοχές. Η επιτροπή για τον άνθρακα πρότεινε τη σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιθάνθρακα και λιγνίτη έως το 2038. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η επιτροπή για τον άνθρακα πρότεινε έναν συνδυασμό ρυθμίσεων παύσης λειτουργίας, που θα συμφωνηθούν από κοινού από την κυβέρνηση και τους φορείς εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούν λιγνίτη, και διαδικασιών υποβολής προσφορών για την ενθάρρυνση της πρόωρης παύσης λειτουργίας μονάδων που χρησιμοποιούν λιθάνθρακα και μικρών μονάδων που χρησιμοποιούν λιγνίτη.
- (25) Επιπλέον των προτάσεων της επιτροπής για τον άνθρακα, η Γερμανία αξιολόγησε, για την επίτευξη των προβλεπόμενων μειώσεων εκπομπών CO₂, τις ακόλουθες εναλλακτικές επιλογές πολιτικής: i) εξάρτηση από το υφιστάμενο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (στο εξής: ΣΕΔΕ) της ΕΕ και τους στόχους για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές· ii) εθνική ελάχιστη τιμή για το CO₂ για τομείς που ήδη υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ· και iii) επιβολή της παύσης λειτουργίας διά νόμου χωρίς αντιστάθμιση. Η Γερμανία εξήγησε ότι οι ως άνω επιλογές δεν προκρίθηκαν για τους ακόλουθους λόγους.

⁽¹⁶⁾ Στόχος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς είναι η αντιμετώπιση του πλεονάσματος δικαιωμάτων εμπορίας εκπομπών που έχει συσσωρευθεί στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ από το 2009 και η βελτίωση της ανθεκτικότητας του συστήματος σε σημαντικές κρίσεις μέσω της προσαρμογής της προσφοράς δικαιωμάτων που δημοπρατούνται.

⁽¹⁷⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.bdew.de/service/publikationen/jahresbericht-energieversorgung/>.

⁽¹⁸⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.bdew.de/presse/erneuerbare-energien-deckten-im-ersten-quartal-die-haelfte-des-stromverbrauchs/>.

- (26) Επιλογή i): η εξάρτηση από το ΣΕΔΕ της ΕΕ θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των εκπομπών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά δεν θα καθιστούσε δυνατή την επίτευξη των εθνικών στόχων μείωσης των εκπομπών με παρόμοιο στοχευμένο τρόπο. Δεν θα ήταν δυνατόν να προγραμματιστεί εξαρχής μια πορεία σταδιακής παύσης λειτουργίας, η οποία θα είχε σημαντικότερο αντίκτυπο στην ασφάλεια του εφοδιασμού και στους εργαζομένους στον κλάδο.
- (27) Επιλογή ii): μια ελάχιστη τιμή για το CO₂ θα είχε ως αποτέλεσμα υψηλότερο κόστος για τον τομέα της ενέργειας, καθώς και τη βιομηχανία. Τούτο θα περιήγε τις γερμανικές επιχειρήσεις σε δυσμενή θέση και θα προκαλούσε στρέβλωση της εσωτερικής αγοράς. Όπως και στην περίπτωση της επιλογής i), ο αντίκτυπος στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα θα ήταν δύσκολο να προβλεφθεί και δεν θα ήταν δυνατόν να προγραμματιστεί εξαρχής μια πορεία σταδιακής μείωσης. Επιπλέον, ο καθορισμός της τιμής στο ορθό επίπεδο συνιστά πρόκληση. Εάν η τιμή καθοριζόταν σε υπερβολικά χαμηλό επίπεδο, θα απαιτούνταν περισσότερος χρόνος για την επίτευξη των επιθυμητών περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων. Εάν η τιμή καθοριζόταν σε υπερβολικά υψηλό επίπεδο, τούτο θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την αιφνίδια παύση λειτουργίας μεγάλου αριθμού μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα, στοιχείο που θα μπορούσε να έχει αρνητικές κοινωνικές συνέπειες και να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του εφοδιασμού. Τα ίδια επιχειρήματα ισχύουν για άλλες πολιτικές με ανάλογα αποτελέσματα, όπως υψηλότεροι ειδικοί φόροι κατανάλωσης για τον λιθάνθρακα και τον λιγνίτη, φόρος άνθρακα ή αυστηρότερα πρότυπα περιβαλλοντικών επιδόσεων.
- (28) Επιλογή iii): η επιβολή της παύσης λειτουργίας διά νόμου από το 2020 χωρίς οποιαδήποτε αντιστάθμιση θα συνεπαγόταν μεγαλύτερη παρέμβαση στα δικαιώματα ιδιοκτησίας των επιμέρους φορέων εκμετάλλευσης.
- (29) Η Γερμανία διενήργησε επίσης πρόσθετες αξιολογήσεις για τον σχεδιασμό των μέτρων κατάργησης του άνθρακα. Ειδικότερα, η Γερμανία εξέτασε την αναμενόμενη κερδοφορία των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στο μέλλον και τις πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης των ορυχείων με τις οποίες επιβαρύνονται οι φορείς εκμετάλλευσης λόγω της παύσης λειτουργίας των εγκαταστάσεων λιγνίτη νωρίτερα από ό,τι είχε προβλεφθεί.

3.3. Νομική βάση

3.3.1. Αρχική νομική βάση

- (30) Η αρχική νομική βάση του μέτρου είναι ο «νόμος για τη μείωση και την παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα και για την τροποποίηση άλλων νόμων» (στο εξής: νόμος για την παύση λειτουργίας), που εκδόθηκε στις 8 Αυγούστου 2020. Ο νόμος για την παύση λειτουργίας θέτει τους ακόλουθους στόχους για τη μείωση και την παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα στη Γερμανία.

Πίνακας 1

Στόχοι για την ηλεκτροπαραγωγή με καύση άνθρακα στη Γερμανία

Ημερομηνία-στόχος	Συνολικό επίπεδο στόχου (GW)	Στόχος λιθάνθρακα (GW)	Στόχος λιγνίτη (GW)
31.12.2022	30	15	15
1.4.2030	17	8	9
31.12.2038	0	0	0

Πηγή: Νόμος για την παύση λειτουργίας, άρθρο 1 μέρος 2 παράγραφος 4.

- (31) Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων μείωσης, ο νόμος για την παύση λειτουργίας προβλέπει σταδιακή και σταθερή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα. Ο σχεδιασμός των εργαλείων κατάργησης στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στις προτάσεις της επιτροπής για τον άνθρακα. Για τον λιγνίτη, η σταδιακή κατάργηση και η αντιστάθμιση αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στο πλαίσιο διαδικασίας με διαπραγμάτευση μεταξύ της γερμανικής κυβέρνησης και των φορέων εκμετάλλευσης. Για τον λιθάνθρακα, η σταδιακή κατάργηση επρόκειτο να ενθαρρυνθεί μέσω ετήσιων δημοπρασιών από το 2020 έως το 2026, σε συνδυασμό με πορεία επιβολής της παύσης λειτουργίας διά νόμου χωρίς αντιστάθμιση κατά το διάστημα 2027-2038 ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁹⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.58181 (2020/N) — Γερμανία — Μηχανισμός υποβολής προσφορών για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία (ΕΕ C 41 της 5.2.2021, σ. 1) (στο εξής: απόφαση για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία).

- (32) Η Γερμανία εξήγησε ότι δεν επέλεξε να καταργήσει σταδιακά τις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη μέσω δημοπρασιών, επειδή οι εγκαταστάσεις λιγνίτη συνδέονται άρρηκτα με τις εγκαταστάσεις των ορυχείων, και τούτο απαιτεί μια πιο συστημική προσέγγιση. Λόγω της σχετικά χαμηλής θερμογόνου δύναμης του λιγνίτη, η οποία καθιστά τη μεταφορά του σε μεγάλες αποστάσεις οικονομικά ασύμφορη, ο λιγνίτης καταναλώνεται παραδοσιακά σε τοποθεσίες πολύ κοντά στον τόπο εξόρυξής του. Επομένως, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή του Ρήνου χρησιμοποιούν λιγνίτη που εξορύσσεται στην ίδια περιοχή σε ορυχεία που ανήκουν αποκλειστικά και μόνον στην RWE. Τούτο σημαίνει ότι οι αποφάσεις που επηρεάζουν τη διάρκεια ζωής και τους όγκους εξόρυξης των ορυχείων έχουν άμεσες συνέπειες για τις παρακείμενες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι εν λόγω μονάδες δεν μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς τα ορυχεία. Η Γερμανία κατέδειξε περαιτέρω ότι, λόγω της μεγάλης έκτασης των εμπλεκόμενων περιοχών, η εξόρυξη λιγνίτη απαιτεί μακροχρόνιο χωροταξικό σχεδιασμό και μεγάλο χρονικό διάστημα για τον προγραμματισμό αλλαγών. Επομένως, το χρονοδιάγραμμα παύσης λειτουργίας μονάδων λαμβάνει επίσης υπόψη τεχνικούς και προγραμματικούς παράγοντες, οι οποίοι θα δυσχεραίνουν τη διεξαγωγή δημοπρασίας με αβέβαια αποτελέσματα. Τέτοιοι προβληματισμοί χωροταξικού σχεδιασμού δεν υφίστανται όσον αφορά τις γερμανικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα οι οποίες μπορούν να εισάγουν το καύσιμό τους από τόπους τόσο απομακρυσμένους όσο η Αυστραλία. Επιπλέον, υπάρχουν δύο μόνον σημαντικοί παράγοντες με σημαντική δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (η RWE και η LEAG, που έλεγχαν από κοινού το 90 % της δυναμικότητας λιγνίτη στη Γερμανία κατά την έναρξη της διαδικασίας σταδιακής κατάργησης του άνθρακα), με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η διεξαγωγή πραγματικά ανταγωνιστικής δημοπρασίας.
- (33) Ο νόμος για την παύση λειτουργίας εξουσιοδοτεί τη γερμανική κυβέρνηση να συνάψει σύμβαση δημοσίου δικαίου με τους φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη με σκοπό τη ρύθμιση των όρων και των προϋποθέσεων μείωσης και παύσης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη ⁽²⁰⁾. Στη βάση αυτή, η Γερμανία και οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη κατάρτισαν όρους και προϋποθέσεις που περιλήφθηκαν στη σύμβαση του 2021. Στις 13 Ιανουαρίου 2021 το γερμανικό κοινοβούλιο ενέκρινε τη σύμβαση του 2021.
- (34) Σύμφωνα με τον νόμο για την παύση λειτουργίας, η Γερμανία θα αξιολογεί τακτικά τον αντίκτυπο των ανωτέρω εργαλείων σταδιακής κατάργησης, και ειδικότερα τη συμβολή τους στη μείωση των εκπομπών CO₂, καθώς και τον αντίκτυπό τους στην ασφάλεια του εφοδιασμού και στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Οι αξιολογήσεις έχουν προγραμματιστεί για τα έτη 2022 ⁽²¹⁾, 2026, 2029 και 2032 ⁽²²⁾.
- (35) Επιπλέον της αντιστάθμισης για πρόωρη παύση λειτουργίας δυνάμει του μέτρου, η Γερμανία προτίθεται να καταβάλει αντιστάθμιση σε τρεις μονάδες όταν θα υπαχθούν στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας (Zeitlich gestreckte Stilllegung) για 1 έως 4 έτη πριν από την οριστική παύση λειτουργίας τους ⁽²³⁾. Τούτο αφορά δύο μονάδες της LEAG και μία μονάδα της RWE (Niederaußem G ή H). Η αντιστάθμιση για πρόωρη παύση λειτουργίας, όπως περιγράφεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας και στη σύμβαση του 2021, δεν θα περιλαμβάνει οποιαδήποτε αντιστάθμιση καταβάλλεται για τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Η τελευταία αυτή αντιστάθμιση είναι χωριστή και θα βασίζεται πρωτίστως στα κέρδη που οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας θα είχαν πραγματοποιήσει κατά τα έτη παραμονής τους στον μηχανισμό εάν είχε επιτραπεί στις εν λόγω μονάδες να συνεχίσουν να δραστηριοποιούνται στην αγορά κατά τα συγκεκριμένα έτη (διαφυγόντα κέρδη). Η εν λόγω αντιστάθμιση θα βασίζεται σε πάγια προσέγγιση βάσει τύπου, η οποία προσαρτάται στην εφαρμοστέα νομική βάση ⁽²⁴⁾. Η Γερμανία δεν κοινοποίησε στην Επιτροπή τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας για αξιολόγηση βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

3.3.2. Τροποποίηση της αρχικής νομικής βάσης

- (36) Στις 19 Δεκεμβρίου 2022 η Γερμανία εξέδωσε τον «νόμο για την επίσπευση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου» ⁽²⁵⁾ (στο εξής: τροποποιητικός νόμος), ο οποίος τροποποιεί τον νόμο για την παύση λειτουργίας. Επιπλέον, στις 16 Δεκεμβρίου 2022 η Γερμανία και η RWE συνήψαν τροποποιητική σύμβαση (στο εξής: τροποποιητική σύμβαση), η οποία τροποποίησε τη σύμβαση του 2021. Στις 23 Δεκεμβρίου 2022 η Γερμανία υπέβαλε τις εν λόγω τροποποιήσεις στην Επιτροπή.

⁽²⁰⁾ Άρθρο 1 μέρος 5 παράγραφος 49 του νόμου για την παύση λειτουργίας.

⁽²¹⁾ Η Γερμανία επιβεβαίωσε ότι η αξιολόγηση για το 2022 αναβλήθηκε λόγω της ενεργειακής κρίσης. Η αξιολόγηση έχει προβλεφθεί να ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατόν.

⁽²²⁾ Άρθρο 1 μέρος 7 παράγραφος 54 του νόμου για την παύση λειτουργίας.

⁽²³⁾ Βλέπε τμήμα 2.2.4 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

⁽²⁴⁾ Βλέπε παράρτημα 3 της παραγράφου 50 του νόμου για την παύση λειτουργίας.

⁽²⁵⁾ Τίτλος του νόμου στη γερμανική γλώσσα: «Gesetz zur Beschleunigung des Braunkohleausstiegs im Rheinischen Revier». Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl122s2479.pdf.

- (37) Ο νόμος για την παύση λειτουργίας (βλέπε άρθρο 10 ⁽²⁶⁾), η σύμβαση του 2021 (βλέπε παράγραφο 25 ⁽²⁷⁾) και ο τροποποιητικός νόμος (βλέπε άρθρο 3 ⁽²⁸⁾) περιέχουν ρήτρα αναστολής η οποία εξαρτά την αντιστάθμιση προς την RWE από την έγκριση της κρατικής ενίσχυσης εκ μέρους της Επιτροπής. Όσον αφορά την τροποποιητική σύμβαση, δεδομένου ότι πρόκειται για τροποποιητική σύμβαση της σύμβασης του 2021 και δεδομένου ότι δεν περιέχει καμία τροποποίηση όσον αφορά τη ρήτρα αναστολής, η αρχική ρήτρα αναστολής της σύμβασης του 2021 παραμένει σε ισχύ. Η ενίσχυση δεν έχει χορηγηθεί και δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμη πληρωμές στην RWE.
- (38) Η σύμβαση του 2021 προβλέπει τη δυνατότητα τροποποίησης της σύμβασης με αμοιβαία συμφωνία των συμβαλλομένων (παράγραφοι 20-21). Η Γερμανία και η RWE έκαναν χρήση της δυνατότητας αυτής για την τροποποιητική σύμβαση, η οποία επέφερε αλλαγές στις ημερομηνίες παύσης λειτουργίας ορισμένων μονάδων της RWE, όπως περιγράφεται στο τμήμα 3.5 της παρούσας απόφασης.

3.4. Λόγοι για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας

- (39) Η Επιτροπή διατηρούσε αμφιβολίες σχετικά με τον αναλογικό χαρακτήρα του μέτρου υπέρ της RWE. Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών και των στοιχείων που περιγράφονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή ζήτησε διευκρινίσεις και παρατηρήσεις σχετικά με τα ακόλουθα ζητήματα (βλέπε τμήμα 3.3.1 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας): i) τα διαφυγόντα κέρδη σε μεγάλο βάθος χρόνου· ii) τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας· iii) τα εναλλακτικά σενάρια τα οποία υπέβαλε η Γερμανία· και το iv) πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης των ορυχείων.

3.4.1. Διαφυγόντα κέρδη σε μεγάλο βάθος χρόνου

- (40) Με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 123 έως 132), η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με τις παραδοχές στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός της Γερμανίας για τα διαφυγόντα κέρδη της RWE και της LEAG τόσο στο πραγματικό όσο και στο αντίστροφο σενάριο. Ειδικότερα:
- α) Διάρκεια λειτουργίας των εγκαταστάσεων λιγνίτη χωρίς τον νόμο για την παύση λειτουργίας: η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το ότι οι εγκαταστάσεις λιγνίτη θα λειτουργούσαν για διάστημα 48 έως 70 επιπλέον ετών χωρίς τον νόμο για την παύση λειτουργίας ή για το ότι δεν θα χρειάζονταν σημαντικές επενδύσεις για την αναβάθμισή τους ώστε να μπορέσουν ενδεχομένως να επιτύχουν τόσο μεγάλη διάρκεια ζωής.
- β) Αβεβαιότητες σχετικά με μελλοντικές προβλέψεις: η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το αν το προεξοφλητικό επιτόκιο του 7,5 % λαμβάνει επαρκώς υπόψη τους υψηλούς κινδύνους και τις αβεβαιότητες που συνδέονται με τις προβλέψεις ή αν θα έπρεπε να έχουν προβλεφθεί πρόσθετοι διορθωτικοί μηχανισμοί.

⁽²⁶⁾ «Οι διατάξεις σχετικά με την ανάθεση της σύμβασης και τη γένεση του δικαιώματος στην επιβάρυνση λιθάνθρακα στην πρόσκληση υποβολής προσφορών για τον λιθάνθρακα, δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 18 σημείο 8 παράγραφος 20 σημείο 1 παράγραφοι 21 και 23, **οι διατάξεις σχετικά με τη μείωση και την παύση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη δυνάμει του άρθρου 1 μέρος 5, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης δημοσίου δικαίου που συνάφθηκε σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις**, και οι τροποποιήσεις του νόμου σχετικά με τη συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας από το άρθρο 7 **δεν εφαρμόζονται πριν από τη χορήγηση έγκρισης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δυνάμει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις**. Σε περίπτωση έγκρισης δυνάμει της πρώτης περιόδου, οι διατάξεις της πρώτης περιόδου μπορούν να εφαρμοστούν μόνον σύμφωνα με τη σχετική έγκριση και κατά τη διάρκειά της. Το ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομικών και Ενέργειας δημοσιεύει στην ομοσπονδιακή Επίσημη εφημερίδα την ημερομηνία κοινοποίησης της έγκρισης δυνάμει της νομοθεσίας για κρατικές ενισχύσεις.» (απόδοση μηχανικής μετάφρασης στα αγγλικά από το γερμανικό πρωτότυπο, η επισήμανση των συντακτών)

⁽²⁷⁾ «**Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις συμβαλλομένου που απορρέουν από τα μέρη 1 και 2 της παρούσας συμφωνίας εξαρτώνται από την έγκριση της παρούσας συμφωνίας, δυνάμει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις και των σχετικών διατάξεων του [άρθρου 9 του νόμου για την παύση λειτουργίας]** σχετικά με τη μείωση και την παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή από αντίστοιχη κοινοποίηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι η εξέταση δυνάμει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις μπορεί να έχει θετική έκβαση με άλλο τρόπο πλην της έγκρισης. Το ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομικών και Ενέργειας ενημερώνει τους φορείς εκμετάλλευσης μονάδων αμελλήτι σχετικά με την ύπαρξη της έγκρισης ή της κοινοποίησης.» (απόδοση μηχανικής μετάφρασης στα αγγλικά από το γερμανικό πρωτότυπο, η επισήμανση των συντακτών)

⁽²⁸⁾ «Οι **διατάξεις σχετικά με την αντιστάθμιση για τον παροπλισμό εγκαταστάσεων καύσης λιγνίτη**, δυνάμει των άρθρων 44 και 45 του νόμου, της 8ης Αυγούστου 2020, για την παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη (ομοσπονδιακή Επίσημη Εφημερίδα I, σ. 1818), ο οποίος τροποποιήθηκε τελευταία με το άρθρο 1 του νόμου, της 19ης Δεκεμβρίου 2022, για την επίσπευση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου (Gesetz zur Beschleunigung des Braunkohleausstiegs im Rheinischen Revier) (ομοσπονδιακή Επίσημη Εφημερίδα I, σ. 2479), και οι διατάξεις σχετικά με την αντιστάθμιση για εκτεταμένο παροπλισμό δυνάμει του άρθρου 50 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος του νόμου για την παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη **μπορούν να εφαρμοστούν μόνον εφόσον και στον βαθμό που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορηγεί έγκριση, δυνάμει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις**, ή μόνον εφόσον και στον βαθμό που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κοινοποιήσει ότι η εξέταση, δυνάμει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις, μπορεί να ολοκληρωθεί με άλλον τρόπο.» (απόδοση μηχανικής μετάφρασης στα αγγλικά από το γερμανικό πρωτότυπο, η επισήμανση των συντακτών).

- γ) Τιμές καυσίμων και CO₂: η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών των μονάδων, καθώς, στο μοντέλο της, η Γερμανία χρησιμοποίησε προβλέψεις του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας του 2018 και δεν φαίνεται να έλαβε υπόψη πιο πρόσφατες εξελίξεις της αγοράς, ιδίως τις αυξήσεις της τιμής του CO₂ το 2019 και μετέπειτα (δηλαδή έως τη σύναψη της σύμβασης μεταξύ της Γερμανικής κυβέρνησης και των δύο δικαιούχων) καθώς και πιο φιλόδοξες πολιτικές για το κλίμα σε επίπεδο ΕΕ.
- δ) Στοιχεία σε επίπεδο μεμονωμένων εγκαταστάσεων παρασχέθηκαν για δύο μόνον μονάδες, τούτο δε καθιστά δύσκολο για την Επιτροπή να επαληθεύσει τον υπολογισμό της Γερμανίας για όλες τις εγκαταστάσεις που πρόκειται να παύσουν να λειτουργούν.
- ε) Η Γερμανία δεν υπέβαλε στην Επιτροπή ανάλυση ευαισθησίας, η οποία θα παρείχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των παραμέτρων εισόδου στο αποτέλεσμα του μοντέλου.

3.4.2. Μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας

- (41) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη 133), η Επιτροπή επισήμανε ότι η RWE και η LEAG θα λάβουν επίσης αντιστάθμιση για τρεις εγκαταστάσεις, όταν αυτές θα υπαχθούν στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας, και διατύπωσε αμφιβολίες για το αν οι πρόσθετες αυτές πληρωμές απαιτούνται για την παύση λειτουργίας των εγκαταστάσεων.

3.4.3. Εναλλακτικά σενάρια τα οποία υπέβαλε η Γερμανία

- (42) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη 134), η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το αν τα σενάρια παροπλισμού με αυξημένα αρχικά έξοδα, τα οποία η Γερμανία υπέβαλε ως εναλλακτικά σενάρια για να δικαιολογήσει τα ποσά της αντιστάθμισης, έχουν σημασία για την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα του μέτρου. Η Επιτροπή επισήμανε ότι είναι αβέβαιο αν η επιλογή των αυξημένων αρχικών εξόδων θα υλοποιηθεί όντως και, εάν υλοποιηθεί, είναι αβέβαιο αν τα αυξημένα αρχικά έξοδα θα αφορούν τρία έτη και αν θα αφορούν όλες τις μονάδες που θα παύσουν να λειτουργούν μετά το 2030, σύμφωνα με τις παραδοχές του σεναρίου της Γερμανίας.
- (43) Με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη 135), η Επιτροπή επισήμανε επίσης, όσον αφορά μόνον το μέτρο υπέρ της LEAG, ότι, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Γερμανίας, η καθαρή παρούσα αξία (στο εξής: ΚΠΑ) των αναμενόμενων διαφυγόντων κερδών της LEAG δεν θα υπερβεί την ΚΠΑ του ποσού της αντιστάθμισης σε ένα σενάριο στο οποίο η LEAG δεν θα επεκτείνει τις εξορυκτικές δραστηριότητές της στο Mühlrose και στο Welzow-Süd TA 2. Επομένως, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το αν η αντιστάθμιση προς την LEAG έχει αναλογικό χαρακτήρα.

3.4.4. Πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων

- (44) Με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 137 έως 139), η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με το ύψος των πρόσθετων δαπανών καθώς η μελέτη BET/EY που υπέβαλε η Γερμανία βασίζεται σε ημερομηνίες παύσης λειτουργίας διαφορετικές από τις ημερομηνίες παύσης λειτουργίας που προβλέπονται στον νόμο για την παύση λειτουργίας, η δε μελέτη βασίζεται σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες και αναγνωρίζει το ενδεχόμενο διακύμανσης του κόστους.
- (45) Όσον αφορά το μέτρο υπέρ της LEAG, η Επιτροπή διατύπωσε επίσης αμφιβολίες για το αν το αντίστροφο σενάριο για την εξακρίβωση των πρόσθετων δαπανών έπρεπε να περιλαμβάνει την επέκταση στις εξορυκτικές υπομονάδες του Mühlrose και του Welzow-Süd TA 2, δεδομένου ότι στη μελέτη η συγκεκριμένη επέκταση δεν θεωρείται αναγκαία προκειμένου η LEAG να ανταποκριθεί στη ζήτηση σε σενάριο χωρίς τον νόμο για την παύση λειτουργίας.

3.5. Τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE / Εξελίξεις μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας

- (46) Στις 4 Οκτωβρίου 2022 η γερμανική κυβέρνηση και η RWE κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με την εσπευσμένη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου έως το 2030, αντί του 2038, όπως είχε προβλεφθεί αρχικώς ⁽²⁹⁾. Η Γερμανία ανακοίνωσε ότι η εν λόγω συμφωνία θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων προστασίας του κλίματος και θα ενισχύσει, συγχρόνως, την ασφάλεια του εφοδιασμού κατά την τρέχουσα ενεργειακή κρίση ⁽³⁰⁾. Επομένως, οι γερμανικές αρχές τροποποίησαν τον νόμο για την παύση λειτουργίας μέσω της έκδοσης τροποποιητικού νόμου και της σύναψης της τροποποιητικής σύμβασης με την RWE.

⁽²⁹⁾ Βλέπε έγγραφο που εξέδωσε το γερμανικό υπουργείο στις 4 Οκτωβρίου 2022, με τα βασικά στοιχεία της εν λόγω συμφωνίας, το οποίο διατίθεται στη γερμανική γλώσσα στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/Energie/221004-Eckpunktepapier-RWE-Kohleausstieg.html>.

⁽³⁰⁾ Βλέπε ανακοινωθέν Τύπου του γερμανικού υπουργείου της 4ης Οκτωβρίου 2022, το οποίο διατίθεται στη γερμανική γλώσσα στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Pressemitteilungen/2022/10/20221004-bundeswirtschaftsminister-habeck-landesministerin-neubaur-und-rwe-verstaelndigen-sich-auf-beschleunigten-kohleausstieg-2030.html>.

- (47) Επιπλέον του τροποποιητικού νόμου και της τροποποιητικής σύμβασης, η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι ορισμένα από τα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις που σχετίζονται με την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία περιγράφηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, μεταβλήθηκαν μετά την έκδοση της εν λόγω απόφασης. Ειδικότερα, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας έχουν μεταβληθεί στο πρόσφατο παρελθόν. Η μέση τιμή επόμενης ημέρας της ηλεκτρικής ενέργειας στη γερμανική αγορά αυξήθηκε από 30,5 EUR/MWh το 2020 σε 96,8 EUR/MWh το 2021. Η τάση αυτή συνεχίστηκε το 2022, οπότε η μέση τιμή επόμενης ημέρας ανήλθε σε 235,4 EUR/MWh και το κλίμα της αγοράς έγινε εξαιρετικά ευμετάβλητο, καθώς οι μέσες μηνιαίες τιμές κυμαίνονταν από 129 EUR/MWh έως 465 EUR/MWh ⁽³¹⁾. Η μεγάλη αύξηση και μεταβλητότητα των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας επηρεάστηκε, μεταξύ άλλων παραγόντων, από την απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας στις 24 Φεβρουαρίου 2022 και τη σκόπιμη χρήση των ροών αερίου ως όπλου εκ μέρους της Ρωσίας. Επιπλέον, οι τιμές των δικαιωμάτων εκπομπών ακολούθησαν επίσης ανοδική τάση, καθώς αυξήθηκαν από 25 EUR/tCO₂ το 2020, κατά μέσο όρο, σε 53 EUR/tCO₂ το 2021 και σε 81 EUR/tCO₂ το 2022 ⁽³²⁾.
- (48) Η Γερμανία ενημέρωσε επίσης την Επιτροπή ότι, από το 2020, η RWE έπαυσε τη λειτουργία έξι μονάδων καύσης λιγνίτη, σύμφωνα με τον προγραμματισμό που καθορίζεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας.

Πίνακας 2

Μονάδες της RWE οι οποίες έπαυσαν να λειτουργούν από το 2020

Φορέας εκμετάλλευσης	Ονομασία της εγκατάστασης	MW (καθαρά)	Ημερομηνία μετάβασης στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας	Ημερομηνία παύσης λειτουργίας
RWE	Niederaußem D	297	—	31.12.2020
RWE	Niederaußem C	295	—	31.12.2021
RWE	Neurath B	294	—	31.12.2021
RWE	Weisweiler E	321	—	31.12.2021
RWE	Neurath A	294	—	1.4.2022
RWE	Frechen /Wachtberg (Brikettierung)	120 (από 176)	—	31.12.2022

- (49) Τα κύρια χαρακτηριστικά του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE συνοψίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 50 έως 62 κατωτέρω. Η Γερμανία εξηγεί ότι οι λοιπές διατάξεις (π.χ. σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση, την εξασφάλιση πόρων για επανακαλλιέργεια, τη ρήτρα περί μη προσφυγής σε δικαστήρια) παραμένουν αμετάβλητες.

3.5.1. Αναβολή του οριστικού παροπλισμού δύο μονάδων για τον Μάρτιο του 2024 αντί του τέλους του 2022

- (50) Δύο μονάδες (η Neurath D και η Neurath E, δυναμικότητας περίπου 600 MW έκαστη), οι οποίες επρόκειτο, σύμφωνα με τον νόμο για την παύση λειτουργίας και τη σύμβαση του 2021, να παύσουν να λειτουργούν έως την 31η Δεκεμβρίου 2022, θα παραμείνουν διαθέσιμες στην αγορά έως την 31η Μαρτίου 2024. Η Γερμανία υποστηρίζει ότι τούτο είναι αναγκαίο για τον περαιτέρω μετριασμό του αντικτύπου της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης, για την εξοικονόμηση αερίου στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και, κατά συνέπεια, για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού.
- (51) Η γερμανική κυβέρνηση μπορεί να αποφασίσει, έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2023, αν θα διατηρήσει τις εν λόγω μονάδες στην αγορά έως την 31η Μαρτίου 2025 ή αν θα τις μεταβιβάσει σε νέο αποθεματικό (Reserve). Τέτοιο νέο αποθεματικό δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη ούτε λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης. Στον βαθμό που ένα τέτοιο νέο αποθεματικό θα συνεπάγεται τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, η Γερμανία θα προβεί στη σχετική κοινοποίηση σύμφωνα με την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

⁽³¹⁾ Πηγή: Πλατφόρμα διαφάνειας ENTSO-E, διατίθεται στη διεύθυνση <https://transparency.entsoe.eu>.

⁽³²⁾ Πηγή: Στοιχεία από την Platts Market Data.

- (52) Βάσει της παραγράφου 3 της τροποποιητικής σύμβασης, εάν η Γερμανία αποφασίσει τη συνέχιση της λειτουργίας των δύο ως άνω μονάδων για ένα ακόμη έτος (από την 1η Απριλίου 2024 έως την 31η Μαρτίου 2025), όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 51 ανωτέρω, η RWE επιβαρύνεται με το κόστος αναβάθμισης των μονάδων, το κόστος προσαρμογής του προγραμματισμού του προσωπικού, τα έξοδα λειτουργίας και το κόστος των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂. Συγχρόνως, η RWE διατηρεί τα έσοδα από την εμπορία της ηλεκτρικής ενέργειας, έως ένα ανώτατο όριο αγοραίων εσόδων το οποίο θεσπίστηκε για τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας με τον νόμο για τα όρια της τιμής της γερμανικής ηλεκτρικής ενέργειας (Gesetz zur Einführung einer Strompreisbremse und zur Änderung weiterer energierechtlicher Bestimmungen vom 20. Dezember 2022), με σκοπό να συμβάλει στη χρηματοδότηση μέτρων για τη μείωση των υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας για τους τελικούς καταναλωτές ⁽³³⁾.
- (53) Ο τροποποιημένος πίνακας με τις ημερομηνίες παύσης λειτουργίας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο άρθρο 1 παράγραφος 9 του τροποποιητικού νόμου και στο παράρτημα της τροποποιητικής σύμβασης, έχει ως ακολούθως.

Πίνακας 3

Εγκαταστάσεις λιγνίτη: υπαγωγή στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας και ημερομηνία παύσης λειτουργίας (οι αναθεωρημένες ημερομηνίες επισημαίνονται με έντονη γραμματοσειρά) ⁽³⁴⁾

Φορέας εκμετάλλευσης	Ονομασία της εγκατάστασης	MW (καθαρά)	Ημερομηνία μετάβασης στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας	Ημερομηνία παύσης λειτουργίας
RWE	Niederaußem D	297	—	31.12.2020
RWE	Niederaußem C	295	—	31.12.2021
RWE	Neurath B	294	—	31.12.2021
RWE	Weisweiler E ή F ⁽³⁵⁾	321	—	31.12.2021
RWE	Neurath A	294	—	1.4.2022
RWE	Frechen /Wachtberg (Brikettierung)	120 (από 176)	—	31.12.2022
RWE	Neurath D	607	—	31.3.2024
RWE	Neurath E	604	—	31.3.2024
RWE	Weisweiler E ή F ⁽³⁶⁾	321	—	1.1.2025
LEAG	Jänschwalde A	465	31.12.2025	31.12.2028
LEAG	Jänschwalde B	465	31.12.2027	31.12.2028
RWE	Weisweiler G ή H	663 ή 656	—	1.4.2028
LEAG	Jänschwalde C	465	—	31.12.2028
LEAG	Jänschwalde D	465	—	31.12.2028
RWE	Weisweiler G ή H	663 ή	—	1.4.2029

⁽³³⁾ Για τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με λιγνίτη, το ανώτατο όριο εσόδων καθορίζεται βάσει τύπου που λαμβάνει υπόψη τα πάγια έξοδα και τα έξοδα λειτουργίας τους.

⁽³⁴⁾ Οι μεταβολές σε σύγκριση με τον πίνακα 2 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας επισημαίνονται με έντονη γραμματοσειρά.

⁽³⁵⁾ Τελικώς, επιλέχθηκε η παύση λειτουργίας της μονάδας E κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία.

⁽³⁶⁾ Τελικώς, επιλέχθηκε η παύση λειτουργίας της μονάδας F κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία.

Φορέας εκμετάλλευσης	Ονομασία της εγκατάστασης	MW (καθαρά)	Ημερομηνία μετάβασης στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας	Ημερομηνία παύσης λειτουργίας
		656		
LEAG	Boxberg N	465	—	31.12.2029
LEAG	Boxberg P	465	—	31.12.2029
RWE	Niederaußem G ή H	628 ή 648	—	31.12.2029
RWE	Niederaußem K	944	—	31.3.2030
RWE	Neurath F (BoA 2)	1 060	—	31.3.2030
RWE	Neurath G (BoA 3)	1 060	—	31.3.2030
RWE	Niederaußem G ή H	628 ή 648	31.12.2029	31.12.2033
Saale Energie ⁽³⁷⁾	Schkopau A	450	—	31.12.2034
Saale Energie	Schkopau B	450	—	31.12.2034
LEAG	Lippendorf R	875	—	31.12.2035
EnBW	Lippendorf S	875	—	31.12.2035
LEAG	Schwarze Pumpe A	750	—	31.12.2038
LEAG	Schwarze Pumpe B	750	—	31.12.2038
LEAG	Boxberg R	640	—	31.12.2038
LEAG	Boxberg Q	857	—	31.12.2038

- (54) Η Γερμανία προσκόμισε επίσης στοιχεία σχετικά με την αρχική έναρξη λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της RWE και τις ημερομηνίες παύσης λειτουργίας, όπως παρουσιάζονται στον πίνακα 4. Η πλειονότητα των εγκαταστάσεων της RWE (13 από τις 16) άρχισαν να λειτουργούν στο διάστημα από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 έως τα μέσα της δεκαετίας του 1970 και, επομένως, έως τώρα, οι εν λόγω εγκαταστάσεις έχουν λειτουργήσει επί περίπου 50 έως 60 έτη. Από τις 16 εγκαταστάσεις τρεις είναι νεότερες και άρχισαν να λειτουργούν αντίστοιχα: η Niederaußem K το 2003, η Neurath F (BoA 2) το 2012 και η Neurath G (BoA 3) το 2012.
- (55) Η Γερμανία υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που η RWE υπέβαλε στις γερμανικές αρχές, το κόστος των παλαιότερων 14 από τις 16 μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της RWE (θα) έχει αποσβεστεί έως την ημερομηνία παύσης λειτουργίας τους, κατά τον νόμο για την παύση λειτουργίας, σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες της RWE.
- (56) Περαιτέρω, η Γερμανία υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τα δεδομένα που προσκόμισε η RWE, η συνολική λογιστική αξία των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Neurath F και G θα είναι περίπου 570 εκατ. EUR την 31η Μαρτίου 2030. Η συγκεκριμένη λογιστική αξία αντιπροσωπεύει αποσβεσμένο κόστος και δεν περιλαμβάνει ακίνητα (εκτάσεις γης). Η Γερμανία επισημαίνει περαιτέρω ότι το χρονοδιάγραμμα απόσβεσης προσαρμόστηκε ώστε να αντικατοπτρίζει την υποχρέωση παροπλισμού των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με τον νόμο για την παύση λειτουργίας. Οι ανωτέρω αξίες αντικατοπτρίζουν τις λογιστικές αξίες που θα είχαν προκύψει κατά πάσα πιθανότητα, εάν είχε συνεχιστεί το αρχικό χρονοδιάγραμμα απόσβεσης. Επιπλέον, δεν λαμβάνονται υπόψη μελλοντικές κεφαλαιουχικές δαπάνες για έξοδα επιθεώρησης. Τακτικές επιθεωρήσεις και βελτιώσεις σε αμφότερες τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής πραγματοποιούνται συνήθως ανά τετραετία, το δε κόστος ανέρχεται σε 60 έως 70 εκατ. EUR για κάθε μονάδα. Η τελευταία επιθεώρηση στη μονάδα Neurath F πραγματοποιήθηκε το 2023 και στη μονάδα Neurath G το 2021.

⁽³⁷⁾ Η Saale Energie και η EnBW δεν θα λάβουν αντιστάθμιση για πρόωρη παύση λειτουργίας, καθώς οι μονάδες τους ηλεκτροπαραγωγής (Schkopau A και B και Lippendorf S, αντίστοιχα) δεν θα υποχρεωθούν να παύσουν να λειτουργούν νωρίτερα από ό,τι είχαν ήδη προγραμματίσει οι εταιρείες.

Πίνακας 4

Εγκαταστάσεις λιγνίτη της RWE: έναρξη λειτουργίας έναντι ημερομηνίας παύσης λειτουργίας

Φορέας εκμετάλλευσης	Ονομασία της εγκατάστασης	Έναρξη λειτουργίας	Ημερομηνία παύσης λειτουργίας
RWE	Niederaußem D	1968	31.12.2020
RWE	Niederaußem C	1965	31.12.2021
RWE	Neurath B	1972	31.12.2021
RWE	Weisweiler E ή F ⁽³⁸⁾	1965, 1967	31.12.2021
RWE	Neurath A	1972	1.4.2022
RWE	Frechen / Wachtberg (Brikettierung)	1962	31.12.2022
RWE	Neurath D	1975	31.3.2024
RWE	Neurath E	1976	31.3.2024
RWE	Weisweiler E ή F ⁽³⁹⁾	1965, 1967	1.1.2025
RWE	Weisweiler G ή H	1974, 1975	1.4.2028
RWE	Weisweiler G ή H	1974, 1975	1.4.2029
RWE	Niederaußem G ή H	1974, 1974	31.12.2029
RWE	Niederaußem K	2003	31.3.2030
RWE	Neurath F (BoA 2)	2012	31.3.2030
RWE	Neurath G (BoA 3)	2012	31.3.2030
RWE	Niederaußem G ή H	1974, 1974	31.12.2033

3.5.2. Επίσπευση οριστικού παροπλισμού τριών μονάδων από το 2038 στο 2030

- (57) Η παύση λειτουργίας τριών μονάδων (Niederaußem K, Neurath F και Neurath G, δυναμικότητας περίπου 1 000 MW έκαστη) θα επισπευσθεί από τις 31 Δεκεμβρίου 2038 στην 31η Μαρτίου 2030. Κατά τη Γερμανία, τούτο σημαίνει μείωση του εναπομένοντος χρόνου λειτουργίας 3 GW των νεότερων και αποδοτικότερων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που εκμεταλλεύεται η RWE κατά σχεδόν 50 %.
- (58) Η Γερμανία παρατηρεί ότι οι ημερομηνίες πρόωρης παύσης λειτουργίας έχουν επίσης σημαντικό αντίκτυπο στα ορυχεία που προμηθεύουν τις τρεις εν λόγω μονάδες οι οποίες προγραμματίζεται να παύσουν να λειτουργούν νωρίτερα από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, συμφωνήθηκε ότι το ορυχείο «Garzweiler» θα παράγει σημαντικά μικρότερη ποσότητα λιγνίτη τα επόμενα έτη.

⁽³⁸⁾ Τελικώς, επιλέχθηκε η παύση λειτουργίας της μονάδας E κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία.

⁽³⁹⁾ Τελικώς, επιλέχθηκε η παύση λειτουργίας της μονάδας F κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία.

- (59) Η γερμανική κυβέρνηση μπορεί να αποφασίσει, έως τις 15 Αυγούστου 2026, αν θα μεταβιβάσει τις τρεις εν λόγω μονάδες σε αποθεματικό (Reserve) έως την 31η Δεκεμβρίου 2033. Τέτοιο νέο αποθεματικό δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη ούτε λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης. Στον βαθμό που ένα τέτοιο νέο αποθεματικό θα συνεπάγεται τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, η Γερμανία θα προβεί στη σχετική κοινοποίηση σύμφωνα με την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Εάν οι εν λόγω μονάδες είναι αναγκαίες για ένα τέτοιο αποθεματικό, δεν θα απαιτηθούν περισσότερες αλλαγές στη διαδικασία προγραμματισμού για το ορυχείο επιφανειακής εκμετάλλευσης από εκείνες που θα απαιτούνταν εάν οι τρεις μονάδες έπαυαν οριστικά να λειτουργούν έως το 2030. Επιπλέον, η αποκατάσταση που θα ξεκινήσει το 2030 θα συνεχιστεί επίσης χωρίς αλλαγή.

3.5.3. Ανυπαρξία πρόσθετης αντιστάθμισης προς την RWE

- (60) Το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE δεν προβλέπει πρόσθετη αντιστάθμιση προς την RWE πέραν της προβλεπόμενης από τη σύμβαση του 2021, αλλά επιβεβαιώνει, αντιθέτως, το ποσό των 2,6 δισεκατ. EUR.
- (61) Κατά τη Γερμανία, οι απώλειες εσόδων κατά τα έτη 2030 έως 2038 από τη λειτουργία δυναμικότητας περίπου 3 GW και τα πρόσθετα έξοδα αναπρογραμματισμού αντισταθμίζονται, μεταξύ άλλων, από έσοδα υψηλότερα από τα αναμενόμενα, τα οποία προκύπτουν από 15 επιπλέον μήνες λειτουργίας των μονάδων Neurath D και E από το 2023 έως το πρώτο τρίμηνο του 2024.
- (62) Ο τροποποιητικός νόμος (άρθρο 1 παράγραφος 4) και η τροποποιητική σύμβαση (παράγραφος 4) προβλέπουν ότι ο αριθμός δόσεων για την καταβολή της αντιστάθμισης στην RWE μειώνεται από 15 σε 10 και ότι οι δόσεις δεν είναι ισόποσες, όπως είχε προβλεφθεί αρχικά. Οι ετήσιες δόσεις για τα έτη 2020 έως 2023 θα ανέρχονται σε 173 εκατ. EUR, οι δε ετήσιες δόσεις για τα έτη 2024 έως 2029 θα είναι 318 εκατ. EUR. Σύμφωνα με τον τροποποιητικό νόμο και την τροποποιητική σύμβαση, με την επιφύλαξη της ρήτρας αναστολής της εφαρμογής, η πρώτη δόση πρέπει να καταβληθεί στην RWE την 31η Δεκεμβρίου 2020, χρονικό σημείο παύσης λειτουργίας της πρώτης μονάδας της RWE.

3.6. Αναθεωρημένος υπολογισμός

- (63) Με τις παρατηρήσεις της 23ης Δεκεμβρίου 2022, η Γερμανία υπέβαλε στην Επιτροπή αναθεωρημένους υπολογισμούς των διαφυγόντων εξόδων για εννέα μονάδες της RWE οι οποίες είτε έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν είτε προγραμματίζεται να παύσουν να λειτουργούν έως την 31η Μαρτίου 2025 ⁽⁴⁰⁾ σύμφωνα με τον τροποποιητικό νόμο (άρθρο 1 παράγραφος 9) (στο εξής: αναθεωρημένος υπολογισμός). Ο υπολογισμός αυτός, με ημερομηνία 16 Δεκεμβρίου 2022, πραγματοποιήθηκε από την r2b energy consulting.
- (64) Βάσει του ανωτέρω υπολογισμού, η ΚΠΑ των διαφυγόντων κερδών οκτώ μονάδων της RWE (οι οποίες παύουν να λειτουργούν από τις 31 Δεκεμβρίου 2021 έως την 31η Μαρτίου 2025) ανέρχεται σε περίπου 2,2 δισεκατ. EUR (2,3 δισεκατ. EUR σε ονομαστικούς όρους) και είναι, επομένως, υψηλότερη από την ΚΠΑ της συμφωνηθείσας αντιστάθμισης προς την RWE ύψους 1,7 δισεκατ. EUR (2,6 δισεκατ. EUR σε ονομαστικούς όρους) ⁽⁴¹⁾. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του υπολογισμού αυτού, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι το ύψος της αντιστάθμισης είναι δικαιολογημένο.
- (65) Από τον αναθεωρημένο υπολογισμό προκύπτει ότι οκτώ από τις εννέα μονάδες της RWE που περιλαμβάνονται στον αναθεωρημένο υπολογισμό εκτιμάται ότι έχουν διαφυγόντα κέρδη στο διάστημα από το 2021 έως το 2026. Από τις οκτώ μονάδες με διαφυγόντα κέρδη, πέντε είχαν ήδη παύσει να λειτουργούν στο διάστημα από το 2021 έως το 2022 (Neurath A και B, Niederauβem C, Weisweiler E και Frechen/Wachtberg), οι δε λοιπές τρεις (Weisweiler F και Neurath D και E) έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν το 2025 το αργότερο. Και για τις εννέα μονάδες του αναθεωρημένου υπολογισμού, τα διαφυγόντα κέρδη υπολογίστηκαν μόνον για το διάστημα από την παύση λειτουργίας τους έως το τέλος του 2026. Τα διαφυγόντα κέρδη δεν εκτείνονταν σε καμία περίπτωση πέραν των τριών ετών από την προγραμματισμένη ημερομηνία παύσης λειτουργίας κάθε αντίστοιχης μονάδας. Για την ένατη μονάδα που περιλαμβάνεται στον αναθεωρημένο υπολογισμό (Niederauβem D), η οποία ήταν η πρώτη μονάδα που έπαυσε να λειτουργεί την 31η Δεκεμβρίου 2020, δεν αξιολογούνται διαφυγόντα κέρδη.
- (66) Για τις επτά μονάδες που έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν μετά το 2026 (Weissweiler G και H, Niederauβem H, K και G και Neurath F και G), δεν περιλαμβάνονται διαφυγόντα κέρδη στον αναθεωρημένο υπολογισμό, καθώς παροπλίζονται μετά το 2026.

⁽⁴⁰⁾ Για τον σκοπό του αναθεωρημένου υπολογισμού, γίνεται δεκτό ότι οι μονάδες Neurath D και E, οι οποίες πρόκειται να παύσουν να λειτουργούν την 31η Μαρτίου 2024, κατά τον πίνακα 3 ανωτέρω, παύουν να λειτουργούν την 31η Μαρτίου 2025, ωσάν η ομοσπονδιακή κυβέρνηση να αποφάσισε ήδη να τις διατηρήσει στην αγορά για ένα ακόμη έτος (βλέπε αιτιολογική σκέψη 47). Κατά τη Γερμανία, με τον τρόπο αυτόν, ο αναθεωρημένος υπολογισμός γίνεται πιο συντηρητικός, δεδομένου ότι η παραδοχή μεγαλύτερης διάρκειας λειτουργίας μειώνει τα εκτιμώμενα διαφυγόντα κέρδη.

⁽⁴¹⁾ Όταν διατυπώνεται σε ονομαστικούς όρους, το ύψος της αντιστάθμισης φαίνεται υψηλότερο από αυτό των διαφυγόντων κερδών επειδή οι δόσεις της αντιστάθμισης κατανέμονται σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (έως το 2030) από ό,τι τα διαφυγόντα κέρδη (έως το 2026).

- (67) Ο αναθεωρημένος υπολογισμός εφαρμόζει τις ακόλουθες κύριες παραμέτρους για την εκτίμηση των διαφυγόντων κερδών των εννέα μονάδων για τις οποίες υποβλήθηκαν στοιχεία:
- 1) Για τον υπολογισμό θεωρείται ότι μόνη πηγή εσόδων των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι η πώληση ηλεκτρικής ενέργειας βασικού φορτίου σε τιμές αγοράς οι οποίες αντιστοιχούν σε τιμές του γερμανικού χρηματιστηρίου εμπορευμάτων EEX. Πιο συγκεκριμένα:
 - α) Για τις μονάδες που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού στην Επιτροπή (Neurath A και B, Niederaußem C και D, Weisweiler E), ο υπολογισμός χρησιμοποιεί τις παραδοχές σχετικά με τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂, τον πληθωρισμό και το κανονιστικό περιβάλλον ⁽⁴²⁾ που ανταποκρίνονται στις προσδοκίες της αγοράς ακριβώς πριν από τις αντίστοιχες ημερομηνίες παύσης λειτουργίας. Για τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂, ο υπολογισμός χρησιμοποιεί μέσο όρο τιμών συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης για παράδοση στον σχετικό μήνα, το σχετικό τρίμηνο ή το σχετικό έτος (ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του προϊόντος) στο διάστημα από το 2021 έως το 2026 όπως καταγράφονται στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων EEX κατά τις δύο εβδομάδες πριν από τις αντίστοιχες ημερομηνίες παύσης λειτουργίας.
 - β) Για τις τέσσερις μονάδες που παύουν να λειτουργούν στο διάστημα από τις 31 Δεκεμβρίου 2022 έως την 31η Μαρτίου 2025 (Frechen/Wachtberg, Weisweiler F και Neurath D και E), οι παραδοχές σχετικά με τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂, τον πληθωρισμό και το κανονιστικό περιβάλλον ⁽⁴³⁾ διατυπώθηκαν με βάση τις πρόσφατες προσδοκίες της αγοράς οι οποίες ήταν διαθέσιμες κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού. Για τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂, ο υπολογισμός χρησιμοποιεί μέσο όρο τιμών συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης για παράδοση στον σχετικό μήνα, το σχετικό τρίμηνο ή το σχετικό έτος (ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του προϊόντος) στο διάστημα από το 2021 έως το 2026 όπως καταγράφονται στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων EEX στο διάστημα από την 21η Οκτωβρίου 2022 έως τις 4 Νοεμβρίου 2022.
 - 2) Για τις δαπάνες καυσίμων της προμήθειας λιγνίτη, λήφθηκε υπόψη μεταβλητό κόστος εξόρυξης του λιγνίτη 1,5 EUR/MWh(th) και πάγιο κόστος εξόρυξης λιγνίτη 4,7 EUR/MWh(th). Οι παραδοχές αυτές αντλήθηκαν από ανεξάρτητη μελέτη την οποία εκπόνησε το Öko-Institut και η οποία δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2022 ⁽⁴⁴⁾. Όταν διαιρείται ανά μονάδα παραγωγής, το συνολικό κόστος εξόρυξης θεωρείται σταθερό λόγω της βραχείας διάρκειας του αντίστροφου σεναρίου. Το πάγιο κόστος, το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο τμήμα του συνολικού κόστους εξόρυξης, απαιτεί συνήθως μεγαλύτερο χρόνο προσαρμογής σε μεταβαλλόμενους όγκους παραγωγής.
- (68) Ο υπολογισμός χρησιμοποιεί βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά κάθε μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, όπως αποδοτικότητα, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, πάγιο κόστος, τυπική διαθεσιμότητα και ποσοστά χρησιμοποίησης. Το πάγιο κόστος βασίστηκε σε αντιπροσωπευτικές τιμές για την αντίστοιχη κατηγορία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και αντιστοιχεί στα πορίσματα της μελέτης του Öko-Institut.
- (69) Τα έσοδα από την παραγωγή θερμότητας και από την αγορά εξισορρόπησης δεν περιλήφθηκαν στον αναθεωρημένο υπολογισμό.
- (70) Για τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν στο διάστημα από την 31η Δεκεμβρίου 2022 έως την 31η Μαρτίου 2025, στον υπολογισμό εφαρμόζεται ανώτατο όριο αγοραίων εσόδων από την 1η Δεκεμβρίου 2022 έως τις 30 Απριλίου 2024. Η νομική βάση για την εφαρμογή του ανώτατου ορίου αγοραίων εσόδων καθορίζεται στον νόμο για τα όρια της τιμής της γερμανικής ηλεκτρικής ενέργειας. Όταν οι αναμενόμενες τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας υπερβαίνουν το ανώτατο όριο, το γερμανικό κράτος εισπράττει το 90 % των αγοραίων εσόδων που υπερβαίνουν το εν λόγω ανώτατο όριο. Το επίπεδο του ανώτατου ορίου, όπως καθορίζεται στον νόμο για τα όρια της τιμής της γερμανικής ηλεκτρικής ενέργειας, επηρεάζεται από το κόστος των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂. Τιμή 81 EUR/t για το CO₂ (η οποία ήταν η μέση τιμή αγοράς άμεσης παράδοσης το 2022) συνεπάγεται ανώτατο όριο περίπου 160 EUR/MWh. Ο νόμος για τα όρια της τιμής της γερμανικής ηλεκτρικής ενέργειας προβλέπει την εφαρμογή του ανώτατου ορίου από την 1η Δεκεμβρίου 2022 έως την 30ή Ιουνίου 2023 καθώς και τη δυνατότητα παράτασής του έως τις 30 Απριλίου 2024, με την επιφύλαξη σχετικής απόφασης της γερμανικής κυβέρνησης. Τελικώς, η γερμανική κυβέρνηση αποφάσισε να μην παρατείνει την εφαρμογή του ανώτατου ορίου πέραν της 30ής Ιουνίου 2023. Οι γερμανικές αρχές επισημαίνουν ότι το ανώτατο όριο αγοραίων εσόδων επηρεάζει τα διαφυγόντα κέρδη μίας μόνον μονάδας (Frechen/Wachtberg), δεδομένου ότι οι λοιπές μονάδες καύσης λιγνίτη της RWE είτε παύουν να λειτουργούν μετά τη λήξη της περιόδου εφαρμογής του ανώτατου ορίου είτε είχαν παύσει να λειτουργούν πριν από την έγκριση συγκεκριμένων σχεδίων για το ανώτατο όριο εκ μέρους της γερμανικής κυβέρνησης.

⁽⁴²⁾ Τούτο αφορά την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα.

⁽⁴³⁾ Τούτο αφορά την εφαρμογή του ανώτατου ορίου στα αγοραία έσοδα.

⁽⁴⁴⁾ Öko-Institut (2022): Die deutsche Braunkohlenwirtschaft 2021. Historische Entwicklungen, Ressourcen, Technik, wirtschaftliche Strukturen und Umweltauswirkungen. Studie im Auftrag von Agora Energiewende und der European Climate Foundation. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/die-deutsche-braunkohlenwirtschaft-2021>. Η μελέτη αποτελεί επικαιροποίηση (με στοιχεία έως το 2021) προηγούμενων μελετών στις οποίες εξετάστηκαν τα οικονομικά δεδομένα της εξόρυξης λιγνίτη και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη, οι οποίες συνέβαλαν στις προσπάθειες συλλογής στοιχείων της επιτροπής για τον άνθρακα.

- (71) Για τις μονάδες Neurath D και E, η παύση λειτουργίας των οποίων αναβλήθηκε έως την 31η Μαρτίου 2024 με δυνατότητα παράτασης της ημερομηνίας παύσης λειτουργίας έως την 31η Μαρτίου 2025, ο υπολογισμός λαμβάνει υπόψη μόνον διαφυγόντα κέρδη που προκύπτουν από τη δεύτερη ως άνω ημερομηνία.
- (72) Το μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου (στο εξής: ΜΣΚΚ ⁽⁴⁵⁾), που χρησιμοποιείται για τον σκοπό της προεξόφλησης των διαφυγόντων κερδών και των πληρωμών αντιστάθμισης, καθορίστηκε σε 7,5 %.
- (73) Λαμβανομένης υπόψη της σημαντικής ποσότητας της δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που αφαιρείται από την αγορά λόγω της πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη, λαμβάνεται υπόψη ο συστημικός αντίκτυπος της στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλότερες σε σύγκριση με εκείνες του πραγματικού σεναρίου, επειδή, στην πρώτη περίπτωση, λειτουργούν περισσότερες μονάδες και μπορεί να καλυφθεί μεγαλύτερη ζήτηση με σχετικά φθηνότερη δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Για τον ποσοτικό προσδιορισμό του αποτελέσματος αυτού, ο αναθεωρημένος υπολογισμός χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα δύο αναλύσεων στις οποίες αξιολογούνται τα αποτελέσματα της σταδιακής κατάργησης δύο πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής (Isar 2 και Neckarwestheim 2) στη γερμανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ⁽⁴⁶⁾. Οι γερμανικές αρχές ισχυρίζονται ότι ο εκτιμώμενος αντίκτυπος στις τιμές στη γερμανική αγορά θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αντιπροσωπευτικός και για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, δεδομένου ότι οι δύο τεχνολογίες έχουν σχετικά παρόμοιες θέσεις στην αξιολογική κατάταξη και τείνουν να έχουν υψηλά ποσοστά χρησιμοποίησης. Οι συνέπειες της πρόωρης παύσης λειτουργίας είναι σχετικά αδύναμες αρχικά (δεδομένου ότι οι πρώτες μονάδες που έπαυσαν να λειτουργούν βάσει του χρονοδιαγράμματος είναι σχετικά μικρές), αλλά ενισχύονται με την πάροδο των ετών και την παύση λειτουργίας ολόένα και μεγαλύτερης δυναμικότητας. Επομένως, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου είναι χαμηλότερες κατά 1,7 % το 2023 και κατά 3,2 % το 2026 σε σχέση με τις τιμές στο πραγματικό σενάριο.
- (74) Η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι, δεδομένης της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε, δεν είναι αναγκαία η υποβολή επικαιροποίησης του αναθεωρημένου υπολογισμού βάσει των πιο πρόσφατων διαθέσιμων στοιχείων (από το δεύτερο τρίμηνο του 2023) για τις τρεις μονάδες που θα παύσουν να λειτουργούν τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο του 2025 (Weisweiler F και Neurath D και E) ⁽⁴⁷⁾. Οι δύο κύριες παράμετροι που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά τα έσοδα και τα έξοδα και υπόκεινται σε αβεβαιότητα και συχνές διακυμάνσεις, είναι οι τιμές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης προϊόντων ηλεκτρικής ενέργειας και οι τιμές δικαιωμάτων εκπομπών CO₂, που οι φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη αγοράζουν συνήθως για την εξασφάλιση (ή την αντιστάθμιση του κινδύνου) των κερδών εκμετάλλευσης μήνες και έτη νωρίτερα. Η γερμανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας είναι μία από τις πιο ανεπτυγμένες και ρευστές αγορές στην Ευρώπη και, επομένως, καθιστά δυνατή την εν λόγω αντιστάθμιση του κινδύνου, από τους συμμετέχοντες στην αγορά, σε επαρκείς όγκους για διάστημα έως και τριών ετών πριν από την πραγματική παράδοση ⁽⁴⁸⁾. Κατά συνέπεια, η Γερμανία εξήγησε ότι, στο πλαίσιο αντίστροφου σεναρίου, οι τρεις μονάδες θα μπορούσαν να εισέλθουν στην αγορά στο διάστημα από την 21η Οκτωβρίου 2022 έως τις 4 Νοεμβρίου 2022 (όταν τα δεδομένα για τις τρεις εν λόγω μονάδες εξάχθηκαν από την αγορά για τον σκοπό του αναθεωρημένου υπολογισμού) και να αντισταθμίσουν τον κίνδυνο του κέρδους τους επί αρκετούς μήνες ή αρκετά έτη λειτουργίας μετά την ημερομηνία παύσης λειτουργίας που έχει προγραμματιστεί στο πραγματικό σενάριο. Τούτο θα γινόταν μέσω της πώλησης όγκων ηλεκτρικής ενέργειας που προκύπτει να παραχθούν και της αγοράς αντίστοιχης ποσότητας δικαιωμάτων εκπομπών για την κάλυψη του αποτυπώματος άνθρακα της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός δεν χρήζει επικαιροποίησης, δεδομένου ότι οι τρεις μονάδες της RWE μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τυποποιημένα μέσα της αγοράς για να εξασφαλίσουν τα υπολογισμένα διαφυγόντα κέρδη κατά τον χρόνο εξαγωγής των δεδομένων για τον αναθεωρημένο υπολογισμό.

⁽⁴⁵⁾ Το ΜΣΚΚ αντιπροσωπεύει το κόστος κεφαλαίου της επιχείρησης, όπου κάθε κατηγορία κεφαλαίου είναι κατάλληλα σταθμισμένη. Το ΜΣΚΚ υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας το κόστος κάθε πηγής κεφαλαίου (χρέος και ίδια κεφάλαια) επί τον σχετικό συντελεστή του ανά αγοραία αξία και προσθέτοντας τα γινόμενα για τον προσδιορισμό του συνόλου. Το ΜΣΚΚ χρησιμοποιείται επίσης ως ο συντελεστής προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών σε ανάλυση προεξόφλημένων ταμειακών ροών.

⁽⁴⁶⁾ Τα αποτελέσματα των αναλύσεων αυτών δημοσιεύθηκαν από το Öko-Institut στις 6 Σεπτεμβρίου 2022 (<https://blog.oeko.de/atomausstieg-mythen-zu-streckbetrieb-und-laufzeitverlaengerung/>) και από την enervis στις 29 Σεπτεμβρίου 2022 (https://enervis.de/wp-content/uploads/2022/09/20220929_enervis-Pressemitteilung_AKW-Weiterbetrieb-erhoeht-Versorgungssicherheit-und-reduziert-Gasverbrauch.pdf). Οι δύο πυρηνικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής είχαν συνδυασμένη δυναμικότητα 2,8 GW, ενώ στην παρούσα υπόθεση οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με λιγνίτη με συνδυασμένη δυναμικότητα 3,2 GW θα έχουν παύσει να λειτουργούν έως το τέλος το 2026, αργότερο χρονικό σημείο του αναθεωρημένου υπολογισμού.

⁽⁴⁷⁾ Η συμβολή των τριών αυτών μονάδων στο συνολικό ποσό των διαφυγόντων κερδών στον αναθεωρημένο υπολογισμό είναι 22 % (ήτοι 479 εκατ. EUR) σε όρους ΚΠΑ. Από το ποσό αυτό 348 εκατ. EUR καταγράφονται το 2025 και 131 εκατ. EUR καταγράφονται το 2026.

⁽⁴⁸⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, Προφίλ αντιστάθμισης κινδύνου ευρωπαϊκών επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας (European Utility Hedging Profiles) της BloombergNEF το 2021, 21 Απριλίου 2021, στη διεύθυνση: <https://about.bnef.com/>.

- (75) Περαιτέρω, η Γερμανία υποστηρίζει ότι η θέσπιση μηχανισμού για την επικαιροποίηση του υπολογισμού της αντιστάθμισης βάσει των πλέον πρόσφατων παραδοχών δεν δικαιολογείται για το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, καθώς οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών στον αναθεωρημένο υπολογισμό προσεγγίζουν την πραγματική παύση λειτουργίας των εν λόγω μονάδων [βλέπε αιτιολογική σκέψη 67 (1)]. Η Γερμανία επισημαίνει ότι ένας επικαιροποιημένος μηχανισμός, σύμφωνα με το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών, θα είναι καταρχήν αναγκαίος μόνον εάν η παύση λειτουργίας μονάδων ηλεκτροπαραγωγής πραγματοποιείται μετά την πάροδο τριών και πλέον ετών από τη χορήγηση της αντιστάθμισης για την εν λόγω παύση λειτουργίας. Κατά τη Γερμανία, με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ότι οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται ο υπολογισμός είναι επίκαιρες κατά τον χρόνο πραγματικής παύσης λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Για τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που είχαν ήδη παύσει να λειτουργούν κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού στην Επιτροπή, η Γερμανία επισημαίνει ότι υπολόγισε τα διαφυγόντα κέρδη βάσει παραδοχών και προσδοκιών της αγοράς κατά τον χρόνο που προηγήθηκε ακριβώς των σχετικών ημερομηνιών παύσης λειτουργίας. Οι λοιπές μονάδες των οποίων τα διαφυγόντα κέρδη υπολογίστηκαν θα παύσουν να λειτουργούν στο διάστημα από τις 31 Δεκεμβρίου 2022 έως την 31η Μαρτίου 2025. Η Γερμανία υποστηρίζει ότι το χρονικό αυτό σημείο δεν θα απέχει περισσότερο από τρία έτη από την κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής, χρονικό σημείο χορήγησης της ενίσχυσης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 78). Επομένως, κατά τη Γερμανία, δεν απαιτείται η θέσπιση μηχανισμού επικαιροποίησης.

3.7. Προϋπολογισμός

- (76) Ο προϋπολογισμός του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE ανέρχεται σε 2,6 δισεκατ. EUR και θα χρηματοδοτηθεί από τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό της Γερμανίας. Η αντιστάθμιση θα καταβληθεί σε 10 ετήσιες δόσεις: για τα έτη 2020 έως 2023, η δόση θα είναι 173 εκατ. EUR και για τα έτη 2024 έως 2029, θα είναι 318 εκατ. EUR.

3.8. Χρόνος χορήγησης και διάρκεια

- (77) Χρόνος χορήγησης του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE είναι η κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής. Η τελική εκταμίευση πόρων θα πραγματοποιηθεί την 31η Δεκεμβρίου 2029.

3.9. Δικαιούχος

- (78) Το κοινοποιηθέν μέτρο είναι επιχορήγηση προς την RWE Power AG. Η RWE Power AG απασχολεί 8 800 εργαζομένους, εκ των οποίων 7 500 σε θέσεις εργασίας σχετικές με τον κλάδο του λιγνίτη. Η RWE Power AG είναι 100 % ελεγχόμενη θυγατρική της RWE AG. Σύμφωνα με δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, εκτιμάται ότι, στις 15 Μαρτίου 2023, θεσμικοί επενδυτές κατείχαν το 87 % των μετοχών της RWE AG και ιδιώτες (συμπεριλαμβανομένων εργαζομένων της εταιρείας) κατείχαν το 13 %. Από τις 15 Μαρτίου 2023, ο μεγαλύτερος μέτοχος της RWE AG είναι η Qatar Holding LLC, η οποία κατέχει μερίδιο 9,1 %.
- (79) Η RWE AG είναι γερμανική εταιρεία στον τομέα της ενέργειας, η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή και την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας. Σύμφωνα με τη μελέτη αγοράς που εκπόνησε η γερμανική Αρχή Ανταγωνισμού, το 2020 η RWE AG παρήγαγε περίπου το 25 % της συνολικής παραγωγής στην περιοχή της αγοράς της Γερμανίας και του Λουξεμβούργου και ήταν ο παραγωγός με τη μεγαλύτερη δυναμικότητα παραγωγής ύψους 67,8 TWh ⁽⁴⁹⁾. Το 2021 τα συνολικά έσοδα της RWE AG ανέρχονταν σε περίπου 24,5 δισεκατ. EUR.
- (80) Οι γερμανικές αρχές επιβεβαιώνουν ότι ούτε η RWE AG ούτε η RWE Power AG είναι προβληματικές επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων ⁽⁵⁰⁾.
- (81) Οι γερμανικές αρχές επιβεβαιώνουν επίσης ότι δεν υφίσταται εκκρεμές ένταλμα είσπραξης εις βάρος ούτε της RWE AG ούτε της RWE Power AG βάσει παλαιότερης απόφασης της Επιτροπής με την οποία ενίσχυση κηρύχθηκε παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά ⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁹⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/DE/Berichte/Marktmachtbericht_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=3.

⁽⁵⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (EE C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽⁵¹⁾ Βλέπε απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Σεπτεμβρίου 1995, TWD κατά Επιτροπής, T-244/93 και T-486/93, ECLI:ECLI:EU:T:1995:160, σκέψη 56. Βλέπε, επίσης, ανακοίνωση της Επιτροπής — Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ανάκτηση παράνομων και ασυμβίβαστων κρατικών ενισχύσεων (EE C 247 της 23.7.2019, σ. 1).

3.10. Σώρευση και διαφάνεια

- (82) Η Γερμανία επιβεβαιώνει ότι θα συμμορφωθεί με τα σημεία 56 και 57 των κατευθυντήριων γραμμών. Η ενίσχυση στο πλαίσιο του κοινοποιηθέντος μέτρου δεν μπορεί να σωρευθεί με ad hoc ή με ήσσονος σημασίας ενίσχυση ούτε με χρηματοδότηση της Ένωσης σε σχέση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.
- (83) Η Γερμανία θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις διαφάνειας που καθορίζονται στα σημεία 58 έως 61 των κατευθυντήριων γραμμών. Τα σχετικά στοιχεία του κοινοποιηθέντος μέτρου θα δημοσιευθούν σε εθνικό ιστότοπο ο οποίος θα περιέχει σύνδεσμο προς το μητρώο διαφάνειας της Επιτροπής: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency>.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΡΙΤΩΝ

- (84) Μεγάλος αριθμός τρίτων υπέβαλαν παρατηρήσεις μετά τη δημοσίευση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, της δημόσιας διαβούλευσης και της απόφασης επέκτασης.
- (85) Μεγάλος αριθμός τρίτων (27) υπέβαλαν παρατηρήσεις μετά τη δημοσίευση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας. Παρατηρήσεις υπέβαλαν οι δύο δικαιούχοι (LEAG και RWE), οι μέτοχοι της LEAG (EPH και PPF Investments — PPF) και το συμβούλιο εργαζομένων του ομίλου LEAG (Konzernbetriebsrat). Οι παρατηρήσεις που υπέβαλαν εταιρείες περιλάμβαναν τις παρατηρήσεις της GPE, τις πανομοιότυπες παρατηρήσεις οκτώ τοπικών εταιρειών ενέργειας (στο εξής: οκτώ τοπικές εταιρείες) και τις πανομοιότυπες παρατηρήσεις δύο ακόμη τοπικών εταιρειών ενέργειας (στο εξής: δύο τοπικές εταιρείες). Παρατηρήσεις υπέβαλαν επτά ΜΚΟ, καθώς και τρία γερμανικά ομόσπονδα κράτη στα οποία βρίσκονται τα ορυχεία της LEAG και της RWE, ήτοι η Βόρεια Ρηνανία - Βεστφαλία, η Σαξονία και το Βραδεμβούργο. Παρατηρήσεις υπέβαλε επίσης ένωση δήμων (Lausitzrunde), στους οποίους βρίσκονται ορυχεία της LEAG, καθώς και η ένωση που εκπροσωπεί τον κλάδο του λιγνίτη στη Γερμανία (στο εξής: DEBRIV).
- (86) Μεγάλος αριθμός τρίτων (19) υπέβαλαν παρατηρήσεις μετά τη δημοσίευση της δημόσιας διαβούλευσης. Παρατηρήσεις υπέβαλαν οι δύο δικαιούχοι (LEAG και RWE), οι μέτοχοι της LEAG (EPH και PPF) και το συμβούλιο εργαζομένων του ομίλου LEAG. Οι παρατηρήσεις που υπέβαλαν εταιρείες περιλάμβαναν τις παρατηρήσεις της GPE, τις πανομοιότυπες παρατηρήσεις των οκτώ τοπικών εταιρειών και τις πανομοιότυπες παρατηρήσεις των δύο τοπικών εταιρειών. Παρατηρήσεις υπέβαλαν επίσης η DEBRIV, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Περιβάλλοντος (στο εξής: ΕΠΠ), η Greenpeace και η ClientEarth.
- (87) Στις 16 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή έλαβε πανομοιότυπες αυθόρμητες παρατηρήσεις από τις οκτώ τοπικές εταιρείες σχετικά με το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE.
- (88) Μεγάλος αριθμός τρίτων (12) υπέβαλαν παρατηρήσεις μετά τη δημοσίευση της απόφασης επέκτασης. Παρατηρήσεις υπέβαλαν οι δύο δικαιούχοι (LEAG και RWE), πανομοιότυπες παρατηρήσεις υπέβαλαν οι οκτώ τοπικές εταιρείες και παρατηρήσεις υπέβαλαν επίσης η GPE και η ClientEarth.
- (89) Οι παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι τρίτοι συνοψίζονται κατωτέρω στις ακόλουθες κατηγορίες: i) παρατηρήσεις σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης (βλέπε τμήμα 4.1), ii) παρατηρήσεις σχετικά με τη νομική βάση για τη συμβατότητα (βλέπε τμήμα 4.2) και iii) παρατηρήσεις σχετικά με τον συμβιβασμό χαρακτήρα της ενίσχυσης (βλέπε τμήμα 4.3).
- (90) Εν προκειμένω, η Επιτροπή θα επικεντρωθεί στις παρατηρήσεις των τρίτων σχετικά με το πεδίο της παρούσας απόφασης.

4.1. Ύπαρξη ενίσχυσης

4.1.1. RWE

- (91) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Κατά την RWE, πρόκειται περί αποκατάστασης ζημίας καθώς ο νόμος για την παύση λειτουργίας προσβάλλει το δικαίωμα ιδιοκτησίας της RWE και, επομένως, δεν παρέχεται στην RWE κανένα οικονομικό πλεονέκτημα.

- (92) Κατά την RWE, η εν λόγω παρέμβαση στο δικαίωμα ιδιοκτησίας είναι συμβατή με το άρθρο 14 του γερμανικού Θεμελιώδους Νόμου (Grundgesetz, στο εξής: GG) μόνον εάν το κράτος παρέχει κατάλληλη αποζημίωση. Το ύψος της αποζημίωσης εξαρτάται από την οικονομική σημασία των θιγόμενων έννομων συμφερόντων, ήτοι την αξία των ακινήτων και την αξία των θιγόμενων δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, καθώς και των πρόσθετων επιβαρύνσεων που συνδέονται με την παρέμβαση. Η προστασία που προβλέπεται στο άρθρο 14 του GG καλύπτει i) την ιδιοκτησία της μονάδας και της έκτασης γης και την αντίστοιχη δυνατότητα χρήσης των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και των ορυχείων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και την πραγματοποίηση κερδών με τον τρόπον αυτόν· ii) το δικαίωμα εγκαθίδρυσης και εκμετάλλευσης της συνολικής επιχειρηματικής δραστηριότητας «παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη» (η RWE υποστήριξε ότι η σταδιακή κατάργηση των πυρηνικών σταθμών στη Γερμανία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αναλογία· iii) την ανέκκλητη ιδιοκτησία των ορυχείων, η οποία έχει απομειωθεί πλήρως λόγω των υποχρεώσεων παροπλισμού· και iv) τις απεριόριστες διάρκειας άδειες λειτουργίας βάσει του γερμανικού νόμου για τον έλεγχο εκπομπών για τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και τα ορυχεία που επηρεάζονται από τον νόμο για την παύση λειτουργίας.
- (93) Η RWE υποστήριξε ότι, σε αναγνώριση των μακροχρόνιων αναλήψεων κεφαλαιακών υποχρεώσεων και των σχεδίων όσον αφορά το προσωπικό και τις επενδύσεις που απαιτούνται για έργο του συγκεκριμένου τύπου και μεγέθους, απολαύει αυξημένης και ιδιαίτερης συνταγματικής προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Η μακροχρόνια προοπτική είναι εγγενής στην επιχειρηματική δραστηριότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Η συγκεκριμένη ιδιαίτερως ισχυρή προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αυξάνει σημαντικά την ένταση της παρέμβασης στην ιδιοκτησία της RWE.
- (94) Η RWE υποστήριξε ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της σε σχέση με το ΣΕΔΕ της ΕΕ, το οποίο, κατά τη γνώμη της, ρυθμίζει με εξαντλητικό τρόπο τη μείωση των εκπομπών CO₂ από τις επηρεαζόμενες μονάδες. Ωστόσο, η υποχρέωση παροπλισμού βάσει του νόμου για την παύση λειτουργίας απαιτεί πρόσθετη συμβολή των μονάδων της RWE στην προστασία του περιβάλλοντος, η οποία συνεπάγεται «ιδιαίτερη θυσία» (Sonderopfer) που πρέπει να ληφθεί υπόψη όσον αφορά την αντιστάθμιση.
- (95) Η RWE παρατήρησε περαιτέρω ότι η Γερμανία ενήργησε ως φορέας της οικονομίας της αγοράς κατά τη σύναψη της σύμβασης του 2021 με τους φορείς εκμετάλλευσης. Η Γερμανία έπρεπε να εκτιμήσει εκ των προτέρων αν η συμβατικά εξασφαλισμένη λύση της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα ήταν προτιμότερη ή τουλάχιστον ισοδύναμη με μια αμιγώς κανονιστική λύση, ο συνταγματικός ή εκτελεστικός χαρακτήρας της οποίας έπρεπε επίσης να εκτιμηθεί εκ των προτέρων. Η RWE υποστηρίζει ότι η Γερμανία ενήργησε στο συγκεκριμένο πλαίσιο ως ορθολογικός παράγοντας μέσω της σύναψης σύμβασης, η οποία της παρέχει τα δικαιώματα που προβλέπονται σε αυτήν και συγχρόνως την απαλλάσσει, με ασφάλεια δικαίου, από την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης, την οποία θα ήταν υποχρεωμένη να καταβάλει άλλως δυνάμει του εθνικού ή του διεθνούς δικαίου. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη της RWE, απουσιάζει κάθε στοιχείο κρατικής ενίσχυσης.
- (96) Με τις παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE επισήμανε εκ νέου ότι το μέτρο δεν συνιστά ενίσχυση. Κατά την άποψή της, η συνολική αντιστάθμιση υπολείπεται της συνολικής ζημίας που υφίσταται η RWE και, ως εκ τούτου, δεν παρέχεται κανένα πλεονέκτημα στην RWE.

4.1.2. LEAG

- (97) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG διατύπωσε αμφιβολίες όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, η LEAG εκτιμά ότι το μέτρο δεν της παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα, καθώς η αντιστάθμιση υπολείπεται της οικονομικής ζημίας που προκαλεί ο νόμος για την παύση λειτουργίας. Εάν οι γερμανικές αρχές δεν είχαν χορηγήσει κατάλληλη αντιστάθμιση, οι φορείς εκμετάλλευσης θα είχαν το δικαίωμα να αξιώσουν αποζημίωση, καθώς η LEAG εκτιμά ότι ο νόμος για την παύση λειτουργίας ενέχει προσβολή του δικαιώματός της ιδιοκτησίας δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος του GG και του άρθρου 1 της Ευρωπαϊκής σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ) και του άρθρου 13 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας (στο εξής: ΣΧΕ). Κατά την άποψη της LEAG, η δυνατότητα χρήσης της ιδιοκτησίας της έχει ματαιωθεί πλήρως, τούτο δε συνιστά ιδιαίτερως σοβαρή προσβολή των δικαιωμάτων της, και επομένως οι διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας υπόκεινται σε αυξημένες απαιτήσεις αναλογικότητας.
- (98) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η LEAG ισχυρίστηκε ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των φορέων εκμετάλλευσης λιγνίτη, οι οποίες αντικατοπτρίζονταν επίσης στα εγκεκριμένα σχέδια για τον λιγνίτη για τα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης, διαψεύδεται από τη διά νόμου επιβολή της υποχρέωσης πρόωρης σταδιακής κατάργησης του άνθρακα, μετά τη λήψη από τους φορείς εκμετάλλευσης κρίσιμων επενδυτικών αποφάσεων για την κατασκευή των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και την ανάπτυξη των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης. Ως εκ τούτου, η LEAG υποστήριξε ότι υφίσταται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη συνέχισης των εξορυκτικών δραστηριοτήτων και εκμετάλλευσης των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη.

- (99) Επιπλέον, με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η LEAG ισχυρίστηκε ότι η μεταβατική περίοδος που προβλέφθηκε για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στην παρούσα υπόθεση είναι ανεπαρκής. Κατά τη γνώμη της, η σταδιακή πρόωρη παύση λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, η οποία προβλέπεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας, δεν είναι καθεαυτήν κατάλληλη για να διασκεδαστούν οι ανησυχίες όσον αφορά τη συνταγματικότητά της. Ως εκ τούτου, η Γερμανία οφείλει να παράσχει οικονομική αντιστάθμιση προκειμένου να καταστήσει αναλογική την παρέμβαση στην επηρεαζόμενη ιδιοκτησία. Η LEAG ισχυρίζεται ότι η οικονομική αντιστάθμιση πρέπει να περιάγει τους φορείς εκμετάλλευσης των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη και τα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης τουλάχιστον στην ίδια θέση στην οποία θα βρίσκονταν εάν τους είχε παρασχεθεί μεταβατική περίοδος υπολογισμένη σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα. Κατά την LEAG, το σχετικό πρότυπο για την αντιστάθμιση σε περίπτωση ορυχείου επιφανειακής εκμετάλλευσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον όγκο παραγωγής που είναι αναγκαίος προκειμένου να καταστεί δυνατή η απόσβεση των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν και που δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμη στο ορυχείο επιφανειακής εκμετάλλευσης (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων επανακαλλιέργειας) και η αποκόμιση κατάλληλου κέρδους, και συγχρόνως να περιάγει το ορυχείο επιφανειακής εκμετάλλευσης σε κατάλληλη τελική κατάσταση εγκεκριμένη με αμετάκλητη δικαστική απόφαση (αναγκαίος όγκος εναπομένουσας παραγωγής). Επομένως, ο χρόνος που απαιτείται προς τούτο βασίζεται στον εφικτό, από τεχνικής απόψεως, ρυθμό εξόρυξης και στις απαιτήσεις σε καύσιμα των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Για μια μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, η αντιστάθμιση πρέπει να συνίσταται στα έσοδα που απαιτούνται ώστε να καταστεί δυνατή η απόσβεση του κόστους κατασκευής και μετασκευής καθώς και η αποκόμιση κατάλληλου κέρδους. Μια μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη μπορεί να παράγει έσοδα μόνον εάν προμηθεύεται καύσιμα από συνδεδεμένο ορυχείο επιφανειακής εκμετάλλευσης. Επομένως, η εξάντληση της αναγκαίας μεταβατικής περιόδου προϋποθέτει ότι είναι ακόμη δυνατή, για αντίστοιχο χρονικό διάστημα, η οικονομικά συμφέρουσα εκμετάλλευση ενός ορυχείου επιφανειακής εκμετάλλευσης που διασφαλίζει τον εφοδιασμό σε καύσιμο, συμπεριλαμβανομένης της κάλυψης του κόστους αποκατάστασης του ορυχείου. Συνεπώς, το ύψος της αντιστάθμισης πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον στα έσοδα που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν κατά τη μεταβατική περίοδο.
- (100) Η LEAG ισχυρίστηκε περαιτέρω ότι οι πρόσθετες δαπάνες συνιστούν επακόλουθη ζημία της υποχρέωσης πρόωρης σταδιακής κατάργησης του άνθρακα, καθώς το κόστος προκύπτει άμεσα από την απαλλοτρίωση (ή την παρέμβαση που ισοδυναμεί με απαλλοτρίωση). Κατά την άποψη της LEAG, η επακόλουθη ζημία είναι περιουσιακή ζημία η οποία δεν συνεπάγεται απώλεια δικαιωμάτων ή ουσίας, αλλά συνιστά «ιδιαιτερή θυσία» (Sonderopfer), π.χ. μέσω μείωσης της αξίας.
- (101) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση και την απόφαση επέκτασης, η LEAG επανέλαβε την άποψή της ότι το μέτρο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση.
- (102) Οι μητρικές εταιρείες της LEAG, EPH και PPFI, υπέβαλαν επίσης παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, με τις οποίες υποστηρίζουν αμφότερες ότι το μέτρο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση, καθώς παρέχει απλώς και μόνον αντιστάθμιση για την απώλεια δικαιωμάτων, περιουσιακών στοιχείων και επιχειρηματικών ευκαιριών. Ειδικότερα, η EPH και η PPFI εκτιμούν ότι, ελλείψει αντιστάθμισης από τη Γερμανία, οι φορείς εκμετάλλευσης θα είχαν, εν πάση περιπτώσει, αποζημιωθεί για την παύση λειτουργίας δυνάμει της ΣΧΕ.

4.1.3. Επιχειρήσεις

- (103) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η GPE εκτίμησε ότι η αντιστάθμιση ισοδυναμεί με κρατική ενίσχυση και εξέφρασε τη λύπη της για το γεγονός ότι οι προϋποθέσεις του πλεονεκτήματος και της επιλεκτικότητας αξιολογήθηκαν από κοινού ως ενιαία προϋπόθεση.
- (104) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι οκτώ τοπικές εταιρείες ισχυρίστηκαν ότι η αντιστάθμιση συνιστά κρατική ενίσχυση. Οι εταιρείες ισχυρίζονται ότι η αντιστάθμιση βαίνει πέραν της απλής αποζημίωσης και, ως εκ τούτου, παρέχει στην RWE επιλεκτικό πλεονέκτημα. Αναγνωρίζουν ότι, δυνάμει του GG, η αποζημίωση είναι καταρχήν δυνατή, αλλά τούτο συμβαίνει μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν συντρέχει «ιδιαιτερή θυσία» (Sonderopfer). Οι εταιρείες υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει δικαίωμα προστασίας από κανονιστικές μεταβολές έως ότου όλες οι επενδύσεις αποσβεστούν πλήρως⁽⁵²⁾. Επισημαίνουν νομικό έγγραφο που δημοσίευσε η επιστημονική υπηρεσία (Wissenschaftlicher Dienst) του γερμανικού Κοινοβουλίου το 2018, στο οποίο διαπιστώνεται, βάσει της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου σχετικά με την παύση λειτουργίας των πυρηνικών σταθμών, ότι θα πρέπει να είναι καταρχήν δυνατόν, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, να αποφασιστεί η παύση της λειτουργίας εγκαταστάσεων που έχουν ήδη αποσβεστεί χωρίς αντιστάθμιση⁽⁵³⁾. Σύμφωνα με τις εταιρείες, από τις 16 μονάδες της RWE, 13 άρχισαν να λειτουργούν πριν από το 1976 και, επομένως, θα πρέπει να έχουν αποσβεστεί έως τώρα.

⁽⁵²⁾ Standige Rechtsprechung des Bundesverfassungsgerichts (BVerfG), siehe nur das Urteil zum Atomausstieg BVerfGE 143, 246ff., zuvor schon BVerfGE 58, 137 ff.; BVerfGE 100, 226 ff.; s. auch BVerfGE NVwZ 2012, 429 (430 f.); BGH NVwZ 2010, 1444 (1447).

⁽⁵³⁾ Ausarbeitung, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/18): Stilllegung von Kraftwerken, Kurzinformation, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/19).

- (105) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι δύο τοπικές εταιρείες συμφώνησαν ότι η αντιστάθμιση συνιστά κρατική ενίσχυση, η οποία βαίνει πέραν της απλής αποζημίωσης και, επομένως, παρέχει στην RWE επιλεκτικό πλεονέκτημα. Οι δύο τοπικές εταιρείες επισημαίνουν ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 14 του GG, δεν προστατεύει τα μελλοντικά έσοδα ούτε τις προοπτικές κέρδους. Μολονότι αναγνωρίζουν ότι ο περιορισμός της χρήσης περιουσιακών στοιχείων προστατεύεται επίσης βάσει του GG, και θα είχε εφαρμογή σε εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, δεν ισχύει το ίδιο για τις εξορυκτικές δραστηριότητες. Οι δύο τοπικές εταιρείες εξηγούν ότι οι άδειες (Hauptbetriebspläne) χορηγούνται συνήθως μόνον για δύο έως τρία έτη και, επομένως, η χρήση περιουσιακών στοιχείων, στην περίπτωση των ορυχείων, δεν βαίνει πέραν των εγκεκριμένων αυτών χρονικών περιόδων. Ισχυρίζονται επίσης ότι οι συζητήσεις σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα βρίσκονται σε εξέλιξη εδώ και καιρό και ότι, επομένως, οι επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να αναμένουν ότι η ευνοϊκή κανονιστική κατάσταση θα διατηρούνταν. Οι δύο τοπικές εταιρείες εξηγούν επίσης ότι μόνον «ιδιαίτερη θυσία» (Sonderopfer) ή περίπτωση υπέρμετρων δυσχερειών (Härtefall) παρέχουν δικαίωμα σε αντιστάθμιση όταν μια επιχείρηση περιορίζεται στη χρήση των περιουσιακών στοιχείων της. Οι μακρές μεταβατικές περίοδοι, η δυνατότητα μεταστροφής σε άλλο καύσιμο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και το γεγονός ότι πολλές εγκαταστάσεις έχουν αποσβεστεί συνεπάγονται μια κατάσταση στην οποία δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση δυσχέρειας.

4.1.4. Ενώσεις/MKO

- (106) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η ClientEarth εκτίμησε ότι η αντιστάθμιση συνιστά κρατική ενίσχυση. Κατά την άποψή της, παρέχεται επιλεκτικό πλεονέκτημα στην RWE, καθώς δεν πιθανολογείται ότι εθνικό δικαστήριο θα επιδίκαζε αποζημίωση η οποία θα αντιστοιχούσε στα ποσά που οι γερμανικές αρχές υποσχέθηκαν να παράσχουν στην RWE. Αποζημίωση θα μπορούσε να χορηγηθεί, δυνάμει του γερμανικού GG, μόνον εάν η κρατική παρέμβαση συνεπαγόταν «ιδιαίτερη θυσία». Το άρθρο 14 του GG δεν καλύπτει i) τροποποιήσεις, ακύρωση ή λήξη της ισχύος αδειών δυνάμει του νόμου για τον έλεγχο εκπομπών (Bundesimmissionsschutzgesetz) ή δυνάμει του νόμου για την εξόρυξη (Bundesberggesetz) ⁽⁵⁴⁾· ii) πλήρως αποσβεσμένες επενδύσεις ⁽⁵⁵⁾· iii) απώλεια ευκαιριών πώλησης και διαφυγόντα κέρδη ή άλλα σχέδια τα οποία βασίζονται στην προσδοκία ότι μια ευνοϊκή νομική κατάσταση θα παραμείνει αμετάβλητη ⁽⁵⁶⁾. Επιπλέον, η ClientEarth υποστηρίζει ότι ο αρνητικός αντίκτυπος νέων κανόνων στην αξία περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί να αντισταθμιστεί μετά την απόσβεση των επενδύσεων ⁽⁵⁷⁾, προσθέτει δε ότι οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη θα έπρεπε να ισχυριστούν ότι διατηρούσαν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα συνεχίσουν τη λειτουργία τους και ότι υφίστανται υπέρμετρη και αδικαιολόγητη οικονομική δυσχέρεια ως αποτέλεσμα της διά νόμου επιβολής της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα. Η ClientEarth παραπέμπει στο έγγραφο της επιστημονικής υπηρεσίας του γερμανικού κοινοβουλίου και σε μελέτη την οποία παρήγγειλε το υπουργείο Περιβάλλοντος ⁽⁵⁸⁾ για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το νομικό πλαίσιο για τις αντισταθμίσεις για τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα.
- (107) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι το μέτρο δεν παρέχει πλεονέκτημα στις ενδιαφερόμενες εταιρείες λιγνίτη. Αντιθέτως, οι εταιρείες λιγνίτη θα μπορούσαν να αξιώσουν αποζημίωση δυνάμει του GG, της ΕΣΔΑ και της ΣΧΕ σε περίπτωση μη χορήγησης κατάλληλης αντιστάθμισης δυνάμει του νόμου για την παύση λειτουργίας ή της σύμβασης του 2021. Το ύψος των αξιώσεων αντιστάθμισης για διαφυγόντα κέρδη και έξοδα, ζημία, πρόσθετες δαπάνες και οικονομικά μειονεκτήματα που προκαλεί η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη είναι τουλάχιστον ίσο με το ύψος της χορηγούμενης αντιστάθμισης, ή ακόμη και σημαντικά υψηλότερο από αυτό.

4.1.5. Γερμανικά ομόσπονδα κράτη

- (108) Τρία γερμανικά ομόσπονδα κράτη (Βραδεμβούργο, Σαξονία και Βόρεια Ρηνανία - Βεστφαλία) υπέβαλαν παρατηρήσεις μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Οι παρατηρήσεις αφορούσαν αποκλειστικά και μόνον το μέτρο υπέρ της LEAG και δεν θα παρουσιαστούν αναλυτικά στην παρούσα απόφαση, καθώς το μέτρο υπέρ της LEAG δεν εμπίπτει στο πεδίο της παρούσας απόφασης (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 13 και 14).

⁽⁵⁴⁾ Vgl. Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 6.12.2016, 1 BvR 2821/11, 1 BvR 321/12, 1 BvR 1456/23, Rn. 231 für atomrechtliche Genehmigungen.

⁽⁵⁵⁾ Vgl. m.w.N. Klinskim, S. 4. Jedoch können haushaltsrechtliche Gründe (dazu unter 2) auch bei der verfassungsrechtlichen Betrachtung in Einzelfällen und in der Zusammenschau mit anderen Gründen eine Reduzierung der Entschädigung, z.B. für einen Ausgleich unter dem Verkehrswert, begründen, m.w.N. Schomerus/Franßen, S. 317f.

⁽⁵⁶⁾ Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 6.12.2016, 1 BvR 2821/11, 1 BvR 321/12, 1 BvR 1456/23, Rn. 270· Jarass, in: Jarass/Pieroth, GG, 15. Auflage 2018, Art. 14 Rn. 19.

⁽⁵⁷⁾ BVerwG NVwZ 2009, S. 1443.

⁽⁵⁸⁾ Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, https://www.bet-energie.de/fileadmin/redaktion/PDF/Studien_und_Gutachten/Gutachten_Folgekosten/Gutachten_Folgekosten_Braun_kohleausstieg_Abschlussbericht.pdf.

- (109) Η Βόρεια Ρηνανία - Βεστφαλία υποστήριξε ότι, όσον αφορά την RWE, η τρέχουσα σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη πραγματοποιείται πολύ νωρίτερα από ό,τι είχε προβλεφθεί για τη συγκεκριμένη εταιρεία, βάσει των οριστικών αδειών λειτουργίας που χορηγήθηκαν για τις μονάδες της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Η εν λόγω διά νόμου επιβολή απαγόρευσης λειτουργίας από το 2038 το αργότερο (ή από το 2035, εάν προκριθεί η επιλογή των αυξημένων αρχικών εξόδων) συνιστά παρέμβαση στη διαχείριση της RWE. Κατά τη Βόρεια Ρηνανία - Βεστφαλία, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η RWE θα μπορούσε να προσφύγει, ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου, κατά των εν λόγω παρεμβάσεων στις επιχειρηματικές δραστηριότητές της και της απομείωσης των περιουσιακών στοιχείων της επικαλούμενη την προστασία της ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στον GG.

4.2. Νομική βάση για τη συμβατότητα

4.2.1. RWE

- (110) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η RWE εκτιμά ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή και τούτο για δύο λόγους. Πρώτον, η RWE παραπέμπει στις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, στις οποίες υποστήριξε ότι το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 92 επ.). Δεδομένου ότι στις κατευθυντήριες γραμμές περιγράφονται τα κριτήρια που η Επιτροπή χρησιμοποιεί για να εξετάσει τη συμβατότητα των μέτρων που θεωρείται ότι συνιστούν κρατική ενίσχυση, η έναρξη ισχύος των κατευθυντήριων γραμμών δεν έχει σημασία για την αξιολόγηση της αντιστάθμισης.
- (111) Δεύτερον, η RWE υποστηρίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή λόγω του χρονικού πεδίου εφαρμογής τους. Δυνάμει του σημείου 466 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή προτίθεται να εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές σε όλες τις κοινοποιήσιμες ενισχύσεις που χορηγούνται ή πρόκειται να χορηγηθούν από τις 27 Ιανουαρίου 2022, δεν προβλέπεται όμως ρητώς αν, και πότε, οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να εφαρμόζονται επίσης σε ενισχύσεις που έχουν ήδη κοινοποιηθεί πριν από τη συγκεκριμένη ημερομηνία. Η RWE επισημαίνει ότι το μέτρο κοινοποιήθηκε πριν από τις 27 Ιανουαρίου 2022, με αποτέλεσμα οι κατευθυντήριες γραμμές να μην έχουν εφαρμογή. Η RWE εκτιμά ότι το μέτρο έχει ήδη εφαρμοστεί το 2020, όταν ξεκίνησε η πορεία παύσης λειτουργίας για την RWE, με την έναρξη ισχύος του νόμου για την παύση λειτουργίας. Οι πρώτες ημερομηνίες ετήσιας πληρωμής είχαν προβλεφθεί για τον Δεκέμβριο του 2020 και τον Δεκέμβριο 2021, αλλά οι πληρωμές ανεστάλησαν σύμφωνα με την υποχρέωση αναστολής της εφαρμογής που απορρέει από το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, η RWE θεωρεί ότι η εικαζόμενη ενίσχυση χορηγήθηκε πριν από τις 27 Ιανουαρίου 2022 και ότι η υποχρέωση αναστολής της εφαρμογής εκπληρώθηκε.
- (112) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE υποστήριξε ότι, ακόμη και αν το μέτρο χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση, θα είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, ανεξαρτήτως της εφαρμογής ή μη των κατευθυντήριων γραμμών. Η RWE υποστήριξε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν εφαρμόζονται στο μέτρο και επισήμανε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές εκδόθηκαν μετά την έκδοση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

4.2.2. LEAG

- (113) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG αναγνώρισε ότι, μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές μπορεί να εφαρμόζονται αναδρομικά στην υπόθεση, η εφαρμογή τους δεν είναι δικαιολογημένη. Η αξιολόγηση βάσει των κατευθυντήριων γραμμών συνεπάγεται σοβαρά μειονεκτήματα και θέτει υπό αμφισβήτηση την ταχεία αποπεράτωση της διαδικασίας.
- (114) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η LEAG επανέλαβε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή, καθώς, σύμφωνα με το σημείο τους 466, εφαρμόζονται μόνον σε ενισχύσεις που χορηγούνται από τις 27 Ιανουαρίου 2022. Ακόμη και αν το μέτρο θεωρηθεί ενίσχυση, θα έχει, εν πάση περιπτώσει, χορηγηθεί πριν από τις 27 Ιανουαρίου 2022, δεδομένου ότι ο νόμος για την παύση λειτουργίας και η σύμβαση του 2021 άρχισαν να ισχύουν πριν από την έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών. Η LEAG υποστήριξε περαιτέρω ότι, ακόμη και αν το μέτρο θεωρούνταν κρατική ενίσχυση και αξιολογούνταν βάσει των κατευθυντήριων γραμμών, θα ήταν συμβιβάσιμο με το τμήμα 4.12 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (115) Η LEAG παραπέμπει επίσης στη νομολογία στην οποία γίνεται διάκριση μεταξύ της χορήγησης και του χρόνου καταβολής της ενίσχυσης⁽⁵⁹⁾. Η LEAG υποστηρίζει ότι, ελλείψει πραγματικής καταβολής της αντιστάθμισης, η οποία στην υπό κρίση υπόθεση τελεί επίσης υπό την αίρεση της έγκρισης από την Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 10 του νόμου για την παύση λειτουργίας, δεν συντρέχει παράβαση της απαγόρευσης εφαρμογής δυνάμει του άρθρου 3 του διαδικαστικού κανονισμού για τις κρατικές ενισχύσεις. Η διατύπωση της απαγόρευσης εφαρμογής συνηγορεί υπέρ της διάκρισης αυτής μεταξύ της γένεσης της αξίωσης αντιστάθμισης και της πραγματικής καταβολής, δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, η ενίσχυση δεν πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή παρά μόνον αφού η Επιτροπή λάβει, ή θεωρηθεί ότι έχει λάβει, απόφαση με την οποία εγκρίνει την ενίσχυση.

⁽⁵⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH κατά Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI: ECLI:EU:C:2013:200, σκέψη 40.

- (116) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, οι μέτοχοι της LEAG (EPH και PPF) διατύπωσαν την άποψη ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή επειδή η αντιστάθμιση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση. Ακόμη και αν ήταν κρατική ενίσχυση, η αντιστάθμιση χορηγήθηκε πριν από την έναρξη ισχύος των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς τα κρίσιμα γεγονότα είναι η έναρξη ισχύος του νόμου για την παύση λειτουργίας (Αύγουστος του 2020) ή η σύναψη της σύμβασης του 2021 (Φεβρουάριος του 2021). Ακόμη και αν οι κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονταν, το μέτρο θα ήταν, εν πάση περιπτώσει, συμβίβασμο με την εσωτερική αγορά, καθώς πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του τμήματος 3 και του τμήματος 4.12 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (117) Με τις παρατηρήσεις του σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, το συμβούλιο εργαζομένων του ομίλου LEAG (Konzernbetriebsrat) υποστήριξε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση.

4.2.3. Επιχειρήσεις

- (118) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η GPE ισχυρίστηκε ότι η χρήση του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ ως νομικής βάσης για την αξιολόγηση είναι αμφισβητήσιμη, δεδομένου ότι στόχος της συγκεκριμένης διάταξης είναι οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση, δεν υπάρχει ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας/περιοχής, αλλά αντίθετως κατάργηση οικονομικής δραστηριότητας. Προκειμένου να καταδείξει περαιτέρω την προβαλλόμενη ακαταλληλότητα του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, η GPE παρέπεμψε στην απόφαση του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων⁽⁶⁰⁾, στην οποία η νομική βάση που χρησιμοποιήθηκε ήταν το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ. Η GPE επισήμανε περαιτέρω ότι το γεγονός και μόνον ότι οι προϊσχύσασες κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος⁽⁶¹⁾ δεν περιλαμβάνουν καμία πρόβλεψη σχετικά με ενισχύσεις παύσης λειτουργίας δεν σημαίνει ότι το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ είναι αυτομάτως και κατ' ανάγκη η ορθή νομική βάση για ένα τέτοιο μέτρο.
- (119) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά τη δημόσια διαβούλευση, η GPE επισήμανε το σημείο 466 των κατευθυντήριων γραμμών και παρατήρησε ότι η ενίσχυση υπό μορφή αντιστάθμισης χορηγήθηκε στην RWE και στην LEAG κατά τον χρόνο έκδοσης του νόμου για την παύση λειτουργίας το 2020 και το αργότερο όταν συνάφθηκε η σύμβαση του 2021 μεταξύ της Γερμανίας και της RWE (Φεβρουάριος του 2021) και ότι, επομένως, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή. Συναφώς, η GPE παραπέμπει στη νομολογία στην απόφαση Magdeburg⁽⁶²⁾, κατά την οποία η ενίσχυση χορηγείται κατά τον χρόνο αναγνώρισης του δικαιώματος λήψης της. Ως εκ τούτου, η GPE εκτίμησε ότι, δεδομένου ότι οι κατευθυντήριες γραμμές εκδόθηκαν μετά τον εικαζόμενο χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, η αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργηθεί απευθείας βάσει της Συνθήκης.
- (120) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η GPE επανέλαβε τις απόψεις που συνοψίστηκαν στην αιτιολογική σκέψη 120 και επισήμανε επιπλέον ότι το γεγονός ότι, με την τροποποιητική σύμβαση, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες αλλαγές δεν συνεπάγεται τη μεταβολή των βασικών στοιχείων του μέτρου, το οποίο θα πρέπει να αξιολογηθεί απευθείας βάσει της Συνθήκης.
- (121) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν μετά τη δημόσια διαβούλευση, οι οκτώ τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι οι κατευθυντήριες γραμμές επιβεβαιώνουν τον παράνομο χαρακτήρα της ενίσχυσης και παρέχουν έρεισμα για τις αιτιάσεις που οι εν λόγω εταιρείες πρόβαλαν μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας.
- (122) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, οι δύο τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν εφαρμογή. Οι δύο τοπικές εταιρείες παραπέμπουν στο σημείο 466 των κατευθυντήριων γραμμών και στη ρήτρα αναστολής της εφαρμογής που περιέχεται στη σύμβαση του 2021 και παρατηρούν ότι, δεδομένου ότι η αντιστάθμιση δεν έχει καταβληθεί ακόμη στην παρούσα υπόθεση, καθώς εξαρτάται από νομικής απόψεως από την έγκριση της Επιτροπής, οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν εφαρμογή κατά το σημείο τους 466.

⁽⁶⁰⁾ Απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (ΕΕ L 336 της 21.12.2010, σ. 24).

⁽⁶¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020) (ΕΕ C 200 της 28.6.2014, σ. 1).

⁽⁶²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH κατά Finanzamt Magdeburg, υπόθεση C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200.

4.2.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (123) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι, ακόμη και αν το μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση (κάτι το οποίο δεν συμβαίνει, βλέπε αιτιολογική σκέψη 108), οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή, διότι εφαρμόζονται μόνον σε ενισχύσεις που χορηγούνται από τις 27 Ιανουαρίου 2022. Στην παρούσα υπόθεση, εάν γίνει δεκτό ότι το μέτρο συνιστά ενίσχυση, θα έχει, εν πάση περιπτώσει, χορηγηθεί πριν από τις 27 Ιανουαρίου 2022, δεδομένου ότι ο νόμος για την παύση λειτουργίας είχε ήδη αρχίσει να ισχύει στις 14 Αυγούστου 2020, η δε σύμβαση του 2021 συνάφθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2021. Κατά τη νομολογία ⁽⁶³⁾, το μόνο κρίσιμο χρονικό σημείο για τη χορήγηση της ενίσχυσης είναι το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο αποδέκτης της ενίσχυσης αποκτά δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης δυνάμει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας και, επομένως, η ενίσχυση είχε ήδη χορηγηθεί κατά τον χρόνο γένεσης του εν λόγω δικαιώματος. Περαιτέρω, ακόμη και αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν εφαρμογή, το μέτρο θα είναι, εν πάση περιπτώσει, συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά και θα πρέπει να αξιολογηθεί βάσει του τμήματος 4.12.1, καθώς αφορά την παύση κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα και ούτε η RWE ούτε η LEAG είναι προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων ⁽⁶⁴⁾. Το σημείο 425 των κατευθυντήριων γραμμών καλύπτει πλήρως τόσο τα διαφυσγόντα κέρδη όσο και τις πρόσθετες ζημιές και τα οικονομικά μειονεκτήματα και, επομένως, τα στοιχεία της αντιστάθμισης στην παρούσα υπόθεση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών.
- (124) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η ClientEarth υποστήριξε ότι η ενίσχυση η οποία είχε προβλεφθεί δυνάμει του νόμου για την παύση λειτουργίας είχε ήδη χορηγηθεί με τη σύναψη της σύμβασης του 2021. Μολονότι η σύμβαση περιέχει ρήτρα που παραπέμπει στην έγκριση εκ μέρους της Επιτροπής, το κύρος από νομικής απόψεως της εν λόγω σύμβασης δεν εξαρτάται, στην πράξη, από την έγκριση της κρατικής ενίσχυσης και, επομένως, η σύμβαση παρέχει στην RWE το δικαίωμα λήψης της αντιστάθμισης, σύμφωνα με τη νομολογία ⁽⁶⁵⁾. Η τροποποιητική σύμβαση δεν μεταβάλλει το εν λόγω δικαίωμα. Δεδομένου ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή για τους λόγους που προαναφέρθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 124, η μόνη δυνατή νομική βάση για τη συμβατότητα είναι το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ. Ωστόσο, η συγκεκριμένη διάταξη επιτρέπει μόνον τα μέτρα ενίσχυσης τα οποία αποσκοπούν στην ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας, πλην όμως το μέτρο δεν πληροί το συγκεκριμένο κριτήριο δεδομένου ότι αποσκοπεί στην παύση δραστηριοτήτων. Η μόνη οικονομική δραστηριότητα, εφόσον υπάρχει κάποια, η οποία υποστηρίζεται από το μέτρο είναι η μετάβαση από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, αλλά για τα συγκεκριμένα μέτρα προβλέπονται άλλοι ειδικοί κανόνες για την αξιολόγηση της συμβατότητας της δημόσιας στήριξης, οι οποίοι δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Η ClientEarth επισήμανε περαιτέρω ότι μια άλλη δυνατότητα θα ήταν η χρήση του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ, κατά το οποίο το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίσει κανόνες σχετικά με τη συμβατότητα άλλων κατηγοριών ενίσχυσης οι οποίες καθορίζονται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής.
- (125) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth επανέλαβε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή. Κατά την άποψή της, η παραπομπή στην απόφαση Freistaat Sachsen ⁽⁶⁶⁾ για τη δικαιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών ενέχει εσφαλμένη ερμηνεία της συγκεκριμένης απόφασης. Κατά τη σκέψη 44 της εν λόγω απόφασης, οι ουσιαστικοί κανόνες του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι αφορούν καταστάσεις που έχουν διαμορφωθεί πριν από την έναρξη της ισχύος τους μόνον εφόσον καθίσταται σαφές από το γράμμα τους, τους σκοπούς τους ή την οικονομία τους ότι πρέπει να παράγουν τέτοια αποτελέσματα. Στην παρούσα υπόθεση, οι γερμανικές αρχές αποφάσισαν να χορηγήσουν αντιστάθμιση στην RWE για την παύση λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη έχοντας πλήρη επίγνωση της απουσίας κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τη συμβατότητα του συγκεκριμένου είδους ενίσχυσης. Επομένως, κατά τον χρόνο χορήγησης της αντιστάθμισης στην RWE, η Γερμανία γνώριζε ότι η συγκεκριμένη παρέμβαση θα αξιολογηθεί απευθείας βάσει της Συνθήκης. Επιπλέον, παραπέμποντας στη σκέψη 46 της ανωτέρω απόφασης, η ClientEarth ισχυρίζεται ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των εννοιών της «εφαρμογής» και της «χορήγησης ενίσχυσης». Το Δικαστήριο αποφάνθηκε στη σκέψη 49 της εν λόγω απόφασης ότι το άρθρο 4 παράγραφος 1 του διαδικαστικού κανονισμού για τις κρατικές ενισχύσεις, το οποίο προβλέπει ότι η Επιτροπή εξετάζει την κοινοποίηση μόλις τη λάβει, επιβάλλει απλώς στο όργανο αυτό την υποχρέωση να ενεργεί αμελλητί και δεν αποτελεί, συνεπώς, κανόνα εφαρμογής *ratione temporis* των κανόνων εκτίμησης της συμβατότητας της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης.

⁽⁶³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH κατά Finanzamt Magdeburg, υπόθεση C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, σκέψη 40.

⁽⁶⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (EE C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽⁶⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH κατά Finanzamt Magdeburg, υπόθεση C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, σκέψη 41.

⁽⁶⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 2008, Επιτροπή κατά Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709.

- (126) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η Greenpeace υποστήριξε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή στο μέτρο λόγω του σημείου τους 466, καθώς ο νόμος για την παύση λειτουργίας άρχισε να ισχύει ήδη από την 21η Δεκεμβρίου 2020, και, επομένως, η αξιολόγηση πρέπει να διενεργηθεί απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Κατά την άποψη της Greenpeace, η ενίσχυση θα μπορούσε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του τμήματος 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών, πλην όμως δεν είναι αναγκαία, κατάλληλη και αναλογική. Το τμήμα 4.12.2 των κατευθυντήριων γραμμών δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί, καθώς η συνολική διαδικασία της επιτροπής άνθρακα και η αιτιολογική έκθεση του νόμου για την παύση λειτουργίας αντιτάσσονται στη δυνατότητα εφαρμογής του.

4.3. Συμβατότητα της ενίσχυσης

4.3.1. Ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας

4.3.1.1. RWE

- (127) Η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

- (128) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE παρέπεμψε στην απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία⁽⁶⁷⁾ και επισήμανε ότι η ίδια επιχειρηματολογία εφαρμόζεται στη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη, κατά μείζονα λόγο διότι η συμβολή της επίτευξης της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη στην προστασία του περιβάλλοντος είναι ακόμη μεγαλύτερη. Αφενός, οι συγκεκριμένες εκπομπές CO₂ της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι υψηλότερες από εκείνες της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα. Αφετέρου, το κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι χαμηλότερο και, επομένως, η πρόσθετη επέκταση μονάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας χωρίς τη λήψη πρόσθετων κρατικών μέτρων θα ήταν η τελευταία ενέργεια η οποία θα εκτόπιζε από την αγορά τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Επιπλέον, η δέσμευση της Γερμανίας να ακυρώσει τα δικαιώματα εκπομπής CO₂ που έχει εξοικονομήσει (βλέπε αιτιολογική σκέψη 19) αποκλείει τη δυνατότητα μετατόπισης των εκπομπών σε άλλους τομείς ή σε άλλα κράτη μέλη, τούτο δε ενισχύει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα στη Γερμανία.

- (129) Επιπλέον, η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο παρέχει προβλεψιμότητα και ασφάλεια δικαίου και, επομένως, προωθεί την ανάπτυξη όχι μόνον της οικονομικής δραστηριότητας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη αλλά και του τομέα της ενέργειας στο σύνολό του, καθώς οι συμμετέχοντες στην αγορά πρέπει να μπορούν να στηριχθούν στην πορεία παροπλισμού όσον αφορά τον λιγνίτη για τις μελλοντικές επενδυτικές αποφάσεις τους. Τούτο ισχύει για τις εταιρείες που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από λιγνίτη, οι οποίες πρέπει να αλλάξουν τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό τους σε σχέση με τα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης, αλλά και για τους παράγοντες της αγοράς που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν το προκύπτον κενό δυναμικότητας ως ευκαιρία για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, δεδομένου ότι, και αυτοί, θα αναλάβουν περιττούς επενδυτικούς κινδύνους και ενδεχομένως θα απόσχουν από επενδύσεις εάν η εκτελεστικότητα και μόνον μιας επιβεβλημένης από τον νόμο πορείας προς την παύση λειτουργίας τεθεί υπό αμφισβήτηση επί σειρά ετών λόγω νομικών διαφορών. Η αβεβαιότητα αυτή θα συνεπάγεται επίσης κινδύνους για άλλα στάδια της αξιακής αλυσίδας στον τομέα της ενέργειας, για παράδειγμα, ο σχεδιασμός ενός αξιόπιστου δικτύου θα διγεί επίσης εάν η πορεία προς τον παροπλισμό παραμείνει αβέβαιη.

- (130) Επιπλέον, η RWE επισήμανε ότι η Γερμανία έλαβε υπόψη την ασφάλεια του εφοδιασμού κατά τον σχεδιασμό των όρων της πορείας προς τον παροπλισμό, καθώς συντονίστηκε με τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο όσον αφορά το συνολικό σύστημα εφοδιασμού και εξασφάλισε τον εφοδιασμό μέσω συμβάσεων, παρέχοντας με τον τρόπο αυτόν αξιόπιστα κίνητρα για επενδύσεις για την προσθήκη δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, το μέτρο επισπεύδει την ενεργειακή μετάβαση και διασφαλίζει συγχρόνως την ασφάλεια του εφοδιασμού.

- (131) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η RWE παρέπεμψε στις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι οποίες συνοψίστηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 129 έως 131 ανωτέρω, και υποστήριξε ότι το μέτρο υπέρ της RWE είναι σύμφωνο προς το σημείο 426 των κατευθυντήριων γραμμών. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE επανέλαβε ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE συμβάλλει σημαντικά στην επιτάχυνση της απανθρακοποίησης και στον μετασχηματισμό του τομέα της ενέργειας και, επομένως, προωθεί την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με το σημείο 426 των κατευθυντήριων γραμμών.

4.3.1.2. LEAG

- (132) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG υποστήριξε ότι η σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα προωθήσει την ανάπτυξη πρόσθετης δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βάσει άλλων τεχνολογιών, ιδίως δε ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Επιπλέον, κατά την άποψη της LEAG, το μέτρο θα έχει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και παρέχει προβλεψιμότητα σε σχέση με την πρόωρη παύση λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη.

⁽⁶⁷⁾ Απόφαση για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, αιτιολογικές σκέψεις 100-109.

4.3.1.3. Επιχειρήσεις

- (133) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η GPE υποστήριξε ότι η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί στήριξη σε οικονομική δραστηριότητα, καθώς δεν υπάρχει ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας/περιοχής, αλλά αντιθέτως κατάργηση οικονομικής δραστηριότητας. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η GPE επισήμανε ότι δεν είναι σαφές η οικονομική δραστηριότητα η οποία προωθείται με την αντιστάθμιση. Εάν η αντιστάθμιση αφορά το κόστος παύσης λειτουργίας μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα νωρίτερα από ό,τι είχε προβλεφθεί, είναι αμφίβολο αν, και σε ποιον βαθμό, η παύση δραστηριότητας μπορεί να θεωρηθεί προώθηση οικονομικής δραστηριότητας. Επιπλέον, η GPE παρατήρησε ότι, εάν η αντιστάθμιση δεν συνδέεται εν τοις πράγμασι με το κόστος παύσης λειτουργίας μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θα χρησιμοποιηθεί για επενδύσεις σε παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η συμβατότητα της κρατικής στήριξης θα πρέπει να αξιολογηθεί βάσει των εφαρμοστέων διατάξεων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η GPE επανέλαβε την άποψή της ότι η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως στήριξη για οικονομική δραστηριότητα.

4.3.1.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (134) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, τη δημόσια διαβούλευση και την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth διατύπωσε αμφιβολίες για το αν ενίσχυση για την πρόωρη παύση λειτουργίας οικονομικών δραστηριοτήτων πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ η ενίσχυση να στοχεύει την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας, καθώς άμεσος σκοπός ενίσχυσης για την παύση δραστηριότητας είναι η κατάργηση δραστηριότητας, ακόμη και αν η εν λόγω παύση μπορεί να έχει ως έμμεσο αποτέλεσμα την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων.
- (135) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά τη δημόσια διαβούλευση, το ΕΓΠ υποστήριξε ότι η γερμανική κυβέρνηση δεν προσδιόρισε τις οικονομικές δραστηριότητες που θα προωθηθούν ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.

4.3.2. Χαρακτήρας κινήτρου

4.3.2.1. RWE

- (136) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο έχει χαρακτήρα κινήτρου. Ελλείψει κρατικής παρέμβασης ή συμβατικής συμφωνίας με τη γερμανική κυβέρνηση, η RWE θα συνέχιζε την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη με μεγαλύτερη ένταση από την επιτρεπόμενη επί του παρόντος, προκειμένου να επιτύχει περαιτέρω συνεισφορά στα κέρδη και να είναι σε θέση να διατηρήσει το αρχικό σχέδιο για το ορυχείο επιφανειακής εκμετάλλευσης. Χωρίς την αντιστάθμιση που προβλέπεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας και συμφωνήθηκε με τη σύμβαση του 2021, η RWE δεν θα είχε συμφωνήσει την πρόωρη παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Η RWE θα είχε προσβάλλει δικαστικώς σχετική παύση λειτουργίας επιβληθείσα διά νόμου.
- (137) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η RWE επανέλαβε τα ανωτέρω επιχειρήματα και ισχυρίστηκε ότι το μέτρο είναι σύμφωνο με το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών. Κατά την άποψη της RWE, το ύψος της αντιστάθμισης είναι κατά πολύ χαμηλότερο από τη συνολική ζημία που υφίσταται από την πρόωρη παύση λειτουργίας, λόγω των διαφυσόντων κερδών και των πρόσθετων δαπανών που αποτελούν αντικείμενο σύγκρισης στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου. Από τη σύγκριση με αντίστροφο σενάριο χωρίς τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη προκύπτει ότι η RWE δεν απαλλάσσεται από οποιοδήποτε βάρος σε δραστηριότητα την οποία η RWE θα έπρεπε να εκτελέσει εν πάση περιπτώσει, ούτε λαμβάνει αντιστάθμιση για συνήθη επιχειρηματικό κίνδυνο. Αντιθέτως, παρέχεται μερική μόνον αντιστάθμιση της ζημίας που προκαλεί η κρατική παρέμβαση.
- (138) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE επανέλαβε ότι δεν θα είχε παύσει πρόωρα τη λειτουργία οποιασδήποτε μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη από το 2020 και δεν θα έπαυε πρόωρα τη λειτουργία οποιασδήποτε άλλης μονάδας εάν δεν υπήρχε συμβατική συμφωνία και νομική ρύθμιση για την πλήρη πρόωρη κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη έναντι αντιστάθμισης. Κατά την άποψη της RWE, η εξέλιξη της αγοράς καταδεικνύει ότι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι κερδοφόρα δραστηριότητα για την RWE. Χάρη σε χαμηλό μεταβλητό κόστος, μακροπρόθεσμα υψηλές τιμές αερίου και τη σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας στη Γερμανία, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι η πλέον ανταγωνιστική τεχνολογία. Τούτο ισχύει ειδικότερα για τη συνεχιζόμενη λειτουργία υφιστάμενων εγκαταστάσεων δεδομένου ότι, λαμβανομένων υπόψη των επενδυτικών εξόδων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί για ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, τα εν λόγω έξοδα δεν ασκούν επιρροή στην επιχειρησιακή απόφαση.

4.3.2.2. LEAG

- (139) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG υποστήριξε ότι το μέτρο έχει χαρακτήρα κινήτρου καθώς την παροτρύνει να μεταβάλει την οικονομική συμπεριφορά της και να παύσει τη λειτουργία μονάδων νωρίτερα από ό,τι είχε προβλεφθεί αρχικά, με πιο εύτακτο και προβλεψίμο τρόπο.

4.3.2.3. Επιχειρήσεις

- (140) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η GPE εκτίμησε ότι η παύση λειτουργίας ορισμένων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είχε προβλεφθεί πριν από τη λήψη του μέτρου με αποτέλεσμα το ζήτημα της ικανότητας της ενίσχυσης να λειτουργήσει ως κίνητρο να αποκτή εξέχουσα σημασία. Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά την απόφαση επέκτασης, η GPE εκτιμά ότι τα οικονομικά αντικίνητρα της εκμετάλλευσης μονάδων λιγνίτη (ήτοι η αύξηση των τιμών του ΣΕΔΕ και μόνον) θα είχαν οδηγήσει την RWE να παύσει τη λειτουργία των μονάδων νωρίτερα από ό,τι είχε προβλεφθεί, ενδεχομένως πριν από το 2030. Υπ' αυτήν την έννοια, η GPE εκτίμησε ότι η αντιστάθμιση δεν έχει χαρακτήρα κινήτρου.
- (141) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και τη δημόσια διαβούλευση, οι δύο τοπικές εταιρείες εκτίμησαν ότι το μέτρο δεν έχει χαρακτήρα κινήτρου προς την RWE ώστε να μεταβάλει τη συμπεριφορά της κατά τρόπο ώστε να βελτιώνεται η προστασία του περιβάλλοντος. Αντιθέτως, οι εταιρείες θεωρούν ότι η καταβολή της αντιστάθμισης θα έχει αντίθετο αποτέλεσμα από το επιδιωκόμενο, υπό την έννοια ότι οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα συνεχίσουν να λειτουργούν ως αποτέλεσμα της καταβολής της αντιστάθμισης. Κατά την άποψη των εταιρειών, χωρίς τις καταβολές αντιστάθμισης, οι μονάδες θα είχαν αφαιρεθεί προ πολλού από το δίκτυο ⁽⁶⁸⁾.

4.3.2.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (142) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι το μέτρο έχει χαρακτήρα κινήτρου σύμφωνα με το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών. Η διάρκεια ζωής των περιουσιακών στοιχείων, η οποία χρησιμοποιήθηκε επίσης στο μοντέλο υπολογισμού των διαφυγόντων κερδών, βάνει πολύ πέραν της ημερομηνίας παύσης λειτουργίας το 2038, η οποία είναι η απώτερη ημερομηνία παύσης λειτουργίας στον νόμο για την παύση λειτουργίας και στη σύμβαση του 2021. Επομένως, το μέτρο έχει χαρακτήρα κινήτρου κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς ενθαρρύνει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν τη λειτουργία των μονάδων τους νωρίτερα από ό,τι είχε προβλεφθεί και να μεταβάλουν τη συμπεριφορά τους, η οποία δεν θα είχε μεταβληθεί διαφορετικά χωρίς το μέτρο.
- (143) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Greenpeace υποστήριξε ότι το μέτρο δεν έχει χαρακτήρα κινήτρου καθώς δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή συμπεριφοράς.
- (144) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth υποστήριξε ότι το μέτρο δεν έχει χαρακτήρα κινήτρου και επισήμανε την αιτιολογική σκέψη 70 της απόφασης επέκτασης, σύμφωνα με την οποία τα διαφυγόντα κέρδη της RWE στο παρελθόν και στο εγγύς μέλλον υπερβαίνουν ήδη την αντιστάθμιση που πρόκειται να χορηγηθεί στην RWE και, επομένως, τη δικαιολογούν. Κατά τη γνώμη της ClientEarth, σε τέτοια περίπτωση, η λογική εκτίμηση είναι ότι η RWE λαμβάνει αντιστάθμιση για ζημιές τις οποίες ήδη υπέστη, υπό μορφή διαφυγόντων κερδών, και, ως εκ τούτου, η αντιστάθμιση δεν έχει ως αποτέλεσμα να προωθεί την παύση λειτουργίας μονάδων ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά έχει μόνον ως σκοπό τη μείωση, για την RWE, του κόστους παύσης λειτουργίας ορισμένων μονάδων.
- (145) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά τη δημόσια διαβούλευση, το ΕΓΠ αμφισβήτησε την εκτίμηση ότι οι δικαιούχοι δεν θα είχαν μεταβάλει τη συμπεριφορά τους χωρίς την αντιστάθμιση, καθώς αμφότερες οι εταιρείες βρίσκονται ήδη σε διαδικασία μετάβασης προς καθαρότερες τεχνολογίες παραγωγής ενέργειας, όπως αποδεικνύεται από τις δημόσιες ανακοινώσεις τους. Υπό διαφορετικά σενάρια για την αγορά, μπορεί να υποτεθεί ότι οι εγκαταστάσεις και τα ορυχεία λιγνίτη θα είχαν παύσει, εν πάση περιπτώσει, να λειτουργούν σε κάποιο χρονικό σημείο. Επομένως, οι δικαιούχοι θα έπρεπε να είχαν προβλέψει στα επιχειρηματικά σχέδιά τους όχι μόνον έξοδα και κέρδη σχετικά με την έναρξη λειτουργίας και την εκμετάλλευση ορυχείου, αλλά και την παύση λειτουργίας και την αποκατάστασή του.

4.3.3. Παραβίαση του δικαιού της Ένωσης

4.3.3.1. RWE

- (146) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE υποστήριξε ότι έξοδα τα οποία θα πραγματοποιούνταν επίσης στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου δεν λήφθηκαν υπόψη κατά τον υπολογισμό της συνολικής ζημίας. Ως εκ τούτου, το επιχείρημα που πρόβαλαν τρίτοι ότι η αντιστάθμιση για το κόστος εξόρυξης μπορεί να παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίων πληρώνει» (απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 83) είναι αβάσιμο, καθώς αντιστάθμιση πρόκειται να καταβληθεί μόνον για τις πρόσθετες δαπάνες εξόρυξης με τις οποίες η RWE δεν θα είχε επιβαρυνθεί χωρίς την κρατική παρέμβαση.

⁽⁶⁸⁾ Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments (Αξιολόγηση των προβλεπόμενων πληρωμών αντιστάθμισης για τον παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στη Γερμανία στο πλαίσιο των τρεχουσών εξελίξεων), 29 Ιουνίου 2020, σ. 30, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments>. Sandbag, smarter climate policy, «The cash cow has stopped giving: Are Germany's lignite plants now worthless?» (Η πηγή εσόδων στέρεψε: Έχασαν πλέον κάθε αξία οι μονάδες λιγνίτη της Γερμανίας;), διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://ember-climate.org/insights/research/the-cash-cow-has-stopped-giving/>.

4.3.3.2. Επιχειρήσεις

- (147) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η GPE ισχυρίστηκε ότι η αντιστάθμιση παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» που προβλέπεται από το άρθρο 191 ΣΛΕΕ. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η GPE εξήγησε ότι τα έξοδα και τα έσοδα που λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της αντιστάθμισης δεν μπορούν να προσδιοριστούν βάσει των πληροφοριών που είναι διαθέσιμες στη Γερμανία ή των πληροφοριών που παρέχονται με την απόφαση της Επιτροπής. Δεν αποκλείεται τα έξοδα αυτά, τα οποία θα πρέπει να χρηματοδοτήσει η RWE και τα οποία οφείλονται σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», να καλύπτονται από την αντιστάθμιση. Τούτο παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και απομακρύνει το ενδεχόμενο ένα τέτοιο μέτρο στήριξης να θεωρηθεί συμβιβαστικό με τους κανόνες της ΣΛΕΕ. Η GPE εκτίμησε επίσης ότι η αντιστάθμιση αντιβαίνει στα μέτρα της ΕΕ για την προστασία του περιβάλλοντος καθιστώντας την ταξινόμηση λιγότερο αποτελεσματική.

4.3.3.3. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (148) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και τη δημόσια διαβούλευση, η Greenpeace υποστήριξε ότι το μέτρο παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», εάν η αντιστάθμιση καλύπτει επίσης το κόστος εξόρυξης.
- (149) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η ClientEarth υποστήριξε ότι το κόστος αποκατάστασης των ορυχείων πρέπει να επιβαρύνει τους φορείς εκμετάλλευσης των ορυχείων σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Η συμμόρφωση των αντισταθμίσεων για την παύση λειτουργίας με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» είναι ένα αυτοτελές ζήτημα το οποίο πρέπει να εξεταστεί χωριστά από το τμήμα των αντισταθμίσεων που προορίζονται να αποζημιώσουν τους φορείς εκμετάλλευσης για τα διαφυγόντα κέρδη τους και άλλες ζημιές. Κάθε πληρωμή από το κράτος εξόδων που σχετίζονται με τη διαχείριση της ρύπανσης απαλλάσσει τον δικαιούχο από έξοδα με τα οποία θα έπρεπε κανονικά να επιβαρυνθεί⁽⁶⁹⁾. Η ClientEarth υποστήριξε περαιτέρω ότι οι φορείς εκμετάλλευσης των ορυχείων προσδιορίζονται και ευθύνονται κατά τον νόμο για το κόστος αποκατάστασης των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης, καθ' όλη την εκμετάλλευσή τους και μετά την παύση λειτουργίας τους.
- (150) Με τις παρατηρήσεις του σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το ΕΓΠ εκτίμησε ότι η αντιστάθμιση παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» που προβλέπεται στο άρθρο 191 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και το παράγωγο περιβαλλοντικό δίκαιο. Η αντιστάθμιση δεν λαμβάνει υπόψη την αυξανόμενη τιμή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η οποία θα συνεχίσει να αυξάνεται λόγω των νέων στόχων της ΕΕ για το 2030 (στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων «Fit for 55») και των διεθνών δεσμεύσεων της ΕΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού. Έως το 2039, το κόστος των δικαιωμάτων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα θα είναι της τάξης των 19,5 δισεκατ. EUR για την RWE και των 39 δισεκατ. EUR για την LEAG και, επομένως, κάθε κερδοφορία θα είναι αδύνατη. Συνεπώς, η αντιστάθμιση δεν στηρίζεται σε στέρεη βάση και παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Το ΕΓΠ εκτιμά επίσης ότι η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» παραβιάζεται καθώς το μέτρο συνεπάγεται τη χορήγηση αντιστάθμισης σε ρυπαίνοντες χωρίς σαφήνεια όσον αφορά τους υπολογισμούς, ενώ οι αρνητικοί εξωτερικοί παράγοντες των δραστηριοτήτων τους δεν λαμβάνονται υπόψη. Δεν εσωτερικοποιείται το κόστος της ζημίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, που ρυθμίζεται από την οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές (στο εξής: ΟΒΕ)⁽⁷⁰⁾. Η συμμόρφωση με τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές (στο εξής: ΒΔΤ) της ΕΕ για μεγάλες μονάδες καύσης (στο εξής: ΜΜΚ) υπερβαίνει επί του παρόντος τα επίπεδα υδραργύρου στην ατμοσφαιρική ρύπανση τα οποία προβλέπονται από τις ΒΔΤ και, εάν οι μεγαλύτερες μονάδες λιγνίτη υποχρεώνονταν να εφαρμόζονταν τα αυστηρότερα επίπεδα επιδόσεων που επιτυγχάνονται με τη χρήση ΒΔΤ, το βάρος της βλάβης της υγείας λόγω της συνεχιζόμενης χρήσης του λιγνίτη θα μπορούσε να μειωθεί κατά δισεκατομμύρια ανά έτος όσον αφορά το κόστος για την υγεία και άλλα έξοδα σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση. Επιπλέον, το ΕΓΠ ισχυρίστηκε ότι οι γερμανικές αρχές δεν συμμορφώθηκαν με τους κανόνες της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2018/1135 της Επιτροπής για την υποβολή εκθέσεων όσον αφορά την εφαρμογή της ΟΒΕ: στοιχεία για τα έτη αναφοράς 2017 και 2018. Τέλος, δεν εσωτερικοποιήθηκαν τα τέλη υδροδότησης και το κόστος ζημίας, οι δε φορολογούμενοι επωμίζονται το βάρος της λιγνιτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας της RWE και της LEAG μέσω των δαπανών για την υγεία. Τα ενδιαφερόμενα γερμανικά ομόσπονδα κράτη δεν καθορίζουν το κόστος για τις υπηρεσίες ύδατος σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας-πλαίσου για τα ύδατα⁽⁷¹⁾, το δε περιβαλλοντικό κόστος δεν εσωτερικοποιείται σε κανένα από τα γερμανικά ομόσπονδα κράτη.

⁽⁶⁹⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με την Κρατική ενίσχυση C 39/2004 — Nuclear Decommissioning Agency (ΕΕ C 315 της 21.12.2004, σ. 4).

⁽⁷⁰⁾ Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).

⁽⁷¹⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

- (151) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Health and Environment Alliance (στο εξής: HEAL) επισήμανε ότι η γερμανική κυβέρνηση δεν κατέβαλε κάθε προσπάθεια προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη μειώνουν τη ρύπανση, όσο το δυνατόν περισσότερο, έως τη σταδιακή κατάργηση. Η HEAL τόνισε ότι η άποψη αυτή ενισχύεται από την απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με την ενίσχυση υπέρ της μονάδας C του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής Hinkley Point (Ηνωμένο Βασίλειο) ⁽⁷²⁾ και ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης συμφωνίας για την κλιματική ουδετερότητα, τη ρύπανση και τη δίκαιη μετάβαση.

4.3.4. Αναγκαιότητα

4.3.4.1. RWE

- (152) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE ισχυρίστηκε ότι η κρατική παρέμβαση, μέσω του νόμου για την παύση λειτουργίας και της σύμβασης του 2021, είναι αναγκαία για την επίτευξη της πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη και της πρόσθετης και σημαντικής συμβολής του κλάδου του λιγνίτη στη μείωση των εκπομπών CO₂, δεδομένου ότι, χωρίς την εν λόγω παρέμβαση, η RWE θα συνέχιζε την καύση λιγνίτη έως τα μέσα του αιώνα, όπως είχε το δικαίωμα να το πράξει.
- (153) Επιπλέον, η RWE αναφέρθηκε στη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία και ισχυρίστηκε ότι η εκτίμηση της Επιτροπής σε εκείνη την απόφαση ⁽⁷³⁾, δηλαδή ότι δεν είναι πιθανό τέτοια δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα να εξερχόταν από την αγορά χωρίς την κρατική παρέμβαση, ισχύει επίσης για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη. Τούτο συμβαίνει επειδή η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι πιο ανταγωνιστική από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα και, επομένως, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα εξέρχονταν τελευταίες από την αγορά. Οι φορείς εκμετάλλευσης έχουν πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις (ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης και μονάδες ηλεκτροπαραγωγής), οι οποίες καταλογίζονται, εν πάση περιπτώσει, ως πάγια έξοδα, ανεξάρτητα από τη χρήση της μονάδας ηλεκτροπαραγωγής. Για τις υφιστάμενες μονάδες, ο συνδυασμός υψηλών πάγιων εξόδων και χαμηλού μεταβλητού κόστους διασφαλίζει ότι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από αυτές παραμένει οικονομικά συμφέρουσα ακόμη και όταν οι νέες επενδύσεις είναι πλέον περιττές.
- (154) Η RWE ισχυρίστηκε επίσης ότι οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη δεν θα εξέρχονταν από την αγορά χωρίς την κρατική παρέμβαση, λαμβανομένων επίσης των επιπτώσεων στα ορυχεία. Εάν οι ποσότητες άνθρακα που μετατρέπονται σε ηλεκτρική ενέργεια μειωθούν σημαντικά, ο προγραμματισμός των ορυχείων πρέπει να μεταβληθεί και μια τέτοια προσαρμογή του προγραμματισμού των ορυχείων συνεπάγεται πολύ υψηλές πρόσθετες δαπάνες. Ως εκ τούτου, η αποδοχή ανεπαρκούς συνεισφοράς στα κέρδη μπορεί να είναι οικονομικά πιο συμφέρουσα, εξεταζόμενη μεμονωμένα, από τη μείωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.
- (155) Κατά την άποψη της RWE, το μέτρο είναι επίσης αναγκαίο υπό τη συγκεκριμένη μορφή της αντισταθμισμένης παρέμβασης στην αγορά, καθώς μια έξοδος από την αγορά χωρίς αποζημίωση θα ήταν αντισυνταγματική. Χωρίς τη σύμβαση του 2021, η εφαρμογή της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη δεν θα ήταν δυνατή, από νομικής απόψεως, λαμβανομένων υπόψη των επιπτώσεων στις ανθρακοφόρες περιοχές, στους εργαζομένους και στην ασφάλεια του εφοδιασμού καθώς και του αντικτύπου της στην επιτυχία της ενεργειακής μετάβασης.
- (156) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση και την απόφαση επέκτασης, η RWE επανέλαβε την άποψη ότι το μέτρο είναι αναγκαίο και υποστηρίξε ότι είναι σύμφωνο με το σημείο 428 των κατευθυντήριων γραμμών.

4.3.4.2. LEAG

- (157) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG υποστήριξε ότι, χωρίς το μέτρο, η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν θα επιτύχανε αφ' εαυτής συγκρίσιμες εξοικονομήσεις και, επομένως, το μέτρο είναι αναγκαίο για την επίτευξη των σχετικών στόχων. Λόγω της σταδιακής κατάργησης της πυρηνικής ενέργειας στη Γερμανία και της αυξανόμενης διακοπής των προμηθειών ενέργειας από τη Ρωσία, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα παραμείνει ανταγωνιστική, ακόμη και αν υπάρξει έντονη αύξηση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και, ως εκ τούτου, δεν θα υπήρχε κίνητρο για τους φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη να παύσουν τη λειτουργία των εν λόγω μονάδων πριν από το 2038. Όπως αναφέρεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας (αιτιολογική σκέψη 4), οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη εξέπεμψαν 130,74 εκατομμύρια τόνους CO₂ το 2018. Η ποσότητα αυτή αντιστοιχεί στο 40 % περίπου των εκπομπών CO₂ του τομέα της ενέργειας κατά το ίδιο έτος. Ο νόμος για την παύση λειτουργίας και η σύμβαση του 2021 δημιουργούν ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα ότι οι σχετικές εξοικονομήσεις εκπομπών CO₂ θα επιτευχθούν στη Γερμανία.

⁽⁷²⁾ Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742.

⁽⁷³⁾ Απόφαση για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, αιτιολογικές σκέψεις 110 έως 117.

4.3.4.3. Επιχειρήσεις

- (158) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και τη δημόσια διαβούλευση, η GPE υποστήριξε ότι οι γερμανικές αρχές καθόρισαν τις μονάδες που είναι επιλέξιμες για αντιστάθμιση χωρίς να λάβουν υπόψη την πραγματική ηλικία κάθε μονάδας, τον βαθμό απόσβεσης και την αναμενόμενη ημερομηνία παύσης λειτουργίας της. Το μέτρο δεν είναι αναγκαίο καθώς, σε μια αγορά που λειτουργεί ομαλά, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα θα έπαιαν, εν πάση περιπτώσει, να λειτουργούν, λαμβανομένων υπόψη των εξής στοιχείων: i) η πρόταση για τη σταδιακή κατάργηση των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα αποτελεί αντικείμενο δημόσιου διαλόγου εδώ και καιρό, οι δε επιχειρήσεις έπρεπε να είχαν λάβει υπόψη μια τέτοια πολιτική κατά τον καθορισμό των επιχειρηματικών/επενδυτικών σχεδίων τους· και ii) μερικές από τις μονάδες είναι μεγάλης ηλικίας και η παύση λειτουργίας τους είχε ήδη προγραμματιστεί. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η GPE πρόσθεσε ότι οι συνέπειες των πολιτικών για το κλίμα, το ανώτατο όριο των τιμών σε σχέση με τα έσοδα που εφαρμόζεται σε όλους τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, η αυξανόμενη τιμή και η επερχόμενη έλλειψη αδειών ΣΕΔΕ, η ταχεία και αποτελεσματική ανάπτυξη καθαρότερων πηγών ενέργειας θα προκαλούσαν επίσης βραχυπρόθεσμα την έξοδο από την αγορά των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται ανάγκη για κρατική παρέμβαση.
- (159) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι οκτώ τοπικές εταιρείες εκτίμησαν ότι οι μηχανισμοί της αγοράς (ήτοι το αυξανόμενο κόστος των αδειών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα) θα είχαν οδηγήσει στην πρόωρη παύση λειτουργίας μονάδων λιγνίτη ⁽⁷⁴⁾.
- (160) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και τη δημόσια διαβούλευση, οι δύο τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι το μέτρο δεν είναι αναγκαίο και ανέφεραν παραδείγματα μεθόδων που εφάρμοσαν άλλα κράτη μέλη για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης του άνθρακα χωρίς αντιστάθμιση ⁽⁷⁵⁾.

4.3.4.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (161) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι το μέτρο είναι αναγκαίο και, επομένως, εκπληρώνει την απαίτηση που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές, καθώς, χωρίς το μέτρο, η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν θα μπορούσε να επιτύχει αφ' εαυτής συγκρίσιμες εξοικονομήσεις εκπομπών. Λόγω της σταδιακής κατάργησης της πυρηνικής ενέργειας στη Γερμανία και της εξάλειψης των προμηθειών ενέργειας από τη Ρωσία, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη θα παραμείνει ανταγωνιστική, ακόμη και σε περίπτωση έντονης αύξησης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει κίνητρο για τους φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας να παύσουν τη λειτουργία των εν λόγω μονάδων πριν από το 2038. Επομένως, στόχος του μέτρου είναι η σημαντική βελτίωση της κατάστασης, κάτι το οποίο η αγορά δεν θα μπορούσε να επιτύχει αφ' εαυτής.
- (162) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Greenpeace υποστήριξε ότι το μέτρο δεν είναι αναγκαίο, διότι: i) ο νόμος για την παύση λειτουργίας θα μπορούσε να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα χωρίς την καταβολή αντιστάθμισης ή με την καταβολή περιορισμένης μόνον αντιστάθμισης· και ii) η ενίσχυση δεν μπορεί να επιφέρει οποιαδήποτε σημαντική βελτίωση την οποία δεν θα μπορούσε να επιφέρει η ίδια η αγορά. Μολονότι ο νόμος για την παύση λειτουργίας οδηγεί σε προβλέψιμη και σαφή σταδιακή κατάργηση του άνθρακα για ενεργειακούς σκοπούς, η ενίσχυση δεν διαδραματίζει πραγματικά κάποιον ρόλο σε αυτήν.
- (163) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η ClientEarth υποστήριξε ότι το μέτρο δεν είναι αναγκαίο. Οι μονάδες λιγνίτη και τα συναφή ορυχεία θα έπαιαν να λειτουργούν, και μάλιστα πριν από το 2038, λόγω των συνθηκών της αγοράς (ιδίως λόγω του αυξανόμενου κόστους περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και των τιμών του ΣΕΔΕ) και, επομένως, το μέτρο θα καθυστερήσει απλώς και μόνον την πλήρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στη Γερμανία. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth επισήμανε επιπλέον ότι οι συνέπειες των πολιτικών για το κλίμα και των αλλαγών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας θα είχαν προκαλέσει την έξοδο των μονάδων λιγνίτη από την αγορά εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Η ClientEarth παρέπεμψε επίσης στην απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση SA.54537 σχετικά με την απαγόρευση χρήσης άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στις Κάτω Χώρες, στην οποία οι ολλανδικές αρχές χορήγησαν αντιστάθμιση σε μία μόνον μονάδα (Hemweg), η οποία δεν επωφελήθηκε μεταβατικής περιόδου, όπως επωφελήθηκαν οι λοιπές μονάδες που υπάχθηκαν στον νόμο για την παύση λειτουργίας ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷⁴⁾ Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments (Αξιολόγηση των προβλεπόμενων πληρωμών αντιστάθμισης για τον παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στη Γερμανία στο πλαίσιο των τρεχουσών εξελίξεων), 29 Ιουνίου 2020, σ. 25 επ., διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments>.

⁽⁷⁵⁾ Power ENGINEERING International, Spain's remaining coal-fired plants likely to be phased out by 2025 (Οι εναπομένουσες μονάδες καύσης άνθρακα της Ισπανίας είναι πιθανό να παύσουν να λειτουργούν σταδιακά έως το 2025), 5 Αυγούστου 2020, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.powerengineeringint.com/coal-fired/spains-remaining-coal-fired-plants-likely-to-be-phased-out-by-2025/>.

⁽⁷⁶⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.54537 (2020/NN) — Κάτω Χώρες — Απαγόρευση χρήσης άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στις Κάτω Χώρες, ΕΕ C 220 της 3.7.2020, σ. 1. Βλέπε απόφαση του Γενικού

- (164) Με τις παρατηρήσεις του σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το ΕΓΠ επισήμανε ότι, ιστορικά, παγκοσμίως, οι μονάδες καύσης άνθρακα παύουν να λειτουργούν κατά μέσο όρο ύστερα από 46 έτη, υπολόγισε δε ότι η αντιστάθμιση προβλέπει πρόωρη ημερομηνία παύσης λειτουργίας για 3 από τις 15 μονάδες της RWE και για 7 από τις 11 μονάδες της LEAG. Ως εκ τούτου, οι λοιπές μονάδες δεν θα πρέπει να δικαιούνται αντιστάθμιση, δεδομένου ότι είτε θα έπρεπε να έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν είτε θα πρέπει να παύσουν να λειτουργούν σύντομα προκειμένου να περιορίσουν τις ζημιές τους λόγω των ολοένα και δυσμενέστερων οικονομικών προοπτικών για τον άνθρακα. Επιπλέον, και όπως προαναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 151, το ΕΓΠ υποστήριξε επίσης ότι η αντιστάθμιση δεν λαμβάνει υπόψη την αυξανόμενη τιμή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- (165) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η CAN εκτίμησε ότι η δυναμική της αγοράς θα μπορούσε να επαρκεί για την παύση λειτουργίας των μονάδων άνθρακα. Η CAN παρέπεμψε στις αυξανόμενες τιμές του ΣΕΔΕ της ΕΕ και ανέφερε ότι άμεση συνέπεια των τρεχουσών τιμών του ΣΕΔΕ της ΕΕ είναι ότι μειώνουν σχεδόν κατά το ήμισυ την κερδοφορία των σύγχρονων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στη Γερμανία πέραν του 2024 ⁽⁷⁾, με αποτέλεσμα το ήμισυ σχεδόν των μονάδων λιγνίτη της χώρας να έχει απώλεια ταμειακών ροών βάσει των τρεχουσών προσδοκιών.

4.3.5. Καταλληλότητα

4.3.5.1. RWE

- (166) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο είναι κατάλληλο και ότι η επιτροπή άνθρακα και, συνακόλουθα, η γερμανική κυβέρνηση στάθμισαν προσεκτικά την απόφαση υπέρ του μέσου μιας πορείας εξόδου από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, βασισμένης σε διαπραγμάτευση και εξασφαλισμένης από νομικής και συμβατικής απόψεως, σε σχέση με άλλα μέτρα. Στην απόφαση σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα ⁽⁸⁾, η Επιτροπή επισήμανε τα πλεονεκτήματα μιας συμβατικά εξασφαλισμένης σταδιακής κατάργησης του άνθρακα με χορήγηση αντιστάθμισης σε σχέση με άλλα μέσα, όπως ένα ΣΕΔΕ της ΕΕ, μια ελάχιστη τιμή για το CO₂ ή αμιγώς κανονιστικές παρεμβάσεις. Το κύριο πλεονέκτημα της συμβατικής λύσης είναι η δυνατότητα στοχευμένης κατεύθυνσης της πορείας σταδιακής κατάργησης, λαμβάνοντας υπόψη την ασφάλεια του εφοδιασμού και τις επηρεαζόμενες θέσεις απασχόλησης, και νομικής εξασφάλισης της εν λόγω πορείας. Η λύση έπρεπε να προσδιορίζει μια μεμονωμένη πορεία παροπλισμού με συνολική συνοχή, να μπορεί να εφαρμοστεί στα οικεία συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, από τεχνικής και κανονιστικής απόψεως, και να συνεπάγεται όσο το δυνατόν χαμηλότερο επιχειρησιακό, οικονομικό και κοινωνικό κόστος.
- (167) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση και την απόφαση επέκτασης, η RWE επανέλαβε ότι το μέτρο είναι κατάλληλο, καθώς η προσέγγιση που επιλέχθηκε για τον καθορισμό μιας ολιστικής πορείας παροπλισμού, από την αρχή έως το τέλος, με διαβούλευση με τους φορείς εκμετάλλευσης, και η νομική εξασφάλισή της, για την αποφυγή διακοπών του συστήματος και υπερβολικής επιβάρυνσης των επηρεαζόμενων ανθρακοφόρων περιοχών, συνάδει πλήρως με το σημείο 429 των κατευθυντήριων γραμμών.

4.3.5.2. LEAG

- (168) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG υποστήριξε ότι το μέτρο είναι κατάλληλο. Στο πλαίσιο των εργασιών της επιτροπής άνθρακα, η Γερμανία είχε αναλύσει διάφορα σενάρια και εναλλακτικές δυνατότητες για τη μείωση των εκπομπών CO₂ και επέλεξε τη συγκεκριμένη λύση λόγω της ανασφάλειας δικαίου που θα δημιουργούνταν για τους φορείς εκμετάλλευσης των μονάδων ως αποτέλεσμα δυνητικών αξιώσεων αποζημίωσης.

4.3.5.3. Επιχειρήσεις

- (169) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, τη δημόσια διαβούλευση και την απόφαση επέκτασης, η GPE ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν ανέλυσε δεόντως την καταλληλότητα του μέτρου και υποστήριξε ότι μέτρο το οποίο προβλέπει αντιστάθμιση για διαφυγόντα κέρδη χωρίς να διακρίνει μεταξύ των διαφόρων εγκαταστάσεων δεν μπορεί να είναι κατάλληλο. Η GPE παρέπεμψε επίσης σε υπόθεση πολωνικής κρατικής ενίσχυσης σχετικά με στήριξη για την παύση λειτουργίας ανθρακωρυχείων, στην οποία η Επιτροπή έκρινε συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά την ενίσχυση για έκτακτο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος ⁽⁹⁾, και επισήμανε ότι δεν είναι σαφές αν το κόστος που λήφθηκε υπόψη στο μέτρο υπέρ της RWE αντιστοιχεί σε έκτακτο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος, όπως στην πολωνική υπόθεση, ή αν πρόκειται για άλλου είδους κόστος.

Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2022, Βασίλειο των Κάτω Χωρών κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, υπόθεση T-469/20, ECLI:EU:T:2022:713. Κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου (υπόθεση C-40/23 P).

⁽⁷⁾ Modern German lignite plant margins halve from 2024 (Τα περιθώρια κέρδους των σύγχρονων γερμανικών μονάδων λιγνίτη μειώνονται κατά το ήμισυ από το 2024) | Argus Media.

⁽⁸⁾ Απόφαση για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, αιτιολογική σκέψη 118.

⁽⁹⁾ Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.100533 (2021/NN) — Πολωνία — Τροποποιήσεις στο σχέδιο παύσης λειτουργίας των πολωνικών ανθρακωρυχείων, ΕΕ C 231 της 30.6.2023, σ. 8.

- (170) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι οκτώ τοπικές εταιρείες ισχυρίστηκαν ότι δεν είναι πρόσφορο οι πληρωμές να είναι πάγιες, και όχι δυναμικές καθ' οιονδήποτε τρόπο, και ότι ένα δυναμικό μοντέλο τιμολόγησης θα ήταν καταλληλότερο για τη διασφάλιση της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα περιορίζοντας συγχρόνως την αντιστάθμιση στο αναγκαίο επίπεδο.
- (171) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, οι δύο τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι υπάρχουν καταλληλότερες εναλλακτικές δυνατότητες οι οποίες είναι εξίσου αποτελεσματικές για την επίτευξη του στόχου της προστασίας του κλίματος και ότι θα πρέπει να εξεταστεί καταρχάς αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλλες πολιτικές και άλλα μέτρα, όπως εισφορές CO₂ ή μηχανισμοί σχετικοί με τις τιμές όπως το ΣΕΔΕ. Οι εταιρείες παρέδωσαν επίσης παραδείγματα μεθόδων που εφάρμοσαν άλλα κράτη μέλη τα οποία κατέργααν σταδιακά τον άνθρακα χωρίς χορήγηση αντιστάθμισης⁽⁸⁰⁾.

4.3.5.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (172) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι το μέτρο είναι κατάλληλο σύμφωνα με το σημείο 429 των κατευθυντήριων γραμμών. Η DEBRIV επισήμανε ότι η Γερμανία είχε εξετάσει εναλλακτικές δυνατότητες με σκοπό την επίτευξη των προγραμματισμένων μειώσεων εκπομπών CO₂ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 25) και ότι το μέτρο είναι το καταλληλότερο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (ήτοι την εξασφαλισμένη από νομικής απόψεως και αξιόπιστη μείωση των εκπομπών CO₂).
- (173) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, τη δημόσια διαβούλευση και την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth υποστήριξε ότι το μέτρο δεν είναι κατάλληλο. Μολονότι μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η διαπραγμάτευση αντιστάθμισης μέσω σύμβασης, με σκοπό τη διασφάλιση ασφάλειας δικαίου και την αποφυγή δαπανηρών δικαστικών διαδικασιών, είναι κατάλληλη μορφή ενίσχυσης⁽⁸¹⁾, τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω για τους ακόλουθους λόγους: i) η παύση λειτουργίας θα συνέβαινε σε κάθε περίπτωση ακόμη και χωρίς αντιστάθμιση δεδομένου ότι οι περισσότερες μονάδες θα έπαιναν να λειτουργούν λόγω της επίδρασης των δυνάμεων της αγοράς και μόνον· ii) το γερμανικό δίκαιο δεν απαιτεί τέτοια αντιστάθμιση για τον εκ νέου καθορισμό των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας του φορέα εκμετάλλευσης στην παρούσα υπόθεση και, επομένως, η νομιμότητα της υποχρέωσης παύσης λειτουργίας μπορούσε να διασφαλιστεί χωρίς οικονομική αντιστάθμιση (βλέπε σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης, αιτιολογική σκέψη 107)· iii) καλά σχεδιασμένες διαδικασίες υποβολής προσφορών θα αποτελούσαν καταλληλότερη μορφή ενίσχυσης από ό,τι οι κατ' αποκοπήν αντιστάθμισεις· iv) εάν οι διαδικασίες υποβολής προσφορών δεν ήταν κατάλληλη μορφή ενίσχυσης στην παρούσα υπόθεση, μια αντιστάθμιση βάσει παραμέτρων προσαρμογής θα ήταν καταλληλότερο μέτρο (τούτο σχετίζεται επίσης με την αναλογικότητα της ενίσχυσης). Η ClientEarth παρέπεμψε επίσης στην υπόθεση πολωνικής κρατικής ενίσχυσης σχετικά με τη στήριξη για την παύση λειτουργίας ανθρακωρυχείων, στην οποία η Επιτροπή έκρινε συμβιβασίμη με την εσωτερική αγορά την ενίσχυση για έκτακτο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος⁽⁸²⁾, και επισήμανε ότι το γεγονός ότι τα λιγνιτωρυχεία συνδέονται στενά με τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας δεν δικαιολογεί καθεαυτού τη συμπερίληψή τους στον υπολογισμό της αντιστάθμισης και ότι δεν είναι σαφές αν το κόστος που λήφθηκε υπόψη στο μέτρο υπέρ της RWE αντιστοιχεί σε έκτακτο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος, όπως στην πολωνική υπόθεση, ή αν πρόκειται για άλλου είδους κόστος.
- (174) Με τις παρατηρήσεις του σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το ΕΓΠ επισήμανε δύο εναλλακτικές δυνατότητες τις οποίες μπορούσε να εφαρμόσει η γερμανική κυβέρνηση. Πρώτον, η γερμανική κυβέρνηση δεν εξέτασε προσεκτικά τη θέσπιση κατώτατης τιμής διοξειδίου του άνθρακα ως οικονομικά αποδοτικότερη προσέγγιση για την επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος με παράλληλη εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και χωρίς χορήγηση κρατικής ενίσχυσης. Δεύτερον, η αντιστάθμιση θα έπρεπε να εξαρτηθεί από την πλήρη τήρηση των προτύπων της Ένωσης, όπως οι ΒΔΤ για μεγάλες μονάδες καύσης, συμπεριλαμβανομένων επιδόσεων ενεργειακής απόδοσης. Συναφώς, το ΕΓΠ συγκρίνει την προσέγγιση στην παρούσα υπόθεση με την προσέγγιση που εφάρμοσαν οι Κάτω Χώρες στην προαναφερθείσα υπόθεση χορήγησης αντιστάθμισης για την απαγόρευση της χρήσης άνθρακα στις Κάτω Χώρες⁽⁸³⁾, στην οποία ο νόμος για την παύση λειτουργίας καθόριζε δεσμευτικά επίπεδα ηλεκτρικής απόδοσης. Το ΕΓΠ εκτιμά ότι η Γερμανία μπορούσε να έχει εξαρτήσει την καταβολή οποιασδήποτε αντιστάθμισης από την προϋπόθεση της συμμόρφωσης με ΒΔΤ σχετικές με επίπεδα ενεργειακής απόδοσης και ότι, για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, πιο εύλογο μέτρο θα ήταν η χρήση προσέγγισης βασισμένης στις επιδόσεις και η παύση λειτουργίας, καταρχάς, μονάδων υψηλότερης έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

⁽⁸⁰⁾ Power Engineering International, Spain's remaining coal-fired plants likely to be phased out by 2025 (Οι εναπομένουσες μονάδες καύσης άνθρακα της Ισπανίας είναι πιθανό να παύσουν να λειτουργούν σταδιακά έως το 2025), 5 Αυγούστου 2020, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.powerengineeringint.com/coal-fired/spains-remaining-coal-fired-plants-likely-to-be-phased-out-by-2025/>.

⁽⁸¹⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, ενίσχυση για την πρόωρη παύση λειτουργίας του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής του Fessenheim στη Γαλλία.

⁽⁸²⁾ Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.100533 (2021/NN) — Πολωνία — Τροποποιήσεις στο σχέδιο παύσης λειτουργίας των πολωνικών ανθρακωρυχείων, ΕΕ C 231 της 30.6.2023, σ. 8.

⁽⁸³⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.54537 (2020/NN) — Κάτω Χώρες — Απαγόρευση χρήσης άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στις Κάτω Χώρες, ΕΕ C 220 της 3.7.2020, σ. 1.

4.3.6. Αναλογικότητα

4.3.6.1. RWE

- (175) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο δεν συνεπάγεται υπεραντιστάθμιση και έχει, επομένως, αναλογικό χαρακτήρα. Πρώτον, η αντιστάθμιση δεν υπερβαίνει τις συνολικές ζημίες, καθώς το σύνολο των ζημιών της RWE υπερβαίνει το ύψος της αντιστάθμισης προς την RWE (η RWE υπολόγισε το ύψος των συνολικών ζημιών λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας σε 8,7 δισεκατ. EUR). Η RWE υποστήριξε περαιτέρω ότι, στην περίπτωση του λιγνίτη, δεν τίθεται ζήτημα διεξαγωγής ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, καθώς κάτι τέτοιο δεν θα συνεπαγόταν οποιαδήποτε ευνοϊκή για τον ανταγωνισμό βελτίωση της αποτελεσματικότητας, λόγω των λιγοστών συμμετεχόντων στην αγορά και των λιγοστών συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν στη Γερμανία τα οποία αποτελούνται από μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης.
- (176) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η RWE υποστήριξε ότι το μέτρο παραμένει αναλογικό επίσης με γνώμονα τις κατευθυντήριες γραμμές και τούτο για τους ακόλουθους λόγους.
- α) Σύμφωνα με το σημείο 430 των κατευθυντήριων γραμμών, η διεξαγωγή διαδικασίας υποβολής προσφορών δεν θα ήταν κατάλληλο μέτρο, λόγω της ύπαρξης δύο μόνων φορέων εκμετάλλευσης και του μικρού αριθμού συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και του κινδύνου διακοπών του συστήματος.
- β) Σύμφωνα με το σημείο 432 των κατευθυντήριων γραμμών, στόχος του καταβαλλόμενου ποσού είναι η αντιστάθμιση διαφυγόντων κερδών και πρόσθετων δαπανών με τις οποίες επιβαρύνεται η RWE λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας. Το 2019 η RWE είχε υπολογίσει τη συνολική ζημία που υφίσταται λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας σε 8,7 δισεκατ. EUR: διαφυγόντα κέρδη ύψους 5,5 δισεκατ. EUR και πρόσθετες δαπάνες ύψους 3,2 δισεκατ. EUR.
- γ) Μηχανισμός επικαιροποίησης, κατά το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών, δεν είναι αναγκαίος ούτε αναλογικός προκειμένου να αποφευχθεί η υπεραντιστάθμιση, δεδομένου ότι η υπεραντιστάθμιση αποφεύγεται ήδη σε μεγάλο βαθμό καθώς το ύψος της υστερεί κατά πολύ των οικονομικών μειονεκτημάτων που πραγματικά υφίσταται η RWE. Ο μηχανισμός επικαιροποίησης δεν είναι επίσης κατάλληλος για το μοντέλο πλήρους σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη που επέλεξε η Γερμανία, το οποίο προγραμματίζεται και συμφωνείται, σε νομικό και συμβατικό επίπεδο, σε μακροπρόθεσμη βάση, καθώς ο μηχανισμός θα καταργήσει την ασφάλεια δικαίου που επιδιώκεται με το συγκεκριμένο μοντέλο. Επιπλέον, τέτοιος μηχανισμός δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις πρόσθετες δαπάνες, δεδομένου ότι οι εν λόγω δαπάνες δεν προκύπτουν από παύση λειτουργίας μεμονωμένων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά συνεχώς ως αποτέλεσμα του αναπρογραμματισμού των ορυχείων, και, επομένως, οι επιμέρους χρόνοι παροπλισμού δεν αποτελούν κατάλληλο χρονικό σημείο για την εξασφάλιση των «πλέον πρόσφατων παραδοχών» κατά την έννοια του σημείου 433 των κατευθυντήριων γραμμών. Η RWE επισήμανε επίσης ότι η εκ των υστέρων θέσπιση τέτοιου μηχανισμού θα καταργούσε την επιχειρηματική βάση της συναινετικής σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη, ενώ η RWE έχει ήδη παύσει τη λειτουργία των τριών πρώτων μονάδων της και έχει ήδη ξεκινήσει τον αναπρογραμματισμό των εξορυκτικών δραστηριοτήτων. Περαιτέρω, ο νόμος για την παύση λειτουργίας και η σύμβαση του 2021 αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης και συμφωνήθηκαν πολύ πριν από τη έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών και της απαίτησής τους για έναν μηχανισμό επικαιροποίησης και, επομένως, η θέσπιση τέτοιου μηχανισμού στο παρόν στάδιο θα παραβίαζε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της RWE. Τέλος, ο εν λόγω μηχανισμός είναι ξένος προς ένα μέτρο αντιστάθμισης που διέπεται από το δημόσιο δίκαιο· εάν η RWE είχε εξασφαλίσει αντιστάθμιση μέσω εθνικής ένδικης διαδικασίας, το εθνικό δικαστήριο δεν θα είχε εξαρτήσει το ύψος της αντιστάθμισης από τη μεταγενέστερη ανάπτυξη της κρατικής παρέμβασης.
- (177) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE υποστήριξε ότι i) η διεξαγωγή διαδικασίας υποβολής προσφορών δεν θα ήταν κατάλληλο μέτρο, όπως εξηγήθηκε ανωτέρω· ii) ο υπολογισμός της Γερμανίας, ο οποίος αφορά τμήμα της συνολικής ζημίας και των συσσωρευμένων κερδών στο διάστημα έως το 2026 μόνον, καταδεικνύει ότι η αντιστάθμιση που καταβάλλεται στην RWE είναι κατά πολύ κατώτερη της συνολικής ζημίας που υφίσταται· iii) η RWE συμβάλλει επιπλέον σημαντικά στην απανθρακοποίηση μέσω της πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη το 2030· και iv) ο μηχανισμός επικαιροποίησης δεν είναι αναγκαίος καθώς οι πληρωμές αντιστάθμισης δικαιολογούνται ήδη από τα οικονομικά μειονεκτήματα που ανακύπτουν κατά την προαναφερθείσα τριετή περίοδο. Ο μηχανισμός επικαιροποίησης δεν θα ήταν αναγκαίος ακόμη και αν τα διαφυγόντα κέρδη το 2025 και το 2026 είχαν επίσης εκτιμηθεί και ληφθεί υπόψη για τις μονάδες που έπαυσαν να λειτουργούν το 2021 και το 2022, δεδομένου ότι οι κατευθυντήριες γραμμές κάνουν λόγο μόνον για το χρονικό διάστημα από τη χορήγηση της ενίσχυσης έως τον χρόνο της παύσης λειτουργίας, αλλά όχι για το χρονικό διάστημα από τη χορήγηση της ενίσχυσης έως την επέλευση της ζημίας για την οποία χορηγείται αντιστάθμιση, και δεδομένου επίσης ότι οι υπολογισμοί της Γερμανίας έως το 2026 βασίζονται σε πραγματικά και, επομένως, αξιόπιστα στοιχεία της αγοράς με αποτέλεσμα να μην απαιτείται επανεξέταση του ύψους της αντιστάθμισης ούτε από την άποψη αυτή.

(178) Όσον αφορά ειδικά τις αμφιβολίες που η Επιτροπή διατύπωσε με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE υποστήριξε τα ακόλουθα.

- α) Ο αναθεωρημένος υπολογισμός των διαφυγόντων κερδών της RWE, ο οποίος αφορά βραχύτερο χρονικό διάστημα και είναι πιο συντηρητικός, διασκέδασε τις αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας σχετικά με αβεβαιότητες όσον αφορά τις πιο μακροχρόνιες προβλέψεις και σχετικά με τη διάρκεια της λειτουργίας των εγκαταστάσεων λιγνίτη. Όλες οι μονάδες που λήφθηκαν υπόψη στον αναθεωρημένο υπολογισμό μπορούσαν ευχερώς να συνεχίσουν τη λειτουργία τους για τρία ακόμη έτη (και ακόμη περισσότερο). Η αμφιβολία της Επιτροπής σχετικά με τη διάρκεια ζωής της μονάδας Niederaußem D (βλέπε αιτιολογική σκέψη 127 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας) διασκεδάστηκε, καθώς η συγκεκριμένη μονάδα δεν λήφθηκε υπόψη στον αναθεωρημένο υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών της RWE.
- β) Δεν υπάρχει αβεβαιότητα όσον αφορά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂, δεδομένου ότι, στον αναθεωρημένο υπολογισμό, η Γερμανία μπόρεσε να χρησιμοποιήσει πραγματικά δεδομένα της αγοράς, τα οποία παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την τιμή και το κόστος του CO₂ βάσει των οποίων ο φορέας εκμετάλλευσης μιας μονάδας θα μπορούσε να διαθέσει τη δυναμικότητά του στην αγορά κατά τον οικείο χρόνο. Σε σχέση με την αιτιολογική σκέψη 115 της απόφασης επέκτασης, η RWE συμφωνεί ότι ορθώς η Επιτροπή επισήμανε ότι η πώληση της δυναμικότητας ηλεκτρικής ενέργειας στην προθεσμιακή αγορά είναι πραγματική και ότι η χρησιμοποίηση τέτοιων πραγματικών δεδομένων της αγοράς έχει ως αποτέλεσμα αξιόπιστους υπολογισμούς.
- γ) Οι αναλύσεις ευαισθησίας είναι περιττές καθώς οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και το κόστος του CO₂ δεν είναι απόρροια μοντελοποίησης της αγοράς βασισμένης σε ενδεχομένως αβέβαιες παραδοχές.
- δ) Όταν χρησιμοποιούνται πραγματικά δεδομένα της αγοράς, το αποτέλεσμα των υπολογισμών επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από δύο παράγοντες: το χρονικό σημείο και το χρονικό διάστημα που λαμβάνονται υπόψη. Η Γερμανία επέλεξε τους δύο παράγοντες κατά τρόπο ώστε τα υπολογισμένα διαφυγόντα κέρδη να υποτιμώνται σε μεγάλο βαθμό και, επομένως, η προσέγγιση της Γερμανίας είναι συντηρητική. Η τριετής περίοδος λειτουργίας που λαμβάνεται υπόψη είναι πολύ περιοριστική, είναι δε βραχύτερη από εκείνη που λήφθηκε υπόψη στην περίπτωση της περιόδου ετοιμότητας ασφαλείας (στο εξής: Sicherheitsbereitschaft) ⁽⁸⁴⁾, στην οποία η Επιτροπή ενέκρινε την αντιστάθμιση διαφυγόντων κερδών για τέσσερα έτη λειτουργίας της μονάδας. Ακόμη και για έναν συντηρητικό υπολογισμό ελάχιστης ζημίας, ο οποίος θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά και μόνον σε πραγματικά δεδομένα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, θα ήταν καταλληλότερο να γίνει δεκτό ότι οι μονάδες που έπαισαν να λειτουργούν το 2021 και το 2022 θα συνέχιζαν να λειτουργούν τουλάχιστον κατά τα έτη 2025 και 2026.
- ε) Όσον αφορά την επιλογή της περιόδου δύο εβδομάδων από την 21η Οκτωβρίου έως τις 4 Νοεμβρίου 2022, επισημαίνεται καταρχάς ότι πρόκειται για περίοδο στο σχετικά πρόσφατο παρελθόν, η οποία δύσκολα θα μπορούσε να είναι πιο επικαιροποιημένη για τον υπολογισμό που η r2b energy consulting πραγματοποίησε στις 16 Δεκεμβρίου 2022. Είναι επίσης ευλογοφανές να χρησιμοποιείται μέσος όρος τιμών σε χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων για την εξισορρόπηση του στόχου της όσο το δυνατόν καλύτερης ποιότητας δεδομένων με την προσπάθεια χρησιμοποίησης μιας ουσιαστικής τιμής η οποία δεν επηρεάζεται από τυχαίες βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών.
- στ) Η αντιστάθμιση για την πρόωρη παύση λειτουργίας στο πλαίσιο του μέτρου και ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας σχεδιάστηκαν εξαρχής ως δύο διαφορετικά εργαλεία, τα οποία παρέχουν αντιστάθμιση για διαφορετικά οικονομικά μειονεκτήματα χωρίς να αλληλοεπικαλύπτονται. Τα διαφυγόντα κέρδη που προσδιόρισε η Γερμανία για τα έτη 2021 έως 2026 δεν σχετίζονται με οποιονδήποτε περιορισμό στη λειτουργία των μονάδων Niederaußem G ή H κατά τα έτη μετά το 2029.
- ζ) Ακόμη και σε περίπτωση τροποποιημένου χρονοδιαγράμματος παύσης λειτουργίας, θα υπάρχουν πρόσθετες δαπάνες για την πρόωρη σταδιακή κατάργηση, όπως σημαντικές δαπάνες για τον τροποποιημένο προγραμματισμό των ορυχείων, καθώς και σημαντική αναδιάρθρωση προσωπικού. Ωστόσο, η RWE έλαβε υπόψη ότι η Επιτροπή δεν θεωρεί αναγκαίο να εξετάσει περαιτέρω, στο παρόν στάδιο, τις εν λόγω πρόσθετες δαπάνες προκειμένου να διαπιστώσει τη συμβατότητα του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, διότι η μερική ζημία που η Γερμανία προσδιόρισε με τη μορφή κερδών που πραγματοποιούνται κατά τα έτη 2021 έως 2026 επαρκεί για να διασφαλιστεί η απουσία υπεραντιστάθμισης.
- η) Ο αναθεωρημένος υπολογισμός είναι όχι μόνον συντηρητικός, για τους λόγους που συνοψίστηκαν ανωτέρω στην παρούσα αιτιολογική σκέψη, αλλά επίσης υπολογισμός ενός τμήματος και μόνον της ζημίας, καθώς αρκετές άλλες δαπάνες δεν λήφθηκαν υπόψη, ήτοι τα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων που παύουν να λειτουργούν από το 2026, τα έσοδα από παραδόσεις θερμότητας και την αγορά εξισορρόπησης καθώς και οι σημαντικές πρόσθετες δαπάνες της RWE.

⁽⁸⁴⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2016, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.42536 — Γερμανία — Παύση λειτουργίας γερμανικών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη, EE C 258 της 15.7.2016, σ. 1.

4.3.6.2. LEAG

- (179) Η LEAG υποστήριξε ότι η πρακτική της Επιτροπής κατά τη λήψη αποφάσεων παρέχει κατάλληλη αναλογία, όσον αφορά τόσο την αναλογικότητα όσο και την καταλληλότητα, και ανέφερε ειδικότερα την παύση λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη στη Γερμανία το 2016 ⁽⁸⁵⁾, την πρόωρη παύση λειτουργίας του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής του Fessenheim ⁽⁸⁶⁾ και τη σταδιακή κατάργηση των πυρηνικών σταθμών στη Γερμανία. Μολονότι το μέτρο διαφέρει θεμελιωδώς, ορισμένες ενδείξεις σχετικά με την αναλογικότητα του ύψους της αντιστάθμισης στην παρούσα υπόθεση μπορούν να αντληθούν από την απόφαση της Επιτροπής του 2016, στην οποία η Γερμανία υπέθεσε δαπάνες ύψους περίπου 1,6 δισεκατ. EUR για τις οικείες μονάδες ⁽⁸⁷⁾. Επιπλέον, στην παρούσα υπόθεση, η πλήρης σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη όχι μόνον προκαλεί την πρόωρη παύση λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μεγαλύτερων και νεότερων από εκείνες που αφορούσε η απόφαση της Επιτροπής του 2016, αλλά προκαλεί κυρίως την πρόωρη παύση της λειτουργίας των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης. Ως εκ τούτου, το ύψος της αντιστάθμισης πρέπει να περιλαμβάνει επίσης τις σημαντικές επενδύσεις στα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης και τις πρόσθετες δαπάνες που προκαλούν οι περαιτέρω συνέπειες της πρόωρης παύσης λειτουργίας των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης ⁽⁸⁸⁾.
- (180) Σε αντίθεση προς την εγκεκριμένη παύση λειτουργίας το 2016, στην οποία μεμονωμένες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έπαυσαν να λειτουργούν προσωρινά επί τέσσερα έτη πριν από τον οριστικό παροπλισμό, στην παρούσα υπόθεση πρέπει να ληφθεί υπόψη μεγαλύτερη περίοδος αντιστάθμισης έως τον οριστικό παροπλισμό το 2038. Το μεγάλο βάθος χρόνου δικαιολογείται στην παρούσα υπόθεση, καθώς το αντίστροφο σενάριο είναι αποφασιστικής σημασίας για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών, ήτοι των κερδών που οι μονάδες ηλεκτροπαραγωγής θα πραγματοποιούσαν στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς τη διά νόμου επιβολή της υποχρέωσης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη. Η προσέγγιση αυτή συνάδει επίσης με την απόφαση της Επιτροπής του 2021 για την έγκριση της κρατικής ενίσχυσης που η Γαλλία χορήγησε υπέρ της EDF για την πρόωρη παύση λειτουργίας του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής του Fessenheim ⁽⁸⁹⁾, με την οποία η Επιτροπή έκρινε ότι το ύψος της αντιστάθμισης ήταν αναλογικό, στο μέτρο που αντιστάθμιζε τα έξοδα και τα μειονεκτήματα που η EDF υπέστη και απέδειξε.
- (181) Επιπλέον, κατά την LEAG, υπάρχουν ομοιότητες μεταξύ της παρούσας υπόθεσης και της αντιστάθμισης προς φορείς εκμετάλλευσης πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής για τη σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας. Στις 5 Μαρτίου 2021 η γερμανική κυβέρνηση συμφώνησε με τις E.ON, RWE, EnBW και Vattenfall ότι οι φορείς εκμετάλλευσης θα λάβουν οικονομική αντιστάθμιση ύψους περίπου 2,4 δισεκατ. EUR για όγκους ηλεκτρικής ενέργειας που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για επενδύσεις οι οποίες έχουν απομειωθεί. Ως αντάλλαγμα, οι εταιρείες ανέλαβαν την υποχρέωση να περατώσουν όλες τις εκκρεμείς νομικές διαφορές σε σχέση με την αποφασισμένη σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας καθώς και τις τρέχουσες διοικητικές διαδικασίες. Συμφώνησαν επίσης να παραιτηθούν συνολικά από την άσκηση μέσων έννομης προστασίας. Για τον σκοπό αυτόν, η γερμανική κυβέρνηση ενέκρινε το σχέδιο της 18ης τροποποίησης του Atomgesetz (γερμανικού νόμου για την ατομική ενέργεια, στο εξής: AtG), με την οποία εγκρίθηκε η σύναψη σύμβασης δημοσίου δικαίου. Με τον τρόπο αυτόν τίθεται σε εφαρμογή η απόφαση του ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 6ης Δεκεμβρίου 2016 σχετικά με τη 13η τροποποίηση του AtG, λαμβανομένης υπόψη της απόφασης της 29ης Σεπτεμβρίου 2020 σχετικά με τη 16η τροποποίηση του AtG. Με την εν λόγω απόφαση, το ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε επιτρεπτή τη σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας, αλλά επιδίκασε συγχρόνως στους φορείς εκμετάλλευσης πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής κατάλληλη αντιστάθμιση, την οποία η γερμανική κυβέρνηση είχε αρνηθεί να χορηγήσει προηγουμένως ή δεν είχε χορηγήσει στην απαιτούμενη έκταση.
- (182) Η LEAG ισχυρίστηκε ότι η αντιστάθμιση προς τους φορείς εκμετάλλευσης πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής είναι σημαντικά υψηλότερη από εκείνη που χορηγείται με τον νόμο για την παύση λειτουργίας και τη σύμβαση του 2021 στους φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, βάσει της αναλογίας EUR/MWh, μολονότι η τεκμηριωμένη και επαληθεύσιμη έκταση της ζημίας που προκαλεί η πρόωρη παύση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι σημαντικά υψηλότερη από εκείνη που προκάλεσε η παύση χρήσης της πυρηνικής ενέργειας. Μολονότι στο σχέδιο της 18ης AtG-ÄndG η συγκεκριμένη αντιστάθμιση κυμαίνεται μεταξύ 28,7 EUR/MWh και 33,2 EUR/MWh, [...]. Επομένως, ακόμη και κατόπιν άμεσης σύγκρισης με την αντιστάθμιση που χορηγήθηκε δυνάμει του AtG σε φορείς εκμετάλλευσης πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, η αντιστάθμιση που προβλέπεται για τους φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη δεν είναι ούτε μη εύλογη ούτε αδικαιολόγητη. Αντιθέτως, η αντιστάθμιση βρίσκεται στο χαμηλότερο εύρος του απαιτούμενου από τον νόμο ύψους.

⁽⁸⁵⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2016, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.42536 — Γερμανία — Παύση λειτουργίας γερμανικών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη, EE C 258 της 15.7.2016, σ. 1, αιτιολογική σκέψη 11.

⁽⁸⁶⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 23ης Μαρτίου 2021, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.61116 — Γαλλία — Πρόωρη παύση λειτουργίας του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής του Fessenheim στη Γαλλία, EE C 275 της 9.7.2021, σ. 1.

⁽⁸⁷⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2016, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.42536 — Γερμανία — Παύση λειτουργίας γερμανικών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη, EE C 258 της 15.7.2016, σ. 1, αιτιολογική σκέψη 15.

⁽⁸⁸⁾ Σχετικά με την υποχρέωση αντιστάθμισης επακόλουθης ζημίας, βλ. Papir, σε: Maunz/Dürig, GG (τον Ιανουάριο του 2018), άρθρο 14 παράγραφοι 631 επ.

⁽⁸⁹⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Καθημερινές ειδήσεις, 23 Μαρτίου 2021, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_21_1347.

- (183) Επιπλέον, η LEAG ισχυρίστηκε ότι η αμοιβή δυνάμει του μηχανισμού αναβολής παύσης λειτουργίας αφορά πρόσθετη υπηρεσία, είναι ανεξάρτητη και, επομένως, δεν πρέπει να συγχέεται με την αντιστάθμιση λόγω πρόωρης παύσης λειτουργίας.
- (184) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG υποστήριξε ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες και άλλες πτυχές κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα της αντιστάθμισης, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής παραίτησης από την άσκηση μέσων έννομης προστασίας που προβλέπεται στη σύμβαση του 2021, με την οποία αποφεύγονται πολύπλοκες και μακροχρόνιες δικαστικές διαφορές.
- (185) Η LEAG υποστήριξε ότι κρίσιμος χρόνος για τη σύγκριση με το αντίστροφο σενάριο είναι ο χρόνος κοινοποίησης του μέτρου. Όσον αφορά την εφαρμογή του σημείου 432 των κατευθυντήριων γραμμών στη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα στη Γερμανία, λόγω της συνολικής διάρκειας της εν λόγω διαδικασίας σταδιακής κατάργησης και της αστάθειας στις οικείες αγορές, η αποδοχή εκ μέρους της Επιτροπής των δεόντως αιτιολογημένων παραδοχών που συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τους δικαιούχους και υποβλήθηκαν στην Επιτροπή κατά τον χρόνο της κοινοποίησης εκ μέρους της Γερμανίας φαίνεται ενδεδειγμένη. Διαφορετικά, λόγω επίσης της διάρκειας της διαδικασίας που αφορά την κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή θα παρενέβαινε τελικώς στη συμβατικά συμφωνηθείσα κατανομή του κινδύνου: οι προσδοκίες της αγοράς μπορούν πάντοτε να μεταβληθούν στο μέλλον, η δε αντιστάθμιση μπορεί να αποδειχθεί υπέρμετρα υψηλή ή υπέρμετρα χαμηλή. Ωστόσο, σκοπός της σύμβασης είναι ακριβώς η επίτευξη συμφωνίας σχετικά με την κατανομή τέτοιων κινδύνων η οποία να είναι όσο το δυνατόν πιο οριστική. Μια τέτοια ερμηνεία συνάδει με τη γενική αρχή της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις, κατά την οποία η συμβατότητα μέτρου πρέπει να αποφασίζεται εκ των προτέρων, ήτοι πριν από την εφαρμογή του μέτρου ⁽⁹⁰⁾.
- (186) Κατά την LEAG, ο αναγκαίος προγραμματισμός για την κοινωνικά αποδεκτή σταδιακή κατάργηση του άνθρακα απαιτεί αρκετά έτη. Για την αποφυγή οικονομικών και κοινωνικοπολιτικών διαρθρωτικών διαταραχών, λόγω της πολιτικής απόφασης για την πρόωρη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα, στις επηρεαζόμενες εταιρείες και περιοχές, η Γερμανία καθόρισε, στον νόμο για την παύση λειτουργίας και στη σύμβαση του 2021, τη σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα και λιγνίτη στη Γερμανία έως το 2038 το αργότερο, ύστερα από μακρές και εντατικές συζητήσεις στους κόλπους της επιτροπής άνθρακα με όλα τα επηρεαζόμενα μέρη. Για την αποφυγή της διακύβευσης της εν λόγω μακράς και πολύπλοκης διαδικασίας, είναι απαραίτητο οι βάσιμες παραδοχές και οι αποφάσεις σχετικά με προβλέψεις της όλης διαδικασίας να μην τεθούν εκ νέου υπό αμφισβήτηση λόγω αβέβαιων εξελίξεων σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο. Διαφορετικά, η αξιολόγηση θα εξαρτάται από απρόβλεπτα μελλοντικά γεγονότα, τα οποία θα διακυβεύουν εκ νέου την ασφάλεια δικαίου και τη βεβαιότητα του προγραμματισμού που πρέπει να επιτυγχάνονται σε τέτοιες πολύπλοκες διαδικασίες. Ο κίνδυνος τέτοιας τυχαιότητας όσον αφορά τον χρονικό παράγοντα είναι επί του παρόντος πρόδηλος, για παράδειγμα, στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές άμεσης παράδοσης και συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης, οι οποίες είναι σημαντικά υψηλότερες από τις αναμενόμενες τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας κατά τον χρόνο της κοινοποίησης του μέτρου. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι συμφώνησαν σε συνολική παραίτηση από την άσκηση μέσων έννομης προστασίας. Εάν η σχετική ημερομηνία αξιολόγησης στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου μεταβληθεί σε σύγκριση με τα συμφωνηθέντα, η δέσμη μέτρων στο σύνολό της και η προκύπτουσα ασφάλεια δικαίου και βεβαιότητα του προγραμματισμού θα διακυβευτούν λόγω της μεταβλητότητας των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας.
- (187) Επιπλέον, η LEAG υποστήριξε ότι δεν απαιτείται μηχανισμός επικαιροποίησης, κατά το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών, διότι εφαρμόζεται η εξαίρεση των εξαιρετικών περιστάσεων. Δεδομένου ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν παρέχουν τον ορισμό των εν λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, η LEAG παραπέμπει στη νομολογία, κατά την οποία οι περιστάσεις είναι εξαιρετικές εάν έχουν ασυνήθιστο και απρόβλεπτο χαρακτήρα και έκταση ⁽⁹¹⁾. Κατά την LEAG, η παρούσα κατάσταση συνιστά εξαιρετική περίπτωση για τους ακόλουθους λόγους.
- α) Ο νόμος για την παύση λειτουργίας και η σύμβαση του 2021 ρυθμίζουν τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη για όλες τις μονάδες λιγνίτη και τα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης στη Γερμανία, και τούτο έχει εκτεταμένες και εν μέρει απρόβλεπτες συνέπειες για ολόκληρες περιοχές. [...].
 - β) Η αντιστάθμιση προς τους φορείς εκμετάλλευσης μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, η οποία περιλαμβάνει 15 ετήσιες δόσεις, προορίζεται, αφενός, για την κατανομή του δημοσιονομικού βάρους στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση και, αφετέρου, [...]. Τούτο διασφαλίζεται μόνον σε περίπτωση [...] και θα παράσχει τη δυνατότητα στην περιοχή και στις επιχειρήσεις να [...].

⁽⁹⁰⁾ Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C/2016/2946, EE C 262 της 19.7.2016, σ. 1, σημείο 78, κατά το οποίο το αν μια κρατική παρέμβαση είναι σύμφωνη με τους όρους της αγοράς πρέπει να εξετάζεται εκ των προτέρων, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που είναι διαθέσιμες κατά τη στιγμή που λαμβάνεται η απόφαση για την παρέμβαση.

⁽⁹¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Δεκεμβρίου 2013, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C-118/10, ECLI:EU:C:2013:787, σκέψη 105· απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Δεκεμβρίου 2013, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C-117/10, ECLI:EU:C:2013:786, σκέψη 114.

- γ) Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη, [...]. Οι δικαιούχοι του μέτρου πρόκειται να συμβάλουν σημαντικά σε αυτό, [...].
- δ) Η συμφωνία αντιστάθμισης μεταξύ των κρατών μελών και των επηρεαζόμενων εταιρειών αποσκοπεί επίσης στην αποφυγή μακροχρόνιων δικαστικών διαδικασιών μέσω της επίτευξης φιλικού διακανονισμού, ο οποίος αναφέρεται επίσης στο σημείο 424 των κατευθυντήριων γραμμών. [...].
- ε) Το θεμιτό συμφέρον της αποφυγής στρέβλωσης του ανταγωνισμού μέσω υπεραντιστάθμισης πρέπει να σταθμιστεί με το θεμιτό συμφέρον των επηρεαζόμενων εταιρειών [...]. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο λόγος για τη χορήγηση αντιστάθμισης δεν είναι συνήθως η επιθυμία της εταιρείας να λάβει συνήθη επενδυτική ενίσχυση η οποία προάγει και επεκτείνει την επιχειρηματική δραστηριότητα. [...].

(188) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι μέτοχοι της LEAG (EPH και PPFI) επισήμαναν ότι υποστηρίζουν πλήρως τη θέση της LEAG ότι το μέτρο συνιστά συμβιβάσιμη ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, καθώς έχει αναλογικό χαρακτήρα και δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε υπεραντιστάθμιση υπέρ της LEAG. Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, οι μέτοχοι της LEAG διατύπωσαν την άποψη ότι το μέτρο έχει αναλογικό χαρακτήρα καθώς το ύψος των διαφυγόντων κερδών και της πρόσθετης ζημίας υπερβαίνει σημαντικά το ύψος της αντιστάθμισης. Κρίσιμο χρονικό σημείο για τη σύγκριση του πραγματικού και του αντίστροφου σεναρίου θα πρέπει να είναι ο χρόνος κοινοποίησης του μέτρου εκ μέρους της Γερμανίας, καθώς κάθε άλλη προσέγγιση θα ενέχει τον κίνδυνο επανεξέτασης της βάσης για τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα και του λιγνίτη. Τέλος, δεν απαιτείται μηχανισμός επικαιροποίησης (σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών), καθώς στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζεται η εξαίρεση των εξαιρετικών περιστάσεων, δεδομένου ότι η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη εκ μέρους της Γερμανίας συνιστά αναμφίβολα ασυνήθιστο και απρόβλεπτο συμβάν.

4.3.6.3. Επιχειρήσεις

(189) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, οι οκτώ τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι το μέτρο δεν έχει αναλογικό χαρακτήρα διότι χορηγεί αντιστάθμιση η οποία υπερβαίνει κατά πολύ τα διαφυγόντα κέρδη και τις πρόσθετες δαπάνες που είναι εγγενείς στην παύση της λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα, όπως επιτρέπεται βάσει του σημείου 425 των κατευθυντήριων γραμμών. Οι εταιρείες ισχυρίστηκαν επίσης ότι η απουσία ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών δεν είναι δικαιολογημένη, καθώς δεν συντρέχουν περιστάσεις οι οποίες θα δικαιολογούσαν εξαίρεση από τον κανόνα της διεξαγωγής ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών. Ειδικότερα, δεν συνέτρεχε οποιαδήποτε ειδική κατάσταση σε σχέση με την RWE, η οποία θα καθιστούσε αδύνατη την κατακύρωση των μεγαλύτερων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη καθώς και των μικρότερων σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στις σχετικές διαδικασίες υποβολής προσφορών. Οι εταιρείες ισχυρίστηκαν περαιτέρω ότι η ενίσχυση προς την RWE δεν πληροί τις απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών για τον λόγο επίσης ότι βασίζεται σε (εκ των προτέρων) μη ρεαλιστική πρόβλεψη κερδοφορίας και δεν αποτέλεσε αντικείμενο σύγκρισης με αντίστροφο σενάριο. Από το σημείο 55 των κατευθυντήριων γραμμών προκύπτει σαφώς η ανάγκη για ένα δυναμικό μέτρο, το οποίο δεν προβλέπεται ούτε στον νόμο για την παύση λειτουργίας ούτε στη σύμβαση του 2021. Οι διατάξεις σχετικά με σημαντικές κανονιστικές μεταβολές, στα σημεία 20 και 21 της σύμβασης του 2021, δεν είναι χρήσιμες συναφώς, καθώς δεν σχεδιάστηκαν για μεταβολές της αγοράς.

(190) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στις 16 Νοεμβρίου 2022, οι οκτώ τοπικές εταιρείες ισχυρίστηκαν ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE καταδεικνύει εκ νέου ότι η αντιστάθμιση προς την RWE καθορίστηκε με αδιαφανή και πάγιο τρόπο, ήτοι χωρίς να ληφθούν υπόψη δυνητικές μελλοντικές μεταβολές. Οι εταιρείες διατύπωσαν αμφιβολίες για το γεγονός ότι το ύψος της αντιστάθμισης που πρόκειται να χορηγηθεί στην RWE παραμένει αμετάβλητο, παρά τις αλλαγές στο τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE και τις σημαντικές αλλαγές στην κατάσταση της αγοράς ενέργειας. Κατά την άποψή τους, η Γερμανία στήριξε την εκτίμησή της στα διαφυγόντα κέρδη της RWE, λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας, σε αβέβαιες προβλέψεις κερδοφορίας και δεν έλαβε υπόψη τη δυναμική εξέλιξη των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂. Κατά τις εν λόγω εταιρείες, προβλέπεται ήδη ότι στο μέλλον, αφενός, η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα θα μειωθεί μετά το 2030 και, αφετέρου, το κόστος του CO₂ θα αυξηθεί σημαντικά.

(191) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση επέκτασης, οι οκτώ τοπικές εταιρείες ισχυρίστηκαν ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός και ο υποκείμενος δικαιολογητικός λόγος του ύψους της αντιστάθμισης παραμένουν ανεπαρκείς. Ο αναθεωρημένος υπολογισμός δεν αποδεικνύει ότι το ύψος του πλεονεκτήματος για την RWE περιορίζεται όντως στο επιτρεπόμενο δυνάμει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις. Αντιθέτως, το πλεονέκτημα αντισταθμίζει τις εσφαλμένες, από στρατηγικής απόψεως, αποφάσεις της RWE και ενισχύει περαιτέρω την ισχύ της στην αγορά μέσω της κρατικής χρηματοδότησης της μετάβασης σε άλλα είδη καυσίμων. Οι υψηλές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας ως αποτέλεσμα του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας χρησιμοποιούνται ως δικαιολογητικός λόγος για ενίσχυση, η δέσμευση για τη χορήγηση της οποίας αναλήφθηκε υπό εντελώς διαφορετικές συνθήκες και ουδόλως σχετίζεται με τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της RWE για κέρδη που προστατεύονται από το δικαίωμα ιδιοκτησίας. Ο αναθεωρημένος υπολογισμός, ο οποίος δεν λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις της ενεργειακής κρίσης, είναι ακατάλληλος από μεθοδολογικής απόψεως και περιλαμβάνει μη ρεαλιστικές προσδοκίες κερδοφορίας.

- (192) Επιπλέον, ο υπολογισμός επιλεκτικών προσδοκιών κερδών για μεμονωμένες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής σε ευνοϊκή περίοδο αναφοράς και μόνον δεν αντικαθιστά την απαιτούμενη συνολική εικόνα της κατάστασης όλων των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής. Περαιτέρω, ο υπολογισμός δεν νομιμοποιεί το σύνολο των συνεπειών του πλεονεκτήματος, καθώς δεν λαμβάνεται υπόψη η κρατική στήριξη για την επέκταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έτοιμων για υδρογόνο με καύση αερίου στις τοποθεσίες των μονάδων λιγνίτη που παύουν να λειτουργούν, στοιχείο το οποίο είναι εξαιρετικά σημαντικό για τους επενδυτές στις κεφαλαιαγορές και τους όρους χρηματοδότησης της RWE. Ως εκ τούτου, η καταβολή ποσού 2,6 δισεκατ. EUR στην RWE, σε συνδυασμό με την προοπτική στήριξης της μετάβασης σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έτοιμες για υδρογόνο με καύση αερίου, πρέπει επίσης να απαγορευθεί μετά την τροποποιητική σύμβαση.
- (193) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η GPE υποστήριξε ότι από τις πληροφορίες που περιέχονται στην εν λόγω απόφαση δεν προκύπτουν σαφώς οι λόγοι για τους οποίους δεν αξιώνονται διαφυγόντα κέρδη μετά το 2026· δεν παρασχέθηκε καμία εξήγηση για τη χρήση της συγκεκριμένης ημερομηνίας και για τον αντίκτυπο στο ύψος της αντιστάθμισης. Επίσης, ο γερμανικός νόμος για τον φόρο επί των συγκυριακών υπερκερδών⁽⁹²⁾ έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή, σε φορείς εκμετάλλευσης ορισμένων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από λιγνίτη, ανώτατου ορίου τιμής υψηλότερου κατά 20 EUR/MWh από εκείνο που εφαρμόζεται σε άλλες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής από λιγνίτη. Ο συνδυασμός του υψηλότερου αυτού ανώτατου ορίου τιμής και της ήδη προβλεπόμενης αντιστάθμισης μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα καταβολή υπερβολικών ποσών και υπεραντιστάθμιση. Επιπλέον, η GPE υπέβαλε μελέτη του γερμανικού ιδρύματος Forum Ökologische Soziale Marktwirtschaft, κατά την οποία, πέραν της αντιστάθμισης για την πρόωρη παύση λειτουργίας, η εξόρυξη λιγνίτη και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη επιδοτούνται στη Γερμανία με διάφορα μέτρα, π.χ. χρηματοδότηση για την έρευνα, απαλλαγή από την εισφορά εξόρυξης, απαλλαγή από τα τέλη άντλησης νερού, πλεονεκτήματα ενεργειακού φόρου.
- (194) Η GPE υποστήριξε περαιτέρω ότι απαιτείται ένας μηχανισμός επικαιροποίησης, κατά το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών. Πρώτον, οι υπολογισμοί αναθεωρήθηκαν εντός διαστήματος μικρότερου των δύο ετών, στοιχείο το οποίο καταδεικνύει τη μεταβλητότητα και την ευαισθησία του συγκεκριμένου είδους εκτιμήσεων και, επομένως, ο κίνδυνος η ενίσχυση να μην είναι αναλογική και να συνεπάγεται υπεραντιστάθμιση είναι σημαντικός. Δεύτερον, δεδομένου ότι η Επιτροπή δέχθηκε ότι δεν θα διεξαχθεί διαδικασία υποβολής προσφορών, θα πρέπει να διενεργηθεί λεπτομερής και διεξοδική ανάλυση, η οποία δεν θα πρέπει να στηρίζεται απλώς και μόνον σε ό,τι «φαίνεται εύλογο» σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 102 της απόφασης επέκτασης. Η αντιστάθμιση καλύπτει μεγάλο χρονικό διάστημα και περιλαμβάνει τη χορήγηση σημαντικών ποσών ενίσχυσης σε τακτικές και προκαθορισμένες δόσεις. Τα στοιχεία αυτά και μόνον επιβάλλουν την ενσωμάτωση ενός μηχανισμού επικαιροποίησης.
- (195) Η GPE ισχυρίστηκε επίσης ότι η Επιτροπή φαίνεται να μην εξέτασε τις συνέπειες της ενδεχόμενης μεταφοράς ορισμένων μονάδων στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Η GPE υποστήριξε περαιτέρω ότι, μολονότι αναφέρεται ρητώς ότι η εν λόγω μεταφορά δεν αποτελεί στοιχείο της παρούσας υπόθεσης, μπορεί ωστόσο να έχει σημαντικό αντίκτυπο στο ύψος της αντιστάθμισης που μπορεί να χορηγηθεί στην RWE. Ωστόσο, η GPE δεν εξήγησε σε τι θα συνίσταται ο συγκεκριμένος αντίκτυπος ή με ποιον τρόπο θα επέλθει. Τέλος, στην αιτιολογική σκέψη 34 της απόφασης επέκτασης, η Επιτροπή εξηγεί ότι η γερμανική κυβέρνηση μπορεί να αποφασίσει να μεταφέρει τρεις μονάδες (Niederaußem K, Neurath F και Neurath G) σε αποθεματικό έως το τέλος του 2033. Εάν η γερμανική κυβέρνηση λάβει τέτοια απόφαση, ο οριστικός παροπλισμός θα υλοποιηθεί μόλις το 2033 και όχι το 2030, στοιχείο το οποίο έχει αντίκτυπο στα διαφυγόντα κέρδη.
- (196) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι δύο τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι η αντιστάθμιση δεν έχει αναλογικό χαρακτήρα, για τους ακόλουθους λόγους.
- α) Τα διαφυγόντα κέρδη δεν είναι δαπάνες που προκύπτουν από πρόωρη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα. Πρώτον, υπάρχουν αμφιβολίες για το αν η λειτουργία των εγκαταστάσεων λιγνίτη θα είναι καν επικερδής στο μέλλον, ιδίως στο πλαίσιο της αύξησης των τιμών του διοξειδίου του άνθρακα. Δεύτερον, υπάρχουν αμφιβολίες για το αν η πρόωρη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα έχει καν ως αποτέλεσμα πρόσθετες δαπάνες εξόρυξης σε ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης. Τούτο συμβαίνει επειδή υπάρχει πάντοτε κίνδυνος παύσης της λειτουργίας των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης, καθώς οι άδειες λειτουργίας τέτοιων ορυχείων χορηγούνται συνήθως μόνον για διάστημα δύο έως τριών ετών. Τρίτον, δεν είναι σαφές αν, κατά τον υπολογισμό της καταβολής αντιστάθμισης, λήφθηκαν επίσης υπόψη οι μη αναγκαίες επενδύσεις και τα έξοδα συντήρησης που οι φορείς εκμετάλλευσης απέφυγαν ως αποτέλεσμα της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα.

⁽⁹²⁾ Gesetz zur Einführung einer Strompreisbremse (Strompreisbremsengesetz – StromPBG), διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.gesetze-im-internet.de/strompbgb/BjNR251210022.html>.

- β) Το ύψος της αντιστάθμισης δεν καθορίστηκε ορθά, καθώς χρησιμοποιήθηκαν εσφαλμένες περίοδοι αντιστάθμισης κατά τον υπολογισμό της αντιστάθμισης, καθώς και ανελαστικές και παρωχημένες τιμές για τα δικαιώματα εκπομπών CO₂ και τα πάγια έξοδα. Η κυβέρνηση έπρεπε να εξετάσει πιο προσεκτικά τις συγκεκριμένες περιστάσεις της αγοράς.
- γ) Εφαρμόστηκε εσφαλμένη μέγιστη ένταση ενίσχυσης. Οι ενισχύσεις για τη στήριξη επιχειρήσεων που βελτιώνουν την προστασία του περιβάλλοντος πέραν των απαιτήσεων που θεσπίζονται με τα πρότυπα της Ένωσης μπορούν να καλύπτουν από 40 % έως 50 % των επιλέξιμων δαπανών σύμφωνα με το παράρτημα 1 των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020) ⁽⁹³⁾. Τούτο σημαίνει ότι, ακόμη και αν η αντιστάθμιση για διαφυγόντα κέρδη και πρόσθετες δαπάνες επιτρεπόταν, θα μπορούσε να επιδοτηθεί μόνον το ήμισυ σχεδόν των πραγματοποιηθέντων εξόδων.
- (197) Οι δύο τοπικές εταιρείες υποστήριξαν περαιτέρω ότι ο καθορισμός της αντιστάθμισης χωρίς διαφανή διαδικασία όσον αφορά τους υπολογισμούς κερδοφορίας και τις προσδοκίες της αγοράς αντιβαίνει στις αρχές που διέπουν τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Η αντιστάθμιση συμφωνήθηκε ατομικά μεταξύ του κράτους και του δικαιούχου, και όχι στο πλαίσιο διαφανούς μηχανισμού υποβολής προσφορών. Για τον λιγνίτη, δεν μπορεί να διεξαχθεί ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών για δύο μόνον φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη με συνδεδεμένα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης, ιδίως όσον αφορά την αντιστάθμιση των προσδοκίων κέρδους από τη λειτουργία ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης. Ωστόσο, οι υπολογισμοί κερδοφορίας μπορούσαν να πραγματοποιηθούν τουλάχιστον για τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής του δικαιούχου —για παράδειγμα, βάσει της συγκεκριμένης ημερομηνίας θέσης σε λειτουργία, των ωρών χρήσης, της αποδοτικότητας, των αποσβέσεων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί κ.λπ.— και μπορούσαν να μετρηθούν σε σχέση με άλλες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα και να συγκριθούν με αυτές. Επιπλέον, παρά τις θεμελιώδεις διαφορές στα χαρακτηριστικά των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και στη διάρθρωση του κόστους, ήταν δυνατή η συμπερίληψη μικρών μονάδων λιγνίτη στις διαδικασίες υποβολής προσφορών για τον παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα σύμφωνα με το άρθρο 43 του νόμου για την παύση λειτουργίας.

4.3.6.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (198) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η DEBRIV υποστήριξε ότι η κατάλληλη αντιστάθμιση πρέπει να περιλαμβάνει όχι μόνον τα διαφυγόντα κέρδη αλλά και τις σημαντικές πρόσθετες δαπάνες σε ολόκληρη την αλυσίδα της εξόρυξης από ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης, τη μεταφορά στη μονάδα ηλεκτροπαραγωγής, τα έξοδα της μονάδας ηλεκτροπαραγωγής και το σχετικό κόστος μετατροπής, στο μέτρο που προκαλούνται από την πρόωρη διά νόμου επιβληθείσα παύση λειτουργίας. Επιπλέον, τα πρόσθετα έξοδα κοινωνικής ασφάλισης που προκαλεί το μέτρο πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα της αντιστάθμισης. Η DEBRIV παρατηρεί επίσης ότι οι καταβολές της αντιστάθμισης δεν θα καλύψουν πλήρως τα μειονεκτήματα και τις ζημίες που πραγματικά προσδιόρισαν οι φορείς εκμετάλλευσης.
- (199) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι το μέτρο είναι αναλογικό κατά το σημείο 4.12.1.5 των κατευθυντήριων γραμμών. Η μη πρόβλεψη ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών δικαιολογείται καθώς υπάρχουν μόνον δύο κύριοι παράγοντες (η RWE και η LEAG) στην αγορά, η δε εξόρυξη και η παραγωγή ενέργειας από λιγνίτη είναι δραστηριότητες οι οποίες συνδέονται στενά μεταξύ τους. Όσον αφορά τις πρόσθετες δαπάνες και τα οικονομικά μειονεκτήματα που συνεπάγεται το μέτρο, επιπλέον των επακόλουθων δαπανών των ορυχείων λιγνίτη επιφανειακής εκμετάλλευσης (συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων δαπανών των εργασιών αποκατάστασης και των σχετικών ζημιών λόγω τόκων και χρηματοδότησης), πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι (πρόωρες) ζημίες που υφίστανται οι φορείς εκμετάλλευσης λόγω της πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη που επέβαλε η κυβέρνηση, οι πρόσθετες δαπάνες εκ νέου προγραμματισμού και μετατροπής και τα οικονομικά (περιουσιακά) μειονεκτήματα. Επιπλέον, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η παραίτηση από την άσκηση μέσων έννομης προστασίας που προβλέπεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας.
- (200) Κατά τη γνώμη της DEBRIV, ένας επικαιροποιημένος μηχανισμός κατά το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών δεν δικαιολογείται εν προκειμένω, καθώς η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στη Γερμανία είναι έκτακτης και απρόβλεπτης κλίμακας, ήτοι συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. Πρώτον, ο νόμος για την παύση λειτουργίας και η σύμβαση του 2021 δεν ρυθμίζουν μόνον κάποια μεμονωμένη μονάδα, αλλά ρυθμίζουν τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη για όλες τις μονάδες λιγνίτη και τα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης της Γερμανίας, με εκτεταμένες και ενίοτε απρόβλεπτες συνέπειες για ολόκληρες περιοχές. Μια τέτοια ευρεία παρέμβαση απαιτεί κοινωνική συναίνεση, η οποία επιτεύχθηκε μέσω της σύστασης της επιτροπής άνθρακα και της εξέτασης των προτάσεών της. Χωρίς την εν λόγω συναίνεση —συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών αντιστάθμισης— η σταδιακή κατάργηση του άνθρακα που θα καλύπτει το σύνολο της γερμανικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα ήταν αδιανόητη. Η γενική συναίνεση που επιτεύχθηκε στην κοινωνία θα διακυβευόταν σε περίπτωση θέσπισης μηχανισμού επικαιροποίησης. Δεύτερον, δεν υπάρχει κίνδυνος υπεραντιστάθμισης, τον οποίο προορίζεται να αποτρέπει ο μηχανισμός επικαιροποίησης, δεδομένου ότι τα έξοδα ή η ζημία που προκαλούνται από τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη είναι υψηλότερα από το συμφωνηθέν ύψος της αντιστάθμισης.

⁽⁹³⁾ EE C 200 της 28.6.2014, σ. 1.

- (201) Τέλος, η DEBRIV υποστήριξε ότι το θεμιτό συμφέρον της αποφυγής της στρέβλωσης του ανταγωνισμού μέσω υπεραντιστάθμισης πρέπει να σταθμιστεί με το θεμιτό συμφέρον των επηρεαζόμενων επιχειρήσεων όσον αφορά την ασφάλεια του προγραμματισμού και των επενδύσεων. Δεν θα πρέπει να παραβλέπεται ότι, στην παρούσα υπόθεση, η κρατική αντιστάθμιση δεν απορρέει από την επιθυμία των επιχειρήσεων λιγνίτη να λάβουν επενδυτική ενίσχυση. Αντιθέτως, κύριος στόχος είναι η αντιστάθμιση της κρατικής παρέμβασης σε προστατευόμενες νομικές θέσεις των επιχειρήσεων και η παύση της προηγούμενης νόμιμης επιχειρηματικής δραστηριότητας που σχετίζεται με τον λιγνίτη. Για τον λόγο αυτόν, δεν θα ήταν ορθό να επιβληθεί μονομερώς ένας μηχανισμός επικαιροποίησης στις οικείες επιχειρήσεις λιγνίτη. Είναι, επομένως, σαφές ότι η ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων καθιστά αναγκαία τη μη θέσπιση μηχανισμού επικαιροποίησης στην τρέχουσα διαδικασία για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στη Γερμανία.
- (202) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Greenpeace υποστήριξε ότι το μέτρο δεν έχει αναλογικό χαρακτήρα, καθώς οι παράμετροι που χρησιμοποίησαν οι γερμανικές αρχές για τον υπολογισμό της αντιστάθμισης είναι μη ρεαλιστικές και μη πειστικές. Ειδικότερα, τρεις βασικές παραδοχές που καταλήγουν σε συστηματική υπερεκτίμηση της αντιστάθμισης είναι προβληματικές. Πρώτον, οι παραδοχές σχετικά με τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂ είναι αυθαίρετες, καθώς η κερδοφορία των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη έχει μειωθεί σταθερά με την πάροδο του χρόνου. Δεύτερον, η παύση λειτουργίας μονάδων ηλεκτροπαραγωγής ή η παύση λειτουργίας ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης μπορεί να μειώσει τα πάγια έξοδα, αλλά το στοιχείο αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη. Ο παροπλισμός θα επιφέρει την εξοικονόμηση του συνόλου σχεδόν των πάγιων εξόδων των μονάδων και του 20 % περίπου των πάγιων εξόδων που αφορούν τα ορυχεία. Τούτο και μόνο θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της αντιστάθμισης κατά περισσότερο από το ήμισυ. Τρίτον, για τις περιπτώσεις πρόωρης παύσης λειτουργίας προβλέπεται περίοδος αντιστάθμισης, αλλά ο υπολογισμός της Γερμανίας λαμβάνει υπόψη υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς προβλέπει τη χορήγηση αντιστάθμισης επί τέσσερα ή πέντε έτη, ανάλογα με την ημερομηνία παύσης λειτουργίας της μονάδας, χωρίς ωστόσο να δικαιολογεί την παραδοχή αυτή με οποιονδήποτε τρόπο. Βάσει της μελέτης που εκπόνησε το Öko-Institut, η αντιστάθμιση θα πρέπει να περιοριστεί σε τρία έτη⁽⁹⁴⁾. Καθεμία από τις τρεις ως άνω παραδοχές μεμονωμένα θα μείωνε δραστικά το ύψος της αντιστάθμισης, ενώ από κοινού μειώνουν την αντιστάθμιση από 4,4 δισεκατ. EUR σε, κατά μέγιστο, 1 54 εκατ. EUR για την RWE και 189 εκατ. EUR για την LEAG.
- (203) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η Greenpeace επισήμανε επιπλέον ότι δεν γίνεται σαφής διαχωρισμός μεταξύ της αντιστάθμισης για τη λειτουργία των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και της αντιστάθμισης για της εξορυκτικές δραστηριότητες, στοιχείο το οποίο αντιβαίνει στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Η διαφάνεια των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις απαιτεί όχι μόνον την αναφορά του συνολικού ύψους της αντιστάθμισης που καταβάλλεται, αλλά επίσης τη δημοσίευση και την επεξήγηση των υποκείμενων παραδοχών για τον καθορισμό του ύψους της αντιστάθμισης. Η χορηγούμενη ενίσχυση δεν πρέπει, σε καμία περίπτωση, να αντισταθμίζει οικονομικά ασύμφορη συμπεριφορά στο μέλλον ως αποτέλεσμα αναμενόμενης περαιτέρω αύξησης των τιμών του CO₂. Επιπλέον, οι στόχοι εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών δεν πρέπει να υπονομεύονται. Περαιτέρω, δεν διενεργήθηκε ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, στοιχείο το οποίο παραβιάζει τις αρχές που διατυπώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές. Στο πλαίσιο της κατά περίπτωση εξέτασης που απαιτείται βάσει του σημείου 432 των κατευθυντήριων γραμμών, η αξιολόγηση της αναλογικότητας του μέτρου (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 199 και 204) καταδεικνύει ότι το μέτρο έχει, σε κάθε περίπτωση, υπερβολικό χαρακτήρα.
- (204) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η ClientEarth υποστήριξε ότι το μέτρο δεν έχει αναλογικό χαρακτήρα. Δεν είναι σαφές αν οι αντισταθμίσεις είναι αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων ή μαθηματικού τύπου. Όπως οι Greenpeace (βλέπε αιτιολογική σκέψη 203), η ClientEarth υποστηρίζει ότι ορισμένες παράμετροι είναι προβληματικές: οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂ επιλέχθηκαν αυθαίρετα· έγινε δεκτό ότι δεν θα υπήρχε εξοικονόμηση πάγιων εξόδων με την πρόωρη παύση λειτουργίας και ότι οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη λαμβάνουν αντιστάθμιση για χρονικό διάστημα 4 έως 5 ετών μετά την παύση λειτουργίας των μονάδων, διάστημα το οποίο είναι υπερβολικά μεγάλο, καθώς το Öko-Institut, για παράδειγμα, συνιστά μέγιστο χρονικό διάστημα τριών ετών⁽⁹⁵⁾. Η ClientEarth επισήμανε επιπλέον ότι ο υπολογισμός θα πρέπει να λάβει επίσης υπόψη i) τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας· και ii) το γεγονός ότι όλες οι μονάδες άνθρακα που παρατίθενται στο παράρτημα 2 του νόμου για την παύση λειτουργίας οι οποίες παύουν να λειτουργούν πριν από το 2025 θα εξοικονομήσουν δυνητικά επενδυτικά έξοδα για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη συμμόρφωση με χαμηλότερες οριακές τιμές εκπομπών, ήτοι θα απαλλαγούν από τις υποχρεωτικές επενδύσεις με σκοπό να διασφαλίζεται ότι οι εκπομπές περιορίζονται στα επίπεδα που επιβάλλονται από τον νόμο. Κατά την άποψη της ClientEarth, η αντιστάθμιση θα πρέπει να περιλαμβάνει μεταβλητές παραμέτρους για την εξάλειψη του κινδύνου υπεραντιστάθμισης. Δεδομένου ότι οι ημερομηνίες παύσης λειτουργίας τοποθετούνται στο απώτερο μέλλον (έως το 2038) και δεδομένου ότι οι αντισταθμίσεις προγραμματίζεται να καταβληθούν σε 15 ετήσιες δόσεις για κάθε φορέα εκμετάλλευσης, οι δόσεις και το συνολικό ποσό της ενίσχυσης μπορούν και θα πρέπει να προσαρμοστούν στα πραγματικά αναμενόμενα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων επικαιροποιημένα σύμφωνα με τις εξελίξεις των συνθηκών της αγοράς, με πρόβλεψη ανώτατου ποσού. Επομένως, η ClientEarth επέκρινε την απουσία μηχανισμού επικαιροποίησης.

⁽⁹⁴⁾ Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments (Αξιολόγηση των προβλεπόμενων πληρωμών αντιστάθμισης για τον παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στη Γερμανία στο πλαίσιο των τρεχουσών εξελίξεων), 29 Ιουνίου 2020, σ. 30, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments>.

⁽⁹⁵⁾ <https://www.oeko.de/fileadmin/oekodoc/Einordnung-der-geplanten-Entschadigungszahlungen-fuer-deutsche-Braunkohlekraftwerke.pdf>.

- (205) Η ClientEarth ισχυρίστηκε ότι δεν τίθεται ζήτημα ασφάλειας του εφοδιασμού στη Γερμανία, όπως ισχυρίστηκε η Γερμανία προκειμένου να δικαιολογήσει τόσο τη μεγάλη διάρκεια του χρονοδιαγράμματος παύσης λειτουργίας όσο και την ύπαρξη του μηχανισμού αναβολής παύσης λειτουργίας. Η ενεργειακή αγορά της Γερμανίας διαθέτει πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και υπάρχουν πολλά μέτρα ασφάλειας του εφοδιασμού στη Γερμανία για την αποφυγή κάθε κινδύνου. Ακόμη και αν υπήρχαν στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη ζητήματος ασφάλειας του εφοδιασμού και την αναγκαιότητα λήψης κατάλληλων μέτρων, τούτο θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁹⁶⁾ σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Η τεχνητή καθυστέρηση ή αναβολή της παύσης λειτουργίας ορισμένων μονάδων της LEAG και της RWE, πέραν της φυσικής ημερομηνίας παύσης λειτουργίας τους (βάσει σεναρίου διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης, υπό την επίδραση των δυνάμεων της αγοράς), προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω μονάδες συμβάλλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού, φαίνεται ότι συνιστά καταστράτηγηση των σχετικών κανόνων.
- (206) Τέλος, η ClientEarth υποστήριξε ότι ενδέχεται να ανακύπτουν ζητήματα σώρευσης σε σχέση με το μέτρο. Πρώτον, το 2016, για την Sicherheitsbereitschaft, δεν καταβλήθηκε πληρωμή προσαρμογής (Anpassungsgeld, στο εξής: APG) ⁽⁹⁷⁾. Η εν λόγω πληρωμή προσαρμογής καταβάλλεται τώρα απευθείας σε εργαζομένους ηλικίας άνω των 58 ετών, όταν χάνουν τη θέση εργασίας τους λόγω της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα. Στην περίπτωση της Sicherheitsbereitschaft, τα πάγια έξοδα προσωπικού δεν αφαιρέθηκαν από τα έσοδα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας επειδή δεν θεωρήθηκαν βραχυπρόθεσμο οριακό κόστος. Στην πραγματικότητα, οι εταιρείες έλαβαν επίσης πληρωμές για το κόστος προσαρμογών προσωπικού μέσω των καταβολών κατά τη διάρκεια της Sicherheitsbereitschaft. Ωστόσο, δεδομένου ότι το κόστος προσαρμογών προσωπικού έχει πλέον καταβληθεί μέσω της APG, το εν λόγω κόστος δεν θα πρέπει να περιληφθεί στις αντιστάθμισεις παύσης λειτουργίας που καταβάλλονται στους φορείς εκμετάλλευσης. Το εν λόγω κόστος αντιπροσωπεύει περίπου το 29 % των εξόδων των φορέων εκμετάλλευσης ⁽⁹⁸⁾. Δεύτερον, το άρθρο 50 του νόμου για την παύση λειτουργίας προβλέπει ότι θα πρέπει να υπάρχει μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας (Zeitlich gestreckte Stilllegung), ο οποίος βασίζεται στο μοντέλο της Sicherheitsbereitschaft δυνάμει του άρθρου 13g του νόμου για τον ενεργειακό κλάδο (στο εξής: EnWG) ⁽⁹⁹⁾. Για τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας, τα έσοδα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας επιστρέφονται εκ νέου καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του εν λόγω μηχανισμού. Η συγκεκριμένη αντιστάθμιση καταβάλλεται επιπλέον των αντιστάθμισεων πρόωρης σταδιακής κατάργησης και συνιστά διπλή αντιστάθμιση, επειδή η ίδια συνεισφορά στα κέρδη επιστράφηκε ήδη στο πλαίσιο του προσδιορισμού του ποσού των 4,35 δισεκατ. EUR. Επομένως, οι φορείς εκμετάλλευσης δεν θα πρέπει να λάβουν αντιστάθμιση για τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας επιπλέον της αντιστάθμισης για τον μηχανισμό παύσης λειτουργίας. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth υποστήριξε περαιτέρω ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε οποιοδήποτε ενδεχόμενο ζήτημα σώρευσης με άλλα μέτρα ενίσχυσης, όπως μηχανισμούς ισχύος κ.λπ.
- (207) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth επανέλαβε ότι ένας μηχανισμός επικαιροποίησης θα ήταν αναγκαίος, ιδίως λαμβανομένων υπόψη του γεγονότος ότι οι υπολογισμοί αναθεωρήθηκαν ήδη μία φορά και των παγκόσμιων αλλαγών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ένας μηχανισμός ο οποίος καθιστά δυνατή την προσαρμογή των αντιστάθμισεων βάσει των πραγματικών διαφυγόντων κερδών και εξόδων παύσης λειτουργίας θα συμβάλει στην αποφυγή του κινδύνου υπεραντιστάθμισης. Η ClientEarth έθεσε ζητήματα παρόμοια με εκείνα που έθεσε η GPE σχετικά με την απόφαση επέκτασης (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 194 έως 196) και επισήμανε περαιτέρω ότι όλα τα άλλα σχετικά ενεργειακά μέτρα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για την αποφυγή υπεραντιστάθμισης, συμπεριλαμβανομένων του ανώτατου ορίου των τιμών και του γεγονότος ότι ορισμένες μονάδες καύσης άνθρακα της RWE επωφελούνται επί του παρόντος των διατάξεων του νόμου για τη διατήρηση μονάδων ηλεκτροπαραγωγής υποκατάστασης (Ersatzkraftwerkebe-
 haltungsgesetz). Η ClientEarth ισχυρίστηκε ότι είναι αδύνατον να εξακριβωθεί αν θα υπάρξει μηχανισμός αυτόματης επιστροφής για την αποφυγή υπεραντιστάθμισης. Η ClientEarth παρέπεμψε επίσης στην απόφαση σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.54537 ⁽¹⁰⁰⁾ και στη γενική προσέγγιση που η Επιτροπή εφάρμοσε στην εν λόγω απόφαση όσον αφορά την αναλογικότητα. Τέλος, η ClientEarth ζήτησε να διευκρινιστούν οι λόγοι για τους οποίους ο παροπλισμός δύο μονάδων (Neurath D και E) αναβλήθηκε για δύο έτη και επισήμανε ότι η ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με το ζήτημα αυτό δεν υπήρξε επαρκής, ενώ δεν λαμβάνεται υπόψη ο ενδεχόμενος αντίκτυπος της αναβολής στον υπολογισμό της αντιστάθμισης.

⁽⁹⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 54).

⁽⁹⁷⁾ Βλέπε άρθρο 57 του νόμου για την παύση λειτουργίας.

⁽⁹⁸⁾ Öko-Institut (2017): Die deutsche Braunkohlenwirtschaft. Historische Entwicklungen, Ressourcen, Technik, wirtschaftliche Strukturen und Umweltauswirkungen. Studie im Auftrag von Agora Energiewende und der European Climate Foundation. <https://www.agora-energiewende.de/projekte/die-deutsche-braunkohlenwirtschaft/>, πίνακας 8-3, σ. 112.

⁽⁹⁹⁾ Ο τύπος αντιστάθμισης που περιέχεται στο παράρτημα του EnWG αντιστοιχεί σε μεγάλο βαθμό στον τύπο αντιστάθμισης του παραρτήματος 2 του νόμου για την παύση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα (στο εξής: KVbG).

⁽¹⁰⁰⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 12ης Μαΐου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.54537 (2020/NN) — Κάτω Χώρες — Απαγόρευση χρήσης άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στις Κάτω Χώρες, ΕΕ C 220 της 3.7.2020, σ. 1. Με την εν λόγω απόφαση, η Επιτροπή διενήργησε αξιολόγηση απευθείας δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ. Η αντιστάθμιση βασίστηκε στα διαφυγόντα κέρδη, το δε ύψος της προσδιορίστηκε στο πλαίσιο διαπραγματεύσεων μεταξύ του δικαιούχου και του υπουργείου, με τη βοήθεια ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων. Η Επιτροπή εξέτασε τις παραδοχές στις οποίες στηρίχθηκε ο υπολογισμός και τις έκρινε εύλογες.

- (208) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε μετά τη δημόσια διαβούλευση, το ΕΓΠ ισχυρίστηκε ότι, στο πλαίσιο του αντιστροφου σεναρίου, έπρεπε να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικές και πιο ρεαλιστικές παραδοχές και ειδικότερα μια πιο αξιόπιστη τιμή του διοξειδίου του άνθρακα. Επιπλέον, το ΕΓΠ επαναλαμβάνει τις ανησυχίες της Greenpeace ότι τρεις βασικές παραδοχές κατέληξαν σε συστηματική υπερεκτίμηση των πληρωμών αντιστάθμισης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 204 ανωτέρω).
- (209) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η HEAL εκτίμησε ότι ο υπολογισμός της αντιστάθμισης δεν διενεργήθηκε με διαφανή και υπεύθυνο τρόπο και ότι η κοινωνία των πολιτών δεν έλαβε μέρος στη διαδικασία. Η HEAL εκτίμησε επίσης ότι η εξωτερίκευση των δαπανών για την υγεία που οφείλονται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα δεν συνεκτιμήθηκε στον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών, όπως και τα έξοδα αποκατάστασης των ορυχείων. Οι προβλεπόμενες δαπάνες για την υγεία λόγω της ρύπανσης έπρεπε να αφαιρεθούν από τα διαφυγόντα κέρδη κατά το χρονικό πλαίσιο που επιλέχθηκε, η δε εξωτερίκευση των δαπανών έπρεπε να εσωτερικευθεί για την επίτευξη ρεαλιστικής τιμολόγησης.
- (210) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η CAN επισήμανε ότι τίθεται ζήτημα διαφάνειας των ποσών αντιστάθμισης. Τα ποσά αντιστάθμισης περιλαμβάνουν διαφυγόντα κέρδη, έξοδα επανακαλλιέργειας και παραίτηση από την κίνηση δικαστικών διαδικασιών, αλλά παραμένουν ασαφή τα επιμέρους ποσά που καταβάλλονται για κάθε στοιχείο και το αν το αποτέλεσμα προκύπτει βάσει μαθηματικού τύπου. Η CAN εκτιμά ότι τα ποσά δεν είναι αναλογικά προς τα έξοδα επανακαλλιέργειας, ιδίως όσον αφορά την LEAG ⁽¹⁰¹⁾.

4.3.6.5. Γερμανικά ομόσπονδα κράτη

- (211) Η Σαξονία υποστήριξε ότι, προκειμένου να εξεταστεί ο αναλογικός χαρακτήρας της αντιστάθμισης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλα τα οικονομικά μειονεκτήματα για τις επιχειρήσεις που επηρεάζονται από τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη, τα οποία συνδέονται άμεσα με τη μείωση των εκπομπών CO₂ από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, και ειδικότερα το κόστος της κοινωνικά αποδεκτής προσαρμογής προσωπικού.
- (212) Η Βόρεια Ρηνανία - Βεστφαλία υποστήριξε ότι, με την κύρια απόφαση της 23ης Μαρτίου 2021 σχετικά με τις διατάξεις του νόμου για την παύση λειτουργίας όσον αφορά τον χωροταξικό σχεδιασμό του ομόσπονδου κράτους, υπογράμμισε τη σημασία των διατάξεων του νόμου για την παύση λειτουργίας που αφορούν τον σχεδιασμό της χρήσης γης στο ομόσπονδο κράτος. Όλα τα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις κατάλληλης αποκατάστασης κατά την έννοια του ομοσπονδιακού νόμου για την εξόρυξη. Δεν υπάρχει αμφιβολία όσον αφορά τη νομιμότητα της αντιστάθμισης που συμφωνήθηκε συμβατικά μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και της RWE, η οποία εγκρίθηκε από το γερμανικό Bundestag, ως νομοθέτη, ως αντιστάθμιση για τις πρόσθετες δαπάνες με τις οποίες θα επιβαρυνθεί κατ' ανάγκη η επιχείρηση λόγω της διά νόμου επιβολής της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη έως το 2038 ή έως το 2035. Η χορήγηση κατάλληλης αντιστάθμισης στην RWE είναι καθοριστικής σημασίας για το δημόσιο συμφέρον του ομόσπονδου κράτους της Βόρειας Ρηνανίας - Βεστφαλίας, καθώς αποτελεί προαπαιτούμενο για την ομαλή και μελλοντοστρεφή ανάπτυξη της λιγνιτικής περιοχής του Ρήνου. Είναι σημαντικό η εταιρεία να είναι σε θέση να εκπληρώσει τις νόμιμες υποχρεώσεις της και να αποκαταστήσει τις ζημιές που προκλήθηκαν στην περιοχή.

4.3.7. Αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές

4.3.7.1. RWE

- (213) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η RWE υποστήριξε ότι τα οικονομικά μειονεκτήματα για την RWE είναι μεγαλύτερα από τη χορηγούμενη πληρωμή αντιστάθμισης και, επομένως, η αντιστάθμιση δεν προκαλεί οποιαδήποτε στρέβλωση του ανταγωνισμού, αλλά συνεπάγεται, αντιθέτως, τουλάχιστον σε κάποιον βαθμό, την αντιστάθμιση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού εις βάρος της RWE, οι οποίες προκαλούνται από την πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη.

⁽¹⁰¹⁾ https://www.bet-energie.de/fileadmin/redaktion/PDF/Studien_und_Gutachten/Gutachten_Folgekosten/Gutachten_Folgekosten_Braun_kohleausstieg_Abschlussbericht.pdf.

- (214) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η RWE επανέλαβε ότι οι θετικές συνέπειες του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE υπερτερούν σε μεγάλο βαθμό των δυνητικών αρνητικών συνεπειών. Το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE θα έχει ως αποτέλεσμα ασφαλή μείωση των εκπομπών CO₂ και θα προαγάγει τον μετασχηματισμό του τομέα της ενέργειας μέσω της δημιουργίας ασφαλών συνθηκών επένδυσης σε νέες, φιλικές προς το κλίμα τεχνολογίες. Η συμβατική διασφάλιση της πορείας εξόδου είναι ακριβώς το στοιχείο που δημιουργεί επενδυτική βεβαιότητα για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, δεδομένου ότι η στασιμότητα στη μείωση της δυναμικότητας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη δεν υπόκειται σε ενδεχόμενες πολυετείς δικαστικές διαδικασίες, οι οποίες θα αναμένονταν εάν η Γερμανία είχε επιβάλει την παύση λειτουργίας με τη χρήση κανονιστικών και μόνον μέσων. Η επιλογή αυξημένων αρχικών εξόδων κατά τη σταδιακή κατάργηση έως το 2030 αυξάνει περαιτέρω τις προαναφερθείσες συνέπειες του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE. Οι εν λόγω θετικές συνέπειες δεν αντισταθμίζονται από αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν από την καταβολή αντιστάθμισης. Η αντιστάθμιση υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε να αντισταθμίζει ένα τμήμα μόνον της ζημίας που υφίσταται η RWE λόγω της πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη και, επομένως, για την RWE, η πρόωρη κατάργηση του λιγνίτη παραμένει, από οικονομικής απόψεως, ζημιολογική επιχειρηματική δραστηριότητα. Επιπλέον, η σταδιακή κατάργηση ενισχύει ήδη όλους τους ανταγωνιστές, καθώς η έλλειψη προσφοράς λόγω της παύσης λειτουργίας μονάδων έχει αντίκτυπο στις τιμές.

4.3.7.2. LEAG

- (215) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η LEAG υποστήριξε ότι, ακόμη και αν η Επιτροπή δεχθεί την ύπαρξη στρέβλωσης του ανταγωνισμού λόγω του μέτρου βάσει του ευρέος πεδίου του συγκεκριμένου κριτηρίου, δεδομένου ότι στην αγορά οι φορείς εκμετάλλευσης θα τελούν σε συνθήκες ανταγωνισμού με άλλους φορείς εκμετάλλευσης, όπως αναφέρεται, για παράδειγμα, στις αιτιολογικές σκέψεις 110 έως 113 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, το μέτρο δεν θα έχει, εν πάση περιπτώσει, αισθητό αρνητικό αντίκτυπο. Ως αποτέλεσμα της παύσης λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, η σημασία της θέσης του φορέα εκμετάλλευσης στην αγορά θα μειωθεί.
- (216) Επιπλέον, ακόμη και σε περίπτωση τυχόν πλεονεκτημάτων για την LEAG, αυτά θα είναι σαφώς δευτερεύουσας σημασίας, λαμβανομένων υπόψη των συντριπτικών θετικών συνεπειών του μέτρου, ιδίως όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών CO₂. Η σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα προωθήσει την ανάπτυξη πρόσθετης δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βάσει άλλων τεχνολογιών, ιδίως δε ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Επιπλέον, το μέτρο θα έχει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και θα παράσχει προβλεψιμότητα σε σχέση με την πρόωρη παύση λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Ως εκ τούτου, το μέτρο δεν αλλοιώνει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον και, συνεπώς, οι θετικές συνέπειες του μέτρου θα υπερτερούν, σε κάθε περίπτωση, τυχόν αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές.

4.3.7.3. Επιχειρήσεις

- (217) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η GPE παραπέμπει σε ανάλυση που διενήργησε τρίτος σχετικά με τις εικαζόμενες στρεβλωτικές συνέπειες του μέτρου. Ο πρώτος εικαζόμενος κίνδυνος στρεβλωτικού αποτελέσματος είναι ότι η RWE και η LEAG θα μπορέσουν να διεισδύσουν, ή να ενισχύσουν τις θέσεις τους, σε γειτονικές αγορές εις βάρος των ανταγωνιστών τους, ειδικότερα εάν επενδύσουν σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έντασης κεφαλαίου για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η δεύτερη ανησυχία αφορά την καθυστέρηση, λόγω της αντιστάθμισης, της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη, η οποία θα επερχόταν ως αποτέλεσμα της λειτουργίας της αγοράς και θα πραγματοποιούνταν πολύ νωρίτερα. Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η GPE επισήμανε επιπλέον ότι η Επιτροπή έπρεπε να αξιολογήσει αν το μέτρο έχει δυνητικώς αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό καθώς και ότι η ανάλυση των συνεπειών της πληρωμής αντιστάθμισης έπρεπε να διενεργηθεί όχι μόνον στην αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα αλλά επίσης σε γειτονικές αγορές, όπως στην αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- (218) Τέλος, με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η GPE υποστήριξε ότι οι τακτικές προκαθορισμένες δόσεις της αντιστάθμισης θα ενισχύσουν άμεσα την ισχύ της RWE στην αγορά και θα χρησιμοποιηθούν με στρεβλωτικές συνέπειες στις αγορές πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας. Η GPE παρατηρεί ότι οι παράγοντες της αγοράς πρέπει συνήθως να υπερβούν δύο σημαντικά εμπόδια όταν επενδύσουν σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: i) την εξεύρεση κατάλληλων περιοχών για τα έργα και ii) τη χρηματοδότηση των εγκαταστάσεων. Η RWE (όπως και η LEAG) διαθέτει ήδη το πλεονέκτημα της ευχερέστερης πρόσβασης σε περιοχές για νέα αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα, μέσω της χρήσης γης που προοριζόταν προηγουμένως για την εξόρυξη λιγνίτη. Επιπλέον, οι ετήσιες δόσεις της αντιστάθμισης παρέχουν στην RWE (όπως και στην LEAG) οικονομική ρευστότητα για επενδύσεις.

- (219) Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι οκτώ τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι η χορήγηση της ενίσχυσης σε φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη παραβιάζει τις βασικές αρχές του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ, δεδομένου ότι οι εν λόγω εταιρείες τελούν σε συνθήκες άμεσου ανταγωνισμού με την RWE όσον αφορά τη βραχυπρόθεσμη αγορά χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας. Η καταβολή μιας μη ανταγωνιστικά καθορισμένης, πάγιας και υπερτιμημένης αποκλειστικής αμοιβής παροπλισμού συνιστά παράβαση του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, για τους ακόλουθους λόγους: i) εδραιώνει τη θέση του παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά, ήτοι της RWE, με τη βοήθεια οικονομικών πόρων, σε μια κατάσταση στην οποία η αγορά συρρικνώνεται, ούτως ή άλλως, προς όφελος της RWE· ii) δημιουργεί διαρθρωτικά άνισους όρους ανταγωνισμού στην αγορά· καθιστά πιθανότερο το ενδεχόμενο η RWE να αξιοποιήσει τις στρατηγικές δυνατότητες των μονάδων της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην πρωτογενή αγορά πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας σε σύγκριση με άλλους ανταγωνιστές και να επεκτείνει την ηγετική θέση της στην αγορά στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και, ως εκ τούτου, iii) υπάρχει αυξημένος κίνδυνος παραγκωνισμού ανταγωνιστών. Οι οκτώ τοπικές εταιρείες ισχυρίστηκαν ότι κατάσταση στην οποία ένα κράτος μέλος δημιουργεί άνισους όρους ανταγωνισμού, οι οποίοι μπορεί να ενθαρρύνουν τις μεταβιβάσεις και τις καταχρήσεις της ισχύος στην αγορά, θεωρείται παράβαση των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου για τον ανταγωνισμό, σύμφωνα με το προηγούμενο των αποφάσεων της Επιτροπής και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁰²⁾.
- (220) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στις 16 Νοεμβρίου 2022, οι οκτώ τοπικές εταιρείες υποστήριξαν ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE στηρίζει τη δεσπόζουσα θέση και την πράσινη μετάβαση της RWE με τρόπο που προκαλεί στρέβλωση. Οι εν λόγω εταιρείες ισχυρίζονται ότι στόχος του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE ήταν η διατήρηση της ισχύος της RWE στην αγορά, στη νέα αγορά πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, και ότι η μετάβαση της RWE σε άλλα είδη καυσίμων επιδοτείται από τη γερμανική κυβέρνηση, ενώ άλλοι παραγωγοί πρέπει να ανταγωνιστούν ο ένας τον άλλο κατά την εν λόγω μετάβαση. Οι οκτώ τοπικές εταιρείες παραπέμπουν ειδικότερα στα σχέδια της RWE για την κατασκευή μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έτοιμων για υδρογόνο με καύση αερίου, δυναμικότητας περίπου 3 GW, στην τοποθεσία των μονάδων καύσης λιγνίτη που θα παύσουν να λειτουργούν το 2030 και σε εικαζόμενη δέσμευση της γερμανικής κυβέρνησης να στηρίξει την κατασκευή των εν λόγω μονάδων, ακόμη και σε περίπτωση διαδικασιών υποβολής προσφορών.
- (221) Τα επιχειρήματα που συνοψίστηκαν στην αιτιολογική σκέψη 220 προβλήθηκαν επίσης από τις δύο τοπικές εταιρείες με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Με τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, οι δύο τοπικές εταιρείες επισήμαναν επίσης ότι το μέτρο θα βλάψει μικρότερους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και θα διογκώσει με τεχνητό τρόπο τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Τέλος, οι εν λόγω εταιρείες εκτίμησαν ότι οι θετικές συνέπειες της αντιστάθμισης δεν αντισταθμίζονται από τις αρνητικές συνέπειες, λόγω των συνεπειών στον ανταγωνισμό και της εικαζόμενης υπεραντιστάθμισης (βλέπε παρατηρήσεις στο τμήμα 4.3.6 ανωτέρω).

4.3.7.4. Ενώσεις/ΜΚΟ

- (222) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση, η DEBRIV υποστήριξε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν στρέβλωση του ανταγωνισμού και των συναλλαγών λόγω της αντιστάθμισης. Πρώτον, το μέτρο συνεπάγεται ποσοτικώς προσδιορισίμα περιβαλλοντικά οφέλη, καθώς η σταδιακή παύση λειτουργίας των οικείων μονάδων κατά το σχετικό χρονικό διάστημα θα μειώσει τις εκπομπές CO₂. Δεύτερον, η αντιστάθμιση που καταβάλλεται στις εταιρείες λιγνίτη είναι απλώς και μόνον αντιστάθμιση για διαφυγόντα κέρδη και για πρόσθετες ζημίες και οικονομικά μειονεκτήματα και, επομένως, δεν παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις.
- (223) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Greenpeace υποστήριξε ότι το δυσανάλογο ύψος της ενίσχυσης, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 199, θα έχει ως αποτέλεσμα εκτεταμένες στρεβλώσεις της αγοράς.
- (224) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η ClientEarth υποστήριξε ότι το μέτρο προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και ότι δεν υπάρχουν σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη που να αντισταθμίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Κατά την άποψη της ClientEarth, οι φορείς εκμετάλλευσης μπορούν να διεπιδώσουν τις άλλες δραστηριότητές τους, συγκεκριμένα την παραγωγή ενέργειας από καθαρότερες πηγές ενέργειας. Επιπλέον, η καθυστέρηση παύσης της λειτουργίας των μονάδων λόγω του χρονοδιαγράμματος του νόμου για την παύση λειτουργίας δημιουργεί επίσης εγγενώς ένα ανταγωνιστικό μειονέκτημα για τις καθαρότερες πηγές ενέργειας, η είσοδος των οποίων στην αγορά θα καταστεί δυσχερέστερη ή πιο αργή από ό,τι θα ήταν αν οι μονάδες λιγνίτη είχαν παύσει να λειτουργούν υπό κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες και αναλαμβάνοντας το σύνολο των εξόδων παύσης λειτουργίας.

⁽¹⁰²⁾ Για παράδειγμα, κρατικό μέτρο το οποίο επηρέαζε την ελληνική αγορά ενέργειας, με το οποίο χορηγήθηκαν αποκλειστικά δικαιώματα εξόρυξης, και επομένως πλεονεκτήματα σε σύγκριση με άλλους παραγωγούς, στον παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας (από λιγνίτη) που κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά, τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ (ΔΕΗ), θεωρήθηκε σαφής παράβαση του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ (ή των προϊσχυσασών διατάξεων). Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 2014, υπόθεση C-553/12 Ρ, Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρικού ΑΕ κατά Επιτροπής, σκέψη 41, με την οποία επικυρώθηκε η απόφαση της Επιτροπής της 5ης Φεβρουαρίου 2008, C(2008) 824 final.

- (225) Περαιτέρω, η ClientEarth αναφέρθηκε στη λεγόμενη «απόφαση για το κλίμα» του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 2021 ⁽¹⁰³⁾, με την οποία δημιουργούνται αμφιβολίες για το αν ο στόχος της Γερμανίας για τη μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου επιδιώκεται αποτελεσματικά με το μέτρο. Το άρθρο 2 παράγραφος 1 του νόμου για την παύση λειτουργίας ορίζει ότι πρωταρχικός στόχος της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα είναι η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στη Γερμανία. Ωστόσο, το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, με τα τρέχοντα μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του νόμου για την παύση λειτουργίας, η Γερμανία δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή της όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών και τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την πρόληψη της κλιματικής αλλαγής. Ως εκ τούτου, μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι αρνητικές συνέπειες υπερτερούν των θετικών συνεπειών, δεδομένου ότι το μέτρο δεν συμβάλλει στην επίτευξη των απαραίτητων κλιματικών στόχων της Γερμανίας. Ως απάντηση στην ανωτέρω απόφαση, η γερμανική κυβέρνηση πρότεινε έναν εθνικό στόχο μείωσης των εκπομπών κατά 65 % έως το 2030, ο οποίος απαιτεί τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα έως το 2030 αντί του 2038.
- (226) Η ClientEarth υποστήριξε ότι θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα για την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και ανέφερε, ως παράδειγμα, την υπόθεση αναδιάρθρωσης της British Energy plc ⁽¹⁰⁴⁾. Τα αναγκαία μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν απαγόρευση της διεπίδοσης των διαφορετικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς λιγνίτη, πωλήσεις στην αγορά χονδρικής, άμεση προμήθεια σε επιχειρήσεις κ.λπ.), για την αποφυγή της κατάχρησης της ενίσχυσης παύσης λειτουργίας με σκοπό την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων.
- (227) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η ClientEarth επισήμανε περαιτέρω ότι η εν λόγω απόφαση επιβεβαιώνει τις ανησυχίες σχετικά με τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, καθώς η ίδια η RWE ανέφερε ότι θα πραγματοποιήσει μεγάλες επενδύσεις για την ενεργειακή μετάβαση, ακαθάριστου ύψους άνω των 50 δισεκατ. EUR παγκοσμίως για την επέκταση της πράσινης βασικής επιχειρηματικής δραστηριότητάς της, εκ των οποίων 15 δισεκατ. EUR πρόκειται να διατεθούν στη Γερμανία (βλέπε αιτιολογική σκέψη 22 της απόφασης επέκτασης). Εάν η αντιστάθμιση χρησιμοποιηθεί πραγματικά για την ανάπτυξη παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει εκδώσει συγκεκριμένους κανόνες για την εξέταση της χορήγησης ενίσχυσης για τις εν λόγω δραστηριότητες, θα έπρεπε να διενεργηθεί αξιολόγηση σύμφωνα με τους εν λόγω κανόνες. Τέτοια αξιολόγηση δεν περιλαμβάνεται στην απόφαση επέκτασης.
- (228) Μετά τη δημόσια διαβούλευση, το ΕΓΠ παρατήρησε ότι η χορήγηση δημόσιων κεφαλαίων τόσο μεγάλου ύψους σε δύο μόνον παράγοντες θα προκαλέσει σημαντική στρέβλωση στην εσωτερική αγορά και θα επηρεάσει τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους της RWE και της LEAG. Το ΕΓΠ εκτίμησε ότι η RWE και η LEAG θα βοηθηθούν ώστε να διατηρήσουν την ισχύ τους στην αγορά και ότι οι ανταγωνιστές που λαμβάνουν στρατηγικές αποφάσεις με σκοπό την παραγωγή καθαρότερης ενέργειας θα εκτοπιστούν από την αγορά.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

- (229) Μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και την απόφαση επέκτασης, οι γερμανικές αρχές υπέβαλαν παρατηρήσεις οι οποίες συνοψίζονται κατωτέρω στο παρόν τμήμα.

5.1. Ύπαρξη ενίσχυσης

- (230) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν την 1η Απριλίου 2021, μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι γερμανικές αρχές υποστήριξαν ότι το ζήτημα της ύπαρξης ενίσχυσης μπορεί να παραμείνει αναπάντητο καθώς το μέτρο έχει, εν πάση περιπτώσει, αναλογικό χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, η Γερμανία δεν αξιολόγησε αν παρέχεται πλεονέκτημα στην RWE και στην LEAG.
- (231) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στις 6 Σεπτεμβρίου 2021 σχετικά με τις παρατηρήσεις τρίτων, οι γερμανικές αρχές ανέκρουσαν ως εσφαλμένη την άποψη ορισμένων τρίτων ότι η συμφωνηθείσα αντιστάθμιση παρέχει στην RWE και στην LEAG πλεονέκτημα το οποίο είναι μεγαλύτερο από το ποσό το οποίο θα είχαν λάβει σε περίπτωση επιβεβλημένης διά νόμου παύσης λειτουργίας με επακόλουθη δικαστική διαδικασία. Οι γερμανικές αρχές τόνισαν ότι η άποψη αυτή παραβλέπει το πλήθος των πλεονεκτημάτων της λύσης κατόπιν διαπραγμάτευσης που προκρίθηκε για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη. Η Γερμανία αναφέρθηκε στην επιτροπή άνθρακα η οποία, ύστερα από μακρές και εντατικές συζητήσεις, διατύπωσε, μεταξύ άλλων, τη σύσταση το ζήτημα της σταδιακής κατάργησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη να επιλυθεί μέσω συναίνεσης. Η γερμανική κυβέρνηση εφάρμοσε την εν λόγω σύσταση για διάφορους λόγους.

⁽¹⁰³⁾ BVerfG, απόφαση του πρώτου τμήματος της 24ης Μαρτίου 2021 — 1 BvR 2656/18 —, Rn. 1-270, διατίθεται στη διεύθυνση http://www.bverfg.de/e/1rs20210324_1bvr265618.html.

⁽¹⁰⁴⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την κρατική ενίσχυση NN 101/2002 — Ενίσχυση διάσωσης από το Ηνωμένο Βασίλειο προς την British Energy plc.

- (232) Κοινωνικός κατευνασμός: η λύση κατόπιν διαπραγμάτευσης είχε μεγάλη σημασία για την αποδοχή της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα στο σύνολο της Γερμανίας. Διαφορετικά, χωρίς συναίνεση, η προγραμματισμένη σταδιακή κατάργηση μπορεί να είχε παρεμποδιστεί από ορισμένους παράγοντες, στοιχείο το οποίο θα καθιστούσε δυσχερέστερη την κοινωνική και πολιτική εφαρμογή και επιβολή.
- (233) Παροχή ασφάλειας δικαίου και προβλεψιμότητας: η λύση κατόπιν διαπραγμάτευσης παρέχει εγκαίρως ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η μείωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη στη Γερμανία συνιστά σημαντική διαρθρωτική πρόκληση, ειδικότερα στις περιοχές της κεντρικής και της ανατολικής Γερμανίας, όπου οι φορείς εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη και ορυχείων διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο ως εργοδότες και ως οικονομικοί παράγοντες. Προκειμένου η μείωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη να συνδυαστεί και διασφαλίσει και κοινωνικές πολιτικές, είναι σημαντικό να υπάρχει μια αξιόπιστη πορεία προς τον παροπλισμό.
- (234) Ο λιγνίτης ως συνολικό σύστημα μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης: στην περίπτωση του λιγνίτη υπάρχει άμεσος επιχειρησιακός δεσμός μεταξύ των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης. Ως εκ τούτου, πρέπει να υπάρξει στενός συντονισμός μεταξύ του προγραμματισμού της παύσης λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης και της υλικοτεχνικής υποστήριξης. Για παράδειγμα, ιδιαίτερη πρόκληση συνιστούν η διαχείριση εναπομενουσών γεωτρήσεων, η αποκατάσταση περιοχών ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης ή η διαχείριση των επιφανειακών γαιών. Η λύση κατόπιν διαπραγμάτευσης για τον παροπλισμό των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εν λόγω προκλήσεις και διασφαλίζει ότι η μείωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι όσο το δυνατόν πιο αποδοτική για το σύστημα στο σύνολό του.
- (235) Ατομικοί κανόνες μπορούν να εφαρμοστούν μόνον μέσω συμβάσεων: η συμφωνία μεταξύ της Γερμανίας και των φορέων εκμετάλλευσης (ήτοι η σύμβαση του 2021) είναι σύμβαση δημοσίου δικαίου η οποία ρυθμίζει, πέραν της παύσης λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων. Η σύμβαση του 2021 προβλέπει, μεταξύ άλλων, i) ένα συνολικό μέσο έννομης προστασίας, ii) κανόνες για τη διασφάλιση αντιστάθμισης για την αποκατάσταση των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης και iii) τη δυνατότητα επίτευξης της σταδιακής κατάργησης κατά τρία έτη χωρίς πρόσθετη αντιστάθμιση. Οι εν λόγω κανόνες έχουν χρηματική αξία και δεν θα μπορούσαν να εφαρμοστούν, ή δεν θα μπορούσαν να εφαρμοστούν με τον ίδιο τρόπο, μέσω νομικής λύσης.
- (236) Συνολικό μέσο έννομης προστασίας: στη σύμβαση του 2021, οι φορείς εκμετάλλευσης δηλώνουν ότι παραιτούνται πλήρως από κάθε μέσο έννομης προστασίας, τόσο ενώπιον εθνικών δικαστηρίων όσο και ενώπιον διεθνών διαιτητικών δικαστηρίων. Ακόμη και αν η οικονομική αξία μιας τέτοιας παραίτησης δύσκολα μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά, η παραίτηση έχει μεγάλη πολιτική και οικονομική σημασία, καθώς η Γερμανία απολαύει ασφάλειας δικαίου και δεν χρειάζεται να ανησυχεί για τυχόν δημοσιονομικούς κινδύνους λόγω ενδεχόμενης προσφυγής ενώπιον δικαστηρίων. Επιπλέον, η σύμβαση του 2021 περιέχει κανόνες σχετικά με τη συμβατική ισοδυναμία σε σχέση με επακόλουθες μεταβολές των κανονιστικών περιστάσεων και επανεξετάσεις του μέτρου.
- (237) Εξασφάλιση αντιστάθμισης για την αποκατάσταση ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης: η σύμβαση του 2021 περιέχει συνολικές διατάξεις για την εξασφάλιση των ποσών της αντιστάθμισης που προορίζονται για την αποκατάσταση των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης. Οι εν λόγω διατάξεις είναι διαφορετικές για την RWE και την LEAG, δεδομένου ότι η κατάσταση των δύο εταιρειών διαφέρει, λαμβανομένων υπόψη της διάρθρωσης του ομίλου και των μέσων διασφάλισης που εφαρμόζουν οι εξορυκτικές αρχές. Επομένως, στην περίπτωση της RWE, δίνεται έμφαση στη διάρθρωση του ομίλου και υπάρχουν ασφαλιστικές δικλίδες για την περίπτωση σημαντικών αλλαγών στον όμιλο. Στην περίπτωση της LEAG, το ποσό της αντιστάθμισης καταβάλλεται στις οντότητες ειδικού σκοπού, οι οποίες υφίστανται ήδη και προορίζονται για τα ομοσπονδιακά κράτη του Βραδεμβούργου και της Σαξονίας, και, επομένως, το ποσό της αντιστάθμισης μεταβιβάζεται σε ειδικό ταμείο.
- (238) Επιλογή παροπλισμού με αυξημένα αρχικά έξοδα: η σύμβαση του 2021 προβλέπει μια επιλογή πρόωρης παύσης λειτουργίας. Συγκεκριμένα, κατά τη δεκαετία του 2030, όλες οι μονάδες ηλεκτροπαραγωγής μπορεί να παύσουν να λειτουργούν τρία έτη νωρίτερα από ό,τι έχει προβλεφθεί βάσει της πορείας παύσης λειτουργίας, χωρίς αντιστάθμιση, εφόσον η Γερμανία απαιτήσει κάτι τέτοιο τουλάχιστον πέντε έτη πριν από την ημερομηνία πρόωρης παύσης λειτουργίας. Οι φορείς εκμετάλλευσης αποδέχονται το ενδεχόμενο αυτό, χωρίς λήψη πρόσθετης αντιστάθμισης. Επομένως, η επιλογή πρόωρου παροπλισμού περιλαμβάνεται στα συμφωνηθέντα ποσά αντιστάθμισης. Για τη γερμανική κυβέρνηση, η συγκεκριμένη επιλογή συνεπάγεται ένα πρόσθετο όφελος, καθώς της παρέχει μεγαλύτερο περιθώριο ελιγμών στο μέλλον για περαιτέρω μείωση των εκπομπών CO₂ και, συγχρόνως, δεν δημιουργεί εμπόδια σε άλλους στόχους ή τομείς πολιτικής, όπως την ασφάλεια του εφοδιασμού, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των επηρεαζόμενων περιοχών κ.λπ. Μια τέτοια επιλογή χωρίς αντιστάθμιση δύσκολα θα μπορούσε να ρυθμιστεί με ασφάλεια δικαίου βάσει νόμου.

- (239) Αξιόπιστη μείωση των εκπομπών CO₂: η λύση κατόπιν διαπραγμάτευσης καταλήγει στην αξιόπιστη επίτευξη του στόχου του μέτρου για τη μείωση των εκπομπών CO₂. Δεν συντρέχει λόγος ανησυχίας ότι η RWE ή η LEAG θα προσφύγει ενώπιον εθνικού δικαστηρίου κατά της παύσης λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, δεν μπορεί να υπάρξει κατάσταση στην οποία η συμφωνηθείσα παύση λειτουργίας δεν θα επιτευχθεί ή θα καθυστερήσει με αποτέλεσμα πλεονάζουσες εκπομπές CO₂.
- (240) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η Γερμανία ενέμεινε στην αρχική άποψή της ότι το ζήτημα του χαρακτηρισμού του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE ως ενίσχυσης μπορεί να μείνει αναπάντητο, καθώς η παρούσα αξία της αντιστάθμισης είναι χαμηλότερη από τα εκτιμώμενα διαφυγόντα κέρδη.

5.2. Βάση συμβατότητας

- (241) Η Γερμανία δεν υπέβαλε παρατηρήσεις μετά τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών στην παρούσα υπόθεση ούτε υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν τρίτοι στο πλαίσιο της εν λόγω διαβούλευσης.

5.3. Συμβατότητα της ενίσχυσης

5.3.1. Χαρακτήρας κινήτρου

- (242) Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τον χαρακτήρα κινήτρου που το μέτρο υπέρ της RWE είχε για την RWE όσον αφορά την παύση λειτουργίας των έξι μονάδων από το 2020.
- (243) Η RWE έχει ήδη παύσει τη λειτουργία έξι μονάδων σύμφωνα με τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη που προβλέπεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας και στη σύμβαση του 2021. Ωστόσο, έως τώρα δεν χορηγήθηκε καμία αντιστάθμιση στην RWE λόγω της ρήτρας αναστολής που περιέχεται στο άρθρο 10 του νόμου για την παύση λειτουργίας. Η RWE έπαυσε τη λειτουργία των συγκεκριμένων μονάδων απλώς και μόνον επειδή είχε συμφωνήσει με τη Γερμανία ότι οι εν λόγω περιπτώσεις πρόωρης παύσης λειτουργίας θα αποτελούσαν αντικείμενο αντιστάθμισης. Με άλλα λόγια, όταν έπαυσε η λειτουργία των μονάδων, η RWE ανέμενε ότι η Γερμανία θα καταβάλει αντιστάθμιση κατά τα προβλεπόμενα στον νόμο. Η προσδοκία της RWE όσον αφορά τη λήψη αντιστάθμισης ενισχύθηκε ειδικότερα από τη σύναψη νομικά δεσμευτικής σύμβασης δημοσίου δικαίου με τη Γερμανία, ήτοι της σύμβασης του 2021. Επιπλέον του νόμου για την παύση λειτουργίας, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Αύγουστο του 2020, η εν λόγω σύμβαση προβλέπει ότι η RWE δικαιούται αντιστάθμιση για την πρόωρη παύση λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής. Η RWE θα έχει επίσης κίνητρο να παύσει τη λειτουργία μονάδων στο μέλλον λόγω της συμβατικά συμφωνηθείσας αντιστάθμισης. Ως εκ τούτου, το μέτρο υπέρ της RWE, όπως προβλέφθηκε αρχικά και όπως τροποποιήθηκε, λειτουργεί ως κίνητρο για την RWE.
- (244) Όσον αφορά το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών, οι γερμανικές αρχές υποστήριξαν ότι η επίσπευση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου δεν συνιστά ούτε μέτρο ενίσχυσης για την αύξηση της ασφάλειας του εφοδιασμού κατά τα σημεία 325 έως 370 των κατευθυντήριων γραμμών ούτε καταστρατήγηση των εν λόγω κανόνων. Η επίσπευση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη της RWE δεν είναι μέτρο για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων ή βραχυπρόθεσμων δυσχερειών όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Στην έκθεση της γερμανικής ομοσπονδιακής υπηρεσίας δικτύων σχετικά με την παρούσα κατάσταση και την εξέλιξη της ασφάλειας του εφοδιασμού, που δημοσιεύθηκε στις αρχές του 2023 («Versorgungssicherheitsbericht Strom»), αναφέρεται ότι η σταδιακή κατάργηση του άνθρακα στη Γερμανία έως το 2030 είναι δυνατή χωρίς αντίκτυπο στην ασφάλεια του εφοδιασμού είτε στην πλευρά της αγοράς είτε στην πλευρά του δικτύου.
- (245) Η Γερμανία διευκρίνισε επίσης ότι είναι σαφές ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE επικεντρώνεται στον πρόωρο και οριστικό παροπλισμό των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη της RWE. Η αντιστάθμιση αφορά τη συγκεκριμένη οριστική παύση λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και δεν χορηγείται καμία πληρωμή δυναμικότητας. Η αναβολή των αρχικά συμφωνηθεισών ημερομηνιών παροπλισμού των μονάδων Neurath D και Neurath E κατά δύο έτη δεν αναιρεί την ανωτέρω εκτίμηση, καθώς η αντιστάθμιση υπέρ της RWE δεν θα καταβληθεί για τη συγκεκριμένη παράταση, αλλά για τον πρόωρο παροπλισμό των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής. Στο μέτρο που η εξοικονόμηση φυσικού αερίου λόγω της μεγαλύτερης διάρκειας λειτουργίας δύο μονάδων συμβάλλει εν τοις πράγμασι στη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε άλλους τομείς, δεν χορηγείται αντιστάθμιση για αυτήν. Επίσης, το δικαίωμα της γερμανικής κυβέρνησης να αποφασίσει, σε μεταγενέστερο στάδιο, αν θα μεταβιβάσει ορισμένες μονάδες της RWE σε αποθεματικό (βλέπε αιτιολογική σκέψη 278) δεν μεταβάλλει την αξιολόγηση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE ως μέτρου παροπλισμού.

5.3.2. Παραβίαση του δικαίου της Ένωσης

- (246) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε στις 6 Σεπτεμβρίου 2021, η Γερμανία υποστήριξε ότι το μέτρο δεν παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» για τους ακόλουθους λόγους.
- (247) Οι υποχρεώσεις των φορέων εκμετάλλευσης δυνάμει της εξορυκτικής νομοθεσίας δεν περιορίζονται και δεν υπάρχει εξοικονόμηση δαπανών (βλέπε επίσης παράγραφο 7 της σύμβασης του 2021). Συγχρόνως, οι εταιρείες δεν «προκάλεσαν» τις πρόσθετες δαπάνες οι οποίες οφείλονται στην πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη. Επομένως, οι εν λόγω πρόσθετες δαπάνες λήφθηκαν υπόψη κατά τον προσδιορισμό του ύψους της αντιστάθμισης.
- (248) Οι πρόσθετες δαπάνες εξόρυξης αφορούν πρόσθετες δαπάνες στα ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας, όπως η αναβολή της δημιουργίας προβλέψεων (συνέπειες για τα επιτόκια) και πρόσθετες δαπάνες οφειλόμενες, για παράδειγμα, στην αναγκαιότητα εκ νέου προγραμματισμού. Εξάλλου, οι πρόσθετες δαπάνες των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης δεν είναι οι δαπάνες της συνήθους αποκατάστασης της επιφανειακής εξόρυξης, με τις οποίες οι εταιρείες θα έπρεπε να επιβαρυνθούν, εν πάση περιπτώσει, στο πλαίσιο σεναρίου χωρίς συμφωνηθείσα σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη.
- (249) Η σύμβαση του 2021 περιέχει πρόσθετες ασφαλιστικές δικλείδες για τη χρήση των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης. Επιπλέον των υφιστάμενων νομικών υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης, η σύμβαση περιλαμβάνει ατομικά καταρτισμένες ασφαλιστικές δικλείδες για αμφότερους τους φορείς εκμετάλλευσης, οι οποίες μειώνουν τον κίνδυνο, αφενός, οι εταιρείες να μην επιβαρυνθούν πλήρως με τα έξοδα λειτουργίας των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης και, αφετέρου, σημαντικές επιβαρύνσεις για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον να μην ληφθούν υπόψη.

5.3.3. Κατάλληλότητα

- (250) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε στις 6 Σεπτεμβρίου 2021, η Γερμανία ανέφερε ότι το μέτρο είναι κατάλληλο για την υλοποίηση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη με οικονομικά αποδοτικό, προβλέψιμο, κοινωνικά αποδεκτό και νομικά ασφαλή τρόπο. Δεν διαφαίνονται εναλλακτικά και εξίσου κατάλληλα μέτρα. Η Γερμανία επισήμανε τα ακόλουθα.
- (251) Η σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ (π.χ. Κάτω Χώρες ή Ισπανία) δεν είναι συγκρίσιμη με τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στη Γερμανία. Στις ως άνω χώρες, όλες οι μονάδες άνθρακα χρησιμοποιούν λιθάνθρακα, η προμήθεια του οποίου μπορεί να εξασφαλιστεί με οικονομικά συμφέροντες όρους από την παγκόσμια αγορά, και δεν υπάρχουν ορυχεία επιφανειακής εκμετάλλευσης. Ωστόσο, κατά την άποψη της Γερμανίας, η σύνδεση των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και των ορυχείων επιφανειακής εκμετάλλευσης σε μια συστημική ενότητα είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη είναι ιδιαίτερος επαχθής και πολύπλοκη, λόγω και της σημασίας των περιφερειακών οικονομιών και της πρόκλησης σύνδεσης της σταδιακής και έκτακτης κατάργησης με διαρθρωτικές πολιτικές. Επιπλέον, ο άνθρακας ως πηγή ενέργειας διαδραματίζει μικρότερης σημασίας ρόλο στην Ισπανία και στις Κάτω Χώρες από ό,τι στο ενεργειακό μείγμα της Γερμανίας.
- (252) Η συμφωνηθείσα λύση για τον λιγνίτη συνεπάγεται πολλά πλεονεκτήματα, όπως κοινωνικό κατευνασμό και ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 232 ανωτέρω).

5.3.4. Αναλογικότητα

- (253) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Γερμανία υποστήριξε ότι τα διαφυγόντα κέρδη και μόνον είναι ήδη υψηλότερα από τα ποσά της αντιστάθμισης και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει υπεραντιστάθμιση.
- (254) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση επέκτασης, η Γερμανία έλαβε γνώση του προκαταρκτικού συμπεράσματος της Επιτροπής σχετικά με τον αναλογικό χαρακτήρα του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.
- (255) Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η αντιστάθμιση καταβάλλεται στην RWE για διάφορους λόγους, οι οποίοι περιλαμβάνουν ειδικότερα τα διαφυγόντα κέρδη και τις πρόσθετες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνθηκε η RWE, καθώς συμφώνησε να παύσει τη λειτουργία των μονάδων της ηλεκτροπαραγωγής για λόγους προστασίας του κλίματος πριν από το τέλος της τεχνικής/οικονομικής ζωής τους. Διαφορετικά, η RWE θα μπορούσε να πραγματοποιήσει έσοδα από την πώληση στην αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και δεν θα είχε επιβαρυνθεί με τις πρόσθετες δαπάνες.

- (256) Η Γερμανία υποστηρίζει ότι τα διαφυγόντα κέρδη της RWE υπερβαίνουν ήδη και, επομένως, δικαιολογούν την αντιστάθμιση προς την RWE. Προς απόδειξη του ισχυρισμού αυτού, η r2b energy consulting GmbH πραγματοποίησε, κατόπιν αιτήματος του γερμανικού υπουργείου, τον αναθεωρημένο υπολογισμό για τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής της RWE, στο πλαίσιο του οποίου τα διαφυγόντα κέρδη συγκρίθηκαν με την αντιστάθμιση που χορηγείται στην RWE, προκειμένου να καταδειχθεί η απουσία υπεραντιστάθμισης (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 75 για περιγραφή του οικείου υπολογισμού).
- (257) Από τον υπολογισμό προκύπτει ότι η ΚΠΑ των διαφυγόντων κερδών για τα έτη 2022 έως 2025 (περίπου 2,03 δισεκατ. EUR), υπολογισμένη με τη χρήση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂ που η αγορά αναμένει στα έτη μετά την παύση λειτουργίας, είναι ήδη υψηλότερη από την ΚΠΑ της αντιστάθμισης που πρόκειται να καταβληθεί στην RWE (περίπου 1,72 δισεκατ. EUR). Η συμπερίληψη του έτους 2026 αυξάνει τα διαφυγόντα κέρδη κατά 131 εκατ. EUR (σε ΚΠΑ του 2022).
- (258) Η Γερμανία επισημαίνει επίσης ότι ο υπολογισμός υπήρξε συντηρητικός, καθώς υποτιμήθηκαν τα κέρδη τα οποία θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν οι μονάδες που παύουν να λειτουργούν στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου. Ειδικότερα:
- 1) Για τον υπολογισμό γίνεται δεκτό ότι το ανώτατο όριο αγοραίων εσόδων για τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο κατά τον χρόνο του αναθεωρημένου υπολογισμού προβλεπόταν από τον νόμο ότι θα διαρκέσει έως τις 30 Ιουνίου 2023, παρατείνεται έως τις 30 Απριλίου 2024, μειώνοντας τα διαφυγόντα κέρδη της μονάδας Frechen/Wachtberg. Τελικώς, η γερμανική κυβέρνηση αποφάσισε να μην παρατείνει την εφαρμογή του ανώτατου ορίου αγοραίων εσόδων πέραν της 30ής Ιουνίου 2023. Εάν το στοιχείο αυτό είχε συνεκτιμηθεί στον αναθεωρημένο υπολογισμό, τα διαφυγόντα κέρδη της μονάδας Frechen/Wachtberg θα ήταν υψηλότερα κατά 181 εκατ. EUR σε όρους ΚΠΑ.
 - 2) Για τον υπολογισμό γίνεται δεκτό ότι οι μονάδες Neurath D και E θα παύσουν να λειτουργούν την 31η Μαρτίου 2025 και ότι έχουν διαφυγόντα κέρδη μόνον από την ημερομηνία αυτή, ενώ στην πραγματικότητα μπορεί να παύσουν να λειτουργούν ένα έτος νωρίτερα και επομένως να έχουν υψηλότερα διαφυγόντα κέρδη, εκτός εάν η γερμανική κυβέρνηση αποφασίσει χωριστά να διατηρήσει τις μονάδες έως την 31η Μαρτίου 2025 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 51).
 - 3) Ο υπολογισμός δεν λαμβάνει υπόψη έσοδα από παραδόσεις θερμότητας και την αγορά εξισορρόπησης, υποτιμώντας περαιτέρω τα διαφυγόντα κέρδη.
- (259) Η Γερμανία επισημαίνει επίσης ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός πραγματοποιείται με τρόπο που αντικατοπτρίζει ολιστικά τους οικονομικούς όρους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη σε μια κατάσταση στην οποία τα ορυχεία συνδέονται άρρηκτα με τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής. Επομένως, ο αναθεωρημένος υπολογισμός λαμβάνει υπόψη όχι μόνον μεταβλητά έξοδα εξόρυξης, αλλά και πάγια έξοδα των λιγνιτωρυχείων, τα οποία είναι πολύ υψηλότερα από τα μεταβλητά έξοδα εξόρυξης όταν αξιολογούνται ανά μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Τούτο αυξάνει σημαντικά το συνολικό κόστος καυσίμου ανά μονάδα παραγωγής και μειώνει περαιτέρω τα διαφυγόντα κέρδη.
- (260) Όσον αφορά τις αμφιβολίες που διατυπώνονται με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι, για την RWE, οι αμφιβολίες αυτές δεν έχουν πλέον σημασία λαμβανομένου υπόψη του αναθεωρημένου υπολογισμού (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 75), ιδίως επειδή ο υπολογισμός καθιστά περιττή μια συνολική μακροπρόθεσμη προσέγγιση μοντελοποίησης.
- (261) Ειδικότερα, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι οι αμφιβολίες που διατυπώνονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας σχετικά με κέρδη σε μεγάλο βάθος χρόνου (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 123 έως 132 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας) δεν έχουν πλέον σημασία, όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, διότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός λαμβάνει υπόψη μόνον διαφυγόντα κέρδη τα οποία τα οποία μετρώνται σε περιορισμένο αριθμό ετών που δεν απέχουν πολύ από τις ημερομηνίες παύσης λειτουργίας και διότι τα εν λόγω διαφυγόντα κέρδη υπερβαίνουν ήδη την αντιστάθμιση.
- (262) Η Γερμανία ισχυρίζεται επίσης ότι οι αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή όσον αφορά τα επενδυτικά έξοδα (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 126 και 127 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας) για την αναβάθμιση των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής ώστε να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής δεν έχουν σημασία όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE λόγω του πολύ βραχύτερου χρονικού διαστήματος για το οποίο λαμβάνονται υπόψη προβλεπόμενα διαφυγόντα κέρδη. Όσον αφορά τη μονάδα Niederaußem D, σε σχέση με την οποία η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το αν θα είναι σε θέση να λειτουργήσει μετά το 2020 λόγω συμμόρφωσης με την οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές (2010/75/ΕΕ) και με τα συναφή αυστηρότερα πρότυπα για τις μεγάλες μονάδες καύσης όσον αφορά τις βασικές διαδικασίες της μονάδας ηλεκτροπαραγωγής, η Γερμανία υποστηρίζει ότι η συγκεκριμένη αμφιβολία δεν έχει πλέον σημασία, όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, δεδομένου ότι, με τον αναθεωρημένο υπολογισμό, δεν αξιούνται διαφυγόντα κέρδη για τη συγκεκριμένη μονάδα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 65).

- (263) Επιπλέον, σε σχέση με την αμφιβολία που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 129 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας σχετικά με το αν ο συντελεστής προεξόφλησης του 7,5 % λαμβάνει επαρκώς υπόψη τους υψηλούς κινδύνους και τις αβεβαιότητες που συνδέονται με τον μακροπρόθεσμο ορίζοντα των προβλέψεων ή αν έπρεπε να προβλεφθούν πρόσθετοι διορθωτικοί μηχανισμοί, η Γερμανία υποστηρίζει ότι ο συντελεστής προεξόφλησης του 7,5 % είναι κατάλληλος. Σύμφωνα με μελέτη της KPMG ⁽¹⁰⁵⁾, ο μέσος όρος του ΜΣΚΚ στον κλάδο είναι 5,2 % και ο ΜΣΚΚ που η RWE χρησιμοποίησε στους υπολογισμούς της είναι 3,5 %. Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η συγκεκριμένη αμφιβολία δεν έχει πλέον σημασία, όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, καθώς το χρονικό διάστημα αποτίμησης είναι βραχύ, και ότι η τιμή του ΜΣΚΚ, ακόμη και αν είναι χαμηλότερη ή υψηλότερη, δεν μεταβάλλει το αποτέλεσμα της σύγκρισης των διαφυγόντων κερδών και της αντιστάθμισης. Τούτο οφείλεται κυρίως στο βραχύ χρονικό διάστημα που καλύπτουν τα διαφυγόντα κέρδη που αξιολογούνται, η καθαρή παρούσα αξία των οποίων δεν επηρεάζεται σημαντικά από μεταβολές του ΜΣΚΚ, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η καθαρή παρούσα αξία των ετήσιων πληρωμών αντιστάθμισης, οι οποίες εκτείνονται σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, μειώνεται επίσης λόγω του πληθωρισμού (αναμένεται ότι θα είναι 2 % μετά το 2025 σύμφωνα με τον στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ⁽¹⁰⁶⁾).
- (264) Όσον αφορά τις αμφιβολίες σχετικά με τις μελλοντικές τιμές των καυσίμων και του CO₂, οι οποίες ήταν, κατά την άποψη της Επιτροπής, παρωχημένες (βλέπε αιτιολογική σκέψη 130 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας), η Γερμανία ισχυρίζεται ότι το ζήτημα αυτό επίσης δεν έχει πλέον σημασία, όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, καθώς τα διαφυγόντα κέρδη, στον αναθεωρημένο υπολογισμό που αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, βασίζονται στις ανεξάρτητα εξακριβωμένες προσδοκίες της αγοράς κατά τον χρόνο παύσης λειτουργίας των μονάδων (στην περίπτωση μονάδων που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν) ή σε πρόσφατες ανεξάρτητα εξακριβωμένες προσδοκίες της αγοράς όσον αφορά τις τιμές των καυσίμων και του CO₂ (για τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν μετά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού).
- (265) Επιπλέον, οι αμφιβολίες που διατυπώνονται στην αιτιολογική σκέψη 131 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, στην οποία η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν έλαβε στοιχεία για καθεμία από τις μονάδες που προγραμματίζεται να παύσουν να λειτουργούν, διασκεδάζονται επίσης, κατά την άποψη της Γερμανίας, όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, δεδομένου ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός περιέχει στοιχεία για κάθε μονάδα της RWE που έχει προγραμματιστεί να παύσει να λειτουργεί ή οποία έχει ήδη παύσει να λειτουργεί ή η οποία προβλέπεται ότι θα έχει διαφυγόντα κέρδη στο εγγύς μέλλον έως το 2026 ⁽¹⁰⁷⁾.
- (266) Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι οι αμφιβολίες της Επιτροπής σχετικά με την απουσία ανάλυσης ευαισθησίας, οι οποίες διατυπώνονται στην αιτιολογική σκέψη 132 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, διασκεδάζονται επίσης όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, δεδομένου ότι, αντί του μοντέλου της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με παραδοχές για παραμέτρους όπως οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, των καυσίμων και του CO₂ που είχε υποβληθεί προηγουμένως, ο αναθεωρημένος υπολογισμός των διαφυγόντων κερδών για το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE χρησιμοποιεί πραγματικές προσδοκίες της αγοράς εξακριβωμένες από ανεξάρτητες πηγές και εφαρμόζει μια ευρέως εδραιωμένη πρακτική στον κλάδο, κατά την οποία οι μονάδες ηλεκτροπαραγωγής αντισταθμίζουν τον κίνδυνο των κερδών εκμετάλλευσης με τη χρήση χρηματοπιστωτικών προϊόντων που αγοράζουν στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων (βλέπε αιτιολογική σκέψη 75).
- (267) Κατά την άποψη της Γερμανίας, οι αμφιβολίες που διατυπώνει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 134 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας σχετικά με τα εναλλακτικά σενάρια που υπέβαλε η Γερμανία διασκεδάζονται επίσης όσον αφορά το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE. Τούτο συμβαίνει διότι, βάσει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, η οριστική παύση λειτουργίας των μονάδων της RWE επισημειώθηκε από το 2038 στο 2030. Επομένως, η επιλογή παροπλισμού με αυξημένα αρχικά έξοδα (ήτοι η επιλογή επίστευσης της παύσης λειτουργίας από το 2038 στο 2035) δεν έχει πλέον σημασία και δεν λήφθηκε υπόψη για τον αναθεωρημένο υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 75).
- (268) Όσον αφορά τις πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 136 έως 138 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας), η Γερμανία επισημαίνει ότι, στον αναθεωρημένο υπολογισμό, λήφθηκαν υπόψη μόνον τα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 75), χωρίς να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό οποιοδήποτε πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων. Τέτοιες πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων δεν περιλήφθηκαν στον αναθεωρημένο υπολογισμό, καθώς τα διαφυγόντα κέρδη της RWE υπερβάναν ήδη το ύψος της αντιστάθμισης προς την RWE και, επομένως, επαρκούν για τη δικαιολόγηση της αντιστάθμισης. Ωστόσο, η Γερμανία τόνισε ότι οι πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων γενικά θα ήταν επίσης κατάλληλες για τη δικαιολόγηση των πληρωμών αντιστάθμισης προς την RWE.

⁽¹⁰⁵⁾ KPMG: Cost of Capital Study 2019 (Μελέτη για το κόστος κεφαλαίου 2019).

⁽¹⁰⁶⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202309_ecbstaff~4eb3c5960e.el.html#:~:text=Overall%2c%20with%20medium-term%20inflation%2cthe%20third%20quarter%20of%202025.

⁽¹⁰⁷⁾ Η Γερμανία δεν προσκόμισε ειδικούς μακροπρόθεσμους υπολογισμούς για τις επτά μονάδες που παύουν να λειτουργούν μετά το 2027, καθώς θεωρεί ότι τα υφιστάμενα στοιχεία και ο υπολογισμός που αφορά τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν πριν από το 2027 επαρκούν ήδη για να δικαιολογήσουν το ύψος της αντιστάθμισης βάσει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.

- (269) Η Γερμανία επισημαίνει ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός και τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν αφορούν μόνον το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE και ειδικά την κατάσταση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.
- (270) Τέλος, η Γερμανία υπογραμμίζει ότι η κατάσταση μικρότερων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι διαφορετική λόγω της μεγαλύτερης διαφοροποίησης των ιδιοκτητών τους (στη Γερμανία λειτουργούν περίπου 45 διαφορετικές μικρότερες εγκαταστάσεις λιγνίτη), οι οποίοι είναι συνήθως βιομηχανικοί χρήστες που καταναλώνουν την ηλεκτρική ενέργεια (και συχνά επίσης τη θερμότητα) που παράγουν οι ίδιοι. Στην πραγματικότητα, η ημερομηνία παύσης λειτουργίας για ορισμένες μικρότερες εγκαταστάσεις οι οποίες παράγουν επίσης θερμότητα στο πλαίσιο συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας είχε οριστεί στο πλαίσιο άλλης πράξης για την απανθρακοποίηση (ήτοι του νόμου για τη συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, Kraft-Wärme Kopplungsgesetz).
- (271) Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις παρατηρήσεις των τρίτων όσον αφορά την απόφαση επέκτασης, η Γερμανία υποστηρίζει ότι οι επικρίσεις σχετικά με τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε, στον αναθεωρημένο υπολογισμό, για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών δεν είναι πειστικές. Η Γερμανία κατέδειξε με τις παρατηρήσεις της ότι η ΚΠΑ των διαφυγόντων κερδών της RWE είναι σημαντικά υψηλότερη από την ΚΠΑ της αντιστάθμισης. Ο αναθεωρημένος υπολογισμός καταδεικνύει ότι το ύψος της αντιστάθμισης περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ότι δεν υφίσταται υπεραντιστάθμιση.
- (272) Περαιτέρω, η Γερμανία επισήμανε ότι η γερμανική κυβέρνηση δεν εγγυήθηκε στην RWE οποιαδήποτε κρατική στήριξη για την επέκταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έτοιμων για υδρογόνο με καύση αερίου στις τοποθεσίες των μονάδων λιγνίτη που θα παύσουν να λειτουργούν. Οι γερμανικές αρχές συμφωνούν ότι στο πλαίσιο της σταδιακής κατάργησης του άνθρακα στη Γερμανία, η γερμανική κυβέρνηση επεξεργάζεται διάφορα νέα μέτρα για τη διασφάλιση της μετάβασης σε κλιματικά ουδέτερη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, τούτο δεν σημαίνει ότι η γερμανική κυβέρνηση εγγυήθηκε την παροχή οποιασδήποτε στήριξης στην RWE. Καθώς η Γερμανία προτίθεται να παράσχει πριμοδοτήσεις για τέτοια στήριξη μέσω γενικών και διαφανών διαδικασιών υποβολής προσφορών οι οποίες θα είναι ανοικτές σε όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, η RWE δεν διαθέτει καμία εγγύηση ότι θα τύχει στήριξης βάσει των νέων μέτρων. Επιπλέον, η Γερμανία επισημαίνει ότι τα εν λόγω μέτρα δεν συνδέονται με το μέτρο υπέρ της RWE ή το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE και την παρούσα διαδικασία.

5.3.5. Αποφυγή αδικαιολόγητων επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές

- (273) Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε στις 6 Σεπτεμβρίου 2021, η Γερμανία αμφισβητεί τους ισχυρισμούς των τρίτων ότι η αντιστάθμιση ευνοεί την RWE και την LEAG έναντι τόσο των ανταγωνιστών στη γερμανική αγορά όσο και των ανταγωνιστών στην ευρωπαϊκή αγορά και ισχυρίζεται ότι το μέτρο δεν νοθεύει ούτε απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (274) Επιπλέον, η Γερμανία θεωρεί αβάσιμο τον ισχυρισμό τρίτου σχετικά με εικαζόμενη παράβαση του άρθρου 106 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, η οποία περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 220. Μια τέτοια παράβαση προϋποθέτει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στην αγορά της επιχείρησης στην οποία ένα κράτος μέλος παρέχει ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση, οι αρχές έχουν ήδη διαπιστώσει σε αρκετές αποφάσεις σχετικά με συγκεντρώσεις ότι η RWE δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά προϊόντων και σχετική γεωγραφική αγορά ⁽¹⁰⁸⁾.

5.3.6. Μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας

- (275) Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας θα πρέπει να διαχωριστεί από το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, καθώς πρόκειται περί διαφορετικών μέσων, που αφορούν διαφορετικά χρονικά διαστήματα και εφαρμόζουν διαφορετική συλλογιστική. Η αντιστάθμιση προς την RWE για την πρόωρη παύση λειτουργίας καθορίζεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας και στη σύμβαση του 2021. Υπολογίστηκε βάσει των διαφυγόντων κερδών που προκύπτουν μετά την οριστική παύση λειτουργίας της συγκεκριμένης μονάδας. Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο συγκεκριμένη μονάδα μπορεί να υπαχθεί στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας (ήτοι το διάστημα από την προσωρινή έως την οριστική ημερομηνία παύσης λειτουργίας) δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών.
- (276) Εξάλλου, η αντιστάθμιση αναβολής παύσης λειτουργίας υπολογίζεται βάσει τύπου αντιστάθμισης για την οικεία μονάδα, και μόνον για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η μονάδα υπάγεται στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Επομένως, η συγκεκριμένη αμοιβή δεν έχει σημασία για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών για την αντιστάθμιση που χορηγείται δυνάμει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE και δεν θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.

⁽¹⁰⁸⁾ BKartA, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, αριθ. αναφοράς B8-28/19· απόφαση της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 2019, υπόθεση M.8871 — RWE/E.ON Assets· βλέπε επίσης απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Σεπτεμβρίου 2019, υπόθεση M.8870 — E.ON/Innogy.

5.3.7. Νέα δυνητικά αποθεματικά

- (277) Τέλος, όσον αφορά τα λοιπά δυνητικά αποθεματικά (Reserve) που αναφέρονται στο τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 51 και 59), η Γερμανία υποστηρίζει ότι οι εν λόγω επιλογές αποθεματικών δεν προβλέπονται στον τροποποιητικό νόμο ούτε στην τροποποιητική σύμβαση. Εάν η Γερμανία επιθυμούσε να τις υλοποιήσει, η Γερμανία και η RWE θα έπρεπε καταρχάς να προσδιορίσουν τις εν λόγω επιλογές. Στο παρόν στάδιο, οι εν λόγω επιλογές αποθεματικών δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί λεπτομερώς από νομικής απόψεως. Δεδομένου ότι τα εν λόγω αποθεματικά δεν υπάρχουν ακόμη και δεδομένου ότι δεν είναι ακόμη βέβαιο εάν οι επιλογές θα υλοποιηθούν στο μέλλον, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι οι συγκεκριμένες επιλογές δεν έχουν σημασία για την αξιολόγηση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE. Εάν η γερμανική κυβέρνηση λάμβανε απόφαση σχετικά με αποθεματικό, θα επρόκειτο για νέο μέτρο. Αναλόγως του σχεδιασμού τους, η Γερμανία θα κοινοποιούσε τα εν λόγω μέτρα χωριστά δυνάμει της νομοθεσίας της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

6.1. Ύπαρξη ενίσχυσης

- (278) Κατά το άρθρο 107 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, «[ε]νισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».
- (279) Κατά συνέπεια, ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: i) το μέτρο πρέπει να μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος και να έχει χρηματοδοτηθεί με κρατικούς πόρους· ii) το μέτρο πρέπει να παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα στον αποδέκτη του· iii) το εν λόγω πλεονέκτημα πρέπει να είναι επιλεκτικό· και iv) το μέτρο πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.
- (280) Με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, μετά την ανάλυση του μέτρου υπέρ της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 94 έως 112 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας), η Επιτροπή κατέληξε ήδη στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι το μέτρο υπέρ της RWE συνιστά ενίσχυση. Με την απόφαση επέκτασης, η Επιτροπή κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE συνιστά επίσης ενίσχυση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 80 έως 88 της απόφασης επέκτασης).

6.1.1. Δυνατότητα καταλογισμού και χρήση κρατικών πόρων

- (281) Προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ένα μέτρο χορηγείται από κράτος μέλος ή με κρατικούς πόρους υπό οποιαδήποτε μορφή, πρέπει i) να παρέχεται, άμεσα ή έμμεσα, με κρατικούς πόρους και ii) να μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος.
- (282) Στην προκειμένη περίπτωση, η αντιστάθμιση θα καταβληθεί στην RWE από τον κρατικό προϋπολογισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του τροποποιητικού νόμου και της τροποποιητικής σύμβασης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 77).
- (283) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE καταλογίζεται στο κράτος και συνεπάγεται τη χρήση κρατικών πόρων κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

6.1.2. Ύπαρξη πλεονεκτήματος

- (284) Πλεονέκτημα, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, είναι κάθε οικονομικό όφελος το οποίο δεν θα μπορούσε να αποκομίσει μια επιχείρηση υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δηλαδή χωρίς κρατική παρέμβαση ⁽¹⁰⁹⁾. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ απαιτεί, προκειμένου το μέτρο να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση, να έχει επιλεκτικό χαρακτήρα υπό την έννοια της ευνοϊκής μεταχείρισης «ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής».
- (285) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το μέτρο παρέχει στην RWE πλεονέκτημα, το οποίο η RWE δεν θα είχε αποκομίσει υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, καθώς θα λάβει οικονομική αντιστάθμιση ύψους 2,6 δισεκατ. EUR, ποσό το οποίο δεν θα είχε λάβει χωρίς το μέτρο.

⁽¹⁰⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1996, SFEI κ.λπ., C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, σκέψη 60· απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 1999, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, σκέψη 41.

- (286) Αρκετοί τρίτοι υποστήριξαν ότι το μέτρο παρέχει πλεονέκτημα (αιτιολογικές σκέψεις 104 έως 107). Η RWE, ως δικαιούχος του μέτρου, επισήμανε ότι η αντιστάθμιση υπολείπεται της συνολικής ζημίας που υφίσταται η RWE και ότι, επομένως, δεν παρέχεται στην RWE κανένα πλεονέκτημα (αιτιολογικές σκέψεις 92 έως 97). Η RWE είχε υπολογίσει τη συνολική ζημία που υφίσταται λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας σε 8,7 δισεκατ. EUR, ήτοι διαφυγόντα κέρδη ύψους 5,5 δισεκατ. EUR και πρόσθετες δαπάνες ύψους 3,2 δισεκατ. EUR (αιτιολογική σκέψη 177). Περαιτέρω, η RWE επισήμανε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο συνιστά αποκατάσταση ζημίας καθώς ο νόμος για την παύση λειτουργίας προσβάλλει το δικαίωμα ιδιοκτησίας της RWE και, επομένως, δεν παρέχεται στην RWE κανένα οικονομικό πλεονέκτημα. Την άποψη αυτή υποστήριξαν επίσης ορισμένοι τρίτοι (αιτιολογική σκέψη 108).
- (287) Οι γερμανικές αρχές υποστήριξαν ότι η συμφωνηθείσα αντιστάθμιση δεν παρέχει στην RWE πλεονέκτημα μεγαλύτερο από το ποσό που η RWE θα είχε λάβει σε περίπτωση επιβεβλημένης διά νόμου παύσης λειτουργίας με επακόλουθη δικαστική διαδικασία (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 231 έως 241).

6.1.2.1. Αποζημίωση δυνάμει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας

- (288) Οι τρίτοι υποστήριξαν ότι η πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη συνιστά παρέμβαση στα δικαιώματα ιδιοκτησίας της RWE κατά το άρθρο 14 παράγραφος 1 του GG και ότι δεν συνιστά απαλλοτρίωση κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του GG. Ωστόσο, οι τρίτοι διαφωνούν για το αν θα πρέπει να χορηγηθεί αποζημίωση για την εν λόγω παρέμβαση (αιτιολογικές σκέψεις 93, 100, 103, 105, 106). Ορισμένοι τρίτοι υποστήριξαν ότι η RWE θα μπορούσε να προστατεύσει τα δικαιώματά της ιδιοκτησίας με την κίνηση διαδικασίας ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 108 και 110).
- (289) Προκειμένου να εξακριβώσει αν το κοινοποιηθέν μέτρο παρέχει πλεονέκτημα στην RWE, η Επιτροπή πρέπει να εκτιμήσει το ελάχιστο επίπεδο αποζημίωσης το οποίο η Γερμανία θα υποχρεούνταν να καταβάλει στην RWE βάσει του εθνικού δικαίου, σε περίπτωση που η Γερμανία είχε απλώς και μόνον επιβάλλει την παύση λειτουργίας χωρίς να συνάψει σύμβαση με τους επηρεαζόμενους φορείς εκμετάλλευσης. Εάν το κοινοποιηθέν μέτρο βαίνει πέραν της ελάχιστης απαιτούμενης αποζημίωσης, το εν λόγω μέτρο παρέχει πλεονέκτημα στους επηρεαζόμενους φορείς εκμετάλλευσης και συνιστά, επομένως, κρατική ενίσχυση, εάν πληρούνται σωρευτικώς και άλλα κριτήρια.

6.1.2.1.1. Έκταση της προστασίας της ιδιοκτησίας δυνάμει του άρθρου 14 του GG

6.1.2.1.1.1. Το μέτρο εμπίπτει στο δημόσιο δικαίο

- (290) Υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της συνταγματικής αποζημίωσης (Entschädigung) δυνάμει του άρθρου 14 του GG και της αποκατάστασης ζημίας (Schadensersatz), για παράδειγμα, στο νομικό καθεστώς του αστικού δικαίου.
- (291) Η αποκατάσταση της ζημίας στο αστικό δίκαιο, οι αρχές της οποίας δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση, και η αποζημίωση για την προσβολή δικαιωμάτων ιδιοκτησίας δυνάμει του GG και του δημοσίου δικαίου είναι δύο διαφορετικές νομικές πράξεις και υπαγορεύονται από διαφορετικούς λόγους. Η αποκατάσταση της ζημίας στο πλαίσιο του αστικού δικαίου (για παράδειγμα, κατά την έννοια των άρθρων 249 παράγραφος 1 επ. του Αστικού Κώδικα, στο εξής: BGB ⁽¹¹⁰⁾) σημαίνει ότι ο ζημιωθείς πρέπει να περιέλθει εκ νέου στη θέση στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν είχε επέλθει το ζημιογόνο γεγονός ⁽¹¹¹⁾. Τούτο σημαίνει ότι η ίδια η ζημία συνιστά τη διαφορά μεταξύ της κατάστασης του περιουσιακού στοιχείου χωρίς ζημιογόνο γεγονός (υποθετική κατάσταση) και της παρούσας κατάστασης, ήτοι της παρούσας κατάστασης του περιουσιακού στοιχείου (πραγματική κατάσταση) ⁽¹¹²⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Άρθρο 249 παράγραφος 1 του BGB: «Ο υπόχρεος προς αποζημίωση αποκαθιστά τον ζημιωθέντα στην κατάσταση στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν είχαν επέλθει οι περιστάσεις που τον υποχρεώνουν να καταβάλει αποζημίωση».

⁽¹¹¹⁾ Τίτλος στη γερμανική γλώσσα: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, σ. 308.

⁽¹¹²⁾ Oetker, Section 249, σε *MünchKomm BGB* (9η έκδ. 2022).

- (292) Ωστόσο, τέτοιο επίπεδο αποζημίωσης δεν απαιτείται σε περίπτωση στην οποία το κράτος περιλαμβάνει σε δημόσια σύμβαση διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας. Ως συνταγματική αποζημίωση νοείται κατάλληλη αποζημίωση για την άμεση ζημία που προκαλεί η παρέμβαση στην ιδιοκτησία η οποία έχει συνεπάγεται οικονομική ζημία. Η συνταγματική αποζημίωση βασίζεται στην προσβολή του δικαιώματος και προορίζεται να αντισταθμίσει κατάλληλα την εν λόγω προσβολή⁽¹¹³⁾, πλην όμως δεν αποσκοπεί σε πλήρη, συνολική αποκατάσταση.

6.1.2.1.1.2. Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14 του GG

- (293) Σύμφωνα με τη νομική θεωρία, υπάρχουν δύο είδη παρέμβασης στο δικαίωμα ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 14 του GG. Πρώτον, η απαλλοτρίωση κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του GG και, δεύτερον, η διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας κατά το άρθρο 14 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος του GG⁽¹¹⁴⁾. Οι δύο καταστάσεις δεν μπορούν να υφίστανται συγχρόνως: θα πρόκειται είτε για απαλλοτρίωση είτε για διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας⁽¹¹⁵⁾. Η Επιτροπή συντάσσεται με την άποψη των τρίτων ότι η πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη δεν ισοδυναμεί με απαλλοτρίωση κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του GG (βλέπε αιτιολογική σκέψη 289). Τούτο συμβαίνει επειδή οι φορείς εκμετάλλευσης δεν θα απολέσουν την κυριότητα των εγκαταστάσεων και των περιβαλλουσών υποδομών, απώλεια η οποία αποτελεί προαπαιτούμενο της απαλλοτρίωσης. Η απαλλοτρίωση περιλαμβάνει δύο συνιστώσες: αφενός, τη στέρηση ιδιοκτησίας και, αφετέρου, την απόκτηση της κυριότητας αγαθών⁽¹¹⁶⁾. Το γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο (στο εξής: Συνταγματικό Δικαστήριο) έχει αποφανθεί ότι οι περιορισμοί στη χρήση και στη διάθεση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας δεν μπορούν να συνιστούν, καθεαυτούς, απαλλοτρίωση⁽¹¹⁷⁾. Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπόθεση, στην οποία το μέτρο δεν συνεπάγεται τη μεταβίβαση οποιωνδήποτε δικαιωμάτων, αλλά περιορίζει απλώς και μόνον την ενδεχόμενη χρήση των ακινήτων, η Επιτροπή εκτιμά ότι η πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στο πλαίσιο αντίστροφου σεναρίου στο οποίο η Γερμανία θα είχε απλώς και μόνον επιβάλει την παύση λειτουργίας, χωρίς να συνάψει σύμβαση με τους επηρεαζόμενους φορείς εκμετάλλευσης, θα μπορούσε να συνιστά παρέμβαση στα δικαιώματα ιδιοκτησίας του φορέα εκμετάλλευσης ως διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας, κατά το άρθρο 14 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος του GG, αλλά δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14 παράγραφος 3 του GG.
- (294) Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι οι διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας πρέπει, καταρχήν, να γίνονται δεκτές από τον ιδιοκτήτη του ακινήτου χωρίς αποζημίωση ως αποτέλεσμα των κοινωνικών δεσμών της ιδιοκτησίας⁽¹¹⁸⁾. Οι διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας πρέπει να τηρούν τις αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας. Ωστόσο, σε ειδικές περιπτώσεις διατάξεων σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας, στις οποίες οι αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας δεν τηρούνται, η κατάσταση μπορεί να απαιτεί την καταβολή αποζημίωσης. Ειδικότερα, μια διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας μπορεί να συνεπάγεται, κατ' εξαίρεση, υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης σε περίπτωση υπέρμετρων δυσχερειών (besonderer Härtefall). Οι καταστάσεις υπέρμετρων δυσχερειών είναι «ειδικές» περιπτώσεις δυσχερειών στις οποίες, σε ατομικό επίπεδο, η εφαρμογή του νόμου συνεπάγεται μια εξαιρετικά επώδυνη, αδικαιολόγητη ή άδικη κατάσταση, πρόκειται δηλαδή για ατομικές καταστάσεις οι οποίες συνεπάγονται αδικαιολόγητη επιβάρυνση (unzumutbare Belastung), ακόμη και λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που επιδιώκει ο νόμος⁽¹¹⁹⁾. Σε τέτοιες εξαιρετικές περιστάσεις, προκειμένου να πληρούνται οι απαιτήσεις της αρχής της αναλογικότητας και να αντισταθμιστεί η «ιδιαίτερη θυσία» (Sonderopfer) του ιδιοκτήτη του ακινήτου, μπορεί να απαιτούνται εξαιρετικές ρυθμίσεις αποζημίωσης. Μια διάταξη η οποία είναι καθεαυτή αναλογική μπορεί να συνεπάγεται «ιδιαίτερη θυσία» σε ασυνήθεις περιπτώσεις, πλην όμως ο νομοθέτης μπορεί να εκτιμήσει επίσης ότι το μέτρο περιορισμού της ιδιοκτησίας είναι αναγκαίο για το δημόσιο συμφέρον σε τέτοιες περιπτώσεις. Συναφώς, μπορεί να απαιτείται η καταβολή αποζημίωσης για την αντιστάθμιση του δυσανάλογου χαρακτήρα ή της έλλειψης ισότητας του μέτρου έναντι του ιδιοκτήτη του ακινήτου⁽¹²⁰⁾.

⁽¹¹³⁾ Τίτλος στη γερμανική γλώσσα: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, σ. 308.

⁽¹¹⁴⁾ Von Prof. Dr. Lege, «Art. 14 GG für Fortgeschrittene 45 Fragen zum Eigentum, die Sie nicht überall finden. Unter besonderer Berücksichtigung des Baurechts», διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://www.zjs-online.com/dat/artikel/2012_1_517.pdf.

⁽¹¹⁵⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.5.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 77-81.

⁽¹¹⁶⁾ Τίτλος στη γερμανική γλώσσα: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, σ. 122.

⁽¹¹⁷⁾ Vgl. BVerfG, Beschl. v. 16.2.2000 — 1 BvR 242/91 und 315/99, BVerfGE 102, 1, 16, juris, Rn. 43.

⁽¹¹⁸⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.5.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 72.

⁽¹¹⁹⁾ BVerwG 5 C 11.18, Beschl. v. 20.5.2021, Rn 69-70.

⁽¹²⁰⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.5.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 104-106.

- (295) Στο μέτρο που μια διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας περιορίζει τις υφιστάμενες νομικές θέσεις, τίθεται το ζήτημα του βαθμού στον οποίο η πτυχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο του κριτηρίου της αναλογικότητας και του βαθμού στον οποίο απαιτούνται κατ' εξαίρεση μεταβατικές ρυθμίσεις και ρήτρες περί δυσχερειών (Härteklauseln) ⁽¹²¹⁾. Το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο νομοθέτης δεν εμποδίζεται, καταρχήν, να επιβάλει μέτρα που περιορίζουν την ιδιοκτησία ακόμη και σε περιπτώσεις υπέρμετρων δυσχερειών (Härtefälle), εφόσον ο νομοθέτης αποφεύγει τα δυσανάλογα ή άνισα βάρη για τους ιδιοκτήτες μέσω της πρόβλεψης αποζημίωσης και λαμβάνει δεόντως υπόψη τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη. Ως εκ τούτου, για λόγους προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, μπορεί να απαιτούνται μεταβατικές ρυθμίσεις και ρήτρες περί δυσχερειών. Το αν και σε ποιον βαθμό απαιτούνται μεταβατικές ρυθμίσεις και ρήτρες περί δυσχερειών εξαρτάται από τη στάθμιση της σοβαρότητας της παρέμβασης που επιβάλλεται με το μέτρο, μέσω της διάταξης σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας, και των δικαιωμάτων που προστατεύονται από το άρθρο 14 παράγραφος 1 του GG και της σημασίας του γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με τη διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας ⁽¹²²⁾. Συναφώς, επισημαίνεται ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο στόχος δημόσιας τάξης της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί να υπερτερεί του ιδιωτικού συμφέροντος του ιδιοκτήτη να μην περιοριστεί η χρήση της ιδιοκτησίας του ⁽¹²³⁾.
- (296) Διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας η οποία απαιτεί την καταβολή αποζημίωσης υπάρχει μόνον σε περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει ιδιαίτερος έντονη παρέμβαση σε δικαίωμα ιδιοκτησίας. Καθοριστικής σημασίας παράγοντας για την απαίτηση αποζημίωσης είναι το αν η διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας είναι αδικαιολόγητη για τον ιδιοκτήτη λαμβανομένων υπόψη της σοβαρότητας, της έντασης και της διάρκειάς της, συνεπάγεται δε για τον ιδιοκτήτη «ιδιαίτερη θυσία» (Sonderopfer) ⁽¹²⁴⁾. Το αν επιβάλλεται τέτοια «ιδιαίτερη θυσία» πρέπει να αξιολογείται με γνώμονα το αν και σε ποιον βαθμό μια δυνητικά δυσανάλογη επιβάρυνση (unverhältnismäßige Belastung) θα μπορούσε να αποφευχθεί με άλλον τρόπο, όπως με μεταβατικές ρυθμίσεις και ρήτρες περί δυσχερειών (Übergangsregelungen und Härteklauseln).
- (297) Μόνον στο μέτρο που η διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια επιβάλλει «ιδιαίτερη θυσία» μπορεί να ανακύπτει δικαίωμα αποζημίωσης βασισμένο σε προσβολή συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων. Σε τέτοια περίπτωση, η κατάλληλη αποζημίωση πρέπει να είναι αναλογική προς την άμεση ζημία που προκαλεί η παρέμβαση στην ιδιοκτησία η οποία έχει ως αποτέλεσμα οικονομική ζημία στο μέτρο που βγαίνει πέραν ενός εύλογου επιπέδου που μπορεί να δικαιολογείται λόγω διαφορετικών θεμιτών συμφερόντων. Ωστόσο, κάθε τέτοια δυνητική αποζημίωση δεν θα πρέπει να αποσκοπεί σε πλήρη, συνολική αποκατάσταση (βλέπε αιτιολογική σκέψη 293).

6.1.2.1.1.3. Εκτιμήσεις της Επιτροπής

- (298) Η RWE ισχυρίστηκε ότι η πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη συνεπάγεται «ιδιαίτερη θυσία» για την RWE όταν συνδυάζεται με τις υποχρεώσεις της σε σχέση με το ΣΕΔΕ της ΕΕ (αιτιολογική σκέψη 95), η δε LEAG ισχυρίστηκε ότι οι πρόσθετες δαπάνες συνιστούν περιουσιακή ζημία η οποία δεν συνεπάγεται απώλεια δικαιωμάτων ή ουσίας, αλλά συνιστούν «ιδιαίτερη θυσία», π.χ. λόγω μείωσης της αξίας (αιτιολογική σκέψη 101). Άλλοι τρίτοι υποστήριξαν ότι οι μακρές μεταβατικές περίοδοι, η δυνατότητα μεταστροφής σε άλλο καύσιμο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και το γεγονός ότι πολλές από τις μονάδες καύσης λιγνίτη οι οποίες έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν έχουν αποσβεστεί οδηγούν στο συμπέρασμα ότι δεν συντρέχει περίπτωση «ιδιαίτερης θυσίας» (αιτιολογικές σκέψεις 105 και 106). Η Γερμανία δεν υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με το ζήτημα της «ιδιαίτερης θυσίας». Ο νόμος για την παύση λειτουργίας δεν παρέχει οποιαδήποτε ένδειξη σχετικά με το αν η Γερμανία θεωρεί ότι η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη συνιστά «ιδιαίτερη θυσία» για τους επηρεαζόμενους φορείς εκμετάλλευσης, η οποία επιβάλλει την καταβολή αποζημίωσης.

⁽¹²¹⁾ Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι ρήτρες περί δυσχερειών καθιστούν δυνατή την παρέκκλιση από κανόνα ή συμφωνία με σκοπό την αποφυγή άδικων συνεπειών για τους επηρεαζόμενους σε τέτοιες εξαιρετικές, ατομικές περιπτώσεις.

⁽¹²²⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.5.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 98-103.

⁽¹²³⁾ Βλέπε BVerfGE 102, 1 (18) και BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.5.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 88-91.

⁽¹²⁴⁾ BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.5.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 104-106.

- (299) Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 295, παρεμβάσεις οι οποίες δεν συνεπάγονται απαλλοτρίωση αλλά περιορίζουν απλώς και μόνον την άσκηση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας μπορούν, καταρχήν, να έχουν αναλογικό χαρακτήρα, ακόμη και χωρίς τη χορήγηση οποιασδήποτε αποζημίωσης στον ιδιοκτήτη του ακινήτου του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας επηρεάζονται από την κρατική παρέμβαση. Ωστόσο, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι, κατά το γερμανικό δίκαιο, τούτο δεν αποκλείει την ύπαρξη ειδικών εξαιρετικών περιστάσεων στις οποίες μπορεί να απαιτείται η καταβολή αποζημίωσης λόγω των περιορισμών στην άσκηση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Τούτο συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν ο περιορισμός της άσκησης των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας είναι ιδιαίτερος παρεμβατικός και συνεπάγεται «ιδιαιτερή θυσία» (Sonderopfer) για τον ιδιοκτήτη. Μολονότι τα μέτρα λαμβάνονται χάριν του γενικού συμφέροντος, ορισμένοι ιδιοκτήτες ακινήτων θα υποστούν σημαντικές αρνητικές συνέπειες, οι οποίες μπορεί να έχουν δυσανάλογο χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές, οι γενικές αρχές του γερμανικού δικαίου απαιτούν από το κράτος να περιλάβει εξαρχής στο μέτρο έναν μηχανισμό αντιστάθμισης με σκοπό τη διασφάλιση της αναλογικότητας του μέτρου⁽¹²⁵⁾. Ωστόσο, όσον αφορά τα μέτρα αντιστάθμισης, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι, κατά το γερμανικό δίκαιο, προτού εξεταστεί το ενδεχόμενο οικονομικής αποζημίωσης, πρέπει να εξετάζονται άλλοι τρόποι αντιστάθμισης, όπως μεταβατικές ρυθμίσεις.
- (300) Κατά την ανάλυση της συμβατότητας της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη με το άρθρο 14 του GG, θα πρέπει να εφαρμόζεται η ακόλουθη διαδικασία: πρώτον, πρέπει να αξιολογείται ο αναλογικός χαρακτήρας της διάταξης για το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας. Δεύτερον, εάν διαπιστώνεται ότι η διάταξη δεν έχει αναλογικό χαρακτήρα, τούτο μπορεί να συνεπάγεται υπέρμετρες δυσχέρειες (besonderer Härtefall) και «ιδιαιτερή θυσία» (Sonderopfer) για τον ιδιοκτήτη του ακινήτου. Τρίτον, σε περίπτωση «ιδιαιτερής θυσίας», η χρηματική αποζημίωση είναι το τελευταίο μέτρο το οποίο μπορεί να ληφθεί, αφού προβλεφθούν άλλοι τρόποι μετριασμού των συνεπειών, όπως μεταβατικά μέτρα.
- (301) Όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 296, το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο δημόσιος στόχος της προστασίας του περιβάλλοντος υπερτερεί του ιδιωτικού συμφέροντος μη περιορισμού της χρήσης της ιδιοκτησίας. Η παύση λειτουργίας των εγκαταστάσεων λιγνίτη της RWE έχει περιβαλλοντικό στόχο καθώς θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των εκπομπών CO₂ (αιτιολογική σκέψη 18), τούτο δε σημαίνει ότι η υποχρεωτική παύση λειτουργίας των εγκαταστάσεων λιγνίτη μπορεί να δικαιολογηθεί για λόγους δημόσιας τάξης.
- (302) Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του αναλογικού χαρακτήρα, θα πρέπει επίσης να αξιολογηθεί αν υπάρχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του φορέα εκμετάλλευσης η οποία πρέπει να σταθμιστεί ως προς το δημόσιο συμφέρον της προστασίας του περιβάλλοντος. Επ' αυτού, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι από τη σχετική γερμανική νομολογία προκύπτει σαφώς ότι κανένα πρόσωπο δεν προστατεύεται από νομικές αλλαγές που επηρεάζουν υφιστάμενη επένδυση.
- (303) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 104 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, το Συνταγματικό Δικαστήριο εξέτασε με την απόφαση που εξέδωσε το 2009⁽¹²⁶⁾ αν ένα πρόσωπο προστατεύεται από νομικές αλλαγές σε περίπτωση υφιστάμενης επένδυσης καθώς και την έκταση της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης σε περίπτωση αλλαγών στο νομικό πλαίσιο. Οι διάδικοι στην οικεία υπόθεση διαφωνούσαν για το αν οι πιο πρόσφατες εφαρμοστέες αυστηρότερες απαιτήσεις για την καλή διαβίωση των ωοπαραγωγών ορνίθων είχαν επίσης άμεση εφαρμογή στη μονάδα του αιτούντος, ο οποίος είχε λάβει άδεια λειτουργίας πριν από την έναρξη ισχύος των αυστηρότερων απαιτήσεων και ανέμενε ότι οι επενδύσεις του θα απέδιδαν ύστερα από 15 έως 20 έτη λειτουργίας. Το Συνταγματικό Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση και αποφάνθηκε ότι το γερμανικό δίκαιο δεν προβλέπει κανένα δικαίωμα προστασίας από νομικές αλλαγές έως την απόσβεση του κόστους επένδυσης και των εγκαταστάσεων. Επιπλέον, το Συνταγματικό Δικαστήριο επισήμανε ότι μια επαρκής μεταβατική περίοδος συμβάλλει στην εδραίωση της αρχής αυτής. Οι περιστάσεις που αφορούσαν την καλή διαβίωση των ωοπαραγωγών ορνίθων είχαν ήδη συζητηθεί κατά τον χρόνο χορήγησης της αρχικής άδειας στον αιτούντα. Κατά το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο αιτών δεν μπορούσε να εξακολουθήσει να στηρίζεται στη διατήρηση του προτύπου για τις απαιτήσεις καλής διαβίωσης των ζώων που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της άδειας. Επομένως, ο κλάδος μπορούσε να προβλέψει και να αναμένει την τροποποίηση του νόμου.

⁽¹²⁵⁾ Στο γερμανικό δίκαιο ονομάζεται αρχή «ausgleichspflichtige Inhalts- und Schrankenbestimmung».

⁽¹²⁶⁾ BVerwG NVwZ, Urteil vom 30.4.2009 – 7 C 14.08, S. 1443. Τούτο επισημαίνεται επίσης στη μελέτη παροπλισμού: δεδομένου ότι δεν υφίσταται δικαίωμα τέτοιας προστασίας, οι επηρεαζόμενοι φορείς εκμετάλλευσης δεν μπορούν να επικαλεστούν την ειδική προστασία της υφιστάμενης και δικαιολογημένης εμπιστοσύνης για να αποφύγουν (περαιτέρω) απαιτήσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με σκοπό την προστασία του παγκόσμιου κλίματος.

- (304) Στην παρούσα υπόθεση, οι περιστάσεις που περιβάλλουν τους φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη είναι παρόμοιες. Οι φορείς εκμετάλλευσης πραγματοποίησαν επενδύσεις στις εγκαταστάσεις λιγνίτη που πρόκειται να παύσουν να λειτουργούν πριν από την εξειδίκευση του νομικού πλαισίου για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη. Ωστόσο, όπως προκύπτει από την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου του 2009 που αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 304, οι φορείς εκμετάλλευσης δεν μπορούν να επικαλεστούν τη διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης, ήτοι δεν μπορούν να αναμένουν ότι θα προστατεύονται από νομικές αλλαγές έως ότου η επένδυσή τους αποσβεστεί πλήρως. Περαιτέρω, προκύπτει σαφώς από τον δημόσιο χώρο ότι, πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων της επιτροπής άνθρακα, οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη όφειλαν να γνωρίζουν την ενεργειακή πολιτική της Γερμανίας, η οποία συνεπαγόταν ότι ο άνθρακας και ο λιγνίτης θα αντικατασταθούν από λιγότερο ρυπογόνα καύσιμα ή από ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Μολονότι η επιτροπή άνθρακα ξεκίνησε τις δραστηριότητές της το 2018, η Γερμανία είχε ήδη αναλάβει διεθνείς δεσμεύσεις για την προστασία του κλίματος νωρίτερα. Για παράδειγμα, η Γερμανία ενέκρινε τον πρώτο στόχο της εθνικής πολιτικής για το κλίμα ήδη το 1995 και αποφάσισε, με συγκεκριμένο τρόπο, το 2007, να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40 % έως το 2020 (σε σύγκριση με το 1990) (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 17 έως 18). Το 2016, το γερμανικό σχέδιο δράσης για το κλίμα έθεσε ως στόχο την επίτευξη ουδετερότητας αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 ⁽¹²⁷⁾. Εν ολίγοις, δεδομένου ότι το γερμανικό δίκαιο δεν προβλέπει δικαίωμα προστασίας από τις νομικές αλλαγές — ούτε καν έως την απόσβεση του επενδυτικού κόστους — είναι ευλογοφανές ένας φορέας εκμετάλλευσης μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη να μην έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά την προστασία της επένδυσής του, η οποία θα υπερτερεί του δημόσιου συμφέροντος.
- (305) Όσον αφορά το επιχείρημα της RWE ότι η πρόωγη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη συνεπάγεται «ιδιαιτερή θυσία» για την RWE, όταν συνδυάζεται με τις υποχρεώσεις της σε σχέση με το ΣΕΔΕ της ΕΕ (αιτιολογική σκέψη 95), η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΣΕΔΕ της ΕΕ επηρεάζει πολλούς τομείς και ρυπαίνοντες και όχι μόνον την RWE ή τους φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται τη γερμανική νομολογία υπό την έννοια ότι το ζήτημα του αν ένα μέτρο που περιορίζει την ιδιοκτησία συνιστά «ιδιαιτερή θυσία» εξετάζεται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μέτρου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το ΣΕΔΕ της ΕΕ δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη σε σχέση με το αν ένα μέτρο πολιτικής που αφορά ειδικά τον λιγνίτη συνιστά «ιδιαιτερή θυσία».
- (306) Επιπλέον, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται τη γερμανική νομολογία υπό την έννοια ότι, προτού απαιτηθεί η καταβολή αποζημίωσης δύναμι του εθνικού δικαίου, πρέπει να εξετάζεται αν μια δυσανάλογη «ιδιαιτερή θυσία» μπορεί να αποφευχθεί με άλλον τρόπο, όπως μέσω μεταβατικών ρυθμίσεων. Για παράδειγμα, η RWE παραμένει ιδιοκτήτης της γης και των υφιστάμενων υποδομών και, επομένως, η RWE έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από άλλα καύσιμα ή για άλλους σκοπούς. Επιπλέον, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 302, στην παρούσα υπόθεση, στις περισσότερες μονάδες καύσης λιγνίτη της RWE χορηγήθηκε μεταβατική περίοδος πριν από την παύση λειτουργίας τους και μόνον η μονάδα Niederauβem D υποχρεώθηκε να παύσει να λειτουργεί αμέσως έως το τέλος του 2020.

6.1.2.1.2. Τα πορίσματα σχετικών γερμανικών μελετών

- (307) Η Επιτροπή επισημαίνει περαιτέρω ότι υπάρχουν δημόσια διαθέσιμες μελέτες, που συνοψίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 309 έως 312, οι οποίες δεν αποκλείουν τη δυνατότητα πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη χωρίς οικονομική αντιστάθμιση. Η Επιτροπή ανέλυσε ειδικότερα δύο μελέτες, οι οποίες συνάδουν με τις θέσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου και με τις απόψεις της νομικής θεωρίας που περιγράφηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 291 έως 299. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις εν λόγω μελέτες για τους ακόλουθους λόγους. Πρώτον, είναι αμφότερες σχετικά πρόσφατες, καθώς δημοσιεύθηκαν το 2018. Δεύτερον, συντάχθηκαν αμφότερες από επιστήμονες. Η ερευνητική μονάδα του γερμανικού κοινοβουλίου, η οποία εκπόνησε την πρώτη μελέτη που παρουσιάζεται στην αιτιολογική σκέψη 309, διεξάγει επιστημονική έρευνα προς στήριξη των βουλευτών του γερμανικού κοινοβουλίου, μολονότι οι εκθέσεις της δεν προορίζονται να απηχούν τις απόψεις του γερμανικού κοινοβουλίου, των οργάνων ή της διοίκησής του. Η δεύτερη μελέτη, η οποία παρουσιάζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 310 έως 312, εκπονήθηκε από τον καθηγητή Thomas Schomerus, νομικό με ειδίκευση στον τομέα του δημοσίου δικαίου, και τον Gregor Franßen, δικηγόρο, κατόπιν αιτήματος του ομοσπονδιακού υπουργείου Περιβάλλοντος, Διατήρησης της Φύσης, Πυρηνικής Ασφάλειας και Προστασίας των Καταναλωτών (στο εξής: BMUV).

⁽¹²⁷⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://epub.wupperinst.org/frontdoor/deliver/index/docId/7265/file/7265_Phasing_Out_Coal.pdf, σ. 40.

6.1.2.1.2.1. Περιγραφή των πορισμάτων

- (308) Το 2018 η ερευνητική μονάδα του γερμανικού κοινοβουλίου εκπόνησε μελέτη με την οποία εξέτασε τις συνταγματικές απαιτήσεις για τον διά νόμου επιβεβλημένο παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα (στο εξής: μελέτη του γερμανικού κοινοβουλίου) ⁽¹²⁸⁾. Η μελέτη του γερμανικού κοινοβουλίου καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η παύση λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα δεν συνιστά απαλλοτρίωση κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του GG και ότι η παύση λειτουργίας θα συνιστά διάταξη σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας κατά το άρθρο 14 παράγραφος 1 του GG. Στη μελέτη του γερμανικού κοινοβουλίου, η ερευνητική μονάδα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι θα έπρεπε να καταβληθεί αποζημίωση μόνον για τις μεμονωμένες εγκαταστάσεις οι οποίες, παρά τις μεταβατικές και εξαιρετικές ρυθμίσεις, υφίστανται «ιδιαίτερη θυσία» (Sonderopfer). Στη μελέτη του γερμανικού κοινοβουλίου εκτιμάται επίσης ότι, σε περίπτωση άλλων μονάδων που έχουν ήδη αποσβεστεί πλήρως, ο παροπλισμός χωρίς αποζημίωση μπορεί να είναι δυνατός.
- (309) Περαιτέρω, στη μελέτη με τίτλο «Προστασία του κλίματος και οι νομικές δυνατότητες παροπλισμού μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη και λιθάνθρακα» ⁽¹²⁹⁾ (στο εξής: μελέτη για τον παροπλισμό), την οποία παρήγγειλε το BMUV, διαπιστώνεται επίσης ότι οι κανόνες σχετικά με τον παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα δεν συνιστούν απαλλοτρίωση κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του GG. Επίσης, σύμφωνα με τη μελέτη για τον παροπλισμό, οι εν λόγω κανόνες συνιστούν διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας, κατά το άρθρο 14 παράγραφος 1 του GG, και, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του GG, η ελευθερία δράσης του νομοδότη περιλαμβάνει επίσης την εξουσία να καταργήσει πλήρως προϋφιστάμενες νομικές θέσεις οι οποίες προστατεύονται από τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, εφόσον τούτο δικαιολογείται από αντίστοιχους σταθμισμένους λόγους δημόσιου συμφέροντος.
- (310) Κατά τη μελέτη για τον παροπλισμό, οι διατάξεις σχετικά με το περιεχόμενο και τα όρια της ιδιοκτησίας είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα και δεν συνεπάγονται αδικαιολόγητη οικονομική επιβάρυνση. Συγκεκριμένα, οι κανόνες σχετικά με τον παροπλισμό μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα ή λιγνίτη για λόγους προστασίας του κλίματος είναι σύμφωνοι με το Σύνταγμα, καθώς είναι κατάλληλοι, αναγκαίοι και αναλογικοί. Ειδικότερα, στη μελέτη για τον παροπλισμό διαπιστώνεται ότι οι σοβαροί λόγοι γενικού δημόσιου συμφέροντος, και συγκεκριμένα η ανάγκη προστασίας του κλίματος και επίτευξης ουδέτερου ισοζυγίου διοξειδίου του άνθρακα, υπερτερούν της συγκεκριμένης οικονομικής επιβάρυνσης που επιβάλλεται στους επηρεαζόμενους φορείς εκμετάλλευσης. Επομένως, οι επηρεαζόμενοι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να απολέσουν τη δυνατότητα αποκόμισης μελλοντικών κερδών από το επενδυμένο κεφάλαιο μέσω της συνέχισης της λειτουργίας των εγκαταστάσεων. Επιπλέον, στη μελέτη για τον παροπλισμό επισημαίνεται ότι ο GG δεν απαιτεί πλήρη απόσβεση του επενδυμένου κεφαλαίου για τη νομικά δικαιολογημένη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη. Ωστόσο, ο σχεδιασμός του νόμου για την παύση λειτουργίας θα πρέπει να λαμβάνει ευλόγως υπόψη τα οικονομικά συμφέροντα των επηρεαζόμενων μερών. Στη μελέτη για τον παροπλισμό επισημαίνεται περαιτέρω ότι όχι μόνον η χρηματική αποζημίωση, αλλά και τα μεταβατικά μέτρα, όπως μια μεταβατική περίοδος, αποτελούν μορφή μέτρου αντιστάθμισης και μπορούν να θεραπεύσουν την παρέμβαση στις δραστηριότητες των επηρεαζόμενων φορέων εκμετάλλευσης. Η μελέτη για τον παροπλισμό περιλαμβάνει αρκετά παραδείγματα χρονοδιαγράμματος απόσβεσης. Για παράδειγμα, ορισμένοι θεωρητικοί υποστηρίζουν ότι η απόσβεση μπορεί να επιτευχθεί σε 20 έτη ⁽¹³⁰⁾. Επιπλέον, σύμφωνα με υπολογισμούς του Οργανισμού Περιβάλλοντος της Γερμανίας (Umweltbundesamt), οι αρχικές επενδύσεις σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα ή λιγνίτη αναμένεται να αποσβεστούν ύστερα από περίπου 15 έως 20 έτη· ύστερα από 25 έτη το αργότερο, η επένδυση στα περιουσιακά στοιχεία μπορεί όχι μόνον να έχει αποσβεστεί, αλλά θα έχει παραγάγει απόδοση ισοδύναμη με την απόδοση κρατικών ομολόγων ⁽¹³¹⁾. Μπορεί να αναμένεται ότι μονάδες ηλικίας άνω των 25 ετών το 2017 έχουν ήδη αποσβεστεί ⁽¹³²⁾. Επομένως, σύμφωνα με τη μελέτη για τον παροπλισμό και τις πηγές που παρατέθηκαν, ο μέσος χρόνος απόσβεσης μονάδας λιγνίτη είναι περίπου 25 έτη ⁽¹³³⁾. Η μελέτη για τον παροπλισμό

⁽¹²⁸⁾ Stilllegung von Kraftwerken, Ausarbeitung, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/18). Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.bundestag.de/resource/blob/579426/79b26fd54662407f696a224c9aa1955a/WD-3-360-18-pdf-data.pdf>.

⁽¹²⁹⁾ Τίτλος στη γερμανική γλώσσα: Schomerus/Franken: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf.

⁽¹³⁰⁾ Μελέτη για τον παροπλισμό, σ. 157, υποσημείωση 408: Siehe etwa Buttermann/Baten, Wirtschaftlichkeit des Neubaus von Braunkohlekraftwerken, Tabelle 1 (Kapitalbindungsdauer), ET 2013, S. 46 (47); Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, Die Zukunft der Braunkohle in Deutschland im Rahmen der Energiewende, 2012, S. 18· und erneut bestätigt hinsichtlich der bilanziellen Abschreibung in: Deutsches Wirtschaftsinstitut, Braunkohleausstieg — Gestaltungsoptionen im Rahmen der Energiewende, 2014· Umweltbundesamt, Klimaschutz und Versorgungssicherheit — Entwicklung einer nachhaltigen Stromversorgung, Climate Change 13/2009, S. 8· so auch Däuper/Michaels, EnWZ 2017, S. 211 (217); Ziehm, ZNER 2017, 7 (10).

⁽¹³¹⁾ Μελέτη για τον παροπλισμό, σ. 158, υποσημείωση 409: So Ziehm, ZNER 2017, 7 (10), unter Berufung auf Umweltbundesamt, Klimaschutz und Versorgungssicherheit — Entwicklung einer nachhaltigen Stromversorgung, Climate Change 13/2009, S. 23.

⁽¹³²⁾ Μελέτη για τον παροπλισμό, σ. 158, υποσημείωση 412: BET Büro für Energiewirtschaft und technische Planung GmbH, Kurzstudie «Amortisationszeiten bestehender Kohlekraftwerke» vom 3.11.2017, S. 16.

⁽¹³³⁾ Μελέτη για τον παροπλισμό, σ. 157-158.

κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, στο μέτρο που οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα ή λιγνίτη έχουν αποσβεστεί πλήρως, ένας νόμος για την κατάργηση του άνθρακα δεν θα συνεπαγόταν την καταβολή αποζημίωσης. Ωστόσο, στη μελέτη επισημαίνεται ότι, για λόγους προφύλαξης, ακόμη και για πλήρως αποσβεσμένες μονάδες, θα έπρεπε να χορηγηθεί μεταβατική περίοδος διάρκειας 1 έως 2 ετών ώστε οι φορείς εκμετάλλευσης να μπορέσουν να προσαρμοστούν.

- (311) Επιπλέον, στη μελέτη για τον παροπλισμό εξετάστηκε επίσης το ζήτημα του αν η επιβολή υποχρεωτικής κατάργησης του άνθρακα παραβιάζει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, σε περίπτωση μη πλήρους απόσβεσης μονάδων. Κατά τη μελέτη, δεν υπάρχει ειδική προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας όσον αφορά τις επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν μετά το 2010. Το 2010 η ομοσπονδιακή κυβέρνηση είχε εξετάσει το ενδεχόμενο να περιορίσει τον ρόλο της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα στην παροχή δυναμικότητας εξισορρόπησης και αποθεματικού στο πλαίσιο ενός ευέλικτου πάρκου μονάδων ηλεκτροπαραγωγής. Επομένως, από το χρονικό αυτό σημείο και έπειτα, η ανάγκη προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και των προσδοκιών είναι συναφώς μόνον περιορισμένη ⁽¹³⁴⁾. Εν πάση περιπτώσει, μετά την ανωτέρω ημερομηνία δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ευλόγως ότι οι εγκαταστάσεις θα συνέχιζαν απλώς να λειτουργούν χωρίς περιορισμούς στο μέλλον.

6.1.2.1.3. Εκτιμήσεις της επιτροπής και συμπέρασμα σχετικά με την αποζημίωση δυνάμει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας

- (312) Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, η Επιτροπή εκτιμά τα ακόλουθα.
- (313) Δυνάμει του γερμανικού δικαίου επιτρέπεται ο περιορισμός της χρήσης περιουσιακών στοιχείων για λόγους δημόσιας τάξης και ο καθορισμός της υποχρεωτικής ημερομηνίας παύσης λειτουργίας. Τούτο προκύπτει από τους κοινωνικούς δεσμούς ή τις κοινωνικές υποχρεώσεις της ιδιοκτησίας. Οι περιβαλλοντικές ανησυχίες αποτελούν βάσιμο λόγο, ο οποίος μπορεί να προβληθεί στην περίπτωση του λιγνίτη, ενός ιδιαίτερου ρυπογόνου καυσίμου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ως εκ τούτου, καταρχήν, το γερμανικό δίκαιο δεν απαιτεί οπωσδήποτε τη χορήγηση αποζημίωσης στην περίπτωση αυτή.
- (314) Μολονότι είναι αληθές ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ιδιοκτήτη του ακινήτου ότι οι επενδύσεις δεν θα παρεμποδιστούν μπορεί να σταθμιστεί με το δημόσιο συμφέρον, η Επιτροπή εκτιμά ότι, ακόμη και πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων της επιτροπής άνθρακα το 2018, η κατεύθυνση της πολιτικής είχε εξειδικευτεί με τον καθορισμό κλιματικών στόχων και την απομάκρυνση από ιδιαίτερος ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα και την ταυτόχρονη προτίμηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μολονότι η διαδικασία αυτή μπορεί να υπήρξε σταδιακή, η Επιτροπή συμφωνεί με τους συντάκτες της προπαρατεθείσας βιβλιογραφίας ότι η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης είχε καταστεί περιορισμένη πολύ πριν από το 2018. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η μελέτη για τον παροπλισμό θεωρεί το 2010 ως ιδιαίτερος σημαντική χρονολογία συναφώς.
- (315) Φαίνεται περαιτέρω ότι το συμφέρον των ιδιοκτητών που μπορεί να προστατεύεται δεν βαίνει, εν πάση περιπτώσει, πέραν του σχετικού χρονικού διαστήματος απόσβεσης της επένδυσης. Όσον αφορά τις αποσβεσμένες μονάδες, όπως επιβεβαίωσε η Γερμανία, 14 από τις 16 μονάδες λιγνίτη της RWE θα έχουν αποσβεστεί πλήρως έως το χρονικό σημείο παύσης λειτουργίας τους (βλέπε αιτιολογική σκέψη 55), καθώς οι εν λόγω εγκαταστάσεις λειτουργούν εδώ και περίπου 50 έως 60 έτη, και 28 έτη στην περίπτωση της μονάδας Niederaußem K. Τα συγκεκριμένα έτη λειτουργίας υπερβαίνουν κατά πολύ τον μέσο όρο των 25 ετών για την απόσβεση, ο οποίος προσδιορίστηκε στη μελέτη για τον παροπλισμό στην αιτιολογική σκέψη 310 (βλέπε πίνακα 4 και αιτιολογική σκέψη 54).
- (316) Περαιτέρω, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, εάν η καταβολή αποζημίωσης καθίσταται υποχρεωτική, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα σε μεταβατικά μέτρα σε σχέση με την οικονομική αποζημίωση. Όλες αυτές οι πλήρως αποσβεσμένες μονάδες, πλην μίας, είχαν μεταβατικές περιόδους οι οποίες ξεκίνησαν από την έναρξη ισχύος του νόμου για την παύση λειτουργίας (βλέπε πίνακα 3). Επομένως, για τις εν λόγω μονάδες, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι, βάσει του γερμανικού δικαίου, δεν θα απαιτείται οικονομική αποζημίωση.

⁽¹³⁴⁾ Μελέτη για τον παροπλισμό, σ. 201-203.

- (317) Συγχρόνως, 2 από τις 16 μονάδες λιγνίτη μπορεί να μην έχουν αποσβεστεί πλήρως κατά τον χρόνο παύσης λειτουργίας τους, καθώς λειτουργούν εδώ και λιγότερα από 25 έτη. Πρόκειται ειδικότερα για τη μονάδα Neurath F (BoA 2) και τη μονάδα Neurath G (BoA 3) (άρχισαν να λειτουργούν αμφότερες το 2012). Ωστόσο, υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η RWE θα έπρεπε να γνωρίζει κατά τον χρόνο έναρξης λειτουργίας των εν λόγω εγκαταστάσεων ότι η δυνητική διάρκεια ζωής τους μπορεί να είναι περιορισμένη και ο φορέας εκμετάλλευσης ενδέχεται να μην μπορέσει να αποσβέσει πλήρως τις συγκεκριμένες μονάδες (βλέπε αιτιολογική σκέψη 312). Αρχής γενομένης από τον Οκτώβριο του 2022 προβλέφθηκε μεταβατική περίοδος επτάμισι ετών για τις δύο αυτές μονάδες. Ως εκ τούτου, για τις δύο αυτές μονάδες, οι οποίες μπορεί να μην έχουν ακόμη αποσβεστεί πλήρως, η Επιτροπή εκτιμά ευλογοφανές η μεταβατική περίοδος να συνιστά καθεαυτήν επαρκή μορφή αντιστάθμισης και να μην απαιτείται περαιτέρω οικονομική αποζημίωση. Ακόμη και αν δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, κατά τη Γερμανία, η συνολική λογιστική αξία των δύο αυτών εγκαταστάσεων θα ανέρχεται, την 31η Μαρτίου 2030, σε 570 εκατ. EUR (βλέπε αιτιολογική σκέψη 57).
- (318) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή εκτιμά ότι αποκλείεται, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, να απαιτείται η καταβολή οικονομικής αποζημίωσης για υποχρεωτική παύση λειτουργίας εντός των χρονοδιαγραμμάτων που προσδιόρισε η Γερμανία. Μολονότι στη μονάδα Niederaußem D δεν χορηγήθηκε μεταβατική περίοδος ενός έτους πριν από την παύση λειτουργίας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στην κοινοποίηση, η Γερμανία δεν περιλαμβάνει τη συγκεκριμένη μονάδα στους υπολογισμούς που καταδεικνύουν τα διαφυγόντα κέρδη, καθώς και ότι η μονάδα έχει λειτουργήσει για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τον μέσο όρο που απαιτείται για την επίτευξη απόσβεσης.
- (319) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν θα απαιτούνταν καμία αποζημίωση, βάσει του εφαρμοστέου εθνικού νομικού πλαισίου, στο υποθετικό σενάριο μη σύναψης οποιασδήποτε σύμβασης μεταξύ του κράτους και του φορέα εκμετάλλευσης. Συνεπώς, τα συμφωνηθέντα ποσά παρέχουν στην RWE πλεονέκτημα το οποίο δεν θα είχε αποκομίσει υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δηλαδή υπό συνθήκες υποχρεωτικής παύσης λειτουργίας χωρίς αντιστάθμιση.
- (320) Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι, χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο, τα γερμανικά εθνικά δικαστήρια θα επιδίκαζαν κάποια αποζημίωση στην RWE, είναι πιθανό ότι η εν λόγω αποζημίωση θα περιοριζόταν στις δύο μονάδες οι οποίες δεν θα έχουν αποσβεστεί πλήρως έως το 2030 [ήτοι τη μονάδα Neurath F (BoA 2) και τη μονάδα Neurath G (BoA 3)]. Εν πάση περιπτώσει, οποιαδήποτε τέτοια υποθετική αποζημίωση η οποία ενδεχομένως θα είχε επιδικαστεί ύστερα από μακροχρόνιες και αβέβαιες νομικές διαδικασίες δεν θα ανερχόταν σε 2,6 δισεκατ. EUR (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 55 και 56). Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υφίστατο δικαίωμα προς αποζημίωση (κάτι το οποίο δεν συμβαίνει), η Επιτροπή εκτιμά ότι, εν πάση περιπτώσει, η αντιστάθμιση που χορηγείται δυνάμει του κοινοποιηθέντος μέτρου βαίνει πέραν του ποσού που μπορεί να έπρεπε να καταβληθεί δυνάμει του εθνικού δικαίου. Επιπλέον, το κοινοποιηθέν μέτρο δεν απαιτεί από την RWE να εμπλακεί σε μακροχρόνιες νομικές διαδικασίες, με αβέβαιη έκβαση, τις οποίες θα έπρεπε να κινήσει διαφορετικά.
- (321) Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το κοινοποιηθέν μέτρο, ονομαστικής αξίας 2,6 δισεκατ. EUR, χορηγείται ως ενιαίο ποσό με τον νόμο για την παύση λειτουργίας και την τροποποιητική σύμβαση και δεν αναλύεται ούτε διατίθεται στην παύση λειτουργίας μεμονωμένων μονάδων. Επομένως, οι μεμονωμένες μονάδες δεν μπορούν να διαχωριστούν για τον σκοπό του χαρακτηρισμού της ενίσχυσης, η παύση λειτουργίας τους προγραμματίστηκε κατά τον ίδιο χρόνο και ήταν προβλέψιμη, με τον ίδιο σκοπό της χορήγησης αντιστάθμισης στην RWE για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη, οι δε περιστάσεις της RWE ως επιχείρησης παραμένουν αμετάβλητες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι, ακόμη και αν ένα τμήμα μόνον του ποσού της αντιστάθμισης θα έπρεπε να καταβληθεί υποχρεωτικά ως οικονομική αποζημίωση δυνάμει του γερμανικού δικαίου, το μέτρο δεν μπορεί να διαχωριστεί τεχνητά σε περισσότερα στάδια και, επομένως, το κοινοποιηθέν ποσό πρέπει να χαρακτηριστεί ως ενίσχυση στο σύνολό του.
- (322) Επομένως, η Επιτροπή θεωρεί ότι, ακόμη και υπήρχε, δυνάμει του εθνικού δικαίου, υποχρέωση καταβολής οικονομικής αποζημίωσης, κάθε τέτοια δυνητική αποζημίωση θα ήταν κατώτερη του κοινοποιηθέντος ποσού των 2,6 δισεκατ. EUR. Το κοινοποιηθέν ποσό υπολογίστηκε χρησιμοποιώντας ως βάση τα διαφυγόντα κέρδη των μεμονωμένων μονάδων με τις πρώτες ημερομηνίες παύσης λειτουργίας στο πρόγραμμα παύσης λειτουργίας για την RWE, δηλαδή από το 2021 έως το 2025. Τα διαφυγόντα κέρδη που χρησιμοποιήθηκαν στους υπολογισμούς υπολογίστηκαν από την αντίστοιχη ημερομηνία παύσης λειτουργίας έως το 2026. Ο υπολογισμός αυτός δεν λαμβάνει υπόψη οποιαδήποτε αντιστάθμιση η οποία θα μπορούσε να έχει χορηγηθεί υπό μορφή μεταβατικών περιόδων από το 2020 όταν καθορίστηκαν, με τον νόμο, οι πρόωρες παύσεις λειτουργίας. Ο υπολογισμός δεν λαμβάνει επίσης υπόψη ότι οι αντίστοιχες μονάδες είναι πιθανό να έχουν αποσβεστεί έως την ημερομηνία παύσης λειτουργίας.
- (323) Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η RWE δεν θα δικαιούνταν οικονομική αποζημίωση βάσει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας ή, εν πάση περιπτώσει, το ύψος της οικονομικής αποζημίωσης που θα δικαιούνταν βάσει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας δεν θα ήταν ίσο ή υψηλότερο του κοινοποιηθέντος μέτρου των 2,6 δισεκατ. EUR. Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι η RWE θα λάβει, δυνάμει του κοινοποιηθέντος μέτρου, αντιστάθμιση η οποία υπερβαίνει την προβλεπόμενη από τον GG. Συνεπώς, η RWE θα αποκομίσει πλεονέκτημα το οποίο δεν θα είχε αποκομίσει υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς.

6.1.2.2. Η σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας στη Γερμανία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναλογία

- (324) Οι τρίτοι επισήμαναν ότι η σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας στη Γερμανία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναλογία στην παρούσα υπόθεση και ότι, επομένως, θα πρέπει να παρασχεθεί στους φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη πρόσθετη προστασία δυνάμει του GG (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 93, 182 έως 183).
- (325) Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται τη συγκεκριμένη άποψη των τρίτων και εκτιμά ότι η σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως άμεση αναλογία για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη για τους ακόλουθους λόγους. Πρώτον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, στην περίπτωση της σταδιακής κατάργησης της πυρηνικής ενέργειας, το κράτος δεσμεύτηκε, μέσω νόμου, έναντι των παραγωγών ότι θα τους παρασχεθεί ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα μπορούν να συνεχίσουν την παραγωγή ορισμένων ποσοτήτων ενέργειας («Reststrommengen»). Κατά την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου του 2016 ⁽¹³⁵⁾, η μη τήρηση της εν λόγω εγγύησης δημιούργησε το δικαίωμα προς αποζημίωση λόγω της εμπιστοσύνης που είχε δημιουργηθεί όσον αφορά την πρόσθετη παραγωγή με την εγγύηση που είχε δοθεί με νόμο. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση, δεν υπάρχει τέτοια εγγύηση· οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη δεν έχουν τέτοια δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, καθώς δεν υπήρξε νόμος που να εγγυάται τη συνέχιση της παραγωγής συγκεκριμένης ποσότητας ενέργειας από λιγνίτη. Ως εκ τούτου, οι περιστάσεις των δύο υποθέσεων διαφέρουν και η σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναλογία στην παρούσα υπόθεση.
- (326) Δεύτερον, στη σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας, το Συνταγματικό Δικαστήριο είχε διαπιστώσει ⁽¹³⁶⁾ ότι δεν προβλεπόταν σύστημα αποζημίωσης για επενδύσεις οι οποίες απομειώνονταν λόγω της ματαίωσης των πρόσθετων εναπομενουσών ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή των «Reststrommengen». Επιπλέον, ο σχετικός νόμος δεν πρόβλεπε συγκεκριμένο ποσό αποζημίωσης. Αντιθέτως, στην παρούσα υπόθεση, η σχετική νομική βάση (ήτοι ο νόμος για την παύση λειτουργίας) καθορίζει συγκεκριμένο ποσό αντιστάθμισης και έχει προβλεφθεί ένα λεπτομερές μέτρο αντιστάθμισης για την αποζημίωση των παραγωγών για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη, με το οποίο οι φορείς εκμετάλλευσης συμφώνησαν με τη σύμβαση του 2021 και την τροποποιητική σύμβαση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 33 και 60). Επομένως, οι περιστάσεις των δύο υποθέσεων δεν είναι συγκρίσιμες.
- (327) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι η σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας και η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στη Γερμανία δεν είναι συγκρίσιμες, καθώς τα πραγματικά στοιχεία των δύο καταστάσεων διαφέρουν.

6.1.3. Επιλεκτικότητα

- (328) Το κοινοποιηθέν μέτρο χορηγείται μόνον στην RWE και ευνοεί μόνον την RWE και, επομένως, το πλεονέκτημα που παρέχεται στην RWE έχει επιλεκτικό χαρακτήρα.

6.1.4. Επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών

- (329) Κατά πάγια νομολογία ⁽¹³⁷⁾, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένα μέτρο έχει επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές, αρκεί ο δικαιούχος της ενίσχυσης να ανταγωνίζεται άλλες επιχειρήσεις σε αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό.
- (330) Δεδομένου ότι η γερμανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας είναι τμήμα μιας απελευθερωμένης αγοράς η οποία συνδέεται και συνδυάζεται με τις περιοχές υποβολής προσφορών γειτονικών χωρών, οι φορείς εκμετάλλευσης των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη τελούν σε συνθήκες άμεσου ανταγωνισμού με άλλους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας.
- (331) Επιπλέον, η σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη σημαίνει ότι η ηλεκτρική ενέργεια η οποία θα παραγόταν από τις ως άνω εγκαταστάσεις θα πρέπει να παραχθεί πλέον από άλλους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας και τούτο είναι πιθανό να επηρεάσει την αξιολογική κατάταξη και, επομένως, τη χονδρική τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας.
- (332) Επομένως, το κοινοποιηθέν μέτρο έχει επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

⁽¹³⁵⁾ BVerfG, απόφαση του πρώτου τμήματος της 6ης Δεκεμβρίου 2016 — 1 BvR 2821/11 —, σκέψεις 1-407.

⁽¹³⁶⁾ BVerfG, διάταξη του πρώτου τμήματος της 29ης Σεπτεμβρίου 2020 — 1 BvR 1550/19 —, σκέψεις 1-86.

⁽¹³⁷⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998, Het Vlaamse Gewest κατά Επιτροπής, T-214/95, ECLI:EU:T:1998:77.

6.1.5. Συμπέρασμα όσον αφορά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

- (333) Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στο παρόν τμήμα 6.1, το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα στην RWE, το οποίο προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό και καταλογίζεται στο κράτος, έχει δε επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Επομένως, το κοινοποιηθέν μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

6.2. Νομιμότητα της ενίσχυσης

- (334) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο νόμος για την παύση λειτουργίας (άρθρο 10), η σύμβαση του 2021 (άρθρο 25 παράγραφος 1) και ο τροποποιητικός νόμος (άρθρο 3) περιέχουν ρήτρα αναστολής, σύμφωνα με την οποία το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE μπορεί να εφαρμοστεί μόνον εάν και στο μέτρο που θα εγκριθεί από την Επιτροπή βάσει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις (βλέπε αιτιολογική σκέψη 37). Επιπλέον, η Γερμανία επιβεβαίωσε ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία πληρωμή στην RWE (βλέπε αιτιολογική σκέψη 37).
- (335) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι, με την κοινοποίηση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE πριν από την εφαρμογή του, οι γερμανικές αρχές συμμορφώθηκαν με την υποχρέωση κοινοποίησης και αναστολής της εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ.

6.3. Συμβατότητα της ενίσχυσης

6.3.1. Νομική βάση της αξιολόγησης

- (336) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει συμβατές τις ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Ως εκ τούτου, οι συμβατές ενισχύσεις βάσει της εν λόγω διάταξης της Συνθήκης πρέπει να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ⁽¹³⁸⁾. Επιπλέον, οι ενισχύσεις δεν πρέπει να στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.
- (337) Στις 27 Ιανουαρίου 2022 η Επιτροπή εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές. Σύμφωνα με το σημείο 466 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θα τις εφαρμόζει για να αξιολογήσει τη συμβατότητα όλων των κοινοποιήσιμων ενισχύσεων για το κλίμα, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια οι οποίες χορηγούνται ή πρόκειται να χορηγηθούν από την 27η Ιανουαρίου 2022.
- (338) Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι ενισχύσεις πρέπει να θεωρείται ότι χορηγούνται κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει στον δικαιούχο το δικαίωμα λήψης τους. Προκειμένου να διαπιστωθεί το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να θεωρηθεί ότι χορηγήθηκε η ενίσχυση, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των προϋποθέσεων που επιβάλλει το εθνικό δίκαιο για τη χορήγηση της επίμαχης ενίσχυσης ⁽¹³⁹⁾.
- (339) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση προς την RWE δεν έχει χορηγηθεί ακόμη, λαμβανομένης υπόψη της ρήτρας αναστολής που περιέχεται στην εθνική νομική βάση του κοινοποιηθέντος μέτρου (αιτιολογική σκέψη 37). Συγκεκριμένα, ο νόμος για την παύση λειτουργίας (άρθρο 10), η σύμβαση του 2021 (άρθρο 25 παράγραφος 1) και ο τροποποιητικός νόμος (άρθρο 3) περιέχουν ρήτρα αναστολής, σύμφωνα με την οποία το κοινοποιηθέν μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί μόνον εάν και στο μέτρο που θα εγκριθεί από την Επιτροπή βάσει της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις, στη δε τροποποιητική σύμβαση η αρχική ρήτρα αναστολής της σύμβασης του 2021 παραμένει σε ισχύ. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα της RWE να λάβει αντιστάθμιση, σύμφωνα με τον νόμο για την παύση λειτουργίας και τη σύμβαση (τόσο αρχική όσο και τροποποιητική), εξαρτάται από την έγκριση της κρατικής ενίσχυσης από την Επιτροπή. Επιπλέον, η Γερμανία επιβεβαίωσε ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία πληρωμή στην RWE (αιτιολογική σκέψη 37).

⁽¹³⁸⁾ Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, σκέψεις 20 και 24.

⁽¹³⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH κατά Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, σκέψεις 40-41.

- (340) Περαιτέρω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η κοινοποίηση από κράτος μέλος σχεδιαζόμενου μέτρου κρατικής ενίσχυσης δεν δημιουργεί οριστικά διαμορφωμένη έννομη κατάσταση, πράγμα που θα σήμαινε ότι η Επιτροπή θα αποφαινόταν επί της συμβατότητάς του εφαρμόζοντας τους κανόνες που ισχύουν κατά την ημερομηνία της κοινοποίησης αυτής. Αντιθέτως, η Επιτροπή πρέπει να εφαρμόσει τους κανόνες που ισχύουν κατά τον χρόνο λήψης της απόφασής της, ακόμη και αν το μέτρο κοινοποιήθηκε βάσει διαφορετικού νομικού καθεστώτος ⁽¹⁴⁰⁾.
- (341) Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, σε περίπτωση που το νομικό καθεστώς υπό το οποίο ένα κράτος μέλος κοινοποίησε μια σχεδιαζόμενη ενίσχυση αλλάξει προτού η Επιτροπή λάβει την απόφασή της, η τελευταία οφείλει, προτού αποφανθεί, ως υποχρεούται, βάσει των νέων κανόνων, να ζητήσει από τους τρίτους να λάβουν θέση επί της συμβατότητας της εν λόγω ενίσχυσης με τους νέους αυτούς κανόνες ⁽¹⁴¹⁾. Ακολουθώντας τη νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή πραγματοποίησε τη δημόσια διαβούλευση και κάλεσε τους τρίτους να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών στην παρούσα υπόθεση (βλέπε αιτιολογική σκέψη 5).
- (342) Λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογικών σκέψεων 338 έως 342, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση και, επομένως, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συμβατότητα του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE βάσει των γενικών προϋποθέσεων συμβατότητας των κατευθυντήριων γραμμών (τμήμα 3 των κατευθυντήριων γραμμών), κατά περίπτωση, και των συγκεκριμένων κριτηρίων συμβατότητας για τις ενισχύσεις για την πρόωρη παύση κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα (τμήμα 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών), η οποία καλύπτει επίσης τον λιγνίτη. Στο τμήμα 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών καθορίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζει η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση των κριτηρίων συμβατότητας του χαρακτήρα κινήτρου, της αναγκαιότητας, της καταλληλότητας, της αναλογικότητας και της αποφυγής αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές για τα εναπομένοντα κριτήρια συμβατότητας, εφαρμόζεται το κεφάλαιο 3 των κατευθυντήριων γραμμών (σημείο 421 των κατευθυντήριων γραμμών).
- (343) Η RWE εκτιμά ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση, διότι η αντιστάθμιση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και διότι το μέτρο υπέρ της RWE είχε ήδη εφαρμοστεί το 2020 όταν ξεκίνησε η πορεία προς την παύση λειτουργίας της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 111 έως 113). Αρκετοί τρίτοι επισήμαναν ότι τα κρίσιμα γεγονότα για τη δυνατότητα εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών είναι η έναρξη ισχύος του νόμου για την παύση λειτουργίας και η σύναψη της σύμβασης του 2021 και ότι, δεδομένου ότι τα εν λόγω γεγονότα προηγούνται της έναρξης ισχύος των κατευθυντήριων γραμμών, η δυνατότητα εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών για το κοινοποιηθέν μέτρο θα πρέπει να αποκλειστεί (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 120 και 121 και 124 έως 127).
- (344) Ωστόσο, ένας τρίτος επισήμανε ότι τα στοιχεία της αντιστάθμισης εμπίπτουν στις κατευθυντήριες γραμμές, καθώς το κοινοποιηθέν μέτρο αφορά την παύση λειτουργίας κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα, οι δε φορείς εκμετάλλευσης δεν είναι προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων ⁽¹⁴²⁾. Επομένως, ο τρίτος θεωρεί ότι έχει εφαρμογή το τμήμα 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 124).
- (345) Συναφώς, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Γερμανία έλαβε το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE προκειμένου να επισπεύσει την παύση λειτουργίας των κερδοφόρων δραστηριοτήτων λιγνίτη της RWE και να παράσχει αντιστάθμιση στην επηρεαζόμενη επιχείρηση. Επομένως, κατά το σημείο 425 των κατευθυντήριων γραμμών, το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE εμπίπτει στο τμήμα 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών. Επιπλέον, αντίθετα προς όσα ισχυρίζονται ορισμένοι τρίτοι (βλέπε αιτιολογική σκέψη 197), η Επιτροπή παρατηρεί ότι, στο τμήμα 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών, προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης αποζημίωσης για διαφυγόντα κέρδη σε περιπτώσεις υποχρεωτικής πρόωρης παύσης κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα, χωρίς περιορισμό στην ένταση της ενίσχυσης.
- (346) Τέλος, ένας τρίτος παρέπεμψε στην απόφαση του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων ⁽¹⁴³⁾, στην οποία χρησιμοποιήθηκε ως νομική βάση το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 119). Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η συγκεκριμένη απόφαση του Συμβουλίου αφορά μη ανταγωνιστικά ανθρακωρυχεία και εφαρμόζεται σε ορισμένες κατηγορίες άνθρακα [βλέπε άρθρο 1 στοιχείο α) της απόφασης του Συμβουλίου], ενώ, στην παρούσα υπόθεση, το κοινοποιηθέν μέτρο αφορά κερδοφόρες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Επιπλέον, το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ απαιτεί πρόταση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, η οποία δεν υπάρχει, όμως, στην παρούσα υπόθεση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η απόφαση του Συμβουλίου δεν συνιστά κατάλληλη νομική βάση.

⁽¹⁴⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 2008, Επιτροπή κατά Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709, σκέψεις 51-53.

⁽¹⁴¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 2008, Επιτροπή κατά Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709, σκέψη 56.

⁽¹⁴²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (EE C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽¹⁴³⁾ Απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου.

6.3.2. Θετική προϋπόθεση: η ενίσχυση πρέπει να προωθεί την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας

6.3.2.1. Προσδιορισμός της οικονομικής δραστηριότητας που προωθείται με το μέτρο, των θετικών συνεπειών του για την κοινωνία γενικότερα και, κατά περίπτωση, της σημασίας της για συγκεκριμένες πολιτικές της Ένωσης.

- (347) Σύμφωνα με τα σημεία 23 έως 25 των κατευθυντήριων γραμμών, τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίζουν τις οικονομικές δραστηριότητες που θα προωθηθούν ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης και να περιγράψουν αν, και πώς, η ενίσχυση θα συμβάλει στην υλοποίηση των ενωσιακών πολιτικών και στην επίτευξη των ενωσιακών στόχων.
- (348) Η Επιτροπή αναγνώρισε στο σημείο 426 των κατευθυντήριων γραμμών ότι τα μέτρα για την πρόωρη παύση κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή τομέων επίσης μέσω της δημιουργίας χώρου για την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων ηλεκτροπαραγωγής σύμφωνα με την Πράσινη Συμφωνία προκειμένου να αντισταθμιστεί η μείωση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής που προκαλείται από την πρόωρη παύση.
- (349) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η ενθάρρυνση της RWE να μεταβάλει την οικονομική συμπεριφορά της και να παύσει τη λειτουργία των μονάδων της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη νωρίτερα από όσο θα αναμενόταν βάσει της κερδοφορίας τους, κάτι που συνεπάγεται μείωση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής. Εάν υποθεθεί ότι η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας παραμένει ίδια ή αυξάνεται, τούτο θα προκαλέσει έλλειμμα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁴⁴⁾. Επομένως, η Επιτροπή εκτιμά ότι, δεδομένου ότι το κοινοποιηθέν μέτρο αφορά τη σταδιακή κατάργηση δραστηριοτήτων λιγνίτη οι οποίες θα ασκούσαν διαφορετικά επικερδώς στην αγορά, η οικονομική δραστηριότητα η οποία προωθείται είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές.
- (350) Μια οριστική ημερομηνία παύσης λειτουργίας θα στηρίξει την εμπιστοσύνη άλλων παραγόντων στον απτό και εφικτό χαρακτήρα της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, ώστε να μπορέσουν να αρχίσουν να επενδύουν σε κλιματικά ουδέτερες τεχνολογίες, οι οποίες θα έχουν ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση του δικτύου από την παλαιά παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα και λιγνίτη. Σε αντίστροφο σενάριο, χωρίς τη λήψη του κοινοποιηθέντος μέτρου, η συγκεκριμένη οικονομική ανάπτυξη δεν θα πραγματοποιούνταν στον ίδιο βαθμό. Επομένως, το κοινοποιηθέν μέτρο προωθεί την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές, όπως ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ⁽¹⁴⁵⁾. Η Επιτροπή συμφωνεί με την επιχειρηματολογία της RWE ότι το κοινοποιηθέν μέτρο προωθεί την ανάπτυξη όχι μόνον της οικονομικής δραστηριότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αλλά και τον οικονομικό τομέα της ενέργειας στο σύνολό του, καθώς η αξιοπιστία της πορείας σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη είναι αναγκαία για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά για τις μελλοντικές επενδυτικές αποφάσεις τους (αιτιολογικές σκέψεις 128 έως 131).
- (351) Επιπλέον, σε περίπτωση που οι μονάδες καύσης λιγνίτη της RWE θα υποχρεώνονταν να παύσουν να λειτουργούν χωρίς αποζημίωση, τούτο θα συνεπαγόταν ανασφάλεια δικαίου όσον αφορά την ενδεχόμενη αντιστάθμιση. Επομένως, η προβλεψιμότητα και η ασφάλεια δικαίου που συνεπάγεται το κοινοποιηθέν μέτρο συμβάλλουν στην προώθηση της οικονομικής δραστηριότητας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη.
- (352) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE συμβάλλει στην ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας, όπως απαιτείται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ και σύμφωνα με τα σημεία 24 και 426 των κατευθυντήριων γραμμών.

⁽¹⁴⁴⁾ Μελέτη η οποία εκπονήθηκε για τον γερμανικό οργανισμό ενέργειας dena διαπιστώνει ότι η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας αναμένεται να αυξηθεί κατά τουλάχιστον 8 % από το 2015 έως το 2040, λαμβανομένου υπόψη του πλέον συντηρητικού σεναρίου (dena-Leitstudie. Integrierte Energiewende. Impulse für die Gestaltung des Energiesystems bis 2050, σ. 195 επ.). Επίσης, οι προβλέψεις των Γερμανών διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς κάνουν λόγο για αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας στο μέλλον. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι η καθαρή ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας θα αυξηθεί από 513,1 TWh το 2016 σε 581,6 TWh το 2035, κατά το πλέον συντηρητικό σενάριο (Szenarioahmen zum Netzentwicklungsplan Strom 2035, Version 2021. Entwurf der Übertragungsnetzbetreiber, σ. 54).

⁽¹⁴⁵⁾ Βλέπε επίσης απόφαση για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, αιτιολογική σκέψη 101.

- (353) Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές, όπως ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θα έχει θετικές συνέπειες όσον αφορά τα περιβαλλοντικά οφέλη. Στην ανακοίνωση σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη», που εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η παύση λειτουργίας εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα είναι ζωτικής σημασίας τομέας για την επίτευξη του μετασχηματισμού σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία ⁽¹⁴⁶⁾. Με τη σταδιακή παύση λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη της RWE, το κοινοποιηθέν μέτρο θα μειώσει σταδιακά τις αρνητικές συνέπειες της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για το κλίμα ή το περιβάλλον και θα προωθήσει την ανάπτυξη της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βάσει ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με αποτέλεσμα την αύξηση της βιωσιμότητας του τομέα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.
- (354) Συγκεκριμένα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, μέσω της προώθησης της ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές, το κοινοποιηθέν μέτρο θα συμβάλει στη μείωση των εκπομπών CO₂ στη Γερμανία. Λαμβανομένου υπόψη του στόχου της ΕΕ για τη σταδιακή μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου σε βάθος χρόνου, για την επίτευξη του μετασχηματισμού σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία ⁽¹⁴⁷⁾, και με γνώμονα τη συμφωνία του Παρισιού ⁽¹⁴⁸⁾, η Γερμανία προβλέπει ότι θα επιτύχει την κλιματική ουδετερότητα έως το 2045. Όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 16, η Γερμανία έχει θέσει επίσης ενδιάμεσους στόχους, μεταξύ άλλων για τον τομέα της ενέργειας, ο οποίος θα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές από περίπου 257 εκατομμύρια τόνους CO₂ το 2022 ⁽¹⁴⁹⁾ σε 108 εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂ έως το 2030.
- (355) Πιο συγκεκριμένα, η σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη είναι κρίσιμο μέτρο πολιτικής προκειμένου η Γερμανία να επιτύχει ουδέτερο ισοζύγιο CO₂. Η Γερμανία εκτίμησε ότι οι εγκαταστάσεις λιγνίτη της RWE που επηρεάζονται από τη σταδιακή κατάργηση αντιπροσώπευαν περίπου 67 εκατομμύρια τόνους εκπομπών CO₂ το 2018 και περίπου 52 εκατομμύρια τόνους εκπομπών CO₂ το 2019 (αιτιολογική σκέψη 18). Στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η επίτευξη μειώσεων των εκπομπών CO₂ μέσω της αντικατάστασης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη με εναλλακτικές πηγές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, το μέτρο συνεισφέρει στην ενωσιακή πολιτική για το κλίμα και αναμένεται να συμβάλει στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Συναφώς, ο νόμος για την παύση λειτουργίας προβλέπει τακτικές επανεξετάσεις (προγραμματισμένες για τα έτη 2026, 2029, 2032) για την αξιολόγηση της συνεισφοράς του κοινοποιηθέντος μέτρου στην επίτευξη των κλιματικών στόχων της Γερμανίας (και της Ένωσης).
- (356) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι το κράτος μέλος περιέγραψε τον τρόπο με τον οποίο το κοινοποιηθέν μέτρο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ενωσιακής πολιτικής για το κλίμα, της περιβαλλοντικής πολιτικής και της ενεργειακής πολιτικής, σύμφωνα με το σημείο 25 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (357) Τέλος, ορισμένοι τρίτοι υποστήριξαν ότι, καθώς στόχος και σκοπός της αντιστάθμισης είναι η παροχή αποζημίωσης για την παύση λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, η αντιστάθμιση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ενίσχυση για την προώθηση της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας. Αντιθέτως, η οικονομική δραστηριότητα ή ανάπτυξη της οποίας προωθείται με το κοινοποιηθέν μέτρο είναι η μετάβαση από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 134 και 135). Ένας τρίτος υποστήριξε επίσης ότι η γερμανική κυβέρνηση δεν προσδιόρισε τις οικονομικές δραστηριότητες που θα προωθηθούν ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης και τον τρόπο με τον οποίο το κοινοποιηθέν μέτρο στηρίζει τέτοιες δραστηριότητες (βλέπε αιτιολογική σκέψη 136). Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη των συγκεκριμένων τρίτων. Όπως εξηγήθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 357 ανωτέρω, το κοινοποιηθέν μέτρο θα προωθήσει την οικονομική δραστηριότητα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη χάρη στην προβλεψιμότητα και την ασφάλεια δικαίου που συνεπάγεται, αλλά θα προωθήσει επίσης την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές καθώς η πρόωρη παύση λειτουργίας μονάδων της RWE θα προκαλέσει έλλειμμα ηλεκτροπαραγωγής το οποίο ευνοεί τέτοια παραγωγή.

6.3.2.2. Χαρακτήρας κινήτρου

- (358) Κατά το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών, το μέτρο πρέπει να πυροδοτήσει αλλαγή στην οικονομική συμπεριφορά των φορέων εκμετάλλευσης, οι οποίοι προβαίνουν σε παύση των δραστηριοτήτων άνθρακα πριν από το τέλος της οικονομικής ζωής τους. Για να διαπιστώσει αν ισχύει αυτό, η Επιτροπή θα συγκρίνει το πραγματικό σενάριο (δηλαδή τα αποτελέσματα του κοινοποιηθέντος μέτρου) με το αντίστροφο σενάριο (χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο).

⁽¹⁴⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Ιανουαρίου 2020: Επενδυτικό σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη». Επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

⁽¹⁴⁷⁾ Όπως επιβεβαιώθηκε κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 12 Δεκεμβρίου 2019. Συμπεράσματα, EUCO 29/19.

⁽¹⁴⁸⁾ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf.

⁽¹⁴⁹⁾ <https://www.umweltbundesamt.de/daten/umweltindikatoren/indikator-emission-von-treibhausgasen#die-wichtigsten-fakten>.

- (359) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το κοινοποιηθέν μέτρο έχει χαρακτήρα κινήτρου, καθώς ενθαρρύνει την RWE να παύσει τη λειτουργία των μονάδων της νωρίτερα από ό,τι θα αναμενόταν διαφορετικά υπό συνθήκες της αγοράς και, επομένως, μεταβάλλει τη συμπεριφορά της RWE, η οποία δεν θα είχε μεταβληθεί χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο. Η Γερμανία διενήργησε εκτίμηση της αναμενόμενης κερδοφορίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη της RWE. Σύμφωνα με τον αναθεωρημένο υπολογισμό, οι μονάδες είναι κερδοφόρες και τα διαφυγόντα κέρδη τους υπερβαίνουν το ύψος της αντιστάθμισης (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 64 έως 65). Μολονότι η Γερμανία αναγνωρίζει ότι υπάρχει κάποιος βαθμός αβεβαιότητας στις προβλέψεις και τρίτοι προβάλλουν εναλλακτικά σενάρια κερδοφορίας, είναι πιθανό ότι στο πλαίσιο αντίστροφου σεναρίου, δηλαδή χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο, η RWE θα εξακολουθούσε την εκμετάλλευση των μονάδων. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς που υπέβαλε η Γερμανία, στο πλαίσιο αντίστροφου σεναρίου, οι μονάδες της RWE θα παρέμεναν κερδοφόρες και, χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο, η RWE δεν θα είχε κίνητρο να παύσει σταδιακά τη λειτουργία των μονάδων λιγνίτη. Δεδομένου ότι στο πραγματικό σενάριο το κοινοποιηθέν μέτρο προσδιορίζει τη σταδιακή παύση λειτουργίας κερδοφόρων εγκαταστάσεων της RWE με αντάλλαγμα οικονομική αντιστάθμιση, σε συνδυασμό με την ασφάλεια δικαίου και την προβλεψιμότητα και τα λοιπά πλεονεκτήματα που συνεπάγεται το κοινοποιηθέν μέτρο (βλέπε αιτιολογική σκέψη 232), το μέτρο λειτουργεί σαφώς ως κίνητρο για την RWE.
- (360) Η Επιτροπή εκτιμά επίσης ότι το γεγονός ότι η RWE είχε ήδη παύσει τη λειτουργία έξι μονάδων ⁽¹⁵⁰⁾ πριν από την υποβολή του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE από τη Γερμανία στην Επιτροπή, τον Δεκέμβριο του 2022, δεν αναιρεί τον χαρακτήρα κινήτρου του μέτρου για την RWE ώστε να παύσει τη λειτουργία των εν λόγω μονάδων. Τούτο συμβαίνει διότι, όταν έπαυσε τη λειτουργία των συγκεκριμένων έξι μονάδων, η RWE ενήργησε προσδοκώντας ότι η Γερμανία θα καταβάλει την αντιστάθμιση που προβλέπεται στον νόμο για την παύση λειτουργίας (ο οποίος εκδόθηκε στις 8 Αυγούστου 2020, πριν από την παύση λειτουργίας οποιασδήποτε μονάδας, βλέπε αιτιολογική σκέψη 30), και στη σύμβαση του 2021, και αφού έλαβε από τη Γερμανία τόσες εγγυήσεις για τη χορήγηση της ενίσχυσης όσες μπορούσε θεμιτά να εξασφαλίσει. Η Γερμανία υποστήριξε επίσης ότι το μέτρο υπέρ της RWE, όπως προβλέφθηκε αρχικά και όπως τροποποιήθηκε, λειτουργεί ως κίνητρο για την RWE (βλέπε αιτιολογική σκέψη 244).
- (361) Περαιτέρω, σύμφωνα με το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών, το μέτρο δεν θα πρέπει να καταλήγει σε καταστράτηγηση των κανόνων που εφαρμόζονται στα μέτρα για την ασφάλεια του εφοδιασμού. Συναφώς, η Επιτροπή παρατηρεί ότι στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου δεν είναι η αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων ή βραχυπρόθεσμων ζητημάτων ασφάλειας του εφοδιασμού λόγω ανεπαρκειών της αγοράς ή ρυθμιστικών ανεπαρκειών, όπως επίσης επιβεβαίωσαν οι γερμανικές αρχές (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 245 έως 246), αλλά η σταδιακή κατάργηση των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη με σκοπό τη σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε η Γερμανία να μπορέσει να επιτύχει τους κλιματικούς στόχους της για το 2030 και το 2045 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 21). Περαιτέρω, η αντιστάθμιση που πρόκειται να χορηγηθεί στην RWE δυνάμει του κοινοποιηθέντος μέτρου δεν συνιστά αμοιβή για διαθέσιμη δυναμικότητα, αλλά αντιστάθμιση για τα διαφυγόντα κέρδη της RWE λόγω της υποχρεωτικής πρόωρης παύσης λειτουργίας των μονάδων της καύσης λιγνίτη. Ως εκ τούτου, το κοινοποιηθέν μέτρο δεν καταλήγει σε καταστράτηγηση των κανόνων που εφαρμόζονται στα μέτρα για την ασφάλεια του εφοδιασμού, σύμφωνα με το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (362) Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE έχει χαρακτήρα κινήτρου, όπως απαιτείται από το σημείο 427 των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς ενθαρρύνει τον δικαιούχο να μεταβάλει τη συμπεριφορά του μέσω της παύσης λειτουργίας των μονάδων του παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη νωρίτερα από ό,τι θα προβλεπόταν διαφορετικά καθώς και με πιο εύτακτο και προβλέψιμο τρόπο, κάτι το οποίο ο δικαιούχος δεν θα είχε πράξει χωρίς την ενίσχυση ή θα είχε πράξει με περιορισμένο ή διαφορετικό τρόπο.

6.3.2.3. Απουσία παράβασης οποιασδήποτε σχετικής διάταξης του δικαίου της Ένωσης

- (363) Σύμφωνα με το σημείο 33 των κατευθυντήριων γραμμών, εάν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα ή το μέτρο ενίσχυσης ή οι όροι που συνδέονται με αυτό —συμπεριλαμβανομένου του τρόπου χρηματοδότησης όταν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του μέτρου— συνεπάγεται μη διαχωρίσιμη παράβαση της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας, η ενίσχυση δεν μπορεί να κηρυχτεί συμβατή με την εσωτερική αγορά.
- (364) Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή αξιολόγησε, ειδικότερα, αν το κοινοποιηθέν μέτρο παραβιάζει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» του άρθρου 191 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, κατά το οποίο «[η] πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Ένωσης. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”». Στο σημείο 19 υποσημείο 58 των κατευθυντήριων γραμμών, η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» ορίζεται ως εξής: «η αρχή σύμφωνα με την οποία οι δαπάνες για μέτρα καταπολέμησης της ρύπανσης πρέπει να καταλογίζονται στον ρυπαίνοντα που την προκαλεί».

⁽¹⁵⁰⁾ Πρώτη μονάδα (Niederauβem D) τον Δεκέμβριο του 2020, δηλαδή μετά την έκδοση του νόμου για την παύση λειτουργίας τον Αύγουστο του 2020, τρεις μονάδες (Neurath B, Niederauβem C, Weisweiler E) έως το τέλος του 2021 και δύο άλλες μονάδες το 2022 (Neurath A, Frechen/Wachtberg), βλέπε πίνακα 2.

- (365) Η Επιτροπή συμπεριφέρει την άποψη της Γερμανίας, η οποία υποστήριξε (βλέπε αιτιολογική σκέψη 247) ότι η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» τηρείται διότι τα έξοδα που πρόκειται να αντισταθμιστούν προκαλούνται από την πρόωρη παύση λειτουργίας και όχι από τους φορείς εκμετάλλευσης. Με άλλα λόγια, η αντιστάθμιση δεν θα καλύψει έξοδα με τα οποία οι φορείς εκμετάλλευσης θα έπρεπε να επιβαρυνθούν ούτως ή άλλως σε ένα σενάριο χωρίς την πρόωρη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη.
- (366) Επομένως, το κοινοποιηθέν μέτρο δεν ενέχει παράβαση του άρθρου 191 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ ούτε παραβιάζει την αρχή που περιγράφεται στο σημείο 19 υποσημείο 58 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (367) Ένας τρίτος υποστήριξε ότι οι δραστηριότητες των φορέων εκμετάλλευσης ενέχουν παραβίαση του παράγωγου δικαιού της Ένωσης, για παράδειγμα τους κανόνες της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2018/1135 της Επιτροπής για την υποβολή εκθέσεων όσον αφορά την εφαρμογή της ΟΒΕ ή τους κανόνες που αφορούν τα τέλη υδροδότησης και το κόστος ζημίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη 151). Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα εν λόγω επιχειρήματα δεν σχετίζονται με την παρούσα υπόθεση για τους ίδιους λόγους με εκείνους που αναφέρθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 360.
- (368) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE δεν αντιβαίνει σε οποιαδήποτε σχετική διάταξη ούτε παραβιάζει γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και είναι σύμφωνο με το σημείο 33 των κατευθυντήριων γραμμών.

6.3.3. *Αρνητική προϋπόθεση: το μέτρο ενίσχυσης δεν πρέπει να αλλοιώνει αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον*

6.3.3.1. *Ελαχιστοποίηση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και των συναλλαγών*

- (369) Το κοινοποιηθέν μέτρο επηρεάζει κυρίως την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία, όπου αρκετοί προμηθευτές τελούν σε συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ τους. Μπορεί να επηρεάζει επίσης τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας γειτονικών χωρών, λόγω των διασυνοριακών διασυνδέσεων.

6.3.3.1.1. *Αναγκαιότητα της ενίσχυσης*

- (370) Βάσει του σημείου 428 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχει ανάγκη για μέτρο εάν το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει ότι το μέτρο στοχεύει σε μια κατάσταση όπου μπορεί να επιφέρει ουσιαστική βελτίωση την οποία η αγορά από μόνη της δεν μπορεί να επιτύχει. Για παράδειγμα, τούτο συμβαίνει με την παροχή δυνατότητας για σταδιακή κατάργηση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής με βάση τον άνθρακα, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας της ηλεκτροπαραγωγής από εναλλακτικές πηγές, η οποία δεν θα συνέβαινε στον ίδιο βαθμό χωρίς το μέτρο. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή μπορεί επίσης να εξετάσει αν η ίδια η αγορά θα είχε επιτύχει παρόμοια μείωση των εκπομπών CO₂ χωρίς το μέτρο ή αν το μέτρο συμβάλλει σημαντικά στη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και της προβλεψιμότητας που δεν θα υπήρχαν εάν δεν υπήρχε το μέτρο, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτόν την πράσινη μετάβαση.
- (371) Η Επιτροπή εκτιμά ότι, δεδομένου ότι οι οικείες μονάδες της RWE είναι κερδοφόρες (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 64 και 65), δεν έχουν κίνητρο να εξέλθουν από την αγορά, τουλάχιστον όχι στον βαθμό και εντός του χρονοδιαγράμματος που προβλέπεται από το κοινοποιηθέν μέτρο, και, επομένως, η αγορά δεν μπορεί να επιτύχει αφ' εαυτής τους επιδιωκόμενους στόχους του κοινοποιηθέντος μέτρου. Όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 21, κύριος στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2045 και η επίτευξη των ενδιάμεσων στόχων του 2030 μέσω της αυξημένης ανάπτυξης των ΑΠΕ στην αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη θα δημιουργήσει ανάγκη για πρόσθετες μονάδες και πρόσθετη δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς θα μειώσει την υφιστάμενη δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία, ήτοι θα μειώσει την προσφορά ενώ η ζήτηση παραμένει ίδια. Τούτο θα καταστήσει δυνατή τη διείσδυση νέων ΑΠΕ στην αγορά ώστε η Γερμανία να μπορέσει να μειώσει τις εκπομπές CO₂ και να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα έως το 2045. Η Γερμανία υποστηρίζει ότι, ανεξάρτητα από τη διείσδυση των ΑΠΕ, η μείωση των εκπομπών που συνδέεται με τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη είναι αναγκαία για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της (βλέπε αιτιολογική σκέψη 21). Περαιτέρω, το κοινοποιηθέν μέτρο παρέχει ασφάλεια δικαίου και διασφαλίζει αξιόπιστη πορεία προς τον παροπλισμό, στοιχεία τα οποία δεν θα υπήρχαν χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο και τα οποία είναι αναγκαία στις περιοχές που επηρεάζονται από τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη.
- (372) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το κοινοποιηθέν μέτρο στοχεύει μια κατάσταση στην οποία μπορεί να επιφέρει ουσιαστική βελτίωση, την οποία η αγορά δεν θα μπορούσε να επιτύχει εγκαίρως αφ' εαυτής. Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η σταδιακή κατάργηση της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής με βάση τον λιγνίτη συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, η οποία δεν θα συνέβαινε στον ίδιο βαθμό χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 350 έως 351).

- (373) Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κοινοποιηθέν μέτρο είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων του και διευκολύνει την πράσινη μετάβαση, σύμφωνα με το σημείο 428 των κατευθυντήριων γραμμών.

6.3.3.1.2. Καταλληλότητα

- (374) Κατά το σημείο 429 των κατευθυντήριων γραμμών, το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει ότι το μέτρο αποτελεί κατάλληλο μέσο πολιτικής για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου, δηλαδή δεν πρέπει να υπάρχει μέσο πολιτικής και ενίσχυσης που να προκαλεί μικρότερες στρεβλώσεις και να είναι ικανό να επιτύχει τα ίδια αποτελέσματα. Για παράδειγμα, τούτο συμβαίνει εάν το μέτρο έχει ως στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές, με παράλληλο μετριασμό των επιπτώσεων στη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και στην απασχόληση, και να διασφαλίσει την προβλεψιμότητα της παύσης, συμβάλλοντας παράλληλα στους στόχους μείωσης των εκπομπών CO₂.
- (375) Οι γερμανικές αρχές επέλεξαν να καταργήσουν σταδιακά τον λιγνίτη μέσω λύσης κατόπιν διαπραγμάτευσης, εφαρμόζοντας τη σύσταση της επιτροπής άνθρακα (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 24 και 232). Τα μέλη της επιτροπής άνθρακα αντιπροσώπευαν σε μεγάλο βαθμό τους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες και πρότειναν τη δημοπρασία ως το καταλληλότερο μέσο για τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη.
- (376) Όπως περιγράφηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 25 έως 28, προτού λάβει την απόφασή της για το κοινοποιηθέν μέτρο, η Γερμανία αξιολόγησε διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες πολιτικής. Οι γερμανικές αρχές εξέτασαν τρία εναλλακτικά σενάρια πολιτικής: i) εξάρτηση από το υφιστάμενο ΣΕΔΕ της ΕΕ και τους στόχους για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, ii) εθνική ελάχιστη τιμή για το CO₂ για τομείς που ήδη υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ, iii) επιβολή της παύσης λειτουργίας διά νόμου χωρίς αντιστάθμιση. Κατά την άποψη της Γερμανίας, το κοινοποιηθέν μέτρο είναι κατάλληλο ως εργαλείο πολιτικής για την υλοποίηση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη στη Γερμανία με οικονομικά αποδοτικό, προβλέψιμο, κοινωνικά αποδεκτό και νομικά ασφαλή τρόπο.
- (377) Η Επιτροπή λαμβάνει γνώση των εξηγήσεων της Γερμανίας ότι οι ως άνω επιλογές πολιτικής δεν λήφθηκαν υπόψη επειδή δεν θα είχαν καταστήσει δυνατή την επίτευξη των στόχων σχετικά με την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας παραγωγής ηλεκτρικής από εναλλακτικές πηγές με εξίσου στοχευμένο τρόπο και επειδή δεν ήταν δυνατόν να καθοριστεί εξ αρχής μια πορεία σταδιακής παύσης λειτουργίας, στοιχείο το οποίο θα είχε αρνητικό αντίκτυπο στην ασφάλεια του εφοδιασμού και στους εργαζομένους στον τομέα. Η Επιτροπή εκτιμά ότι, δεδομένου ότι βασικός στόχος των γερμανικών αρχών είναι η μείωση των εκπομπών CO₂ για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και δεδομένου ότι οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη παράγουν σημαντικές εκπομπές (για παράδειγμα, το 2021, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη εξέπεμψαν 110 εκατομμύρια τόνους CO₂, βλέπε αιτιολογική σκέψη 17), το συμπέρασμα της Γερμανίας ότι η κλιματική ουδετερότητα θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνον με ειδική στόχευση του τομέα της ηλεκτροπαραγωγής από λιγνίτη είναι εύλογο.
- (378) Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η επιβολή της παύσης λειτουργίας από το 2020 διά νόμου θα συνιστούσε μεγαλύτερη παρέμβαση στα δικαιώματα ιδιοκτησίας της RWE (βλέπε τμήμα 6.1.2.1 σχετικά με τις αρχές που διέπουν τις παρεμβάσεις στα δικαιώματα ιδιοκτησίας δυνάμει του GG), η οποία, κατά πάσα πιθανότητα, θα καταργούσε τη συναλλακτική βάση της σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη που συμφωνήθηκε συναντητικά μεταξύ της γερμανικής κυβέρνησης και των φορέων εκμετάλλευσης με τη σύμβαση του 2021, που περιλαμβάνει συνολική παραίτηση από την άσκηση μέσων έννομης προστασίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη 232), και θα μπορούσε, επομένως, να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των κλιματικών στόχων για το 2030 και το 2045. Επομένως, η Επιτροπή εκτιμά εύλογη τη σταδιακή παύση λειτουργίας σε μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα.
- (379) Η Επιτροπή εκτιμά περαιτέρω ότι μια μη επιστρεπτέα επιχορήγηση είναι το καταλληλότερο μέτρο ενίσχυσης για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου σε σύγκριση, για παράδειγμα, με ένα δάνειο ή μια εγγύηση. Μόνον η επιχορήγηση εξυπηρετεί τον σκοπό την αποζημίωσης της RWE για τα κέρδη τα οποία θα είχε αποκομίσει χωρίς την πρόωπη παύση λειτουργίας.
- (380) Οι τρίτοι υποστήριξαν ότι η αντιστάθμιση και ο υπολογισμός της δεν ήταν κατάλληλοι, καθώς πολλές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα είχαν παύσει να λειτουργούν εν πάση περιπτώσει, δηλαδή χωρίς αντιστάθμιση, λόγω της επίδρασης των δυνάμεων της αγοράς (αιτιολογικές σκέψεις 170, 171, 174). Η Επιτροπή παραπέμπει συναφώς στον αναθεωρημένο υπολογισμό που υπέβαλε η Γερμανία, σύμφωνα με τον οποίο οκτώ από τις εννέα μονάδες της RWE, για τις οποίες υποβλήθηκαν στοιχεία ανά μονάδα, εκτιμάται ότι θα έχουν διαφυγόντα κέρδη στο διάστημα από το 2021 έως το 2026, και ότι η ΚΠΑ των εν λόγω διαφυγόντων κερδών υπερβαίνει την ΚΠΑ της συμφωνηθείσας αντιστάθμισης προς την RWE (αιτιολογικές σκέψεις 64 έως 65).

- (381) Ορισμένοι τρίτοι παρέπεμψαν στην πολωνική υπόθεση που αφορούσε την ενίσχυση για την παύση λειτουργίας ανθρακωρυχείων ⁽¹⁵¹⁾ (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 170 και 174). Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η εν λόγω ενίσχυση εγκρίθηκε στο πλαίσιο της απόφασης του Συμβουλίου του 2010, η οποία εφαρμόζεται σε περιπτώσεις παύσης λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων. Ωστόσο, η παρούσα υπόθεση διαφέρει, καθώς στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η χορήγηση αντιστάθμισης στην RWE για τα διαφυγόντα κέρδη που σχετίζονται με τη λειτουργία μονάδων ηλεκτροπαραγωγής (βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη 430). Επομένως, στην παρούσα υπόθεση, η πολωνική υπόθεση σχετικά με την ενίσχυση για την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναλογία.
- (382) Οι τρίτοι επισήμαναν επίσης ότι η Ισπανία επέλεξε διαφορετικό μέτρο για τη σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα (αιτιολογική σκέψη 172). Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι δεν υποχρεούται να αποφανείται αψηρημένα επί όλων των εναλλακτικών μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν, δεδομένου ότι, καίτοι το οικείο κράτος μέλος οφείλει να εκθέσει εμπεριστατωμένα τους λόγους οι οποίοι υπαγόρευσαν τη θέσπιση του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων, εντούτοις, δεν οφείλει να αποδείξει, τεκμηριωμένα, ότι κανένα άλλο πιθανό μέτρο, εξ ορισμού υποθετικό, δεν δύναται να διασφαλίσει με καλύτερο τρόπο την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ⁽¹⁵²⁾.
- (383) Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι περιστάσεις της ισπανικής και της γερμανικής σταδιακής κατάργησης του άνθρακα διαφέρουν. Πρώτον, επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια να αποφασίζουν σχετικά με την πολιτική τους για την ενέργεια και το κλίμα. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε το δικαίωμα των κρατών μελών να αποφασίζουν σχετικά με το μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας που εφαρμόζουν σύμφωνα με το άρθρο 194 της ΣΛΕΕ ⁽¹⁵³⁾. Επομένως, η Επιτροπή διατυπώνει ανησυχίες σχετικά με το μέτρο που επιλέχθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας κρατικής ενίσχυσης μόνον εάν είναι σαφές ότι υπάρχει λιγότερο στρεβλωτική πολιτική και μέσο ενίσχυσης με τα οποία θα μπορούσαν να επιτευχθούν τα ίδια αποτελέσματα με το μέτρο που κοινοποίησε το κράτος μέλος. Στην παρούσα υπόθεση, κανένα από τα κράτη μέλη τα οποία ανέφεραν οι τρίτοι δεν είναι συγκρίσιμο με τη Γερμανία, ιδίως διότι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη δεν κατείχε σημαντική θέση στο ενεργειακό μείγμα τους. Περαιτέρω, η Γερμανία απέδειξε ότι άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως κατώτατη τιμή διοξειδίου του άνθρακα, ειδικό φόρο κατανάλωσης ή αυστηρότερα όρια έντασης εκπομπών, θα είχαν καταλήξει σε λιγότερο στοχευμένα αποτελέσματα ή δεν θα παρείχαν στην κυβέρνηση τη δυνατότητα να κατευθύνει τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη με τον ίδια τρόπο, ώστε να επιτύχει, μεταξύ άλλων, κοινωνικό κατευνασμό, παροχή ασφάλειας δικαίου και προβλεψιμότητας, λαμβανομένων υπόψη των δεσμών μεταξύ των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη και των ορυχείων, και τη διασφάλιση ότι η μείωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι όσο το δυνατόν πιο αποδοτική για το σύστημα στο σύνολό του (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 25 έως 29 και 232). Ως εκ τούτου, οι αναλογίες που χρησιμοποίησαν οι τρίτοι δεν μπορούν να εφαρμοστούν στο κοινοποιηθέν μέτρο.
- (384) Τέλος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το κοινοποιηθέν μέτρο όχι μόνον εφαρμόζεται διά νόμου αλλά προβλέπεται επίσης σε σύμβαση, με την οποία οι φορείς εκμετάλλευσης παραιτήθηκαν από το νόμιμο δικαίωμά τους να αμφισβητήσουν την αντιστάθμιση. Τούτο παρέχει στο κράτος τη βεβαιότητα ότι οι φορείς εκμετάλλευσης δεν θα προσβάλουν τον νόμο για την παύση λειτουργίας, βεβαιότητα η οποία δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνον με τον νόμο για την παύση λειτουργίας.
- (385) Συμπερασματικά, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το κοινοποιηθέν μέτρο έχει όντως ως στόχο την επίτευξη της ανάπτυξης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές, ενώ συγχρόνως μετριάξει τον αντίκτυπο στην ασφάλεια του εφοδιασμού, καθώς και την προβλεψιμότητα της παύσης λειτουργίας μονάδων, ενώ συγχρόνως συμβάλλει στην επίτευξη των γερμανικών εθνικών στόχων μείωσης των εκπομπών. Ως εκ τούτου, το κοινοποιηθέν μέτρο είναι σύμφωνο με το σημείο 429 των κατευθυντήριων γραμμών και συνιστά κατάλληλο μέσο για να συμβάλει στην ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων.

6.3.3.1.3. Αναλογικότητα

- (386) Κατά το σημείο 430 των κατευθυντήριων γραμμών, η ενίσχυση πρέπει καταρχήν να χορηγείται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών, διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων. Η απαίτηση αυτή δεν ισχύει όταν το κράτος μέλος καταδεικνύει ότι μια διαδικασία υποβολής προσφορών είναι απίθανο να είναι ανταγωνιστική για αντικειμενικούς λόγους. Αυτό μπορεί, για παράδειγμα, να συμβαίνει όταν ο αριθμός των δυνητικών συμμετεχόντων είναι περιορισμένος, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν οφείλεται σε μεροληπτικά κριτήρια επιλεξιμότητας.

⁽¹⁵¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.100533 (2021/NN) — Πολωνία — Τροποποιήσεις στο σχέδιο παύσης λειτουργίας των πολωνικών ανθρακωρυχείων, EE C 231 της 30.6.2023, σ. 8.

⁽¹⁵²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Δεκεμβρίου 2022, Breuninger κατά Επιτροπής, T-260/21, ECLI:EU:T:2022:833, σκέψη 63.

⁽¹⁵³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, σκέψη 80.

- (387) Κατά τη Γερμανία, στην παρούσα υπόθεση δεν θα πρέπει να απαιτείται η διεξαγωγή διαδικασία υποβολής προσφορών. Πρώτον, η Επιτροπή υπενθυμίζει την αιτιολογική σκέψη 14 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας και την αιτιολογική σκέψη 16 της απόφασης για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, κατά τις οποίες οι μονάδες λιγνίτη συνδέονται άρρηκτα με τις εξορυκτικές εγκαταστάσεις, τούτο δε απαιτεί μια πιο συστημική προσέγγιση. Σε αντίθεση με τις γερμανικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα, οι οποίες προμηθεύονται τον άνθρακα από την παγκόσμια αγορά εκτός της Γερμανίας, οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη έχουν τα ορυχεία τους σε μικρή απόσταση. Ο λιγνίτης δεν είναι εμπορεύμα που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης παγκοσμίως καθώς η σχετικά χαμηλή θερμογόνος δύναμή του καθιστά οικονομικά ασύμφορη τη μεταφορά μεγάλων ποσοτήτων λιγνίτη σε μεγάλες αποστάσεις. Τούτο ισχύει επίσης για τα γερμανικά λιγνιτωρυχεία και τις γερμανικές μονάδες καύσης λιγνίτη, όπου η συνολική διαδικασία είναι οργανωμένη κατά τρόπο ώστε οι μονάδες της περιοχής να χρησιμοποιούν τον λιγνίτη που προμηθεύονται από την ίδια περιοχή. Η Γερμανία κατέδειξε ότι η εξόρυξη λιγνίτη απαιτεί μακροχρόνιο χωροταξικό σχεδιασμό και μεγάλο χρονικό διάστημα για τον προγραμματισμό αλλαγών. Επομένως, το χρονοδιάγραμμα παύσης λειτουργίας μονάδων λαμβάνει επίσης υπόψη τεχνικούς και προγραμματικούς παράγοντες, οι οποίοι θα δυσχεραίνουν τη διεξαγωγή δημοπρασίας με αβέβαια αποτελέσματα. Τέτοιοι προβληματισμοί χωροταξικού σχεδιασμού δεν υφίστανται όσον αφορά τις γερμανικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιθάνθρακα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 32). Επιπλέον, στη λιγνιτική περιοχή του Ρήνου, η οποία τροφοδοτεί όλες τις μονάδες λιγνίτη στη συγκεκριμένη περιοχή, η RWE είναι ο μόνος φορέας εκμετάλλευσης ορυχείων και μεγαλύτερων μονάδων και, επομένως, οι συγκεκριμένες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής στην περιοχή αυτή δεν μπορούσαν να υποβληθούν σε διαδικασία υποβολής προσφορών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 32). Επομένως, η Επιτροπή συμφωνεί με τις γερμανικές αρχές ότι στην παρούσα υπόθεση δεν μπορεί να απαιτείται η διεξαγωγή ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η δε σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη απαιτεί μια πιο συστημική προσέγγιση.
- (388) Ορισμένοι τρίτοι δεν συμφωνούν με την άποψη αυτή και υποστήριξαν ότι, για τη δημιουργία ανταγωνισμού στις διαδικασίες υποβολής προσφορών, μικρές εγκαταστάσεις λιγνίτη και οι μεγαλύτερες εγκαταστάσεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν από κοινού αντικείμενο διαδικασιών υποβολής προσφορών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 198).
- (389) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η κατάσταση μικρότερων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη είναι διαφορετική λόγω της μεγαλύτερης διαφοροποίησης των ιδιοκτητών τους (στη Γερμανία λειτουργούν περίπου 45 διαφορετικές μικρότερες εγκαταστάσεις λιγνίτη), οι οποίοι είναι συνήθως βιομηχανικοί χρήστες που καταναλώνουν την ηλεκτρική ενέργεια (και συχνά επίσης τη θερμότητα) που παράγουν οι ίδιοι. Στην πραγματικότητα, η ημερομηνία παύσης λειτουργίας για ορισμένες μικρότερες εγκαταστάσεις οι οποίες παράγουν επίσης θερμότητα στο πλαίσιο συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας είχε οριστεί στο πλαίσιο άλλης πράξης για την απανθρακοποίηση (ήτοι του νόμου για τη συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, Kraft-Wärme Kopplungsgesetz) (βλέπε αιτιολογική σκέψη 271). Επιπλέον, λόγω του μεγέθους τους, η ενδεχόμενη παύση λειτουργίας μικρότερων εγκαταστάσεων λιγνίτη δεν έχει τις ίδιες συνέπειες για τα παρακείμενα ορυχεία με εκείνες που έχει η παύση λειτουργίας μεγάλων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη (¹⁵⁴). Εξ αντιδιαστολής, ωστόσο, εάν τα ορυχεία λιγνίτη (που ανήκουν στους ίδιους ιδιοκτήτες με τις μεγάλες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη) δεν είχαν σαφή πορεία σταδιακής παύσης λειτουργίας, όπως η προβλεπόμενη στο κοινοποιηθέν μέτρο, οι μικρότερες εγκαταστάσεις λιγνίτη που εξαρτώνται από τα ορυχεία θα δυσκολευόνταν στην εξεύρεση καυσίμου. Επομένως, οι δύο ομάδες (μικρές και μεγάλες μονάδες) δεν θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στις ίδιες δημοπρασίες επί ίσοις όροις.
- (390) Δεδομένου ότι στην παρούσα υπόθεση δεν υπάρχει ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, η Επιτροπή θα αξιολογήσει την αναλογικότητα κατά περίπτωση προκειμένου να επαληθεύσει ότι η αντιστάθμιση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, σύμφωνα με το σημείο 432 των κατευθυντήριων γραμμών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα αναλύσει λεπτομερώς τις παραδοχές που χρησιμοποιεί το κράτος μέλος για τον προσδιορισμό των διαφυγόντων κερδών και των πρόσθετων δαπανών βάσει των οποίων υπολογίστηκε η αντιστάθμιση για την πρόωγη παύση, συγκρίνοντας την αναμενόμενη κερδοφορία στο πραγματικό σενάριο και στο αντίστροφο σενάριο. Το αντίστροφο σενάριο θα πρέπει να βασίζεται σε δεόντως αιτιολογημένες παραδοχές, ρεαλιστικές εξελίξεις της αγοράς και να αντικατοπτρίζει τα προβλεπόμενα έσοδα και το κόστος κάθε οικείας οντότητας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη πιθανούς άμεσους λειτουργικούς δεσμούς μεταξύ οντοτήτων.
- (391) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, μετά την έκδοση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Γερμανία υπέβαλε αναθεωρημένο υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών για τις μονάδες της RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 75) οι οποίες έχει προγραμματιστεί ότι θα παύσουν να λειτουργούν σύμφωνα με τον νόμο για την παύση λειτουργίας και τον τροποποιητικό νόμο (¹⁵⁵).
- (392) Ειδικότερα, για τις έξι μονάδες που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν, οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν στον αναθεωρημένο υπολογισμό (π.χ. όσον αφορά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂ και τον πληθωρισμό) βασίζονται στις προσδοκίες της αγοράς και τις πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες ακριβώς πριν από τις αντίστοιχες ημερομηνίες παύσης λειτουργίας των εν λόγω μονάδων (¹⁵⁶). Η Επιτροπή θεωρεί τη συγκεκριμένη προσέγγιση εύλογη, καθώς αυτό ήταν το ύψος των κερδών που η RWE μπορούσε να αναμένει ότι δεν θα πραγματοποιήσει όταν έπαυσε τη λειτουργία των συγκεκριμένων μονάδων.

(¹⁵⁴) Όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 26 της απόφασης για τη σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, η Γερμανία ανέμενε ότι το σύνολο των προσφορών για μικρές μονάδες λιγνίτη θα ανέλθει μόλις σε 0,9 GW. Συγκριτικά, αρκετές μεμονωμένες μονάδες της RWE [όπως οι Niederaußem K, Neurath F (BoA 2), Neurath G (BoA 3)] έχουν καθεία την ίδια ή μεγαλύτερη δυναμικότητα.

(¹⁵⁵) Η Γερμανία δεν προσκόμισε ειδικούς μακροπρόθεσμους υπολογισμούς για τις επτά μονάδες που παύουν να λειτουργούν μετά το 2027, καθώς τα υφιστάμενα στοιχεία και ο υπολογισμός που αφορά τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν πριν από το 2027 επαρκούν ήδη για να δικαιολογήσουν το ύψος της αντιστάθμισης βάσει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.

(¹⁵⁶) Τούτο θεωρείται ότι ισχύει επίσης για τη μονάδα Frechen/Wachtberg που έπαυσε να λειτουργεί τον Δεκέμβριο του 2022, σε σχέση με την οποία, λόγω των πρακτικών ζητημάτων που σχετίζονται με την υποβολή παρατηρήσεων στις 23 Δεκεμβρίου 2022, οι προσδοκίες της αγοράς ανάγονται σε χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων οι οποίες προηγούνται κατά δύο μήνες της πραγματικής παύσης λειτουργίας.

- (393) Για τις τρεις μονάδες που έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο του 2025, ο αναθεωρημένος υπολογισμός βασίζεται στις πλέον επικαιροποιημένες διαθέσιμες πληροφορίες κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού. Η Επιτροπή θεωρεί τη συγκεκριμένη προσέγγιση ως εύλογη και σύμφωνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου ⁽¹⁵⁷⁾.
- (394) Όσον αφορά το ζήτημα της λυσιτέλειας των βασικών παραδοχών (τιμές του CO₂ και της ηλεκτρικής ενέργειας) που χρησιμοποιήθηκαν για τις τρεις ανωτέρω μονάδες στον αναθεωρημένο υπολογισμό και τις εξελίξεις στην αγορά μετά την υποβολή του αναθεωρημένου υπολογισμού και μετά την έκδοση της απόφασης επέκτασης, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα επιχειρήματα της Γερμανίας σχετικά με τη μη αναγκαιότητα περαιτέρω επικαιροποίησης των εν λόγω παραδοχών είναι εύλογα και δικαιολογημένα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 75). Συγκεκριμένα, συνιστά πάγια πρακτική του κλάδου οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη να χρησιμοποιούν συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης προϊόντων που προσφέρονται στα χρηματιστήρια για την εκ των προτέρων οικονομική αντιστάθμιση του κινδύνου των κερδών τους, με σταθερό και προβλέψιμο τρόπο, και την αποφυγή έκθεσης σε σημαντικές διακυμάνσεις της αγοράς στην αγορά άμεσης παράδοσης.
- (395) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο συνήθης ορίζοντας αντιστάθμισης κινδύνου που χρησιμοποιούν οι φορείς εκμετάλλευσης μονάδων λιγνίτη είναι τρία έτη και αντιστοιχεί στο εύρος ρευστότητας της γερμανικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁵⁸⁾. Επομένως, στο πλαίσιο αντίστροφου σεναρίου, οι τρεις μονάδες θα μπορούσαν να εισέλθουν στην αγορά στο διάστημα από την 21η Οκτωβρίου 2022 έως τις 4 Νοεμβρίου 2022 (όταν τα δεδομένα για τις εν λόγω μονάδες εξαχθηκαν από την αγορά για τον σκοπό του υπολογισμού των διαφυγόντων κερδών) και να πωλήσουν σταδιακά την προγραμματισμένη παραγωγή τους ηλεκτρικής ενέργειας για ένα τμήμα τουλάχιστον της περιόδου που έπεται της παύσης λειτουργίας στο πραγματικό σενάριο και να αγοράσουν αντίστοιχο όγκο δικαιωμάτων εκπομπών. Η RWE αναγνώρισε ότι η πώληση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για μελλοντική παράδοση αποτελεί γενικευμένη επιχειρηματική πρακτική (βλέπε αιτιολογική σκέψη 179b). Επομένως, η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι τούτη είναι ευλογοφανής συμπεριφορά στο αντίστροφο σενάριο.
- (396) Η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένου ότι η συναλλαγή θα πραγματοποιούνταν το 2022, είναι ευλογοφανές ότι η RWE θα ήταν, κατά το συγκεκριμένο χρονικό σημείο, ικανή να πωλήσει ηλεκτρική ενέργεια η οποία επρόκειτο να παραδοθεί έως το τέλος του 2025. Η παύση λειτουργίας των τριών μονάδων έχει προγραμματιστεί για τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο του 2025. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ευλογοφανές το αντίστροφο σενάριο υπολογισμού διαφυγόντων κερδών για τις τρεις εν λόγω μονάδες για το υπόλοιπο του 2025. Η Γερμανία αξιώνει διαφυγόντα κέρδη για τις εν λόγω μονάδες επίσης για το έτος 2026, ύψους 131 εκατ. EUR, ήτοι 6 % των συνολικών διαφυγόντων κερδών σε όρους ΚΠΑ (οι τρεις μονάδες είναι οι μόνες για τις οποίες η Γερμανία αξιώνει διαφυγόντα κέρδη για το 2026, βλέπε αιτιολογική σκέψη 258). Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ακόμη και χωρίς τα διαφυγόντα κέρδη των τριών μονάδων για το έτος 2026, τα λοιπά διαφυγόντα κέρδη (2,0 δισεκατ. EUR σε όρους ΚΠΑ) παραμένουν υψηλότερα από το ποσό της αντιστάθμισης (1,7 δισεκατ. EUR σε όρους ΚΠΑ). Επομένως, μια τέτοια συντηρητική προσέγγιση δεν θα μετέβαλε σημαντικά το αποτέλεσμα σύμφωνα με το οποίο η παρούσα αξία του ύψους της αντιστάθμισης είναι κατώτερη της αξίας των διαφυγόντων κερδών.
- (397) Μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι τρίτοι διατύπωσαν ανησυχίες ότι ορισμένες βασικές παράμετροι της αντιστάθμισης ήταν μη ρεαλιστικές ή απρόσφορες (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 190, 197, 203 και 205). Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες αυτές. Ειδικότερα, βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 393 έως 396 και 410 έως 411 σχετικά με τις παραδοχές για τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂, αιτιολογικές σκέψεις 397, 403, 405 και 412 σχετικά με τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος για το οποίο υπολογίζονται διαφυγόντα κέρδη, αιτιολογικές σκέψεις 399 έως 400 σχετικά με την απουσία μηχανισμού επικαιροποίησης και αιτιολογική σκέψη 406 σχετικά με τη συμπερίληψη και τη μεταχείριση των πάγιων εξόδων. Ορισμένοι τρίτοι διατύπωσαν επικρίσεις όσον αφορά τη διαφάνεια του μέτρου, ειδικότερα τη διαδικασία σχεδιασμού του μέτρου, π.χ. τους υπολογισμούς για τον καθορισμό της αντιστάθμισης και την αβεβαιότητα σχετικά με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα την οποία αφορά η αντιστάθμιση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 193, 197, 203, 204 και 205). Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες αυτές, καθώς καταδεικνύει ότι τα διαφυγόντα κέρδη μιας ορισμένης ομάδας μονάδων αρκούν αφ' εαυτών για να δικαιολογήσουν το ύψος της αντιστάθμισης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 403).

⁽¹⁵⁷⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Οκτωβρίου 2016, DEI κατά Επιτροπής, C-590/14 P, ECLI:EU:C:2016:797, σκέψη 49· βλέπε, επίσης, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2021 στην υπόθεση C-847/19 P — Achemos Grupė and Achema κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2021:343, σκέψη 43· και απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Μαρτίου 2021 στην υπόθεση C-362/19 P — Επιτροπή κατά Fútbol Club Barcelona, ECLI:EU:C:2021:169, σκέψεις 62-64.

⁽¹⁵⁸⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, BloombergNEF: Mapping Power Sector Hedges in Europe (Χαρτογράφηση των αντισταθμίσεων κινδύνου στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη), 13 Αυγούστου 2019, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://about.bnef.com/>.

- (398) Επιπλέον, κατά το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών, όταν η παύση των δραστηριοτήτων άνθρακα πραγματοποιείται μετά την πάροδο τριών και πλέον ετών από τη χορήγηση της αντιστάθμισης, το κράτος μέλος πρέπει να θεσπίσει μηχανισμό για την επικαιροποίηση του υπολογισμού της αντιστάθμισης βάσει των πλέον πρόσφατων παραδοχών, εκτός εάν μπορεί να αποδείξει τον λόγο για τον οποίον η χρήση του εν λόγω μηχανισμού δεν δικαιολογείται λόγω εξαιρετικών περιστάσεων στην προκειμένη περίπτωση.
- (399) Όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 76, η Γερμανία εξήγησε τους λόγους για τους οποίους, στην παρούσα υπόθεση, δεν απαιτείται μηχανισμός επικαιροποίησης, καθώς η παύση λειτουργίας των μονάδων θα πραγματοποιηθεί στο εγγύς μέλλον. Η Επιτροπή συμφωνεί με τη Γερμανία. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, όσον αφορά τις μονάδες της RWE που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν, οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν είναι όσο το δυνατόν εγγύτερες προς την πραγματική παύση λειτουργίας των μονάδων. Όσον αφορά τις μονάδες που έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν στο μέλλον, η παύση λειτουργίας των τριών μονάδων που λαμβάνονται υπόψη στον αναθεωρημένο υπολογισμό έχει προγραμματιστεί έως την 31η Μαρτίου 2025, δηλαδή σε λιγότερο από τρία έτη από σήμερα και από το χρονικό σημείο εξαγωγής των παραδοχών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή (ήτοι Οκτώβριος/Νοέμβριος του 2022), ενώ δεν εκτιμώνται διαφυγόντα κέρδη για τις μονάδες που έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν μετά την εν λόγω ημερομηνία. Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι ο χρόνος χορήγησης του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE είναι η κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής (βλέπε αιτιολογική σκέψη 78), η οποία πραγματοποιείται επίσης λιγότερο από τρία έτη πριν από την προγραμματισμένη παύση λειτουργίας της τελευταίας από τις τρεις μονάδες. Ως εκ τούτου, και λαμβανομένων επίσης υπόψη των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 396 σχετικά με τις κύριες παραδοχές, η Επιτροπή εκτιμά ότι δεν ήταν απαραίτητος ένας μηχανισμός επικαιροποίησης για το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE.
- (400) Η αξιολόγηση της Επιτροπής όσον αφορά τον αναθεωρημένο υπολογισμό της προβλεπόμενης αντιστάθμισης βάσει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, λαμβανομένων υπόψη των αμφιβολιών που διατύπωσε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, έχει ως ακολούθως.

6.3.3.1.3.1. Διαφυγόντα κέρδη σε μεγάλο βάθος χρόνου

- (401) Με τον αναθεωρημένο υπολογισμό για το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, τα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη της RWE που υπόκεινται σε πρόωρη παύση λειτουργίας εκτιμώνται σε 2,2 δισεκατ. EUR με όρους του 2022, σε σύγκριση με την ΚΠΑ της συμφωνηθείσας αντιστάθμισης ύψους 1,7 δισεκατ. EUR. Επομένως, η ΚΠΑ της αντιστάθμισης είναι χαμηλότερη από τα εκτιμώμενα διαφυγόντα κέρδη.
- (402) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι από τον αναθεωρημένο υπολογισμό της Γερμανίας προκύπτει ότι οκτώ από τις 16 μονάδες της RWE που περιλαμβάνονται στον προγραμματισμό της σταδιακής κατάργησης εκτιμάται ότι έχουν διαφυγόντα κέρδη στο διάστημα από το 2021 έως το 2026. Μολονότι το χρονικό αυτό διάστημα είναι σημαντικά βραχύτερο από εκείνο που αφορούσε τα δεδομένα που υποβλήθηκαν πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας και συνιστά βήμα προόδου προς μία πιο συνετή και εύλογη αξιολόγηση, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 396 και 397, δεν θα εξετάσει τις αξιώσεις της Γερμανίας για διαφυγόντα κέρδη για το έτος 2026. Η Γερμανία δεν προσκόμισε υπολογισμούς για τις επτά μονάδες που παύουν να λειτουργούν μετά το 2026, καθώς, κατά την άποψή της, ο υπολογισμός που αφορά τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν πριν από τη συγκεκριμένη ημερομηνία επαρκεί ήδη για να δικαιολογήσει το ύψος της αντιστάθμισης βάσει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.
- (403) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, όσον αφορά τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν, τα διαφυγόντα κέρδη τους εξαρτώνται, σε σημαντικό βαθμό, από τις προσδοκίες της αγοράς σχετικά με τις μελλοντικές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του CO₂ κατά τον χρόνο της αντίστοιχης παύσης λειτουργίας τους. Επομένως, δεν έχουν διαφυγόντα κέρδη όλες οι μονάδες της RWE που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν (βλέπε αιτιολογική σκέψη 66).
- (404) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, αντίθετα προς ό,τι συνέβαινε με τα δεδομένα που υποβλήθηκαν πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, ο αναθεωρημένος υπολογισμός λαμβάνει υπόψη μόνον περιορισμένο χρονικό διάστημα, κατώτερο των τριών ετών, για την εκτίμηση των διαφυγόντων κερδών σε ένα συντηρητικό αντίστροφο σενάριο, το οποίο προηγείται χρονικά των προγραμματισμένων ημερομηνιών παύσης λειτουργίας των μονάδων. Τούτο μειώνει σημαντικά την αβεβαιότητα που περιβάλλει τις προβλέψεις, ιδίως όσον αφορά τις παραμέτρους εισόδου που έχουν μεγάλο αντίκτυπο στα διαφυγόντα κέρδη, όπως τις τιμές του CO₂ και της ηλεκτρικής ενέργειας ή τη θεωρούμενη διάρκεια ζωής των μονάδων. Όσο βραχύτερος είναι ο χρονικός ορίζοντας τόσο μικρότερες είναι οι πιθανότητες επέλευσης απροσδόκητων συμβάντων ή διαταραχών ή μεταβολών στις τάσεις που χρησιμοποιήθηκαν ως παραδοχές. Τούτο συμβάλλει σημαντικά στην αντιμετώπιση των αμφιβολιών που διατυπώθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 123 έως 132 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, όπου η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι οι υποβληθέντες υπολογισμοί είχαν μεγάλο βάθος χρόνου και ήταν αβέβαιοι.

- (405) Από άποψη κόστους, ο αναθεωρημένος υπολογισμός περιλαμβάνει όχι μόνον τα πάγια έξοδα των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, αλλά και τα πάγια έξοδα εξόρυξης. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τούτο φαίνεται να συνάδει με την πρακτική του κλάδου, δεδομένου ότι τα ορυχεία και οι μονάδες λιγνίτη θεωρούνται κανονικά ως τμήματα ενός αδιαχώριστου οικονομικού συστήματος (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 67 και 259). Οι υπολογισμοί που υποβλήθηκαν πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας περιλάμβαναν μόνον μεταβλητά έξοδα εξόρυξης, τα οποία έτειναν να υποτιμούν το κόστος παραγωγής και να υπερεκτιμούν τα διαφυγόντα κέρδη. Αντιθέτως, στον αναθεωρημένο υπολογισμό περιλαμβάνονται τα συνολικά έξοδα εξόρυξης (πάγια και μεταβλητά), στοιχείο το οποίο η Επιτροπή θεωρεί πιο ρεαλιστικό και εύλογο. Η Επιτροπή εκτιμά επίσης ότι η σταθερότητα των εξόδων εξόρυξης ανά μονάδα παραγωγής είναι μια εύλογη παραδοχή λαμβανομένου υπόψη του σύντομου χρονοδιαγράμματος του αντίστροφου σεναρίου.
- (406) Όσον αφορά τη διάρκεια της λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής χωρίς τον νόμο για την παύση λειτουργίας και τις σχετικές αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 124 και 125 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός δεν λαμβάνει πλέον υπόψη διάρκειες λειτουργίας έως 70 έτη. Τούτο οφείλεται στο σημαντικά βραχύτερο χρονοδιάγραμμα των διαφυγόντων κερδών το οποίο χρησιμοποιείται στον αναθεωρημένο υπολογισμό. Επιπλέον, βάσει του αναθεωρημένου υπολογισμού, καμία μονάδα για την οποία αξιώνονται διαφυγόντα κέρδη δεν έχει προγραμματιστεί να παύσει να λειτουργεί περισσότερα από τρία έτη μετά το τελευταίο έτος για το οποίο αξιώνονται διαφυγόντα κέρδη στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου· συγκεκριμένα, επτά από τις οκτώ μονάδες για τις οποίες αξιώνονται διαφυγόντα κέρδη έχει προγραμματιστεί ότι θα λειτουργήσουν δύο μόνον έτη περισσότερα από εκείνα για τα οποία αξιώνονται διαφυγόντα κέρδη στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου (αιτιολογική σκέψη 65). Επομένως, η μικρή διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του αντίστροφου σεναρίου στον αναθεωρημένο υπολογισμό παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να θεωρήσει ότι οι αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 124 και 125 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας απαντήθηκαν, όπως ισχυρίστηκε η Γερμανία (τμήμα 5.3.4).
- (407) Επιπλέον, όσον αφορά τις αμφιβολίες σχετικά με τις αναγκαίες επενδύσεις για τη συνεχιζόμενη μακροχρόνια λειτουργία των μονάδων (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 126 και 127 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας), η Επιτροπή παρατηρεί ότι το σημαντικά βραχύτερο χρονοδιάγραμμα των προβλεπόμενων διαφυγόντων κερδών που χρησιμοποιήθηκε στον αναθεωρημένο υπολογισμό παρέχει επαρκή απάντηση στις αμφιβολίες, όπως ισχυρίστηκε η Γερμανία (αιτιολογική σκέψη 263). Όσον αφορά τη μονάδα Niederaußem D, σε σχέση με την οποία η Επιτροπή διατύπωσε συγκεκριμένες αμφιβολίες για το αν θα είναι σε θέση να λειτουργήσει μετά το 2020 λόγω συμμόρφωσης με την οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές (2010/75/ΕΕ) και με τα συναφή αυστηρότερα πρότυπα για τις μεγάλες μονάδες καύσης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, με τον αναθεωρημένο υπολογισμό, η Γερμανία δεν εκτιμά πλέον διαφυγόντα κέρδη για τη συγκεκριμένη μονάδα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 263).
- (408) Η Επιτροπή είχε διατυπώσει στο παρελθόν αμφιβολίες για τις αβεβαιότητες που περιβάλλουν μελλοντικές προβλέψεις (αιτιολογική σκέψη 129 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας). Η Επιτροπή παρατηρεί πλέον ότι, στον αναθεωρημένο υπολογισμό, χρησιμοποιούνται επαληθεύσιμα και ανεξάρτητα δεδομένα βασισμένα στην αγορά, τα οποία ήταν διαθέσιμα είτε ακριβώς πριν από την ημερομηνία παύσης λειτουργίας (για τις μονάδες που έχουν παύσει να λειτουργούν) είτε κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού (για τις μονάδες που εξακολουθούν να λειτουργούν) (αιτιολογική σκέψη 67). Στον αναθεωρημένο υπολογισμό λαμβάνεται επίσης υπόψη περιορισμένο μόνον χρονικό διάστημα για την εκτίμηση των διαφυγόντων κερδών, στοιχείο το οποίο μειώνει σημαντικά τις αβεβαιότητες που περιβάλλουν μελλοντικές προβλέψεις. Επιπλέον, ο συντελεστής προεξόφλησης (ΜΣΚΚ 7,5 %) που εφαρμόστηκε για τον σκοπό της προεξόφλησης τόσο των διαφυγόντων κερδών όσο και της αντιστάθμισης φαίνεται ευλογοφανής δεδομένου του συντομότερου χρονοδιαγράμματος των διαφυγόντων κερδών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 264). Επομένως, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι αμφιβολίες της για τις αβεβαιότητες που περιβάλλουν μελλοντικές προβλέψεις έχουν διασκαδαστεί.
- (409) Όσον αφορά τις αμφιβολίες σχετικά με τις τιμές των καυσίμων και του CO₂ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 130 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας), η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός της Γερμανίας λαμβάνει υπόψη τις επικαιροποιημένες και βασισμένες στην αγορά προσδοκίες για τις τιμές του CO₂, των καυσίμων και της ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁵⁹⁾. Η πτυχή αυτή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο κατά την αξιολόγηση της κερδοφορίας των οικείων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής, δεδομένου ότι οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας επηρεάζουν τα έσοδα από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας, οι δε τιμές του CO₂ επηρεάζουν την πιο σημαντική και αβέβαιη συνιστώσα του λειτουργικού κόστους των μονάδων λιγνίτη. Συγκεκριμένα, για τις μονάδες που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού, ο αναθεωρημένος υπολογισμός χρησιμοποιεί μέσες τιμές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης προϊόντων στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων EEX που αφορούν διάστημα δύο εβδομάδων ακριβώς πριν από τις αντίστοιχες ημερομηνίες παύσης λειτουργίας, ενώ για τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν αμέσως μετά την υποβολή του αναθεωρημένου υπολογισμού, ο υπολογισμός αυτός χρησιμοποιεί μέσες τιμές οι οποίες καταγράφηκαν στο διάστημα από την 21ης Οκτωβρίου 2022 έως τις 4 Νοεμβρίου 2022.

⁽¹⁵⁹⁾ Οι τιμές των καυσίμων (λιθάνθρακα και αέριο) επηρεάζουν τις προσδοκίες για την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας δεδομένου ότι οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα και αερίου λειτουργούν συνήθως ως οι κύριοι παράγοντες καθορισμού της τιμής στην αγορά. Ως εκ τούτου, τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης που αφορούν την τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας εμπεριέχουν έμμεσα προβλέψεις σχετικά με την εξέλιξη των τιμών των καυσίμων.

- (410) Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι η σημαντικά βραχύτερη περίοδος για την οποία λαμβάνονται υπόψη διαφυγόντα κέρδη μειώνει την αβεβαιότητα που περιβάλλει τις προβλέψεις των τιμών του CO₂ και της ηλεκτρικής ενέργειας. Το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εκτείνεται σε μερικά μόνον έτη στο μέλλον, αντίθετα προς ό,τι συνέβαινε με τους υπολογισμούς που η Γερμανία υπέβαλε πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι οποίοι έφθαναν, σε ορισμένες περιπτώσεις, έως το 2061. Το βραχύτερο χρονοδιάγραμμα κατέστησε δυνατή τη χρήση, στον αναθεωρημένο υπολογισμό, προσδοκίων βασισμένων στην αγορά και πρόσφατων εξελίξεων των τιμών. Η οργανωμένη γερμανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, με διάφανη διαδικασία εξέυρεσης τιμής βασισμένη σε ανταγωνιστικές προσφορές, παρέχει τη δυνατότητα εξασφάλισης συμβάσεων αντιστάθμισης κινδύνου για την ηλεκτρική ενέργεια, για παράδειγμα μέσω της πλατφόρμας διαπραγμάτευσης EEX, την οποία η RWE χρησιμοποιεί για την οικονομική αντιστάθμιση του κινδύνου των πωλήσεων ηλεκτρικής ενέργειας μέσω αγορών του ίδιου εύρους προϊόντων με εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου ⁽¹⁶⁰⁾. Η χρήση αυτών των πραγματικών και επαληθεύσιμων δεδομένων για τις τιμές της αγοράς ως βάσης για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου ενισχύει σημαντικά την αξιοπιστία του αναθεωρημένου υπολογισμού καθώς αντιστοιχεί σε συνήθη συμπεριφορά αντιστάθμισης κινδύνων της RWE σε ευλογοφανή χρονικό ορίζοντα.
- (411) Η χρήση πιο πρόσφατων παραδοχών για τις τιμές και βραχυτέρων χρονοδιαγραμμάτων για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών που απεικονίζονται στον αναθεωρημένο υπολογισμό συνάδει επίσης με το σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών, το οποίο απαιτεί την ύπαρξη μηχανισμού επικαιροποίησης, εάν η αντιστάθμιση για την παύση λειτουργίας μονάδων άνθρακα χορηγείται περισσότερα από τρία έτη πριν από την πραγματική παύση λειτουργίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση των μονάδων της RWE, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι αρχικές αμφιβολίες της σχετικά με την καταλληλότητα των προβλεπόμενων τιμών των καυσίμων και του CO₂ διασκεδάζονται, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη μια προσέγγιση πιο συντηρητική από εκείνη που απαιτείται στο σημείο 433 των κατευθυντήριων γραμμών. Η ενίσχυση χορηγείται λιγότερο από τρία έτη πριν από την πραγματική παύση λειτουργίας των οκτώ μονάδων για τις οποίες η Γερμανία αξιώνει διαφυγόντα κέρδη και ο αναλογικός χαρακτήρας της αξιολογείται έναντι παραδοχών οι οποίες δεν απέχουν περισσότερο από τρία έτη από το χρονικό σημείο της παύσης λειτουργίας. Επιπλέον, τα εκτιμώμενα διαφυγόντα κέρδη τα οποία αρκούν για την υπέρβαση του ύψους της αντιστάθμισης με όρους ΚΠΑ δεν βαίνουν πέραν των τριών ετών από το χρονικό σημείο της παύσης λειτουργίας των οκτώ μονάδων ούτε πέραν του συνήθους ορίζοντα αντιστάθμισης κινδύνου των εν λόγω μονάδων (από το χρονικό σημείο κατά το οποίο λαμβάνονται οι παραδοχές σχετικά με βασικές παραμέτρους).
- (412) Όσον αφορά τις αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 131 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, όπου η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν έλαβε στοιχεία για καθεμία από τις μονάδες που έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο αναθεωρημένος υπολογισμός περιέχει δεδομένα για καθεμία από τις εννέα μονάδες της RWE που έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν έως την 31η Μαρτίου 2025. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το επιχείρημα της Γερμανίας ότι τούτο αρκεί προς δικαιολόγηση του ύψους της αντιστάθμισης (αιτιολογική σκέψη 266) και θεωρεί ότι οι αμφιβολίες της σχετικά με το ζήτημα αυτό διασκεδάστηκαν.
- (413) Όσον αφορά τις αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 132 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας σχετικά με την απουσία ανάλυσης ευαισθησίας για τις τιμές του CO₂ και της ηλεκτρικής ενέργειας, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου, στον αναθεωρημένο υπολογισμό χρησιμοποιούνται πραγματικά και επαληθεύσιμα δεδομένα τιμών της αγοράς και πραγματοποιείται προσομοίωση της συνήθους συμπεριφοράς αντιστάθμισης κινδύνων των φορέων εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη σε πραγματικό χρονικό ορίζοντα. Τούτο δεν συνέβαινε όσον αφορά τα δεδομένα που υποβλήθηκαν πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, σε σχέση με τα οποία χρησιμοποιήθηκαν παραδοχές που δεν βασίζονταν στην αγορά και οι οποίες εκτεινόταν σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Περαιτέρω, στην περίπτωση των μονάδων που έχουν ήδη παύσει να λειτουργούν, χρησιμοποιήθηκαν οι πιο επικαιροποιημένες διαθέσιμες προβλέψεις πριν από την παύση λειτουργίας για τον υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών τους, στοιχείο το οποίο, κατά την άποψη της Επιτροπής, καθιστά άνευ αντικειμένου την ανάγκη διενέργειας ανάλυσης ευαισθησίας. Τούτο ισχύει επίσης για τις τρεις μονάδες που δεν έχουν παύσει ακόμη να λειτουργούν και για τις οποίες η Γερμανία αξιώνει επίσης διαφυγόντα κέρδη. Για τις συγκεκριμένες μονάδες, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα επιχειρήματα που παρατέθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 395 και 396 καταδεικνύουν το ρεαλιστικό ενδεχόμενο, στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου, εξασφάλισης του λειτουργικού κέρδους κατά τον χρόνο υποβολής του αναθεωρημένου υπολογισμού, βάσει της συνήθους συμπεριφοράς της RWE στην αγορά.
- (414) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το γεγονός ότι οι συστημικές συνέπειες της παύσης λειτουργίας μονάδων ηλεκτροπαραγωγής στη γερμανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας λαμβάνονται υπόψη, υπό μορφή μείωσης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου (σε σύγκριση με τις πραγματικές προσδοκίες της αγοράς στο πραγματικό σενάριο), συμβάλλει στην αξιοπιστία του αναθεωρημένου υπολογισμού. Στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλότερες σε σύγκριση με εκείνες του πραγματικού σεναρίου, επειδή, στην πρώτη περίπτωση, λειτουργούν περισσότερες μονάδες λιγνίτη και μπορεί να καλυφθεί μεγαλύτερη ζήτηση με σχετικά φθηνότερη δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στο αντίστροφο σενάριο είναι χαμηλότερες κατά 1,7 % το 2023 και κατά 3,2 % το 2026 σε σχέση με τις τιμές στο πραγματικό σενάριο (βλέπε αιτιολογική σκέψη 74). Τούτο σημαίνει ότι τα διαφυγόντα κέρδη που υπολογίστηκαν στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου για τις μονάδες της RWE είναι χαμηλότερα από ό,τι θα ήταν εάν δεν είχαν ληφθεί υπόψη οι συγκεκριμένες συνέπειες. Επομένως, ο υπολογισμός έχει ως αποτέλεσμα πιο συντηρητικές εκτιμήσεις των διαφυγόντων κερδών.

⁽¹⁶⁰⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, BloombergNEF (2019): Mapping Power Sector Hedges in Europe (Χαρτογράφηση των αντισταθμίσεων κινδύνου στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη). 13 Αυγούστου 2019, διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://about.bnef.com/>.

- (415) Τέλος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι άλλες παράμετροι του αναθεωρημένου υπολογισμού έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο που καθιστά την εκτίμηση των διαφυγόντων κερδών πιο συντηρητική από ό,τι οι υπολογισμοί που υποβλήθηκαν πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, ο αναθεωρημένος υπολογισμός δεν περιλαμβάνει έσοδα από την παραγωγή θερμότητας και την αγορά εξισορρόπησης της ηλεκτρικής ενέργειας, και τούτο υποτιμά τα διαφυγόντα κέρδη. Περαιτέρω, για τον υπολογισμό γίνεται δεκτό ότι το ανώτατο όριο αγοραίων εσόδων για τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο κατά τον χρόνο υποβολής των επικαιροποιημένων παρατηρήσεων είχε εγκριθεί για να διαρκέσει μόνον έως τις 30 Ιουνίου 2023, θα παραταθεί έως τις 30 Απριλίου 2024, μειώνοντας με τον τρόπο αυτόν τα διαφυγόντα κέρδη της μονάδας Frechen/Wachtberg. Τελικώς, η γερμανική κυβέρνηση αποφάσισε να μην παρατείνει την εφαρμογή του ανώτατου ορίου αγοραίων εσόδων πέραν της 30ής Ιουνίου 2023 ⁽¹⁶¹⁾. Εάν το στοιχείο αυτό είχε συνεκτιμηθεί στον αναθεωρημένο υπολογισμό, τα διαφυγόντα κέρδη της μονάδας Frechen/Wachtberg θα ήταν υψηλότερα κατά 181 εκατ. EUR σε όρους ΚΠΑ. Επιπλέον, για τον υπολογισμό γίνεται δεκτό ότι οι μονάδες Neurath D και E θα παύσουν να λειτουργούν την 31η Μαρτίου 2025 και περιλαμβάνονται διαφυγόντα κέρδη μόνον έως τη συγκεκριμένη ημερομηνία, μολονότι οι μονάδες θα μπορούσαν να παύσουν να λειτουργούν στο τέλος του Μαρτίου του 2024 και, επομένως, να έχουν υψηλότερα διαφυγόντα κέρδη κατά τους εναπομένοντες μήνες του 2024 και το 2025 (αιτιολογική σκέψη 259).
- (416) Όσον αφορά τους ισχυρισμούς τρίτου σχετικά με την ανεξήγητη διάρκεια του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο υπολογίστηκαν τα διαφυγόντα κέρδη στον αναθεωρημένο υπολογισμό (βλέπε αιτιολογική σκέψη 194), η Επιτροπή παρατηρεί ότι το χρονικό διάστημα δεν εκτείνεται πέραν αυτού που η Γερμανία εκτίμησε αναγκαίο προκειμένου να καταδείξει ότι τα διαφυγόντα κέρδη υπερβαίνουν την αντιστάθμιση. Όσον αφορά το ανώτατο όριο αγοραίων εσόδων που η Γερμανία εφάρμοσε από την 1η Δεκεμβρίου 2022 έως τις 30 Ιουνίου 2023, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου ⁽¹⁶²⁾, η νομική κατάσταση στη Γερμανία αντικατοπτρίζεται στους υπολογισμούς· το καθαυτό ανώτατο όριο δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας. Εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα του τρίτου είναι αλυσιτελές διότι οι τρεις μονάδες της RWE, οι οποίες εικάζεται ότι τυχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης δυνάμει του ανώτατου ορίου αγοραίων εσόδων, δεν περιλαμβάνονται στον αναθεωρημένο υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών της RWE που υπέβαλε η Γερμανία, καθώς παύουν να λειτουργούν μόνον μετά το 2030 ή στο τέλος του έτους αυτού και, επομένως, δεν έχουν κανέναν αντίκτυπο στον αναθεωρημένο υπολογισμό.
- (417) Όσον αφορά το επιχείρημα τρίτου ότι οι μονάδες λιγνίτη της RWE επωφελούνται επί του παρόντος από τον νόμο για τη διατήρηση μονάδων ηλεκτροπαραγωγής υποκατάστασης (αιτιολογική σκέψη 208), η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι μονάδες λιγνίτη που εμπίπτουν στον εν λόγω νόμο ⁽¹⁶³⁾ είναι διαφορετικές από εκείνες τις οποίες καλύπτει το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE. Επομένως, δεν υπάρχει αλληλοεπικάλυψη των μονάδων λιγνίτη που ενισχύονται από το κοινοποιηθέν μέτρο και εκείνων που ευνοούνται από τον νόμο για τη διατήρηση μονάδων ηλεκτροπαραγωγής υποκατάστασης.
- (418) Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα τρίτου ότι ο υπολογισμός των διαφυγόντων κερδών της RWE θα πρέπει να λάβει επίσης υπόψη τη δυναμική κρατική στήριξη για την επέκταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έτοιμων για υδρογόνο με καύση αερίου στις τοποθεσίες των μονάδων λιγνίτη που θα παύσουν να λειτουργούν (αιτιολογική σκέψη 193), η Επιτροπή είναι ικανοποιημένη με τις εξηγήσεις της Γερμανίας για το θέμα αυτό, δηλαδή ότι οποιοδήποτε χωριστό νέο μέτρο για τον μετασχηματισμό σε κλιματικά ουδέτερη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας θα χορηγήσει τη στήριξη μέσω γενικών και διαφανών προσκλήσεων υποβολής προσφορών ανοικτών σε όλες τις επιχειρήσεις και ότι τέτοια νέα μέτρα δεν θα παράσχουν οποιαδήποτε εγγύηση στήριξης προς την RWE (βλέπε αιτιολογική σκέψη 273). Περαιτέρω, εάν επρόκειτο να χορηγηθεί τέτοια νέα ενίσχυση στην RWE, θα αφορούσε διαφορετικά επιλέξιμα έξοδα, ήτοι έξοδα σχετικά με την κατασκευή νέας μονάδας.

6.3.3.1.3.2. Μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας και μηχανισμός αποθεματικού

- (419) Όπως περιγράφηκε στον πίνακα 3, μία εγκατάσταση της RWE θα υπαχθεί στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας και θα λάβει αντιστάθμιση για το χρονικό διάστημα παραμονής της στον μηχανισμό (2029 έως 2033), μετά το οποίο θα παύσει οριστικά να λειτουργεί. Η Γερμανία υποστήριξε ότι ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας λαμβάνει αντιστάθμιση χωριστά και δεν επηρεάζει την αντιστάθμιση στο πλαίσιο του κοινοποιηθέντος μέτρου (αιτιολογική σκέψη 35).

⁽¹⁶¹⁾ Διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/F/faq-abschoepfung-von-zufallsgewinnen.pdf?__blob=publicationFile&n=4.

⁽¹⁶²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261I της 7.10.2022, σ. 1).

⁽¹⁶³⁾ Βλέπε πίνακα 1 στην απόφαση της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2022, στην υπόθεση SA.103662 — Προσωρινό αποθεματικό προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη για την εξοικονόμηση αερίου, ΕΕ C 439 της 18.11.2022, σ. 1.

- (420) Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 133 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή διαπίστωσε προκαταρκτικώς ότι τα ποσά της αντιστάθμισης του μηχανισμού αναβολής παύσης λειτουργίας συνδέονται άρρηκτα με την αντιστάθμιση για την παύση λειτουργίας. Η Επιτροπή διατηρούσε αμφιβολίες για το αν ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας συνιστά χωριστό μέτρο, το οποίο δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα.
- (421) Στις αιτιολογικές σκέψεις 120 έως 123 της απόφασης επέκτασης, η Επιτροπή ανέλυσε περαιτέρω τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Γερμανία και κατέληξε στο συμπέρασμα, στο στάδιο εκείνο, ότι δεν φαίνεται να υπάρχει αλληλοεπικάλυψη στον υπολογισμό των δύο μέσων.
- (422) Η Επιτροπή εμμένει στην άποψη αυτή και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει αλληλοεπικάλυψη. Λαμβανομένων υπόψη των εξηγήσεων που παρέδωσαν η Γερμανία και η RWE (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 276 και 179), η Επιτροπή εκτιμά ότι οι πληρωμές που αφορούν τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας είναι αλυσιστελίες, καθώς ο αναθεωρημένος υπολογισμός της αντιστάθμισης για πρόωρη παύση λειτουργίας βάσει του κοινοποιηθέντος μέτρου δεν περιλαμβάνει τη μονάδα (Niederauβem G ή H), η οποία επρόκειτο να υπαχθεί στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Περαιτέρω, η αμοιβή για τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας δεν θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, καθώς πρόκειται για δύο διαφορετικά μέσα.
- α) Πρώτον, το κοινοποιηθέν μέτρο αντισταθμίζει τα διαφυγόντα κέρδη που είναι αποτέλεσμα της υποχρεωτικής πρόωρης παύσης λειτουργίας των εγκαταστάσεων λιγνίτη της RWE, ενώ ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας παρέχει αντιστάθμιση στους φορείς εκμετάλλευσης για τις εγκαταστάσεις που τέθηκαν σε εφεδρεία. Στην περίπτωση της RWE, τούτο θα σημαίνει μία εγκατάσταση, την Niederauβem G ή H, η οποία θα υπαχθεί στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας την 31η Δεκεμβρίου 2029 και θα παύσει να λειτουργεί οριστικά την 31η Δεκεμβρίου 2033.
- β) Δεύτερον, το κοινοποιηθέν μέτρο και ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας αφορούν διαφορετικές χρονικές περιόδους. Το κοινοποιηθέν μέτρο αφορά την οριστική παύση λειτουργίας από τις 31 Δεκεμβρίου 2033 και έπειτα, ενώ ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας αφορά το χρονικό διάστημα παραμονής στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας, ήτοι το διάστημα από τις 31 Δεκεμβρίου 2029 έως την 31η Δεκεμβρίου 2033. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση της μονάδας Niederauβem G ή H, η οποία είναι η μόνη μονάδα της RWE που υπάγεται στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Στην περίπτωση της Niederauβem G ή H, η υπαγωγή στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας ξεκινά την 31η Δεκεμβρίου 2029, η δε οριστική παύση λειτουργίας έχει οριστεί για την 31η Δεκεμβρίου 2033. Τούτο σημαίνει ότι δεν υπάρχει χρονική αλληλοεπικάλυψη μεταξύ του κοινοποιηθέντος μέτρου και της υπαγωγής της Niederauβem G ή H στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Περαιτέρω, η Niederauβem G ή H δεν περιλαμβάνεται στον αναθεωρημένο υπολογισμό (βλέπε αιτιολογική σκέψη 66).
- γ) Τρίτον, το κοινοποιηθέν μέτρο και ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας υπαγορεύονται από διαφορετική συλλογιστική και η αντίστοιχη αμοιβή τους υπολογίζεται με διαφορετικό τρόπο. Για το κοινοποιηθέν μέτρο, η αμοιβή υπολογίζεται βάσει διαφόρων δεδομένων εισόδου και των προβλέψεων για διαφυγόντα κέρδη, δηλαδή πρόκειται για μελλοντοστρεφή αμοιβή που εξετάζει μόνον έτη μετά την παύση λειτουργίας, ενώ, για τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας, η αμοιβή υπολογίζεται βάσει των διαφυγόντων κερδών με τύπο στον οποίο ελέγχεται η κερδοφορία των τριών προηγούμενων ετών, δηλαδή η αμοιβή έχει αναδρομικό χαρακτήρα και εξετάζει μόνον τα έτη πριν από την υπαγωγή στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Περαιτέρω, ο υπολογισμός των διαφυγόντων κερδών δεν περιλαμβάνει την αντιστάθμιση για τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει αλληλοεπικάλυψη στα έξοδα/κέρδη που καλύπτονται από τα δύο ανωτέρω μέσα.
- δ) Τέταρτον, η διάταξη στον νόμο για την παύση λειτουργίας (άρθρο 45), σύμφωνα με την οποία η πρώτη καταβολή της αντιστάθμισης πραγματοποιείται στο τέλος του έτους κατά το οποίο μια εγκατάσταση λιγνίτη παύει να λειτουργεί οριστικά για πρώτη φορά ή μεταφέρεται στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας, αφορά τον χρόνο καταβολής της αντιστάθμισης και όχι το κοινοποιηθέν μέτρο καθ'εαυτό. Επομένως, το κοινοποιηθέν μέτρο και ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας δεν συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους και η καταβολή του κοινοποιηθέντος μέτρου δεν εξαρτάται από τον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας, και το αντίστροφο.

- (423) Περαιτέρω, κατά την Επιτροπή, ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας και το κοινοποιηθέν μέτρο είναι δύο χωριστά μέτρα, επίσης λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν διατυπωθεί στη νομολογία. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι δεν αποκλείεται πολλές διαδοχικές κρατικές παρεμβάσεις να πρέπει, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, να θεωρηθούν ως ενιαία παρέμβαση. Τούτο δύναται ιδίως να συμβεί οσάκις διαδοχικές παρεμβάσεις παρουσιάζουν, λόγω της χρονικής αλληλουχίας τους, του σκοπού τους και της κατάστασης της επιχείρησης κατά τον χρόνο των παρεμβάσεων αυτών, τόσο στενούς δεσμούς ώστε να καθίσταται αδύνατος ο διαχωρισμός τους⁽¹⁶⁴⁾ σε δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους (βλέπε αιτιολογική σκέψη 423b). Εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς, καθώς ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας εξυπηρετεί την αγορά σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και παρέχει αντιστάθμιση στους φορείς εκμετάλλευσης για τη διατήρηση των μονάδων σε εφεδρεία, ενώ το κοινοποιηθέν μέτρο παρέχει αντιστάθμιση για τα διαφυγόντα κέρδη που είναι αποτέλεσμα της πρόωρης σταδιακής κατάργησης του λιγνίτη, αλλά δεν υποχρεώνει τους φορείς εκμετάλλευσης να συνεχίσουν να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Περαιτέρω, τα δύο μέτρα έχουν διαφορετικές νομικές βάσεις: ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας ρυθμίζεται από το άρθρο 50 του νόμου για την παύση λειτουργίας, το δε ύψος της αντιστάθμισης και οι λεπτομέρειες της διαχείρισής του προβλέπονται στο άρθρο 44 του νόμου για την παύση λειτουργίας και της σύμβασης του 2021 και την τροποποίησή τους. Τέλος, η διαχείριση του μηχανισμού αναβολής παύσης λειτουργίας ασκείται από διαχειριστές δικτύων και διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, κάτι το οποίο δεν συμβαίνει στην περίπτωση του κοινοποιηθέντος μέτρου. Για τους λόγους αυτούς, τα μέτρα δεν συνδέονται στενά μεταξύ τους και, επομένως, δεν είναι αδιαχώριστα. Επομένως, ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας και το κοινοποιηθέν μέτρο δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ενιαίο μέτρο υπό το πρίσμα επίσης της σχετικής νομολογίας.
- (424) Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα που πρόβαλε ένας τρίτος σχετικά με τον δυνητικό αντίκτυπο, στα διαφυγόντα κέρδη της RWE, της μεταφοράς τριών μονάδων (Niederaußem K, Neurath F και Neurath G) σε αποθεματικό έως την 31η Δεκεμβρίου 2033 (αιτιολογική σκέψη 196), η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι συγκεκριμένες μονάδες δεν έχουν σημασία για την αξιολόγηση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE. Τούτο συμβαίνει διότι οι εν λόγω μονάδες έχει προγραμματιστεί να παύσουν να λειτουργούν το 2030, η δε Γερμανία δεν προσκόμισε ειδικούς μακροπρόθεσμους υπολογισμούς για τις επτά μονάδες που παύουν να λειτουργούν μετά το 2027, καθώς τα υφιστάμενα στοιχεία στον αναθεωρημένο υπολογισμό που αφορά τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν πριν από το 2027 επαρκούν ήδη για να δικαιολογήσουν το ύψος της αντιστάθμισης βάσει του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE. Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης γνώση των εξηγήσεων της Γερμανίας ότι τα δυνητικά αυτά νέα αποθεματικά δεν προβλέπονται στον τροποποιητικό νόμο ούτε στην τροποποιητική σύμβαση, αλλά θα πρέπει να προσδιοριστούν από νομικής απόψεως στο μέλλον εάν η Γερμανία αποφασίσει να θεσπίσει τέτοια αποθεματικά (αιτιολογική σκέψη 278).
- (425) Συμπερασματικά, κατά την Επιτροπή η αμοιβή που λαμβάνει η RWE για την εγκατάσταση που υπάγεται στον μηχανισμό αναβολής παύσης λειτουργίας και για τον δυνητικό μηχανισμό αποθεματικού δεν έχει σημασία για την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE.

6.3.3.1.3.3. Εναλλακτικά σενάρια τα οποία υπέβαλε η Γερμανία

- (426) Τα εναλλακτικά σενάρια που υπέβαλε η Γερμανία πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 134 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας) δεν έχουν σημασία για την αξιολόγηση του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, καθώς η παύση λειτουργίας των μονάδων της RWE επισπεύσθηκε, εν πάση περιπτώσει, στο 2030 και η επιλογή παροπλισμού με αυξημένα αρχικά έξοδα δεν εξετάστηκε για τον αναθεωρημένο υπολογισμό των διαφυγόντων κερδών της RWE.

6.3.3.1.3.4. Πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων

- (427) Σύμφωνα με το σημείο 425 των κατευθυντήριων γραμμών, η αντιστάθμιση για την πρόωρη παύση κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα «[μ]πορεί επίσης να καλύπτει πρόσθετες δαπάνες που βαρύνουν τις επιχειρήσεις, για παράδειγμα σε σχέση με πρόσθετες κοινωνικές και περιβαλλοντικές δαπάνες, εάν οι δαπάνες αυτές προκαλούνται άμεσα από την πρόωρη παύση των κερδοφόρων δραστηριοτήτων. Στις πρόσθετες δαπάνες δεν μπορεί να περιλαμβάνονται οι δαπάνες στις περιπτώσεις στις οποίες θα είχαν προκύψει και στο σενάριο αντιπαραδείγματος».
- (428) Στο πλαίσιο του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE, η Γερμανία υπέβαλε τον αναθεωρημένο υπολογισμό μόνον για διαφυγόντα κέρδη —και, ειδικότερα, τα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων της RWE που παύουν να λειτουργούν έως την 31η Μαρτίου 2025— και από τον εν λόγω υπολογισμό προκύπτει ότι η ΚΠΑ των διαφυγόντων κερδών των συγκεκριμένων μονάδων είναι υψηλότερη από την ΚΠΑ της αντιστάθμισης (αιτιολογικές σκέψεις 64 και 65). Ο αναθεωρημένος υπολογισμός δεν περιλαμβάνει πρόσθετες δαπάνες για την αποκατάσταση των ορυχείων (αιτιολογική σκέψη 269).

⁽¹⁶⁴⁾ Απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, Επιτροπή κατά MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, σκέψη 97.

- (429) Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι στον αναθεωρημένο υπολογισμό δεν περιλαμβάνονται πρόσθετες δαπάνες για την αποκατάσταση ορυχείων και δεδομένου ότι τα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής επαρκούν για τη δικαιολόγηση της αντιστάθμισης προς την RWE, δεν είναι αναγκαίο να προσδιοριστούν ποσοτικά και να αξιολογηθούν τυχόν πρόσθετες δαπάνες αποκατάστασης ορυχείων με τις οποίες μπορεί να επιβαρυνθεί η RWE λόγω της επισημειωμένης παύσης λειτουργίας.

6.3.3.1.3.5. Συμπέρασμα για την αναλογικότητα

- (430) Επομένως, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE έχει αναλογικό χαρακτήρα.

6.3.3.1.4. Σώρευση

- (431) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Γερμανία θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους κανόνες σχετικά με τη σώρευση προκειμένου να αποκλειστεί κάθε υπεραντιστάθμιση, σύμφωνα με τα σημεία 56 και 57 των κατευθυντήριων γραμμών (αιτιολογική σκέψη 83).

- (432) Ορισμένοι τρίτοι υποστήριξαν ότι το μέτρο, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα που έλαβε η Γερμανία, όπως η APG, ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας, μηχανισμοί δυναμικότητας κ.λπ., μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα υπεραντιστάθμιση, καθώς ενδέχεται να υπάρξει σώρευση των ιδίων επιλέξιμων δαπανών (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 196 και 206). Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη αυτή. Οι επιλέξιμες δαπάνες του κοινοποιηθέντος μέτρου αφορούν τα διαφυγόντα κέρδη, ενώ, για παράδειγμα, ο μηχανισμός αναβολής παύσης λειτουργίας είναι χωριστός μηχανισμός ο οποίος αφορά διαφορετικές επιλέξιμες δαπάνες, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή στο τμήμα 6.3.3.1.3.2. Τούτο ισχύει επίσης για άλλους μηχανισμούς δυναμικότητας ή, για παράδειγμα, για την APG, που δεν αφορούν τα διαφυγόντα κέρδη της RWE λόγω της πρόωρης παύσης λειτουργίας των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη. Το σημείο 56 των κατευθυντήριων γραμμών αναφέρεται στη σώρευση των ιδίων επιλέξιμων δαπανών. Επομένως, η Επιτροπή εκτιμά ότι δεν υπάρχει σώρευση όσον αφορά το κοινοποιηθέν μέτρο κατά την έννοια των σημείων 56 και 57 των κατευθυντήριων γραμμών.

6.3.3.1.5. Διαφάνεια

- (433) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Γερμανία επιβεβαίωσε ότι θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις διαφάνειας που αναφέρονται στα σημεία 58, 59 και 61 των κατευθυντήριων γραμμών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 84).

6.3.3.2. Αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές

- (434) Κατά το σημείο 434 των κατευθυντήριων γραμμών, το κράτος μέλος πρέπει να εντοπίσει και να προσδιορίσει ποσοτικά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη του μέτρου, όπου είναι δυνατό, με όρους επιδότησης ανά τόνο εκπομπών ισοδυνάμου CO₂ που αποφεύγονται. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξετάσει θετικά αν τα μέτρα περιλαμβάνουν εθελοντική ακύρωση των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ σε εθνικό επίπεδο.

- (435) Κατά το σημείο 435 των κατευθυντήριων γραμμών, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι το μέτρο είναι διαρθρωμένο κατά τρόπο που να περιορίζει στο ελάχιστο τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην αγορά. Ελλείψει ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η Επιτροπή θα αξιολογεί τις επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές βάσει του σχεδιασμού του μέτρου και των επιπτώσεών του στη σχετική αγορά.

- (436) Πρώτον, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 18, η Γερμανία εκτίμησε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση ακαθάριστης ποσότητας τουλάχιστον 51 εκατομμυρίων τόνων εκπομπών CO₂. Επομένως, η Γερμανία εντόπισε και προσδιόρισε ποσοτικά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη του κοινοποιηθέντος μέτρου με όρους επιδότησης ανά τόνο εκπομπών ισοδυνάμου CO₂ που αποφεύγονται. Δεύτερον, η Επιτροπή εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι ο νόμος για την παύση λειτουργίας θεσπίζει την ακύρωση δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ σε εθνικό επίπεδο σε ετήσια βάση, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 19. Ο νόμος για την παύση λειτουργίας προβλέπει την ακύρωση δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ που αντιστοιχούν στις πρόσθετες μειώσεις εκπομπών λόγω της παύσης λειτουργίας εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη λαμβάνοντας υπόψη την παρέμβαση του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς. Κατά τον προσδιορισμό του αριθμού δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ που θα ακυρωθούν, η Γερμανία θα συνεκτιμήσει τεχνολογίες αντικατάστασης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι πληρούται η απαίτηση του σημείου 434 των κατευθυντήριων γραμμών.

- (437) Σε σχέση με το σημείο 435 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ύπαρξη ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών για τη διασφάλιση ελάχιστων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και των συναλλαγών θα πρέπει να είναι η προτιμώμενη επιλογή κατά τον σχεδιασμό ενός μέτρου. Ωστόσο, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 32, οι γερμανικές αρχές πρόβλεψαν βάσιμα επιχειρήματα εξηγώντας τον λόγο για τον οποίο δεν θα πρέπει να εφαρμοστεί ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών στην παρούσα υπόθεση, η δε Επιτροπή συμφώνησε με την άποψη αυτή (αιτιολογικές σκέψεις 388 επ.). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δέχεται κατ' εξαίρεση τη μη διεξαγωγή ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών στην παρούσα υπόθεση. Ελλείψει ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η Επιτροπή θα αξιολογεί τις επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές βάσει του σχεδιασμού του μέτρου και των επιπτώσεών του στη σχετική αγορά.
- (438) Η Επιτροπή παρατηρεί, όπως υπογράμμισε στην αιτιολογική σκέψη 333, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο έχει αντίκτυπο στον ανταγωνισμό στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα, το κοινοποιηθέν μέτρο θα επηρεάσει τον ανταγωνισμό στη Γερμανία και σε γειτονικές περιοχές και είναι πιθανό να επηρεάσει την αξιολογική κατάταξη και, επομένως, την τιμή χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας.
- (439) Ωστόσο, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, ο σχεδιασμός του κοινοποιηθέντος μέτρου συμβάλλει στην αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Πρώτον, το κοινοποιηθέν μέτρο έχει περιορισμένη διάρκεια, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της επίτευξης της σταδιακής κατάργησης έως το 2030. Δεύτερον, το κοινοποιηθέν μέτρο έχει αναλογικό χαρακτήρα και παραμένει σε επίπεδο χαμηλότερο από τα εκτιμώμενα διαφυγόντα κέρδη της RWE, καθώς, με τον αναθεωρημένο υπολογισμό για το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE, τα διαφυγόντα κέρδη των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη της RWE που υπόκεινται σε πρόωρη παύση λειτουργίας εκτιμώνται σε 2,2 δισεκατ. EUR με όρους του 2022, σε σύγκριση με την ΚΠΑ της συμφωνηθείσας αντιστάθμισης ύψους 1,7 δισεκατ. EUR. Κατά συνέπεια, η ΚΠΑ της αντιστάθμισης είναι χαμηλότερη από τα εκτιμώμενα διαφυγόντα κέρδη (βλέπε αιτιολογική σκέψη 64) και, επομένως, δεν μπορεί να βελτιώσει την οικονομική θέση του δικαιούχου. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι δύο αυτές πτυχές του σχεδιασμού του κοινοποιηθέντος μέτρου μετριάζουν τον κίνδυνο αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές.
- (440) Οι τρίτοι διατύπωσαν ανησυχίες σχετικά με την αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 224 έως 229). Ισχυρίζονται ότι, με τη βοήθεια του κοινοποιηθέντος μέτρου, οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη θα μπορέσουν να διεισδύσουν ή να ενισχύσουν τη θέση τους σε γειτονικές αγορές, όπως την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εις βάρος των ανταγωνιστών τους. Για παράδειγμα, εάν οι φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη επενδύσουν σε μονάδες ηλεκτροπαραγωγής έντασης κεφαλαίου για τη χρήση ΑΠΕ, τούτο θα προκαλέσει έντονες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Ορισμένοι τρίτοι υποστήριξαν περαιτέρω ότι η αντιστάθμιση συνιστά παράβαση του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ, καθώς παγώνει την εικαζόμενη δεσπόζουσα θέση της RWE στην αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, σε μια κατάσταση στην οποία η αγορά συρρικνώνεται, ούτως ή άλλως, προς όφελος της RWE (βλέπε αιτιολογική σκέψη 220).
- (441) Η Γερμανία αντικρούει τον ισχυρισμό των τρίτων ότι η αντιστάθμιση ευνοεί την RWE στην ευρωπαϊκή αγορά και ότι το κοινοποιηθέν μέτρο αντιβαίνει στο άρθρο 106 της ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 274). Η Γερμανία υποστήριξε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν νοδεύει ούτε απειλεί να νοδεύει τον ανταγωνισμό ή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, καθώς η RWE δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά (βλέπε αιτιολογική σκέψη 274).
- (442) Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται τις ως άνω απόψεις των τρίτων. Συγκεκριμένα, πρώτον, η Επιτροπή αξιολόγησε το αντίστροφο σενάριο και εκτίμησε ότι είναι ευλογοφανές, υπό την έννοια ότι οι μονάδες λιγνίτη θα είχαν παραμείνει σε λειτουργία μετά την προβλεπόμενη ημερομηνία παύσης λειτουργίας και, επομένως, τα κέρδη της RWE θα είχαν αυξηθεί. Επομένως, η RWE δεν βρίσκεται σε καλύτερη θέση στο πραγματικό σενάριο σε σύγκριση με το αντίστροφο σενάριο και, συνεπώς, δεν μπορεί να υπάρχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα το οποίο παρέχει στην RWE τη δυνατότητα να διεισδύσει σε γειτονικές αγορές ή να ενισχύσει τη θέση της στην αγορά. Δεύτερον, η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη θα μειώσει τη δυναμικότητα στην αγορά και θα παράσχει σε άλλα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών ΑΠΕ, τη δυνατότητα να διεισδύσουν ή να ενισχύσουν τη θέση τους στην αγορά. Συνεπώς, η RWE δεν λαμβάνει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της λόγω του τροποποιημένου μέτρου υπέρ της RWE. Τρίτον, δεδομένου ότι η RWE λαμβάνει αντιστάθμιση για τα διαφυγόντα κέρδη της, τα οποία θα είχε πραγματοποιήσει χωρίς τη σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη, η RWE θα είχε τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει νέες επενδύσεις επίσης χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο. Συνεπώς, το κοινοποιηθέν μέτρο δεν θα ενισχύσει τη θέση της RWE στη σχετική αγορά. Τέλος, οποιαδήποτε αξιολόγηση βάσει των άρθρων 102 και 106 της ΣΛΕΕ δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας απόφασης, καθώς η παρούσα επίσημη έρευνα αφορά το άρθρο 107 της ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή επισημαίνει περαιτέρω ότι, όπως επιβεβαίωσε η Γερμανία, η RWE δεν διαθέτει οποιαδήποτε εγγύηση σχετικά με επακόλουθη επενδυτική ενίσχυση λόγω της παύσης λειτουργίας των μονάδων της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Τέτοια ενίσχυση, εάν χορηγηθεί, θα αποτελέσει χωριστό μέτρο το οποίο θα χορηγηθεί μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών υποβολής προσφορών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 273).

- (443) Ένας τρίτος υποστήριξε ότι το μέτρο θα παράσχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα στην RWE και ότι, προς αποφυγή τέτοιου ενδεχομένου, θα πρέπει να αναληφθούν πρόσθετες δεσμεύσεις, όπως στην υπόθεση αναδιάρθρωσης της British Energy plc (στο εξής: υπόθεση BE) ⁽¹⁶⁵⁾ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 227). Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη αυτή. Η Επιτροπή αξιολόγησε την υπόθεση BE βάσει των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και αναδιάρθρωση) ⁽¹⁶⁶⁾, που αφορούν κατάσταση στην οποία μια προβληματική επιχείρηση χρειάζεται ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης. Καθώς ο δικαιούχος σε τέτοιες περιπτώσεις δεν είναι σε θέση να παραμείνει στην αγορά χωρίς κρατική παρέμβαση, βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και αναδιάρθρωση ενδέχεται να απαιτούνται πρόσθετα μέτρα για την αποφυγή περαιτέρω στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Η RWE δεν είναι, ωστόσο, προβληματική επιχείρηση (βλέπε αιτιολογική σκέψη 456), το δε κοινοποιηθέν μέτρο δεν αφορά κατάσταση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, αλλά αντιθέτως την πρόωρη παύση λειτουργίας κερδοφόρας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, η υπόθεση BE δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναλογία στην παρούσα υπόθεση.
- (444) Περαιτέρω, ένας τρίτος αναφέρθηκε στη λεγόμενη «απόφαση για το κλίμα» του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 2021, κατά την οποία η σταδιακή κατάργηση το 2038 θα είναι υπερβολικά καθυστερημένη ώστε η Γερμανία να μπορέσει να εκπληρώσει τους κλιματικούς στόχους της και, επομένως, το μέτρο δεν επιτυγχάνει τον στόχο του. Ως εκ τούτου, κατά τον εν λόγω τρίτο, μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι αρνητικές συνέπειες υπερτερούν των θετικών συνεπειών, δεδομένου ότι το μέτρο δεν συμβάλλει στην επίτευξη των απαραίτητων κλιματικών στόχων της Γερμανίας (βλέπε αιτιολογική σκέψη 226). Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο παροπλισμός των εγκαταστάσεων της RWE επισπεύσθηκε για το 2030 και ότι αξιώνεται αντιστάθμιση μόνον για τις μονάδες που παύουν να λειτουργούν το αργότερο έως το 2025. Επομένως, το επιχείρημα που πρόβαλε ο τρίτος είναι αλυσιτελές.
- (445) Συμπερασματικά, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι πληρούνται οι απαιτήσεις του σημείου 435 των κατευθυντήριων γραμμών και ότι το κοινοποιηθέν μέτρο έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να αποφεύγονται αδικαιολόγητες αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές.

6.3.4. Στάθμιση των θετικών αποτελεσμάτων της ενίσχυσης έναντι των αρνητικών συνεπειών στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές

- (446) Όπως εκτίθεται στα σημεία 71 και 72 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θα σταθμίζει τις διαπιστωθείσες αρνητικές συνέπειες του μέτρου ενίσχυσης στον ανταγωνισμό και τους όρους συναλλαγών με τις θετικές συνέπειες της σχεδιαζόμενης ενίσχυσης στις υποστηριζόμενες οικονομικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής της στην προστασία του περιβάλλοντος και στους στόχους της ενεργειακής πολιτικής και, ειδικότερα, στη μετάβαση προς περιβαλλοντικά βιώσιμες δραστηριότητες και στην επίτευξη των νομικά δεσμευτικών στόχων βάσει του ευρωπαϊκού νόμου για το κλίμα και των στόχων της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2030. Στο πλαίσιο της εν λόγω στάθμισης, η Επιτροπή θα αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁶⁷⁾, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», ή σε άλλες συγκρίσιμες μεθοδολογίες.
- (447) Οι αρνητικές συνέπειες του μέτρου στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές πρέπει να είναι επαρκώς περιορισμένες ώστε η συνολική στάθμιση των αποτελεσμάτων του μέτρου να είναι θετική. Κατά το σημείο 73 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι το μέτρο ενίσχυσης συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά, μόνο εάν οι θετικές συνέπειες υπερτερούν των αρνητικών συνεπειών.
- (448) Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν ένα μέτρο αλλοιώνει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκετο προς το κοινό συμφέρον, η Επιτροπή πρέπει να σταθμίσει τα θετικά αποτελέσματα της σχεδιαζόμενης ενίσχυσης για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που έχει ως σκοπό να στηρίξει και τα αρνητικά αποτελέσματα που μπορεί να έχει η ενίσχυση αυτή ως προς την εσωτερική αγορά ⁽¹⁶⁸⁾.

⁽¹⁶⁵⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την κρατική ενίσχυση NN 101/2002 — Ενίσχυση διάσωσης από το Ηνωμένο Βασίλειο προς την British Energy plc.

⁽¹⁶⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽¹⁶⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

⁽¹⁶⁸⁾ Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, σκέψη 101.

- (449) Στην αρνητική πλευρά της στάθμισης, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 439, το κοινοποιηθέν μέτρο θα επηρεάσει τον ανταγωνισμό στη Γερμανία και στις γειτονικές περιοχές και θα μεταβάλει την αξιολογική κατάταξη. Ωστόσο, όπως περιγράφηκε στο τμήμα 6.3.3.2, το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να αποφευχθούν αδικαιολόγητες αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Ειδικότερα, το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE δεν παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα να ενισχύσει τη θέση του στην αγορά ή να διεισδύσει σε νέες αγορές κατά τρόπο που δεν θα ήταν εφικτός στο πλαίσιο του αντίστροφου σεναρίου.
- (450) Στη θετική πλευρά της στάθμισης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η σταδιακή κατάργηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη θα προωθήσει την ανάπτυξη πρόσθετης δυναμικότητας ηλεκτρικής ενέργειας βάσει άλλων τεχνολογιών, συγκεκριμένα ΑΠΕ, και θα παράσχει στη Γερμανία τη δυνατότητα να επιτύχει εγκαίρως τον στόχο της όσον αφορά την κλιματική ουδετερότητα, δηλαδή τον ενδιάμεσο στόχο έως το 2030 και τον τελικό στόχο έως το 2045 (βλέπε τμήμα 6.3.2). Επιπλέον, η ενίσχυση θα έχει θετικές συνέπειες όσον αφορά περιβαλλοντικά οφέλη, όπως τη σημαντική μείωση εκπομπών CO₂ που ανέρχονται σε εκατομμύρια τόνους CO₂ ετησίως, οι οποίοι μπορεί να αντιπροσωπεύουν περίπου το 40 % των εκπομπών CO₂ στη Γερμανία (αιτιολογικές σκέψεις 16 και 17). Οι μειώσεις αυτές δεν θα επιτυγχάνονταν εντός του ίδιου χρονοδιαγράμματος χωρίς το κοινοποιηθέν μέτρο, καθώς η RWE δεν θα είχε κίνητρο να παύσει τη λειτουργία των κερδοφόρων εγκαταστάσεων της καύσης λιγνίτη. Επιπλέον, το κοινοποιηθέν μέτρο συνεπάγεται προβλεψιμότητα όσον αφορά την παύση λειτουργίας μονάδων καύσης λιγνίτη, και τούτο θα διασφαλίσει την ασφάλεια του εφοδιασμού και θα παράσχει διαβεβαιώσεις στους φορείς εκμετάλλευσης λιγνίτη όσον αφορά την απασχόληση και άλλες κοινωνικές συνέπειες.
- (451) Περαιτέρω, οι γερμανικές αρχές σχεδίασαν το κοινοποιηθέν μέτρο κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιηθεί η δυνητική στρέβλωση του ανταγωνισμού που προκύπτει από το εν λόγω μέτρο, όπως περιγράφηκε στην αιτιολογική σκέψη 440. Συνεπώς, οι θετικές συνέπειες του κοινοποιηθέντος μέτρου θα στηρίξουν τη μετάβαση σε περιβαλλοντικά βιώσιμες δραστηριότητες και θα συμβάλουν στην επίτευξη των νομικά δεσμευτικών στόχων βάσει του ευρωπαϊκού νόμου για το κλίμα και των στόχων της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2030 μέσω της προώθησης της ανάπτυξης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές ενέργειας, όπως οι ΑΠΕ.
- (452) Επιπλέον, το κοινοποιηθέν μέτρο είναι σύμφωνο με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», καθώς δεν στηρίζει την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων που θα προκαλούσαν σημαντική βλάβη σε οποιονδήποτε περιβαλλοντικό στόχο, όπως αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αντιθέτως, στόχος του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η προώθηση της ανάπτυξης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές ενέργειας, όπως οι ΑΠΕ.
- (453) Ως εκ τούτου, οι θετικές συνέπειες του κοινοποιηθέντος μέτρου υπερτερούν των προσωρινών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό στη Γερμανία και στις γειτονικές περιοχές, καθώς το κοινοποιηθέν μέτρο θα καταστήσει δυνατή την επίτευξη σημαντικότερων μειώσεων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που περιορίζει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, καθώς έχει περιορισμένη διάρκεια, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της επισπευσμένης σταδιακής κατάργησης έως το 2030, έχει δε αναλογικό χαρακτήρα και το ύψος του παραμένει κατώτερο των εκτιμώμενων διαφυγόντων κερδών της RWE (βλέπε αιτιολογική σκέψη 440). Εν κατακλείδι, το κοινοποιηθέν μέτρο είναι σύμφωνο με τους στόχους του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, καθώς προωθεί την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές, η δε εν λόγω ενίσχυση δεν αλλοιώνει τον ανταγωνισμό κατά τρόπο που θα αντέκετο προς το κοινό συμφέρον.
- (454) Συμπερασματικά, η Επιτροπή εκτιμά ότι πληρούνται οι απαιτήσεις των σημείων 71 έως 73 των κατευθυντήριων γραμμών. Επομένως, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα θετικά αποτελέσματα του κοινοποιηθέντος μέτρου υπερτερούν των δυνητικών αρνητικών συνεπειών του στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές.

6.3.5. Προβληματικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις έναντι των οποίων εκκρεμεί ένταλμα είσπραξης

- (455) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Γερμανία επιβεβαίωσε ότι η RWE δεν είναι προβληματική επιχείρηση και ότι δεν εκκρεμεί εις βάρος της ένταλμα είσπραξης (αιτιολογικές σκέψεις 81 και 82). Ως εκ τούτου, το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE είναι σύμφωνο με τα σημεία 14 και 15 των κατευθυντήριων γραμμών ⁽¹⁶⁹⁾.

⁽¹⁶⁹⁾ Τούτο συνεπάγεται επίσης ότι δεν είναι δυνατή η σύγκριση με την υπόθεση αναδιάρθρωσης British Energy plc, όπως πρότεινε ένας τρίτος.

6.3.6. Συμπέρασμα σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης

- (456) Συμπερασματικά, η Επιτροπή εκτιμά ότι το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά, καθώς προωθεί την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας και δεν αλλοιώνει αδικαιολόγητα τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Περαιτέρω, τα θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης υπερτερούν των αρνητικών συνεπειών στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Ως εκ τούτου, το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE συμβιβάζεται με το τμήμα 4.12.1 των κατευθυντήριων γραμμών και το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (457) Το τροποποιημένο μέτρο υπέρ της RWE συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, υπό το πρίσμα των όσων προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το μέτρο κρατικής ενίσχυσης που η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας σχεδιάζει να θεσπίσει υπέρ της RWE, ύψους 2,6 δισεκατ. EUR, συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά συνέπεια, η χορήγηση της κρατικής ενίσχυσης, ύψους 2,6 δισεκατ. EUR, επιτρέπεται.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 11 Δεκεμβρίου 2023.

Για την Επιτροπή
Margrethe VESTAGER
Εκτελεστική Αντιπρόεδρος